

Tartalom

I *Állásfoglalások, ajánlások és vélemények*

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Régiók Bizottsága

119. plenáris ülés – 2016. október 10–12.

2017/C 088/01	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A többéves pénzügyi keret félidős értékelése	1
2017/C 088/02	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A 2016. évi európai szemeszter és előretékinés a 2017. évi éves növekedési jelentésre	4
2017/C 088/03	A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A kulturális örökség európai éve (2018)	7

VÉLEMÉNYEK

Régiók Bizottsága

119. plenáris ülés – 2016. október 10–12.

2017/C 088/04	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai strukturális és beruházási alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából	12
2017/C 088/05	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Állami támogatások és általános gazdasági érdekű szolgáltatások	22
2017/C 088/06	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai ipar digitalizálása	28
2017/C 088/07	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai számítástechnika-kezdemenyezés és ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében	34
2017/C 088/08	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A héára vonatkozó cselekvési terv – Úton egy egységes uniós heaövezet felé	39

2017/C 088/09	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A globális éghajlatügyi megállapodás gyakorlati megvalósítása – a marrákesi COP22 területi alapú megközelítése	43
2017/C 088/10	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU kerékpározásra vonatkozó ütemterve	49

III *Előkészítő jogi aktusok*

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

119. plenáris ülés – 2016. október 10–12.

2017/C 088/11	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – E-kormányzati cselekvési terv 2016–2020	54
2017/C 088/12	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális jogok európai pillére	59
2017/C 088/13	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai szomszédságpolitika felülvizsgálata	64
2017/C 088/14	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Légi közlekedési stratégia	69
2017/C 088/15	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai betétbiztosítási rendszer (EDIS)	74
2017/C 088/16	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv .	83
2017/C 088/17	A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Unió hőtechnikai stratégiája	91

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

119. PLENÁRIS ÜLÉS – 2016. OKTÓBER 10–12.

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A többéves pénzügyi keret félidős értékelése

(2017/C 088/01)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

- tekintettel „A 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret félidős értékelése/felülvizsgálata – Eredményközpontú uniós költségvetés” című, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett európai bizottsági közleményre (COM(2016) 603 final) ⁽¹⁾ és annak kísérődokumentumára,
- tekintettel a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatáról szóló véleményére ⁽²⁾,
- 1. tudomásul veszi a többéves pénzügyi keret félidős értékeléséről szóló részletes javaslatot, melyet az Európai Bizottság 2016. szeptember 14-én tett közzé;
- 2. támogatja, hogy a félidős értékelésről folytatott tárgyalásokat összehangolják a 2017. évi uniós költségvetési eljárással; ezzel az ütemezéssel a félidős értékelést időben el lehet fogadni, és így jut idő a következő, 2020 utáni többéves pénzügyi keretről szóló tárgyalásokra;
- 3. sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem volt elég ambiciózus, és csak **értékelést készített a többéves pénzügyi keretről**, mely pedig már elérte korlátait. Ehelyett egy teljes körű felülvizsgálatra lett volna szükség, miáltal az Európai Unió kezelni tudná az előtte álló aktuális kihívásokat, és biztosítani lehetne, hogy az uniós költségvetési forrásokat azokra a területekre összpontosítsák, amelyek fenntartható növekedést és munkahelyeket teremtenek, és egyértelmű európai többletértéket hoznak; reméli, hogy a következő többéves pénzügyi kerettel komoly előrelépést tesznek az uniós költségvetés korszerűsítése felé, hogy az Unió kezelni tudja a jövőbeli kihívásokat és az újonnan felmerülő prioritásokat;
- 4. megjegyzi, hogy a félidős értékelés tükrözi az Európai Bizottság **„eredményközpontú uniós költségvetésre”** vonatkozó megközelítését, de aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az előirányzatok javasolt módosításainak legfontosabb kritériuma nyilvánvalóan az uniós programok felhasználási aránya volt. Megismétli továbbá, hogy szívesen segít az uniós intézményeknek azzal, hogy aktívan közreműködik az uniós programok hatékonyságának és eredményességének felmérésében;
- 5. határozottan elutasítja, hogy a közlemény azt a benyomást kelti, hogy a megosztott irányítás alá tartozó programok nem működnek, továbbá hangsúlyozza, hogy az esb-alapokról szóló új rendeletek és a nagyon összetett programtervezési eljárás elfogadásának késedelmére ellenére már több mint 200 000 projekt elindult, és az esb-alapokból már 46 milliárd eurót elkülönítettek 68 milliárd euro értékű projektek társfinanszírozására;

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0603>

⁽²⁾ CDR 9/2016. sz. vélemény.

6. ezzel kapcsolatban figyelmeztet arra, hogy az európai strukturális és beruházási alapok lehetséges felfüggesztése Spanyolország és Portugália, illetve bármely más tagállam esetében káros a programok végrehajtására nézve. Emlékeztet arra, hogy az RB ellenezte a makrogazdasági feltételelenséget, mivel az a) bünteti a városokat és a régiókat; b) ellentmondana a költségvetési felügyelet euroövezetbeli eredményes érvényesítéséről szóló 1173/2011/EU rendelet értelmében kiszabott szankciók már érvényben lévő visszavonásának; és c) sérti az EUSZ 5. cikkében és 2. jegyzőkönyvében lefektetett arányossági elvet. Ezért kéri, hogy egy esetleges felfüggesztés mértéke nulla legyen, figyelembe véve e tagállamok gazdasági és szociális körülményeit, a munkanélküliséget és a felfüggesztés gazdaságra gyakorolt hatásait, amint arról az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendeletének (a közös rendelkezésekről szóló rendelet) 23. cikke rendelkezik;

7. különösen aggályosnak tartja az uniós költségvetés „**központosítására**” irányuló tendenciát, amely egyértelműen ellentétes azzal a céllal, hogy testreszabott megoldásokat találjunk a helyi és regionális kihívásokra. A programok megosztott irányításának csökkentése kedvezőtlenül hatna a gazdasági, társadalmi és területi kohézió biztosításával, valamint a szubszidiaritással, a partnerség és a többszintű kormányzás elvével kapcsolatos, az EU-szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítésére;

8. sajnálja, hogy a kohéziós politikai keretösszegek kiigazításai szerepelnek a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatában, és bár e kiigazítások a többéves pénzügyi keretről szóló rendelet 7. cikke értelmében kötelezőek, nem szabadna további tárgyalások tárgyát képezniük;

9. elvben üdvözlí az **Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) kiterjesztésére és megerősítésére** vonatkozó javaslatot, melyről külön RB-vélemény készül majd; további fejlődést vár az adicionalitás, a földrajzi és ágazati lefedettség, valamint az átláthatóság területén; ismételten kéri az ESBA eredményeinek megfelelő értékelését, különös tekintettel az esb-alapokkal való szinergiákra és a területi kohézióhoz nyújtott eddigi hozzájárulásukra, továbbá várakozással tekint az ESBA felhasználásának elemzése tárgyában az Európai Parlamenttel folytatott szoros együttműködés elé. Az RB reméli, hogy a régiókat szorosabban bevonják az irányításba, így gondoskodva a kohéziós politikával való funkcionális összekapcsolódásról;

10. üdvözlí, hogy megemelték a **Horizont 2020 program** és az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz** előirányzatait, de hangsúlyozza, hogy ez nem ellensúlyozza azt, hogy az ESBA létrehozásakor mindkettő költségvetését csökkentették;

11. tudomásul veszi az Európai Bizottságnak a költségvetési rendelet felülvizsgálatára vonatkozó javaslatát és azt, hogy egyszerűsíteni szándékozik a szabályokat, hogy kezelni tudja az adminisztratív eljárások összetettségével kapcsolatos problémákat és a kohéziós politika hibáit, különös tekintettel a megosztott irányítás alá tartozó programok végrehajtására és a támogatások és pénzügyi eszközök közti megerősített szinergiákra. Ezzel a felülvizsgálattal egy külön véleményben foglalkozik majd;

12. üdvözlí, hogy növelték az **ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés** és az **Erasmus+ program** költségvetési előirányzatait, de sajnálja, hogy nincsenek kezdeményezések a tartós munkanélküliség kezelésére;

13. tudomásul veszi az Európai Bizottság által javasolt rugalmassági intézkedéseket, különösen az **európai uniós válságtartalék** létrehozását a visszavont előirányzatok újrafelhasználására, a kifizetésekre vonatkozó összesített tartalékok éves korlátozásának megszüntetését, valamint a kohéziós politika keretösszegei technikai kiigazításának célzott használatát; megállapítja, hogy ezek helyes lépések ahhoz, hogy a jelenlegi válságokat rugalmasabb uniós költségvetéssel lehessen kezelni;

14. sajnálja, hogy az Európai Bizottság a félidős értékelésben nem javasolt kiegészítő intézkedéseket azoknak az Unióban tapasztalható, a közös agrárpolitikával kapcsolatos különféle válságoknak – ilyen például a termelés koncentrációja, a fokozott globális verseny, a munkaerő megcsappanása és a vidék fokozódó hanyatlása – a kezelésére, melyekkel az európai gazdáknak, fogyasztóknak, valamint helyi és regionális önkormányzatoknak a jelenlegi programozási időszak végéig szembe kell nézniük;

15. a **2015-ben Párizsban elért ambiciózus globális éghajlatváltozási megállapodás** fényében emlékeztet arra a célkitűzésre, hogy az **uniós kiadások 20 %-át** az éghajlattal kapcsolatos projektekre és politikákra fordítják, de hangsúlyozza, hogy ez az arány csak a minimumot jelenti, és valószínűleg további erőfeszítések szükségesek annak biztosításához, hogy 2020-ig fenn lehessen tartani;

16. üdvözlí a **középtávú kifizetések részletes előrejelzését**, mely foglalkozik a jelenlegi többéves pénzügyi keretbeli kifizetési hátralékokkal kapcsolatos aggályokkal; ugyanakkor aggodalmát fejezi ki a jövőbeli kifizetések kapcsán, mivel a megosztott irányítás alá tartozó programok végrehajtása állandó csúszásban van; hangsúlyozza, hogy a tagállamok és a Tanács feladata, hogy elegendő kifizetési előirányzatokat bocsássanak rendelkezésre az éves költségvetésekben ahhoz, hogy az Unió válaszolni tudjon az aktuális kihívásokra;

17. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy annak ellenére, hogy a migrációs és menekültválság kezelése érdekében megemelték a 3. és a 4. fejezet előirányzatait, létrehozták az európai uniós válságtartalékokat és egy „**rugalmasági keretet**”, a jelenlegi többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló források nem elegendőek ahhoz, hogy megfeleljenek a menekültek és a migránsok fogadásával, elosztásával és integrálásával, illetve a származási régiókban való védelmükkel kapcsolatban az uniós költségvetéssel szemben támasztott növekvő igényeknek; ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatokra kulcsfontosságú feladatok hárulnak a migránsok fogadása és integrálása kapcsán, ezért ha közvetlenül hozzáférnének az idevonatkozó uniós finanszírozási lehetőségekhez, az nagyban segítené őket abban, hogy szembenézzenek a kihívásokkal; figyelmeztet arra, hogy a nagyobb fokú rugalmasság nem jelent megoldást a pénzügyi források szűkösségére;
18. tudomásul veszi az **Európai Fenntartható Fejlődési Alap** létrehozására vonatkozó javaslatot; ezzel egy külön véleményben részletesebben foglalkozik majd;
19. tudomásul veszi, hogy az Egyesült Királyság Európai Unióból való valószínű kilépése hatással lehet a jelenlegi többéves pénzügyi keretre; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ez milyen következményekkel járhat számos uniós program folyamatban lévő végrehajtására nézve, és kéri, hogy korai szakaszban vonják be a jelenlegi többéves pénzügyi keret felülvizsgálatáról szóló megbeszélésekbe;
20. üdvözli „**A következő többéves pénzügyi keretre való áttérés**” c. fejezetet, mely kiindulópontot ad az uniós költségvetés jövőjéről szóló szélesebb körű vitához; arra kéri az uniós intézményeket, hogy mielőbb kezdjenek párbeszédet az európai városokkal és régiókkal a következő többéves pénzügyi keret hatályáról, szerkezetéről és eszközeiről, és ha eljön az ideje, maga is elkészíti idevonatkozó javaslatait;
21. utasítja az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, valamint az Európai Tanács elnökének.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A 2016. évi európai szemeszter és előrettekintés a 2017. évi éves növekedési jelentésre

(2017/C 088/02)

Előterjesztő: a PES, az EPP, az ALDE és az EA politikai csoport

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

- tekintettel a 2016. évi európai szemeszterhez kapcsolódó főbb dokumentumokra, nevezetesen az éves növekedési jelentésre, az országjelentésekre, a nemzeti reformprogramokra és az országspecifikus ajánlásokra;
- tekintettel az Európai Parlament A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere: a 2016. évi prioritások végrehajtása című jelentéstervezetére (2016/2101(INI));

A beruházások újraindítása

1. emlékeztet arra, hogy az állami és magánberuházások a gazdasági válság és a költségvetési konszolidációs intézkedések miatt 2007-hez képest az EU egészében mintegy 15 %-kal, néhány tagállamban pedig akár 50 %-kal visszaestek; hangsúlyozza, hogy ha a beruházások szintje több éven keresztül ilyen alacsony („beruházási hiány” van), az jelentősen rontja Európa versenyképességét és kohézióját, és így a fenntartható növekedés és munkahelyteremtés biztosítására való képességét;
2. hangsúlyozza, hogy a 2016. évi országspecifikus ajánlások 40 %-a a beruházások olyan akadályaival foglalkozik, amelyek elhárításában a helyi és regionális önkormányzatok segídezhetnek⁽¹⁾. Ilyen például a közigazgatás alacsony színvonala és a koordináció hiánya; az, hogy a helyi és regionális önkormányzatok pénzügyi forrásai nem elegendők a feladataik ellátásához; a szabályozási környezet nagy terhet ró a magánberuházókra; a korrupció; a képzett munkaerő és a megfelelő közlekedési infrastruktúra hiánya. Megjegyzi, hogy ezekkel a kérdésekkel A beruházási hiány áthidalása: Hogyan válaszoljunk a kihívásokra? című RB-velemény is foglalkozik majd;
3. emlékeztet az Invest and Connect [Beruházás és kapcsolatok] című nyilatkozatra⁽²⁾, melyet a régiók és városok 2016. július 9-én Pozsonyban tartott 7. csúcstalálkozóján fogadtak el. Ez annak jelentőségére hívta fel a figyelmet, hogy fel kell számolni az európai városokban, régiókban és vidéki területekben rejlő hatalmas beruházási potenciál kiaknázása előtt tornyosuló akadályokat, valamint kiemelte a helyi és regionális önkormányzatok szerepét abban, hogy innovatív infrastruktúrát és szolgáltatásokat nyújtanak a beruházások fellendítéséhez és az uniós polgárok életminőségének javításához;
4. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az uniós helyi és regionális önkormányzatok körében végzett friss felmérésben⁽³⁾ a válaszadók mintegy 60 %-a úgy érzekelte, hogy az elmúlt tizenkét hónapban mind az állami, mind a magánberuházások szintje vagy csökkent vagy stagnált. Ha ez bizonyítást nyer, az azt jelentené, hogy a gazdasági válsággal kezdődött alacsony beruházási tendencia folytatódik;
5. hangsúlyozza, hogy ugyanezen felmérés szerint a közberuházások finanszírozása a helyi és regionális önkormányzatok mintegy kétharmada számára ma is problémát jelent, részben azért, mert nincs elég kapacitásuk a közberuházások megfelelő megtervezésére, a pénzügyi eszközök igénybevételére, a projektjeik EBB-hez való benyújtására és köz-magán társulásokban való részvételre;
6. üdvözlí az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) első kedvező eredményeit, elsősorban a „kkv-keret” tekintetében; ugyanakkor kéri az ESBA „infrastrukturális és innovációs kerete” addicionalitásának, valamint az ESBA földrajzi egyensúlyának javítását, egyebek mellett regionális beruházási stratégiák kidolgozásának és a beruházási platformok igénybevételének ösztönzése révén, biztosítva, hogy minden régió, főleg a kevésbé fejlettek élvezhessék annak előnyeit;
7. elvbén üdvözlí az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) kiterjesztésére és megerősítésére vonatkozó javaslatot, melyről külön RB-velemény készül majd; további fejlődést vár az addicionalitás, a földrajzi és ágazati lefedettség, valamint az átláthatóság területén; ismételten kéri az ESBA eredményeinek megfelelő értékelését, különös tekintettel az ESB-alapokkal való szinergiákra és a területi kohézióhoz nyújtott eddigi hozzájárulásukra, továbbá várakozással tekint az ESBA felhasználásának elemzése tárgyában az Európai Parlamenttel folytatott szoros együttműködés elé;

⁽¹⁾ RB: A 2016. évi európai szemeszter – Az országspecifikus ajánlások területi elemzése; az Európa 2020 stratégiát nyomon követő platform irányítóbizottságának jelentése.

⁽²⁾ <http://www.cor.europa.eu/bratislavasummit/>

⁽³⁾ Az RB felmérése: „A helyi és regionális szintű beruházások előtti akadályok”, 2016. július.

8. hangsúlyozza, hogy a beruházások előtti akadályokról szóló RB-s felmérés válaszadóinak háromnegyede nem tudott az ESBA és beruházási platformjai által kínált lehetőségről, melyekről tehát jobban kellene tájékoztatni őket és más érdekelteket;

9. megállapítja, hogy a kisebb régiók és települések – továbbá a súlyos és tartós természeti vagy demográfiai hátrányokkal küzdő régiók, például a nagyon alacsony népsűrűségű legészakibb régiók, illetve a szigeti vagy hegyvidéki régiók – gyakran nem tudják kihasználni az ESBA lehetőségeit, mivel a támogatott beruházások értékének alsó határa túl magasán lett meghatározva, és reméli, hogy az ESBA felülvizsgálatakor csökkentik ezt az értékhatárt;

10. hangsúlyozza, hogy a potenciális helyi és regionális projektgazdák technikai kapacitását javítani kellene az Európai Beruházási Tanácsadó Platform segítségével, különös tekintettel a beruházási platformok tervezésére és létrehozására;

11. hangsúlyozza, hogy a regionális beruházási stratégiáknak abból kellene kiindulniuk, hogy a gazdasági és technológiai változások gyors ütemben formálják át társadalmainkat és területeinket; ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és a körforgásos gazdaságba történő beruházásokat, és támogatni kell a megosztáson alapuló és együttműködő gazdaságot, így csökkentve az innovatív tevékenységek kialakításának költségeit, megkönnyítve a polgárokat célzó köz- és magán szolgáltatások nyújtását és hatékonyabbá téve az állami szférát;

12. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat ösztönözni kell az intelligens szakosodási stratégiák használatára és arra, hogy közös stratégiai fejlesztési prioritásaik érdekében európai partnerségeket kössenek;

13. hangsúlyozza, hogy a kohéziós politika továbbra is az EU legfontosabb beruházási eszköze, főként a kevésbé fejlett tagállamok és régiók számára; és szeretné, ha az ESBA-val nagyobb mértékben kiegészítenék egymást;

14. emlékeztet a többéves pénzügyi keret felidős felülvizsgálatáról szóló véleményére, mely megállapította, hogy a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben a kifizetési előirányzatok hiánya következtében előállhat annak veszélye, hogy az Európai Bizottság nem fogja tudni teljesíteni kötelezettségeit. Ez olyan kifizetési hátralékot teremt, amely negatív hatással van az ESB-alapok operatív programjainak végrehajtására;

15. úgy véli, hogy a strukturális alapokból történő finanszírozás felülvizsgálata keretében a nemzeti kormányok részére lehetővé lehetne tenni, hogy az uniós finanszírozás egy részét elkülönítsék a kockázatoknak kitett régiókban megvalósított projektek számára, illetve a súlyos természeti katasztrófák esetén szükséges fellépések céljaira;

Strukturális reformok és felelősségteljes költségvetési politikák folytatása

16. hangsúlyozza, hogy a 2016-os országspecifikus ajánlások több mint fele – 26 országot érintően – területi jellegű, azaz olyan kihívásokhoz kapcsolódik, amelyek egyes régiókat vagy városokat jobban érintenek, mint másokat, illetve végrehajtásuk a szubnacionális kormányzati szintekre hárul;

17. emlékeztet arra, hogy „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című véleményében az RB hangsúlyozta azt a kapcsolatot, amelynek meg kell lennie a demográfiai változások és az európai szemeszter között, nyomatékosan rámutatva, hogy az utóbbinak rendelkeznie kell egy területi dimenzióval is. A helyi és regionális önkormányzatoknak kiemelt szerepet kell vállalniuk az európai szemeszter keretében elfogadott, a demográfiai kihívások kezelésére irányuló intézkedésekben, és figyelembe kell venni őket a tagállamoknak szóló, az említett kihívások kezelésére vonatkozó ajánlásokban;

18. hangsúlyozza, hogy az RB a kohéziós politika végrehajtásában következetesen ellenezte a közös rendelkezésekről szóló rendelet (CPR) 23. cikkében előírt makrogazdasági feltételrendszert, mivel ez a városokat és a régiókat büntetné azért, mert az adott tagállam nem tett eleget a stabilitási és növekedési paktumban előírt kötelezettségeinek; ezzel kapcsolatban attól tart, hogy az ESBA-finanszírozás felfüggesztése Spanyolország és Portugália esetében kedvezőtlen hatással lenne az operatív programok végrehajtására, mely már így is jelentős késésben van. Az is ellentmondásos lenne, ha visszavonnák a túlzottdeficit-eljárás keretében kiszabott szankciókat (a költségvetési felügyelet euróövezetbeli eredményes érvényesítéséről szóló 1173/2011/EU rendelet), miközben a CPR 23. cikke értelmében szankciókat helyeznének kilátásba. Mindemellett hangsúlyozza, hogy tagállami szinten eredményesebb gazdasági irányításra van szükség, ami az ESB-alapok hatékony felhasználásának előfeltétele;

19. ismételtlen kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak a strukturális alapok és a Kohéziós Alap támogatásával megvalósított beruházásait ne vegyék figyelembe az egyes országok költségvetési hiányára és államadósságára vonatkozó uniós kalkulációkban;

20. hangsúlyozza, hogy a 2016-os országspecifikus ajánlások 20 tagállamra vonatkozó közel 40 %-a foglalkozott a strukturális reformok és a beruházási akadályok felszámolása terén – különösen szubnacionális szinten – tapasztalható adminisztratív kapacitásbeli problémákkal; elismeri, hogy adminisztratív kapacitásokat elsősorban hatékony közigazgatási struktúrák létrehozása révén lehet felszabadítani; emlékeztet arra a strukturális reformok javasolt támogatási programjával kapcsolatos javaslatára, hogy az Unió által finanszírozott összes kapacitásépítési intézkedés koordinálására vonatkozó prioritásokat és kritériumokat egy egységes stratégiai dokumentumban határozzák meg;

21. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie, hogy az euróövezet egészére vonatkozó költségvetési kapacitást javasoljon az anticiklikus politikák végrehajtására és a gazdaságélénkítés felgyorsítására, és bejelenti, hogy az elkövetkező hónapokban véleményt fogad el erről a kérdésről;

22. elismeri, hogy fontos kezelni a szociális és munkaerőpiaci kihívásokat; támogatja, hogy az Európai Bizottság szociális mutatókkal egészíti ki a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárást;

Az európai szemeszterről, előretételezve a 2017. évi növekedési jelentésre

23. megjegyzi, hogy az országspecifikus ajánlások végrehajtási aránya alacsony, és hogy minden kormányzati szintnek határozottabban törekednie kellene ennek javítására; megállapítja, hogy egyes kihívások megválaszolása tartós erőfeszítéseket igényel, amit az is bizonyít, hogy a 2016. évi területi jellegű ajánlások mintegy háromnegyede már a 2015-ös ajánlások között is szerepelt, a tavalyiak kétharmadát pedig már 2014-ben is javasolták;

24. kiemeli, hogy – amint azt az ideai nemzeti reformprogramok és országspecifikus ajánlások is megerősítették – a helyi és regionális önkormányzatoknak a szemeszterbe való bevonása főként a szakpolitikák végrehajtási szakaszára korlátozódik, pedig már azok megtervezésében is partnerként kellene részt venniük; hangsúlyozza, hogy az önkormányzatok korai szakaszban történő bevonása jelentősen növelné az ajánlások végrehajtási arányát, segítene orvosolni az egyre növekvő regionális különbségeket, javítaná a helyi szereplők elkötelezettségét, és megerősítené a tagállamokon belüli és azok közötti bizalmat;

25. azt tervezi, hogy magatartási kódexet javasol a helyi és regionális önkormányzatok európai szemeszterbe való bevonására vonatkozóan, melynek figyelembe kell vennie a nemzeti különbségeket és igyekeznie kell kerülni a szükségtelen adminisztratív terheket, ezzel is a jó kormányzás szemléletét erősítve. A kódex várhatóan tükrözi majd a tagállamok sokféleségét és alkotmányos berendezkedését;

26. kéri, hogy a 2017. évi éves növekedési jelentésben szánjanak központi szerepet a demográfiai kihívásoknak, melyek olyan gazdasági és pénzügyi politikákat tesznek szükségessé, amelyek a migránsok korrekt és kiegyensúlyozott integrálását célozzák az Unió területén;

27. hangsúlyozza, hogy az európai szemeszternek hivatkoznia kell egy hosszú távú, többszintű szakpolitikai keretre – ez jelenleg az Európa 2020 stratégia; üdvözli az Európai Bizottság azon bejelentését, hogy a közeljövőben fel kívánja térképezni a fenntartható fejlesztésre vonatkozó uniós szakpolitikákat, továbbá rámutat arra, hogy az Unió jövőbeli növekedési stratégiájának naprakész területi dimenzióval kell rendelkeznie;

28. utasítja az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Tanács elnökének, valamint az EU Tanácsa szlovák elnökségének.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága állásfoglalása – A kulturális örökség európai éve (2018)

(2017/C 088/03)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

— tekintettel a kulturális örökség európai évről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra vonatkozó európai bizottsági javaslatra ⁽¹⁾,

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

1. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy 2018 legyen a „kulturális örökség európai éve”, és egyetért az évhez kapcsolódó általános és specifikus célkitűzésekkel;
2. úgy véli, hogy egy, a kulturális örökséggel foglalkozó európai év jó lehetőséget teremt arra, hogy helyi szinten is felhívjuk a figyelmet a kulturális örökség védelmének fontosságára, szélesebb körben tájékoztassuk erről az embereket és hozzájáruljunk a páneurópai szinten közös célok megvalósításához ⁽²⁾. Emellett az európai évnél elő kell segítenie a hatékony irányítási rendszerek fejlesztése, a városfejlesztés és a táj átalakításával kapcsolatos kockázatok enyhítésében nyújtott segítség, valamint a tiltott ásatások és a kulturális értékek illegális kereskedelme elleni küzdelem terén bevált módszerek megosztását is;
3. jövőképet is felvázoló, átfogó megközelítést szorgalmaz a 2018-as európai év kapcsán, amely véleménye szerint jó alkalmat teremt az „egység a sokféleségben” uniós mottó megerősítésére is. Az RB megismétli, hogy támogatja a kulturális örökség 2018-as európai évét. Ennek keretében kész részt venni annak az európai irányítócsoporthoz a munkájában is, amelyet az Európai Bizottság kíván felállítani a 2018-as európai év kapcsán;
4. úgy véli, hogy a kulturális örökség megünneplése és az arról való megemlékezés segít az európaiaknak egymás kölcsönös megértésében, serkenti a kreativitást és megerősíti az aktív polgárságot. Nagyon fontos tehát a kultúra és a kulturális örökség népszerűsítése, hogy megerősítsük az európai identitást és demokratikus értékeket, illetve hozzájáruljunk a társadalmi és gazdasági kohézióhoz. Ennek kapcsán a természetvédelmi területeket is a kulturális örökség részének kell tekinteni;
5. üdvözli, hogy a kultúrát a helyi és regionális fejlesztés eszközeként ismerik el, illetve hogy elismerik a többszintű kormányzáshoz és a kulturális örökség kezeléséhez kapcsolódó innovatív modellek értékét. Hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a koordinátorok tagállami szinten történő kinevezésekor teljes mértékben tiszteletben kell tartani az egyes tagállamok kormányzati struktúráit, ideértve a föderális struktúrákat és/vagy a jogalkotási jogkörrel rendelkező régiókat/városokat;
6. ismételten felhívja a figyelmet a táj mint a természeti és kulturális örökség alapvető alkotóeleme jelentőségére, mely erőteljesen befolyásolja az európai polgárok kulturális identitását; ezért úgy véli, hogy az Európai Tájvédelmi Egyezményrel és az európai kulturális menetrenddel összhangban a kulturális örökség európai évének (2018) általános céljait – a fenntartható kulturális turizmus előmozdítását célzó regionális és helyi kulturális stratégiák formájában – ki lehetne bővíteni egy, a területfejlesztéshez kapcsolódó fajsúlyos elemmel;
7. azt reméli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) lendületet ad a kulturális turizmushoz kapcsolódó kis- és középvállalkozások támogatását célzó COSME programban rendelkezésre álló finanszírozás növeléséhez;
8. arra számít, hogy a turizmus, különösen a kultúrával és örökséggel kapcsolatos turizmus fontos szerepet játszik majd 2018-ban, mivel ma Európa egyik leggyorsabban növekvő gazdasági ágazata, amely a globális növekedés és fejlődés hajtóereje, több millió munkahelyet teremt, élénkíti a kivittelt és a beruházásokat, valamint megváltoztatja az emberek életét;
9. hangsúlyozza a kultúra jelentőségét, mely az egyik legfontosabb tényező a turisztikai vonzerő szempontjából, és szorgalmazza Európa kulturális és természeti örökségének támogatását régióinkban, városainkban és vidéki területeinken, amelyek mindegyike sokféleségünkről tanúskodik, továbbá a jobb hozzáférhetőség biztosítását a nehezen elérhető területekhez, ilyenek például a vidéki, hegyvidéki régiók vagy szigetek;
10. emlékeztet rá, hogy az új uniós városfejlesztési menetrendek célja, hogy javítsák a (nagy)városokban az életminőséget és újfajta „városi” kormányzást fejlesszenek ki. Hangsúlyozza, hogy azokhoz a további témakörökhöz, amelyekhez integrált politikai megközelítésekre van szükség – ilyen például a kulturális és az idegenforgalmi dimenzió, a részvétel új, inkluzív formái, az innováció és az „intelligens városok” figyelembevételével a városfejlesztésben – szintén partnerségeket kellene kialakítani ⁽³⁾;

⁽¹⁾ COM(2016) 543 final.

⁽²⁾ COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.

⁽³⁾ COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. kiemeli a kulturális örökség és a vidékfejlesztés közötti szoros kapcsolatot, és arra kéri a vidéki területeket, hogy fejlesztési stratégiáikban fordítsanak nagyobb figyelmet a kulturális örökségre, mivel az hozzájárul a munkahelyek megőrzéséhez és létrehozásához, a mezőgazdasági vállalkozások támogatásához, a kultúrtájak védelméhez, valamint a vidéki művészet és kézművesség támogatásához;
12. megismétli, hogy adott esetben előnyökkel járhat, ha az európai területi együttműködési csoportosulásokat (EGTC) többszintű kormányzati projektekhez használják, amelyek így minden releváns szereplő számára lehetővé teszik, hogy részt vegyenek egy határon átnyúló vagy euroregionális terület irányításában ⁽⁴⁾, és serkentik az együttműködést a kultúra terén, ideértve az anyagi és a szellemi kulturális örökséget is. Ennek ráadásul kedvező továbbgyűrűző hatásai lehetnek más olyan ágazatokra is, mint az idegenforgalom és az ipar;
13. megismétli, hogy támogatja az európai kulturális fővárosok és az Európai Örökség cím kezdeményezéseket, amint az Európai Örökség Napokat és az Európai Unió Kulturális Öröksége díjat is, és hangsúlyozza, hogy szoros szinergiákat kell teremteni ezek és a 2018-as európai év keretében megvalósuló tevékenységek között;
14. megjegyzi, hogy bár az európai éveket támogató tevékenységek európai szintű társfinanszírozása az éves vagy többéves alapon történő prioritásmeghatározás meglévő lehetőségein belül van, és meglévő programokhoz kapcsolódik, a rendelkezésre álló költségvetési keret nagyságát nagyban befolyásolja, hogy az egyes európai évekhez milyen politikai fókuszot választanak. Mindez oda vezet, hogy az egyes európai évek között nagyon jelentősen ingadozik a finanszírozás szintje, ami adott esetben veszélyeztetheti az adott európai év céljainak elérését;
15. megismétli, hogy globalizálódó világunkban a kultúra meghatározhatja, hogy egy adott térség mennyire vonzó és versenyképes a vállalkozások, a befektetők, valamint a kreatív és vállalkozó szellemű egyének számára;
16. úgy véli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) fontos mérföldkőnek számít a nemzetközi kulturális kapcsolatokkal foglalkozó uniós stratégia megerősítésének szempontjából ⁽⁵⁾;
17. üdvözli, hogy az örökségnek a külkapcsolatok terén betöltött szerepe kapcsán a fő hangsúlyt a Közel-Keletre helyezik, hiszen ezt a régiót súlyosan érinti a kulturális kincsek bizonyos konfliktusövezetekben történő szándékos megsemmisítése. Egyetért azzal, hogy az európai szomszédságpolitika és a keleti partnerség országaival is kulturális együttműködésre kell törekedni;
18. véleménye szerint nagyon fontos, hogy a fiatalok ismerjék és értékeljék kulturális örökségüket, és azt identitásuk részének tekintsék. Úgy véli, hogy az európai kulturális örökséget és annak sokszínűségét proaktívabb megközelítéssel kell népszerűsíteni a fiatalok és a gyerekek körében; ezért azt ajánlja, hogy az iskolai tananyag tartalmazza az európai művészettel, zenével, színházzal és filmmel kapcsolatos ismeretek elemeit, a kontinens anyagi és szellemi kulturális örökségével kapcsolatos ismeretek javítása érdekében;
19. továbbra is úgy gondolja, hogy már kiskortól – az iskolai oktatás keretében, illetve a szabadidőben – el kell kezdeni a kulturális és kreatív készségek elsajátítását, ez ugyanis képessé teszi a fiatal nemzedékeket arra, hogy maradéktalanul élvezzék a kultúrához való hozzáférés új formáit ⁽⁶⁾;
20. úgy véli, hogy a kulturális örökség európai éve (2018) csak akkor lesz sikeres, ha az ahhoz kapcsolódó rendezvények minél több ember számára elérhetőek lesznek – ugyanis ezzel garantálható, hogy azokon minél többen részt is vegyenek ⁽⁷⁾;
21. leszögezi, hogy részt kíván venni egy átfogó kommunikációs stratégia kialakításában, illetve a kapcsolódó konferenciák, egyéb rendezvények és kezdeményezések megszervezésében, valamint a polgárok és az érdekelt felek szerepvállalásának elősegítésében;
22. szeretné, ha egy aktívabb európai uniós média-, audiovizuális és informatikai politika foglalkozna Európa kulturális és nyelvi örökségének támogatásával;
23. úgy véli továbbá, hogy létre kell hozni a világörökségi városok európai hálózatát, e városokat az európai polgárok közös örökségének kell tekinteni, és egyedi intézkedéseket kell hozni a megőrzésükre és a népszerűsítésükre;

⁽⁴⁾ CDR371-2011_FIN_AC.

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ CDR 2391/21012 fin.

⁽⁷⁾ CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. utasítja az elnököt, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, valamint az Európai Tanács elnökének és a szlovák elnökségnek.

II. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a kulturális örökség európai évéről

1. módosítás

0. preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
	<p><i>Ahogy az az Európai Unió Alapjogi Chartájában is szerepel, az Európai Unió hozzájárul az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékeinek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, tiszteletben tartva az európai népek kultúráinak, nyelveinek és hagyományainak sokféleségét.</i></p>

Indokolás

Magától értetődő.

2. módosítás

(4) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Ahogyan „A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé” című közleményében ⁽⁸⁾ az Európai Bizottság kiemeli, a kulturális örökség a jövő generációi számára letétben tartott közös erőforrásokat és javakat jelenti, amely generációkról való gondoskodás valamennyi érdekelt fél közös felelőssége.</p> <p>⁽⁸⁾ A Bizottság 2014. július 22-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé, COM(2014) 477 final.</p>	<p>Ahogyan „A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé” című közleményében ⁽⁸⁾ az Európai Bizottság kiemeli, a kulturális örökség a jövő generációi számára letétben tartott közös erőforrásokat és javakat jelenti, amely generációkról való gondoskodás valamennyi érdekelt fél közös felelőssége. Ebben az értelemben a Szerződés 36. cikke nem zár ki behozatalra, kivételre vagy tranzit-árakra vonatkozó tilalmakat vagy korlátozásokat a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelmére hivatkozva.</p> <p>⁽⁸⁾ A Bizottság 2014. július 22-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kulturális örökség integrált európai megközelítése felé, COM(2014) 477 final.</p>

Indokolás

Emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti kulturális kincsekhez tartozó árukra nem vonatkoznak az áruk szabad mozgására vonatkozó uniós szabályok.

3. módosítás

(11) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A kulturális örökség fontos szerepet tölthet be a közösségi kohézió szempontjából olyan időszakban, amikor a kulturális sokszínűség fokozódik az európai társadalmakban. A kulturális örökséggel kapcsolatos szakpolitikák új, participatív és interkulturális megközelítései, valamint a minden kulturális örökségnek egyenlő méltóságot tulajdonító oktatási kezdeményezések fokozhatják a bizalmat, a kölcsönös elismerést és a társadalmi kohéziót.</p>	<p>A kulturális örökség fontos szerepet tölthet be a közösségi kohézió szempontjából olyan időszakban, amikor a kulturális sokszínűség fokozódik az európai társadalmakban. A Európai Örökség címmel kitiüntetett helyeknek erős európai kötődésük van, hiszen az európai történelemben játszott szerepük miatt választották ki őket. Ilyen minőségükben európai eszméket és értékeket, illetve az európai történelmet és integrációt szimbolizálják, és közelebb hozzák egymáshoz az Európai Uniót és annak polgárait. Az európai kulturális fővárosokkal együtt erősítik az európaiakban azt az érzést, hogy közös kulturális térséghez tartoznak. Ezért törekedni kell arra, hogy ezek, illetve a kulturális örökség európai éve egymást kiegészítő kezdeményezések legyenek. A kulturális örökséggel kapcsolatos szakpolitikák új, participatív és interkulturális megközelítései, valamint a minden kulturális örökségnek egyenlő méltóságot tulajdonító oktatási kezdeményezések – amellett, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 13. cikkének megfelelően tiszteletben tartják a művészet szabadságát – fokozhatják a bizalmat, a kölcsönös elismerést és a társadalmi kohéziót.</p>

Indokolás

Az Európai Örökség cím és az európai kulturális főváros kezdeményezés is fontos eszközt jelent a kulturális örökség helyi és regionális szintű népszerűsítésében, ezért a határozatban megfelelő elismeréssel kell szólni róluk. Ugyanez vonatkozik a művészet szabadságára is, amely az európai kreativitás egyik sarokköve.

4. módosítás

a 2. cikk (2) bekezdésének k) pontja

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>az Unió és a tagállamok közötti szinergiák ösztönzése, ideértve a kulturális javak illegális kereskedelmének megakadályozását célzó kezdeményezések fokozását is.</p>	<p>az Unió és a tagállamok közötti szinergiák ösztönzése, ideértve az engedély nélküli ásatások és a kulturális javak illegális kereskedelmének megakadályozását célzó kezdeményezések fokozását is.</p>

Indokolás

A régészeti lelőhelyek illegális ásatások révén történő tönkretétele felbecsülhetetlen károkat okoz az európai kulturális örökség terén.

5. módosítás

4. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Nemzeti szintű koordináció</p> <p>Minden tagállam kinevez egy nemzeti koordinátort, aki a kulturális örökség európai évében való részvétel megszervezéséért felelős. A koordinátor gondoskodik a releváns tevékenységek nemzeti szintű koordinálásáért.</p>	<p>Tagállami szintű koordináció</p> <p>A nemzeti, regionális és helyi kormányzati szint jogköreit teljes körűen tiszteletben tartva minden tagállam kinevez egy koordinátort, aki a kulturális örökség európai évében való részvétel megszervezéséért felelős. A koordinátor gondoskodik a releváns tevékenységek tagállami szintű koordinálásáért.</p>

Indokolás

A tagállami koordinátorok kinevezésekor teljes körűen tiszteletben kell tartani a szövetségi állami struktúrákat és a szubnacionális kormányzati szinteket.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

119. PLENÁRIS ÜLÉS – 2016. OKTÓBER 10–12.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai strukturális és beruházási alapok egyszerűsítése a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából

(2017/C 088/04)

Előadó: Petr Oswald (CZ/PES), Plzeň képviselő-testületének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. hangsúlyozza, hogy az európai strukturális és beruházási alapok az EU azon ritka eszközei közé tartoznak, amelyek az Európa-szerte végrehajtott projektek százezreinek köszönhetően azonnali, tényleges és kézzelfogható hatást gyakorolnak a polgárok életminőségére, és ezáltal kedvezően tudják befolyásolni az EU-hoz való általános viszonyulásukat egy olyan időszakban, amikor csökken az EU népszerűsége. Ezt az eszközt tehát fenn kell tartani, és középponti célkitűzéseinek és elveinek megfelelően tovább kell fejleszteni. Másfelől az európai strukturális és beruházási alapokat és különösen a kohéziós politikát a hatékonyságukat és a hozzáadott értéküket növelő elemzési és javítási eljárás alá kell vetni az EU és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósítása érdekében és a polgárok számára jelentőséggel bíró más területeken egyaránt, aminek köszönhetően jobb színben látnák az EU-t. Ennek egyik megfelelő és fontos eszközét az európai strukturális és beruházási alapok teljes végrehajtási rendszerének egyszerűsítése és rugalmasabbá tétele jelenti;
2. felhívja a figyelmet arra, hogy az európai strukturális és beruházási alapok felhasználásának folyamata, nem csupán minden új programozási időszakban, hanem gyakorlatilag minden évben egyre bonyolultabbá válik. Ezért az RB üdvözli, hogy a regionális politikáért felelős biztos kezdeményezésére az Európai Bizottság elkezdett komolyan foglalkozni az egyszerűsítéssel, és erre a célra nemcsak magas szintű csoportot hozott létre, hanem vitára hívta az összes többi partnert is. Az RB megjegyzi továbbá, hogy az egyszerűsítésnek nemcsak az európai strukturális és beruházási alapokra, hanem az Unió összes pénzügyi programjára és szakpolitikájára is ki kellene terjednie;
3. üdvözli a Tanács holland és szlovák elnökségével való szoros együttműködést, melynek keretében megvitatták azokat a gyakorlati lépéseket, amelyek az esb-alapok végrehajtásának egyszerűsítését célozzák, és javasolja, hogy folytassák ezt a gyakorlatot a jövőbeli tanácsi elnökségekkel és a kohéziós politika jövőjével kapcsolatos vita során is;
4. az RB úgy véli, hogy ezen egyszerűsítési folyamat keretében a kohéziós politika tulajdonképpeni elsődleges céljának és szellemének konkretizálására kell törekedni, ami a regionális politikában található meg. Hangsúlyozza, hogy jelenlegi formájában a kohéziós politika fokozatosan eltávolodik a regionális politikától, és nemzeti szinten egyre többször okoz gondot, amit többek között az is szemléltet, hogy a különböző partnerségi megállapodások a nemzeti reformprogramokra épülnek. Ezenfelül a kohéziós politikát különféle nemzeti feltételrendszerek gátolják, amelyek betartása teljesen kicsúsztatja a helyi és regionális szereplők és az egyéb kedvezményezettek befolyása alól. A kohéziós politika egyre összetettebb és bonyolultabb lesz, főleg amiatt, mert a különböző politikai és adminisztratív szintek között hiányzik a bizalom. Ez a komplexitás pedig hozzájárul ahhoz, hogy a régiók fejlettségében egyre nagyobbak a különbségek;
5. felhívja a figyelmet arra, hogy az RB a helyi és regionális önkormányzatokat képviseli, amelyek az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtási folyamatának irányítási szintjén a láncszemek különböző szakaszaiban tudnak fellépni, például mint végső kedvezményezettek, irányító hatóságok vagy részes felek. Tekintettel arra, hogy a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet töltenek be, a tudásukat és észrevételeiket kiemelten figyelembe kell venni az egyszerűsítési folyamat során;

6. felhívja a figyelmet arra, hogy ahhoz, hogy az egyszerűsítési folyamat valóban hatékony legyen, az európai strukturális és beruházási alapok tervezésében és nyomon követésében érintett valamennyi európai bizottsági főigazgatóság, köztük a DG REGIO, a DG EMPL, a DG AGRI, a DG MARE és a DG COMP, valamint más európai intézmények és szervek (például az ellenőrző hatóságok stb.) aktív részvételére van szükség; A rendszert mindkét fél – a kedvezményezettek és az adminisztratív szervek – számára egyszerűsíteni kell;

7. javasolja, hogy az egyszerűsítési folyamat elsősorban a végrehajtó szervekre nehezedő adminisztratív terhek csökkentésére, valamint arra vonatkozzon, hogy kevésbé bonyolulttá tegye az ellenőrzés, a jelentéstétel és a kiadások igazolásának folyamatát. A jogi keretet a projekt méretének és a végrehajtási rendszer működésképeségének megfelelően kell módosítani;

8. az RB az egyszerűsítési folyamat szisztematikus megközelítését javasolja, ezért véleménye szerint célszerű lenne kidolgozni annak módszertanát, valamint siker- és eredménymutatóit. Ennek során kétféle eredményt kell megkülönböztetni: egyrészt azokat az eredményeket, melyek esetében a tudás és a javasolt megoldások azonnal alkalmazhatók, másrészt azokat, amelyek a következő programozási időszakban kerülnek felhasználásra. Mivel az operatív programok végrehajtása folyamatban van, a jelenlegi programozási időszakban és a jogbiztonság érdekében nem realiztikus, hogy messzemenő jogszabályi változásokat vezessenek be. Rövid távú fellépéseket azonban tervbe kellene venni; ezek formája lehet a végrehajtási gyakorlatok megváltoztatása és nem jogi jellegű követelmények meghatározása, az együttműködés javítása és az eredményesebb iránymutatás, valamint a kohéziós politika és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok jogalkotási keretének kisebb mértékű kiigazítása. Az egyszerűsítés folyamatának továbbá strukturálnak kell lennie: témák szerint (közlekedés, környezetvédelem stb.), alapok és azok felosztása szerint (ERFA, ESZA stb.), szintek szerint (nemzeti, regionális, városi, helyi, uniós), az érintett alanyok szerint (állami, magán-, nem kormányzati szervezet stb.). E folyamat keretében előtérbe kell helyezni a struktúrán belüli és azon kívüli kapcsolódásokat és hatásokat, valamint ki kell emelni a végrehajtásba bevont különböző szintek közötti intézményközi kapcsolatok egyszerűsítését;

9. javasolja az egyes alapok és programok közötti együttműködés javítását nemzeti szinten. Ezt a programozási időszak során stratégiai irányítással és tervezéssel kellene elérni az általános stratégiai munkára helyezve a hangsúlyt;

Az egyszerűsítés irányát meghatározó alapvető kérdések és paraméterek:

10. hangsúlyozza, hogy a teljes egyszerűsítési folyamat sikeréhez fontos az alábbi alapvető kérdések megválaszolása:

— kik az egyszerűsítés kedvezményezettjei?

Az RB véleménye szerint a célcsoportot elsősorban a végső kedvezményezettek alkotják, és csak ezután jönnek az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtásában alulról felfelé közreműködő szervek, kezdve az operatív programok végrehajtó szerveiként és/vagy közvetítői szervezeteiként megbízott helyi önkormányzatokkal,

— miért egyszerűsítünk – mi az egyszerűsítés célja?

Az RB szerint az egyszerűsítés fő célja olyan kreatív projektek elindítása és konkretizálása, amelyek hozzájárulnak a területfejlesztéshez, az EU-hoz tartozás érzéséhez, a versenyképességhez és az életminőséghez, és idővel az egész EU fejlődését és az Európa 2020 stratégia megvalósítását szolgálják. Az egyszerűsítésnek nem az a célja, hogy nagyobb mennyiségben vagy könnyebben el lehessen költeni az európai strukturális és beruházási alapok eszközeit, hanem hogy hatékonyabbá és kreatívabbá tegye a projekteket, és emellett felhasználóbarátabbá váljon a kidolgozásuk és a végrehajtásuk, továbbá hogy csökkentse a kedvezményezettek kockázatait,

— miért vált bonyolulttá a rendszer?

Az RB véleménye szerint a rendszer elsősorban azért vált bonyolulttá, mert az egységesítése érdekében különleges következtetéseket és szaktudást próbáltunk meg beépíteni az általános iránymutatásokba és modellekbe. E bonyolultság másik tényezője a korrupció elleni küzdelem bizonyítása és a nagyobb átláthatóság mindenáron való biztosítása. Az RB úgy véli, hogy nincs kellő hangsúly annak vizsgálatán, hogy a különböző intézkedések és fellépések (bármilyen dicséretesek is a céljaik) rendszerszinten milyen negatív hatást gyakorolhatnak a többi intézkedésre. Az egy adott esetből levont tanulságok ugyanis nem feltétlenül vihetők át és általánosíthatók más esetekben;

11. nem minősül egyszerűsítésnek:

— pusztán a rendeletek és iránymutatások oldalszámának csökkentése.

Ez utóbbiakat egyértelműen kell megfogalmazni, érthető módon és elkerülve értelmezésük félreérthetőségét,

- az Európai Bizottság és elsősorban a DG REGIO hatáskörének korlátozása.

Sok esetben az egységes összeurópai megközelítéshez és értelmezéshez helyénvaló, ha az adott alap ügyében illetékes főigazgatóság egyben a szabályozás ügyében is hatáskörrel bír, ami elkerülhetővé teszi, hogy a végrehajtás más szintjei eltérő és nem összehangolt értelmezéseket és megközelítéseket alkalmazzanak. Számos nehézség éppen abból fakad, hogy nincs koordináció a különböző főigazgatóságok és a többi uniós intézmény között (DG COMP, ellenőrző hatóságok stb.),

- további egységesítő dokumentumok és modellek kidolgozása.

Vizsgálni kell, hogy az ezen a területen az elmúlt években végrehajtott kezdeményezések valóban hozzájárultak-e a hatékonyság növeléséhez, és értékelni kell ezeket a kezdeményezéseket. Ha egyszerűsíteni szeretnénk, feltétlenül törölni kell és hatályon kívül kell helyezni azokat az általános iránymutatásokat és kereteket, amelyek nem eredményeztek nagyobb hatékonyságot, és akadályozás helyett szabaddá kell tenni a végrehajtási eljárást;

12. véleménye szerint az egyszerűsítés a következőket jelenti:

- olyan szabályok meghatározása, amelyek az általános cél elérése érdekében egymástól különböző és kreatívabb megközelítések és projektek elfogadását teszik lehetővé,
- a kölcsönös bizalom elvének bevezetése és alkalmazása a különböző szereplők között, az Európai Bizottság, a tagállamok és régiók közötti bizalmi szerződés megteremtésével a strukturális alapok kezelése, ellenőrzése és a csalás elleni küzdelem terén,
- nagyobb fokú rugalmasság visszaállítása a kedvezményezettek számára és nagyobb mozgástér biztosítása a regionális szintű végrehajtás számára a közvetlen szakmai kapcsolat és a jobb kommunikáció lehetőségének megteremtésével az Európai Bizottság és a kedvezményezett között, amennyiben a helyzetet nem lehet nemzeti kontextusban megoldani,
- nagyobb rugalmasság biztosítása a (nemzeti vagy regionális) irányító hatóságok és a helyi önkormányzatok (kedvezményezettek vagy végrehajtó szervek) közötti kapcsolatokban, valamint az ellenőrzési szabályok és a monitoringra, a jelentéstételre és a kiadások igazolására vonatkozó folyamat egyszerűsítése,
- az arányosság elvének előmozdítása annak érdekében, hogy az adminisztratív terhek mértéke fordított arányban tükrözze nemcsak az egész projekt méretét, hanem különösen a nyújtott támogatás összegét is,
- a programok számának csökkentése, például a tematikus operációs programok számának korlátozásával, melyek helyett egy integrált operációs programok dolgoznának ki,
- az egységes módszertani környezet fogalma: az egész rendszer számára közös szabályok meghatározása; technikai eszközök továbbfejlesztése a stratégiai munka számára, ilyen például a stratégiák adatbázisa, mely egy különböző dokumentumokat, célokat, hatásköröket és mutatókat tartalmazó információs rendszer,
- az ellenőrzési rendszer működésének szélesítése, hogy egyszerűbb legyen az adminisztráció a projektek pályázói számára,
- további eszközök kidolgozása és bevezetése a stratégiai munka fejlesztése érdekében, például a stratégiák, illetve végrehajtásuk minőségének értékelése, a stratégiák hierarchiája, a stratégiai tevékenység számára történő kapacitásfejlesztés a közigazgatásban,
- egységes terminológia kidolgozása és alkalmazása az alapok számára;

13. hangsúlyozza, hogy az egyszerűsítés olyan folyamat, amely nem korlátozódik néhány intézkedés végrehajtására, egy jelentésre és egy véleményre;

14. figyelmeztet arra, hogy jelenleg sok kedvezményezett kockázatosnak tartja az európai strukturális és beruházási alapok igénybevételét, mivel nem biztosak abban, hogy nem válnak „vis maior” áldozatává, azaz hogy nem áll le vagy nem késik projektjük finanszírozása az Európai Bizottság és a nemzetállam közötti viták, pl. a feltételrendszernek való megfelelés elmulasztása, a végrehajtási rendszerben észlelt szabálytalanságok miatt stb. A kedvezményezettnek nyújtott támogatás csökkenhet vagy késhehet különböző kisebb szabálytalanságok miatt, annak ellenére, hogy a projekt elérte célját és a kívánt hatást, vagy azért, mert különböző objektív okok miatt a megvalósítás során a projekt módosult. Az a veszély is fenyegeti a kedvezményezettet, hogy visszamenőleg alkalmazzák rá az ellenőrző hatóság által egy másik projekt keretében tett megállapításokat, és számos egyéb kockázat is felmerülhet. Ezek a tényezők mind befolyásolják az európai strukturális és beruházási alapok hatékony igénybevételére irányuló szándékot. Elengedhetetlen, hogy a projekt és gazdája a kohéziós politika középpontjába kerüljön a kedvezményezettnek kedvező feltételek megteremtésével, például az adminisztratív terhek csökkentésével, valamint azáltal, hogy a projektgazdák jelentéstételét csupán a projekt végrehajtásához szükséges adatokra korlátozzuk; az egyszerűsített költségek általánosításával és annak a határozatnak a védelmével, hogy az ellenőrzés során nem kérdőjeleződnek meg; valamint azáltal, hogy jelezzük a gazdák számára azokat a kötelező okmányokat, amelyeket egy adott határidőig papírfőmában meg kell őrizni;

15. jelentős egyszerűsítésnek tekintené, ha minden uniós alapra ugyanazok a támogathatósági szabályok lennének érvényesek. A támogatható költségek meghatározásának azonban továbbra is feltétlenül tagállami szinten kell maradnia, és azt össze kell hangolni az uniós tagállamok között;

16. javasolja, hogy az európai strukturális és beruházási alapok esetében bízzák meg az ombudsmani hatáskör és szerep ellátásával az egyik meglévő intézményt vagy szervet, amelyhez a kedvezményezettek végső esetben fordulhatnak. Tekintettel a rendszer bonyolultságára, sok kedvezményezett (annak ellenére, hogy igyekeznek a projektet úgy megvalósítani, hogy az a lehető leghatékonyabb legyen) paradox és problémás helyzetekbe kerül, melyek azon kívül, hogy az ilyen kedvezményezetteket morálisan és gazdaságilag is tönkreteszik, jelentősen hozzájárulnak az európai strukturális és beruházási alapoknak és magának az EU-nak a negatív megítéléséhez. Az említett intézménynek nemcsak az lenne a célja, hogy biztosítsa a kommunikációt a Regionális és Várospolitikai Főigazgatósággal, hanem az is, hogy az Európai Bizottság egészében és az EU más szerveiben is kezelje az esb-alapok problémakörét. Az EU-ban jelenleg hiányzik egy ilyen intézmény, miközben az esb-alapok kérdéskörével egy sor más főigazgatóság és egyéb uniós szerv is foglalkozik. Egyébiránt a tagállamokban is létre kellene hozni hasonló intézményeket, ahol még nincsenek ilyenek;

17. ismételtelen kijelenti, hogy kerülni kell a döntések visszamenőlegességét. A mostani szabályozásokat, eljárásbeli változásokat vagy iránymutatásokat nem szabad visszamenőlegesen alkalmazni más projektekre, valamint azokra a befejezetlen projektekre, amelyek végrehajtása előrehaladott szakaszban jár. A visszamenőlegesség megakadályozása gyorsan alkalmazható intézkedés, amely erősíti a kedvezményezettek jogbiztonságát;

18. javasolja, hogy az egyszerűsítési folyamat keretében vezessenek be reformokat a nagyobb rugalmasság érdekében, mivel a folyamatok elsősorban amiatt válnak egyre bonyolultabbá, hogy a projektekben megjelenő különböző konkrét határozatok nyomán általános iránymutatások és irányelvek születnek. Ezért az RB javasolja, hogy hozzanak létre egy munkacsoportot, amely az európai strukturális és beruházási alapok gyakorlati végrehajtásában jártas szakemberekből állna, és az lenne a feladata, hogy módosítási javaslatokat nyújtson be és párbeszédet folytasson az Európai Bizottsággal és a többi intézménnyel;

19. felhívja a figyelmet arra, hogy gyakori az eltérés az európai strukturális és beruházási alapokkal kapcsolatos uniós jogi keret és a nemzeti jogszabályok között olyan területeken, amelyek látszólag nem kapcsolódnak egymáshoz, például a pénzügyi ellenőrzésről vagy a közbeszerzésekről szóló törvények esetében, ami széttöredezettséghez és eltérő megközelítésekhez vezet az egyes tagállamokban; ezért javasolja, hogy a túlszabályozás elkerülése végett azon európai strukturális és beruházási alapok esetében, amelyek európai, nem pedig nemzeti előirányzatokat mozgósítanak, a nemzeti vagy szubnacionális szintű erőforrásokból biztosított társfinanszírozás ellenére az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó uniós jogszabályok és iránymutatások élvezzenek elsőbbséget az ezekkel ellentmondásban álló nemzeti, vagy akár uniós jogszabályokkal szemben;

20. azt ajánlja, hogy terjesszék az olyan országoknak és programoknak a bevált gyakorlatait, amelyeknél a múltban csak jelentéktelen vagy alacsony volt a hibaarány. Eközben ügyelni kell arra, hogy minden tagállam azonos feltételekkel szembesüljön (a nemzeti szintű jogszabályok különbözősége ellenére). Az egyes területi egységek jelenleg egymással szöges ellentétben álló megközelítést alkalmaznak. Előfordul például, hogy egy valamely tagállamban helyénvaló és szokásos eljárást egy másik tagállamban súlyos szabálytalanságnak tekintenek. Ez természetesen semmit nem változtat azon, hogy az adminisztratív terheknek tükrözniük kellene a projektek méretét, a támogatás összegét és a végrehajtási struktúra minőségét;

21. hangsúlyozza, hogy az egyszerűsítési folyamat sikeréhez egyrészt a korrupció elleni küzdelem keretében és a hibaarány csökkentése érdekében hozott intézkedések közötti ellentmondások megoldására, másrészt az európai strukturális és beruházási alapokkal kapcsolatos adminisztratív terhek csökkentésére van szükség. Felül kell vizsgálni a végrehajtási és irányítási rendelkezéseket, melyek azonos szinten kezelik a csalást és a nem szándékos hibát, ezáltal a bizalmatlanság légkörét keltik a szereplők között és aránytalan adminisztratív terhet rónak a projektgazdára. Az átláthatóság biztosítása és a korrupció és a csalás elleni küzdelem érdekében fokozatosan bevezetett egyes intézkedések az egész rendszert jelentősen bonyolítják. Visszamenőlegesen ellenőrizni kell, hogy ezen intézkedések közül melyek valóban hatékonyak, és melyek azok, amelyek a rendszert csak bonyolítják és jelentéktelen szabályellenességek miatt „kriminalizálják” a tisztességes kedvezményezetteket. A korrupció elleni küzdelemnek nem azt kellene eredményeznie, hogy minden kedvezményezettel eleve bizalmatlanok vagyunk, hanem a bizalmon, az együttműködésen és az egyértelmű felelősségen kellene alapulnia. Ennek a küzdelemnek az alapvető morális alapelveken és a kedvezményezettnek a kívánt hatás elérésével kapcsolatos felelősségén kell alapulnia, és nem azon, hogy az észlelt szabálytalanságok alapján sablonos rendszereket hozunk létre, melyek az előbbivel ellentétben gyakran nem hatékonyak, és további kedvezményezetteket kötnek meg. Ha a figyelem kizárólag a formális elvárások és az ütemtervek teljesítésére összpontosul, az bizonyos esetekben éppen a finanszírozás tisztességtelen vagy szabálytalan felhasználását teszi lehetővé, méghozzá teljesen büntetlenül;

A probléma szerkezete:

22. az RB-n belül, illetve más partnerekkel folytatott vitát követően az RB a megoldandó problémakör alábbi fő területeit határozza meg;

Közbeszerzés:

23. amint az az egyszerűsítés kérdésének szentelt workshopokon kiderült, bár egyes tagállamokban a közbeszerzési eljárás nem okoz komolyabb problémákat, számos ország képviselője úgy látja, hogy a végrehajtás egyik fő problémáját a közbeszerzés jelenti. Úgy vélik ezért, hogy az európai strukturális és beruházási alapok projektjeinek megvalósításához egyértelmű összeurópai közbeszerzési szabályokra lenne szükség, amelyek elsőbbséget élveznének az e területre vonatkozó nemzeti jogszabályokkal szemben. Többnyire európai uniós eszközökről és nem nemzeti eszközökről van szó, ezért a közbeszerzések kiírásánál összeurópai és nem nemzeti szabályokat kell alkalmazni. Ezenkívül a közbeszerzési eljárásoknak elő kellene segíteniük, hogy a lehető leghatékonyabb végtermék jöjjön létre, és e célból a különböző típusú közbeszerzések esetében rugalmasságot kell biztosítani, ahelyett, hogy formálisan akadályoznák az ajánlatkérőket és ajánlattevőket a különböző kötelező sematikus, sablonos eljárásokkal és folyamatokkal. Egyebek mellett fel kell emelni a közbeszerzési portálon és az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételhez meghatározott értékküszöböt;

24. amint az az egyszerűsítés kérdésének szentelt workshopokon kiderült, bár egyes tagállamokban a közbeszerzési eljárás nem okoz komolyabb problémákat, számos ország képviselője felhívja a figyelmet arra, hogy a kisebb ajánlatkérők számára a jelenlegi rendszer annyira bonyolult és kockázatos, hogy saját maguk nem képesek összeállítani a közbeszerzési felhívást és erre szakosodott külső társaságok szolgálatait kell igénybe venniük, jóllehet ez az eljárás nem mentesíti őket az esetleges szabálytalanságokért viselt felelősség alól. Ezzel egy teljesen új üzleti tevékenységi ágazatot keltettünk életre. Ellentmondásos, hogy egyes esetekben ajánlati felhívást kell kiírni annak társaságnak a kiválasztásához, amely az ajánlati felhívást fogja összeállítani;

25. amint az az egyszerűsítés kérdésének szentelt workshopokon kiderült, bár egyes tagállamokban a közbeszerzési eljárás nem okoz komolyabb problémákat, számos ország képviselője felhívja a figyelmet arra, hogy a közbeszerzések során vétett szabálytalanságok többsége valójában a szabályok bonyolultságából eredő hiba. Ennek következtében a projektgazdákat nagymértékben frusztrálják a folyamat előrehaladott szakaszában végrehajtott utólagos ellenőrzések, amikor már nincs mód a hibák kijavítására, és már arra sincs lehetőségük, hogy kötelező érvényű előzetes értékelést kérjenek. Ezért az RB javasolja, hogy az ellenőrzési véleményeket elsősorban előzetesen készítsék el és az egyéb közbeszerzési ellenőrzési eljárásokat előzetesen folytassák le az ezen a területen különösen gyakori hibák megelőzése és a pénzügyi korrekciók összegének ily módon történő csökkentése érdekében;

26. ki kell emelni továbbá, hogy a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok az ajánlatkérőkre összpontosítanak, akik ellen a legkisebb hibák esetén is szankciókat érvényesítenek és eljárásokat folytatnak, miközben a közbeszerzési eredmények káros befolyásolása sok esetben az adott közbeszerzés ajánlattevői közötti megállapodások alapján történik. A jelenlegi közbeszerzési rendszer gyakran nem tölti be szerepét, és esetenként kontraproduktívnak bizonyulhat azon ágazatok és szegmensek esetében, amelyeknél a beszerzés erősen monopolizált. Ezért lenne célszerű a rendszer egészét megvizsgálni, és tervbe venni, hogy az elejétől a végéig átgondolják a filozófiáját. Ez különösen igaz a kis országok esetében, ahol a piac sokkal monopolizáltabb;

27. fontos, hogy a közelmúltban közzétett, az esb-alapokkal kapcsolatos közbeszerzésekre vonatkozó iránymutatásokat sürgősen felülvizsgálják, mivel azok a régi irányelvre utalnak, nem pedig a 2014-ben jóváhagyott és idén életbe lépett új közbeszerzési irányelvekre. Ennek kapcsán alapvető, hogy az új iránymutatások elemeit a helyi és regionális szintű szakértők közvetlen részvételét lehetővé tevő megfelelő területi hatásvizsgálatnak vessék alá. Mindezt a minőségi jogalkotásról szóló csomag is előírja, elismerve az RB mint kulcsfontosságú partner szerepét az uniós javaslatok helyi és regionális szintű hatásainak jobb felmérésében;

Az állami támogatási szabályozás alkalmazása:

28. az állami támogatások területén az évek során jelentősen bonyolódott a helyzet, és a bizonyos programokat illetően az elmúlt években elért részleges javulás ellenére továbbra is igen sok nehézséggel jár a kedvezményezettek és az irányító hatóságok számára. Jelenleg nem létezik egyértelmű, érthető értelmezés arra vonatkozólag, hogy mi tekintendő állami támogatásnak és mi nem, és mindent csupán a megadott információk és szakértői vélemények alapján bírálják el. A nemzeti hatóságok, amelyeknek az értelmezést el kellene végezniük, teljesen eltérő nézeteket képviselnek, és nem hajlandók egyértelmű, kötelező érvényű álláspont kiadására. Több országban ezek a hatóságok nem részei az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtási rendszerének, és álláspontjukért nem vállalnak egyértelműen felelősséget. Kívánatos lenne tehát, hogy azokban az országokban, ahol ez jelenleg nem teljesül, vonják be ezeket a nemzeti hatóságokat a végrehajtási struktúrába, illetve kötelezzék őket teljesen egyértelmű vélemények megfogalmazására. Ráadásul bizonyos esetekben paradox módon kedvezőbb helyzetbe kerülnek a magánszervezetek az állami szervezetekkel szemben (mivel nem kell megfelelniük utasítások, rendeletek és intézkedések egész sorának); Az állami szervezetek sokkal ritkábban lépnek fel, mint a versenyző gazdasági szereplők, és tevékenységük célja nem is nyereségszerzés, ennek ellenére a magánszereplőkkel azonos eljárásoknak kell magukat alávetniük;

29. ezenfelül egy másik jelentős következtetés is megállapítható az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazása terén. Míg az állami támogatásokra vonatkozó eljárások nem vonatkoznak az Európai Bizottság által központilag kezelt programokra (például a Horizont 2020-ra, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközre, az európai stratégiai beruházási alapra), az eljárásokat alkalmazni kell a kohéziós politika keretében finanszírozott projektekre. Az állami támogatások szempontjából tehát a gyakorlatban nem a jellegük, hanem a finanszírozási forrásuk és az alapján ítélik meg a projekteket, hogy az Európai Bizottság vagy a tagállam nyújtja-e az adott támogatást;

30. ezzel kapcsolatban az RB emlékeztetni kíván arra, hogy a kohéziós politika alapvető célja az, hogy egyenlő feltételeket biztosítson a kevésbé fejlett régiók számára azáltal, hogy az EU több pénzügyi forrást és magasabb társfinanszírozási arányt biztosít. Ennélfogva a kohéziós politika akár a piac szándékos torzításának is tekinthető. Ezért az RB véleménye szerint az állami támogatásokra vonatkozó eljárásokat egyáltalán nem kellene alkalmazni az európai strukturális és beruházási alapokra;

31. kiemelt figyelmet kell fordítani az európai területi együttműködési programok keretében nyújtott állami támogatások igénybevételére. Általában véve elmondható, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok betartásához szükséges erőfeszítések nem állnak arányban a versenytorzulás kockázatával. Ezenfelül az állami támogatásokat a különböző tagállamok gyakran értelmezik eltérően, ezért ezeket a szabályokat nem lehet megfelelő jogbiztonság mellett alkalmazni, ami gyakran teljesen lehetetlenné teszi azt, hogy minőségi projektek valósuljanak meg. Az egyik intézkedés tehát, amely az európai strukturális és beruházási alapok egyszerűsítése érdekében gyorsan megvalósítható lenne, ha az európai területi együttműködést is kivonnánk az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alól, mint a Horizont 2020 program esetében is;

32. az egyértelműség és az arányosság kapcsán is probléma merül fel. Egyes – különösen helyi szintű – projektek kis mérete miatt fontos, hogy az állami támogatásra vonatkozó szabályok alóli kivételek egyértelműbbek legyenek. Jelenleg gyakran nem világos, hogy mikor és hogyan alkalmazandók a csekély összegű támogatásról, az általános érdekű szolgáltatásokról, az általános csoportmentességről és a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatások. A Régiók Európai Bizottsága jobb, felhasználóbarát konszolidált iránymutatás kidolgozását kéri már ebben a programozási időszakban, és sürgeti, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok közelgő felülvizsgálata tegye jobbá és egyszerűbbé a jelenlegi keretet;

33. tekintettel a vállalkozás definíciójával kapcsolatos hozzáállás fejlődésére és annak érdekében, hogy támogassuk a régiókban a foglalkoztatást, az innovációt és a vállalkozást, meg kellene emelni a de minimis szabály keretében nyújtható támogatások felső határát;

Ellenőrzés és audit:

34. az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtási folyamatának talán legnagyobb buktatóját az jelenti, hogy az auditok nemzeti és európai szintű módszertana nem egységes. Az irányító hatóságok és a különböző európai és nemzeti ellenőrző szervek gyakran eltérően értelmezik ugyanazokat a szabályokat, miközben egyáltalán nem felelősek az elvégzett ellenőrzésekért. Az európai strukturális és beruházási alapok projektjeihez egyetlen egységes ellenőrzési rendszert kellene kijelölni (a tagállam és az EU szintjén egységes ellenőrző hely, avagy „single audit”), mely – a közbeszerzés kapcsán is – kötelező érvényű álláspontokat ad ki, amelyekért felelősséget is vállal. A végső kedvezményezett is jogosult lenne arra, hogy kérje az ellenőrzés végrehajtását, hogy biztos lehessen abban, hogy a megvalósítás rendben zajlott és a jövőben semmilyen veszély nem fenyegeti, illetve esetleg javításokat eszközölhessen. Ehhez az szükséges, hogy kezeljék rugalmasabban az adatmegosztást és az integrált informatikai megoldásokat, például az elektronikus űrlapokat és adatbázisokat. Ez előfeltétele egy olyan „egyablakos rendszer” kifejlesztésének, amely csökkenti a kedvezményezettek és az irányító szervek űrlapkitöltési feladatait. Egy „felhasználóbarát” dematerializálás használatának általánossá tétele a minimálisra fogja csökkenteni a beszkennelendő és letöltendő dokumentumok számát. Ezért azoknak az informatikai alkalmazásoknak a használatát kell előmozdítani, amelyek a kedvezményezett közigazgatási nyilvántartási adatainak keresését közvetlenül a forrásnál teszik lehetővé (alkalmazottak száma, forgalom, adózási és társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítése stb.). Mindehhez azonban előzetes kockázatfelmérésre van szükség a tekintetben, hogy mit és milyen adatokat lehet megosztani, emellett a kezdetektől be kell vonni az Európai Bizottságot, a nemzeti és regionális szintű ellenőrző szerveket, valamint az Európai Számvevőszéket például egy közös ellenőrzési útmutató kialakítása révén, hogy a folyamat többi szereplőjénél elkerülhetőek legyenek az auditproblémák. Manapság az ellenőrzést represszív és végrehajtó intézkedésnek tekintik. Az ellenőrzések általában csak a projektirányításra és az előírt eljárások betartására vonatkoznak, és minden eltérés könyörtelen büntetést von maga után még akkor is, ha az a projekt hatékonyságának növelése érdekében, váratlan helyzetek miatt vagy takarékosági célból történt. Ezért az RB javasolja, hogy az ellenőrök a ráfordítások tényleges hatékonyságára összpontosítsanak és vegyék figyelembe a hibák pénzügyi súlyosságának mértékét és a konkrét helyzetet (több arányosságra van tehát szükség a vizsgálatok során). Az arányosságot is fel kellene venni az ellenőrzések és a megfelelési szabályok körébe azzal, hogy a kisebb jogsértések kapcsán magasabb tűrőhatárokat engednének. Arányosabb (azaz a jobban teljesítő programok és végrehajtó szervek tekintetében kevesebb helyi ellenőrzést előíró) és eredményorientált megközelítés felé kellene elmozdulni az ellenőrzések kapcsán (hogy egyetlen látogatás során többféle ellenőrzést is végre lehessen hajtani, ami különösen fontos a több alaphól finanszírozott programok és műveletek tekintetében), illetve arányosabb pénzügyi ellenőrzést kellene végezni, kevésbé a büntetésekre, inkább a javítási lehetőségekre koncentrálna, továbbá annak biztosítására, hogy a kohéziós politika általánosabb célkitűzéseit szem előtt tartsák. Az ellenőrt partnernek kéne tekinteni a problémák megoldása, illetve a hibák azonosítására és kijavítására szolgáló leghatékonyabb út megtalálása terén. Ehhez szükség van az ellenőrök hozzáállásának megváltozására is;

35. az adminisztratív és az ellenőrző szervezetek a tervezési szakasztól a programok lezárultáig összehangoltan kellene dolgozniuk, mivel csak így lehet megakadályozni, hogy ugyanazon szabályokat eltérően értelmezzék. Egy közös ellenőrzési rendszer, illetve a célul kitűzendő ellenőrzési rendszerről alkotott közös elképzelés megakadályozná, hogy ugyanazt a műveletet többször is vizsgálják, hiszen az ellenőrzést végző különböző szervezetek alapvetően építeniük kellene egymás véleményére, és ki kellene egészíteniük azt; ebben az összefüggésben az RB azt javasolja, hogy terjesszék ki az 1303/2013/EU rendelet 148. cikkében meghatározott arányos ellenőrzés hatályát az ellenőrző hatóságokon és az Európai Bizottságon túlmenően valamennyi típusú ellenőrzésre, köztük az irányító és igazoló hatóságok, valamint az Európai Számvevőszék által végzettekre is. Összességében nagyobb teret kellene engedni a szubszidiaritásnak az ellenőrzések során. A közösségi ellenőrzésnek az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó szabályoknak való megfelelésre kellene korlátozódnia. A tagállamokra és azok irányító hatóságaira hárulna a nemzeti jogszabályok (ideértve az uniós szabályozásból eredő jogszabályok) betartásának ellenőrzésével kapcsolatos felelősség. A szubszidiaritás ellenőrzési tevékenységekben való alkalmazását az Európai Bizottság és az egyes tagállamok közötti bizalmi szerződés megteremtésének kellene meghatároznia;

36. javasolja továbbá, hogy növeljék 50 %-kal azt a küszöbértéket, amely alatt egy művelet csak egy ellenőrzés tárgyát képezheti a végső kiadások benyújtását megelőzően;

37. ahol egy projektben több partner vesz részt, elfogadhatatlan, hogy a partnerek egyikénél feltárt szabálytalanságok miatt a teljes partnerségre vagy szélsőséges esetben az egész programra pénzügyi korrekciót alkalmazzanak;

38. bár vannak olyan országok, ahol a jogorvoslati rendszerek jelentősebb problémák nélkül működnek, máshol az ilyen rendszerek erősen eltérőek – pedig az 1303/2013/EU rendelet 74. cikkének (3) bekezdése alapján hozták létre őket –, és a kedvezményezett szempontjából nem mindig töltik be szerepüket. Ezért egységes, érthető és gyors jogorvoslati rendszert is létre kellene hozni mind tagállami szinten (ahol az még nem létezik), mind pedig uniós szinten. Ennek a rendszernek nemcsak az ellenőrzések következtetéseit tekintetében, hanem az összes szint határozatait tekintetében is és minden területen (például az állami támogatások területén) alkalmazhatónak kell lennie;

A szabályozási terhek növekedése („túlszabályozás”):

39. az az eljárás, amikor a tagállam az uniós irányelvek nemzeti jogrendbe történő átültetése során az irányelvek minimális követelményein túlmutató követelményeket vezet be, a tagállamok, nem pedig az Európai Bizottság problémája. Ez a folyamat azonban azért következik be, mert az Európai Bizottság rendeletei és iránymutatásai lehetővé teszik. Ha ezt a folyamatot szeretnénk visszaszorítani, akkor meg kell erősíteni az Európai Bizottság szerepét ezen a területen, amelynek a rendeletekben és a végrehajtási iránymutatásokban olyan átléphetetlen követelményeket kell világosan meghatározni, amelyek sem enyhítéssel, sem szigorítással nem módosíthatók. Ez többek között a közbeszerzések és az auditok területére is érvényes. Az európai strukturális és beruházási alapok eszközei európai uniós eszközök, ezért a szabályokat az EU-nak kellene meghatározni, és nem a tagállamoknak;

40. a szabályozási terhek azért is nőnek, mert sok esetben a végrehajtási iránymutatásokat csak akkor dolgozzák ki az Európai Bizottság szintjén, amikor már futnak a programok. Ezért a tagállamok és az irányító hatóságok kénytelenek a saját iránymutatásaikat kidolgozni, amelyek eltérnek az Európai Bizottság által utólag közzétett iránymutatásoktól. Következésképpen az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó rendeleteket az iránymutatásokkal egy időben kell kidolgozni, és nem csupán később kellene közzétenni az Európai Bizottságnak, hogy e rendeletek egyes cikkei hogyan értelmezendők és hajtandók végre. Ez a megközelítés gyakran azt eredményezi, hogy több mint egy évvel csúszik az operatív programok elindítása és további felülvizsgálatokra is sor kerül, ami szintén kedvezőtlenül hat az európai strukturális és beruházási alapok eszközeinek felhasználási szintjére. Jelentősen csökkenteni kell az iránymutatások és módszerek számát, hogy a hangsúly az egyértelműsége és a hatékonyságra kerüljön a mennyiség helyett, és hogy elkerüljük a rendszer bonyolultabbá válását és hatékonyságának csökkenését. Egyértelműsége van szükség, és a végrehajtás alatt nem szabad változtatásokat eszközölni. Az iránymutatások semmiképp sem lehetnek visszamenőleges hatályúak;

Programtervezés és tematikus koncentráció:

41. hasznos lenne megvizsgálni, hogy milyen szintig célszerű a programtervezés és a tematikus koncentráció. Jelenleg a programtervezés a megvalósítás legalacsonyabb szintjéig hatol. A tematikus koncentráció keretében tehát inkább globális (általános) célokat kellene meghatározni, valamint minden egyes cél esetében megvalósítási mutatókat. Az irányító hatóságoknak mozgásteret kellene kapniuk azzal kapcsolatban, hogy az egyes régiókban milyen tevékenységekkel érik el ezt a célt, hogy jobban szem előtt tarthassák a régiók szükségleteit jellegzetességeik és az előttük álló kihívások függvényében. Amennyiben a cél a foglalkoztatás növelése, szabad kezet kell adni a cél eléréséhez szükséges eszközök megválasztásához. Egyes régiókban, a szintektől függően, például a kutatás területén végzett tevékenységekkel, máshol pedig például az idegenforgalom terén kifejtett tevékenységgel járhatnak hozzá a cél teljesítéséhez. Különösen a régiók határok feletti integrációját célzó határokon átnyúló együttműködés előmozdítása során kellene figyelembe venni az érintett határon átnyúló régió sajátos igényeit, és így lehetővé tenni fontos tevékenységek támogatását az Európa 2020 stratégiából következő tematikus célkitűzések keretén túlmenően. Példaként említhetjük a „kisprojekt-alapot”, amely „emberek közötti” (people-to-people) kezdeményezéseket támogat, illetve segíti idegenforgalmi tevékenységek népszerűsítését vagy a hiányzó közlekedési összeköttetések pótlását. Általában fel kell tenni azt a kérdést, hogy az európai területi együttműködésnek az esb-alapokra vonatkozó minden feltételnek meg kell-e felelnie. Gondoskodni kell arról, hogy ne csökkenjenek a pénzügyi allokációk;

42. engedélyezni kellene a programok rugalmas kezelését, hogy azok könnyebben igazodni tudjanak az új helyzetekhez és a technika gyors fejlődéséhez. Ennek a rugalmasságnak azonban ténylegesnek kell lennie, ami azt jelenti, hogy korlátozni kell és teljesen le kell egyszerűsíteni a programok módosításának folyamatát. Az például, hogy új stratégiai környezeti vizsgálatot kell végezni, nem tekinthető a program tényleges rugalmasságának. A fenti esetben például csak olyan esetekben lenne szükséges stratégiai környezeti hatásvizsgálatot végezni, amelyekben az átprogramozás konkrét, jelentős környezeti hatással járó célokra irányul, melyeket korábban ilyen célokként határoztak meg;

43. az 1303/2013/EU rendelet két olyan eszközt vezetett be, amely integrált területi megközelítést nyújtana: az integrált területi beruházásokat és a közös cselekvési terveket, amelyek lehetővé teszik egy-egy konkrét terület vagy régió integrált fejlesztését. A tagállamok azonban nem sok ösztönzést kaptak az Európai Bizottságtól arra, hogy használják is ezeket az eszközöket, nem utolsósorban amiatt, mert azokat a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktaiban és végrehajtási jogi aktaiban kissé homályosan és bonyolultan határozta meg. A két eszköz nagyobb fokú igénybevétele a következő eredményekhez vezetne:

— partnerségen alapuló megközelítés a fejlesztéspolitika kialakításához az egyes területeken,

— az intézkedések alulról építkező, hatékony végrehajtása és olyan szinergiák, amelyek kisebb, szubnacionális területen könnyebben elérhetők,

— az integrált megközelítést alkotó egyes elemek céljának és indokának világosabb meghatározása további alapot teremt az integrált projektek közvetlen elfogadásához és a pénzeszközök közvetlen allokációjához, és

— lehetővé válik a kohéziós politika céljainak eredményesebb és hatékonyabb elérése;

44. az integrált területi beruházások esetében olyan irányítási struktúrák létrehozását követelik meg, amelyek egyáltalán nem illeszkednek az ezen eszköz által biztosított pénzügyi eszközök összegéhez. Ugyanígy – amint arra a közösségvezérelt helyi fejlesztés témájában készült RB-vélemény is rámutatott –, az egyes alapok – amelyeket gyakran külön irányító hatóságok kezelnek – kapcsán előírt különféle követelmények száma eltántorít attól, hogy az EMVA-n túlmenően alakítsanak ki közösségvezérelt helyi fejlesztést. Emiatt ezek az igen innovatív integrált helyi fejlesztési eszközök mindaddig csak korlátozott mértékben terjedtek el helyi szinten. Az, hogy ilyen struktúrákat kell létrehozni, nemcsak aránytalanul megdrágítja az eszköz irányítását és hatalmas terhet ró a szereplőkre, hanem jelentősen meg is bonyolítja a projekteket és késlelteti a megvalósításukat;

45. megjegyzi, hogy az, hogy a kohéziós politika szabályai hétévente vagy még gyakrabban változnak, nem segíti elő a kohéziós politika egyszerűsítését, sőt inkább az ellenkező hatást váltja ki. Egy a támogatási időszakokon átívelő jogi keretnek azonban előfeltétele a radikális egyszerűsítés. A kohéziós politika végrehajtási rendszerében történő kisebb, előnyös módosítások mindig lehetségesek és kívánatosak is, de mélyrehatóbb változtatásokat csak ritkábban és jól előkészítve kellene eszközölni. Előzetesen elemezni kell ezeknek a változtatásoknak a hatásait, és a partnerség elvének megfelelően időben meg kellene vitatni azokat az érintett partnerekkel – akik nemcsak a tagállamok, hanem a helyi és regionális önkormányzatok is, őket pedig a Régiók Bizottsága képviseli;

Pénzügyi eszközök:

46. úgy véli, hogy a pénzügyi eszközök fontos szerepet játszanak az esb-programok tőkéeáttételi hatásának növelésében, valamint az esb-alapok és az ESBA ötvözésében. Ugyanakkor sürgősen egyszerűsíteni kellene az esb-alapok pénzügyi eszközeinek szerkezetét, a jelentéstételi kötelezettségeket és az ellenőrzési szabályokat, ahogyan azt nemrégiben a Tanács szlovák elnökségével közösen tartott workshop ⁽¹⁾ alkalmával megállapították;

47. azt javasolja, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg, hogy a legtöbb tagállam miért nem használja még mindig a pénzügyi eszközök terén rendelkezésre álló eszközöket;

48. tudomásul veszi az Európai Számvevőszék nemrégiben napvilágot látott jelentésének – A pénzügyi eszközök szerepe az uniós költségvetés végrehajtásában – a 2007–2013-as programidőszak tanulságai – eredményeit, és kéri a Számvevőszéket, hogy értékelje a pénzügyi eszközök végrehajtását a jelenlegi finanszírozási időszakban is;

Záró ajánlások

49. kedvezően fogadja az úgynevezett salátarendeletet ⁽²⁾, amely az esb-alapokra vonatkozó rendeleteket is módosítja, különösen a pénzügyi eszközök használatának egyszerűsítése és az esb-alapok programjaiban az egyszerűsített költségelszámolási opciók használatának lehetősége terén;

— hangsúlyozza, hogy ebben a véleményben nincsen lehetőség a salátarendeletben javasolt módosítások és az általuk a kedvezményezettek, valamint az esb-alapokat végrehajtó helyi és regionális önkormányzatok számára várhatóan jelentkező pozitív hatások teljes körű elemzésére,

— kiemeli, hogy elemezni kell ezeket a hatásokat, és garantálni kell, hogy a végső kedvezményezettek és az alapokat helyi és regionális szinten végrehajtó közhatalóságok javára valódi egyszerűsítés történjen, és hogy a helyzet ne legyen a jelenleginél bonyolultabb az említett szereplők számára,

— leszögezi, hogy a salátarendeletet nem lehet elkülönítetten vizsgálni, hanem azt kell elemezni és értékelni, hogy milyen hatásai vannak azokra az egyéb uniós politikákra és nemzeti jogszabályokra, amelyek jelentősen befolyásolhatják a helyi szintű végrehajtás sikerét és tényleges hatását; kéri, hogy gyorsan fogadják el a salátarendelet keretében javasolt módosításokat, garantálva, hogy az azonnali hatást fejtsen ki még a jelenlegi finanszírozási időszakban, az esb-alapok programjainak jobb végrehajtása érdekében;

⁽¹⁾ Az Általános Ügyek Tanácsának 2015. november 18-i következtetési után az RB három workshopot szervezett a Tanács holland és szlovák elnökségével a kohéziós politika egyszerűsítéséről. További információk: <http://cor.europa.eu/en/takepart/Pages/simplification-documents.aspx>

⁽²⁾ európai parlamenti és tanácsi rendelet – COM(2016) 605 final – 2016/0282 (COD).

50. javasolja, hogy az egyszerűsítés céljából az Európai Bizottság gyűjtse össze és kövesse nyomon a helytelen gyakorlatnak tekinthető projekteket. Ez a megközelítés szükséges egyszerűsítését és módosítását szemléltetné és kiegészítené az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtásával kapcsolatos legjobb gyakorlatok cseréjét. Az RB-tagok gyakorlati tapasztalataira való tekintettel az RB-nek kulcsszerepet kell játszania a folyamatban;

51. az Európai Bizottság olyan későn tette közzé a 2014–2020-as támogatási időszakban rendelkezésre álló egyes pénzalapokra vonatkozó alaptokumentumokat, hogy a végrehajtást lehetetlen volt a támogatási időszak kezdetekor elindítani. Hosszú várakozási idők alakultak ki, és nehézségek merültek fel az egyes operatív programok összehangolásában. Fontos, hogy a jövőben kellő időben és egyszerre tegyék közzé a dokumentumokat;

52. ismételten utal azokra a lehetséges konkrét eszközökre, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az esb-alapok igazgatásának egyszerűsítése eredményes legyen. Az eljárások egységesítése, az informatikai eszközök általános használata és az elektronikus adminisztráció olyan alapelemek, melyek általánosan alkalmazhatók ezen alapok esetében. Ezenkívül fontos egyebek mellett az is, hogy a továbbiakban is átalányköltségeket alkalmazzunk, ami lehetővé teszi az adminisztratív költségek megszüntetését, valamint tovább egyszerűsítsük a jelentéseket és az ellenőrzéseket, ami révén elkerülhetők a kedvezményezettek és az e források kezelésében részt vevő különböző hatóságok bürokratikus többletterhei;

53. megjegyzi, hogy amennyiben az európai strukturális és beruházási alapok kidolgozásakor és a végrehajtásakor mindvégig határozottabban alkalmazzák a helyi és regionális hatóságokkal való partnerség elvét, az lehetővé tenné, hogy az Európai Bizottság visszajelzést kapjon, ami döntő mértékben hozzájárulna a végrehajtási folyamat egyszerűsítéséhez és hatékonyságának növeléséhez.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Állami támogatások és általános gazdasági érdekű szolgáltatások

(2017/C 088/05)

Előadó: Markus TÖNS (DE/PES), Észak-Rajna–Vesztfália tartományi közgyűlésének tagja

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános észrevételek

1. e saját kezdeményezései véleményével az Európai Bizottság következő kezdeményezéseire hivatkozik: i) az Európai Bizottságnak az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatások fogalmáról szóló közleménye ⁽¹⁾, ii) az általános csoportmentességi rendelet kiterjesztésének tervezetéről folytatott konzultációs eljárás ⁽²⁾, amely alapján bizonyos, kikötők és repülőterek számára nyújtott beruházási támogatások kivételt képeznének az Európai Bizottság előzetes támogatási jogi vizsgálata alól, iii) az Almunia-csomag Európai Bizottság által tervezett felülvizsgálata, valamint az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos de minimis (csekély összegű) támogatásokra vonatkozó, hatályát veszítő rendeletet felváltó új szabályozás;
2. megerősíti, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos támogatásokra vonatkozó európai szabályoknak nemcsak a verseny alapelveire kell korlátozódniuk, hanem teljes mértékben figyelembe kell venniük a Szerződések által a tagállamok részére az általános gazdasági érdekű szolgáltatások meghatározását illetően biztosított tág mérlegelési jogkört, továbbá a regionális és helyi önkormányzással, a gazdasági, társadalmi és területi kohézióval, valamint a tagállamokban fennálló tulajdoni rend tekintetében biztosított semlegességgel kapcsolatos elveket is (az EUSZ 3. cikke, az EUMSZ 14., 106., 345. cikke és a 26. sz. jegyzőkönyv). Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak tükrözniük kell a tagállamok eltérő földrajzi, szociális és kulturális helyzetéből és demokratikus folyamataiból adódóan a szükségletek, a fogyasztói preferenciák és a közbeszerzések terén meglévő különbségeket. A Régiók Bizottsága emlékeztet arra, hogy a támogatási vizsgálatot csak akkor lehet végrehajtani, ha az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nemzeti, regionális vagy helyi szabályozása vagy finanszírozása határokon átnyúló, illetve a belső piacot érintő következményekkel jár;
3. hangsúlyozza, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások rendkívüli szerepet játszanak a növekedés és a foglalkoztatás szempontjából, valamint gyakran a további állami és magánberuházások előfeltételei. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat ezért az európai beruházási program vonatkozásában is meg kell vizsgálni. Ezzel kapcsolatban hivatkozni kell az Európai Bizottság 2016. évi éves növekedési jelentésére, mely szerint „elengedhetetlen [...], hogy a tagállamok szélesebb körben előmozdítsák a szociális beruházásokat, többek között az egészségügy, a gyermekgondozás, a lakhatási támogatás és a rehabilitációs szolgáltatások terén, azzal a céllal, hogy fokozzák az emberek munkaerő-piaci elhelyezkedését és alkalmazkodással kapcsolatos jelenlegi és jövőbeli képességeit [...], valamint a szociális beruházások egy idő után gazdasági és társadalmi előnyöket hoznak, különösen a foglalkoztatási kilátások, a munkajövedelmek és a munkatermelékenység, a szegénység megelőzése és a társadalmi kohézió megerősítése terén”;
4. ezért kéri, hogy gondolják át az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az állami támogatásokkal összeegyeztethető európai támogatások keretében való támogatását. Például tovább kellene egyszerűsíteni a támogatásokkal kapcsolatos jogszabályok alkalmazását, esetleg oly módon, hogy az esb-alapokból történő finanszírozások esetében vélelmezik az állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőséget, amennyiben azok eleget tesznek olyan egyszerű kritériumoknak, mint pl. a jóváhagyott operatív programoknak való megfelelés. Nem indokolt ugyanis a közvetlenül kezelt uniós alapok – például az ESBA és a Horizont 2020 – és az esb-alapok támogatásjogi területen való eltérő kezelése, ráadásul növeli az adminisztratív terheket és gátolja az alapok közötti szinergiák kialakulását, amelyre pedig az Európai Bizottság maga is törekszik;
5. sajnálja, hogy az Európai Bizottság továbbra is vonakodik attól, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások terén az EUMSZ 14. cikkét alkalmazza jogalként az általános gazdasági érdekű szolgáltatások támogatására vonatkozó jogszabályok esetében, amely rendes jogalkotási eljárást, és ily módon nagyobb jogbiztonságot és demokratikus legitimitást biztosítana;

⁽¹⁾ Lásd a 2016. május 19-i közleményt: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_aid_en.html

⁽²⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-622_en.htm

6. megállapítja, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó állami támogatások európai szabályozási kerete a téma összetettsége, az egyes fogalmak különböző értelmezései és a sok éven át húzódó kiigazítások miatt túl terjedelmessé, túl részletessé és áttekinthetetlené vált. A támogatásokat nyújtó állami szervek, a hatóságok és a vállalkozások adminisztratív terheit tovább kell csökkenteni, és az Európai Bizottság erőforrásait a belső piacra legnagyobb hatást gyakorló esetek támogatási szabályainak keresztülvitelére kellene összpontosítani. Hangsúlyozza továbbá, hogy az összetett szabályozás ahhoz is vezethet, hogy a szabályokat nem ismerik kellőképpen, és ezáltal nem használják ki az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó könnyítési lehetőségeket. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy következetesebben fogja össze és lehetőség szerint vonja össze a támogatás területén meglévő számos másodlagos jogi aktust és nem kötelező érvényű jogi szöveget (rendeleteket, közleményeket, iránymutatásokat stb.);

7. az általános gazdasági érdekű szolgáltatások finanszírozása tekintetében ismételten alapvetően elutasítja, hogy az összegegyeztetetőség vizsgálatába az Európai Bizottság további minőségi és hatékonysági megfontolásokat vonjon be. A minőségi és hatékonysági szempontok, amelyek tovább korlátozzák a helyi és regionális támogatásnyújtók mérlegelési jogkörét, alapvetően nem tartoznak az Európai Bizottságnak az EUMSZ versenyről szóló fejezetében megállapított hatáskörébe. A minőségéről és hatékonyságáról szóló döntéseket a helyi és regionális önkormányzatokra kell hagyni⁽³⁾;

8. hangsúlyozza, hogy az EU kereskedelmi megállapodásai nem foglalják magukban az EU, a tagállamok és az önkormányzatok arra irányuló jogát, hogy maguk szabályozzák, biztosítsák vagy támogassák a szolgáltatásokat. Elvárja, hogy az Európai Bizottság által a transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségi (TTIP) megállapodásra irányuló tárgyalásokkal összefüggésben adott garanciák minden más kereskedelmi megállapodás esetében is érvényesek legyenek, mégpedig úgy, hogy ne sérüljön az államoknak az a lehetősége, hogy a szolgáltatások magas színvonalának biztosítását, valamint az általános közérdekkel – így az egészségüggyel, a közbiztonsággal vagy a környezetvédelemmel – kapcsolatos fontos célok előmozdítását célzó előírásokat vezessenek be vagy tartsanak fenn, ne írják elő egyetlen szolgáltatás privatizálását sem, valamint a kormányzatok bővíthessék az általuk nyújtott közszolgáltatások körét és korábban magánszolgáltatók által nyújtott közszolgáltatásokat nyújthassanak⁽⁴⁾;

9. az általános gazdasági érdekű szolgáltatások és az állami beruházások összekapcsolását illetően emlékeztet azon aggodalmára, hogy a 2014. szeptembertől életbe lépő új Eurostat számviteli norma, a nemzeti és regionális számlák európai rendszere (ESA 2010) nem tesz különbséget a közkiadások és a közberuházások között. Ráadásul egyes tagállamokban a normák nemzeti jogba való átültetése azt jelenti, hogy a helyi és regionális önkormányzatok egy lakosra számított, éves felső határértékeket kötelesek alkalmazni a közberuházásokra. Emellett ezek a felső határértékek azoknak a helyi és regionális önkormányzatoknak a kezét is megkötik, amelyek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó nagyszabású beruházási projektek indításához szükséges pénztartalékokkal rendelkeznek. Ezért sürgeti az Európai Bizottságot, hogy készítsen jelentést az ESA 2010 végrehajtásáról⁽⁵⁾;

Az állami támogatás fogalmáról szóló közlemény⁽⁶⁾

10. utal arra, hogy egy tevékenység általános gazdasági érdekű szolgáltatássá való minősítése a kialakult kulturális és politikai struktúrák alapján és az ilyen tevékenységek folyamatos alakításának szükségességét figyelembe véve a tagállamok hatáskörébe tartozik, valamint a helyi és regionális önkormányzatok teljesen önállóan dönthetnek arról, hogy mely szolgáltatásokat tekintik általános gazdasági érdekűnek;

11. üdvözli, hogy az Európai Bizottság, két évvel a 2014 első félévében az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatások fogalmáról folytatott konzultációs eljárását követően, 2016. május 19-én megjelentette közleményét, amely tisztázza a közberuházások támogatására szolgáló uniós támogatásokkal kapcsolatos előírások alkalmazási körét. Tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság azokra az esetekre kívánja összpontosítani erőforrásait, amelyeknél a támogatási szabályok végrehajtása a legnagyobb hatást gyakorolja a belső piacra. Ugyanakkor azt is megállapítja, hogy a közlemény csupán arra szorítkozik, hogy az állami támogatások fogalmát azokra a területekre vonatkozóan értelmezze, amelyek esetében az Európai Bíróság már ítélezett. Felteszi tehát a kérdést, hogy nem túl korlátozó-e ez a megközelítés, illetve nem ellentétes-e azokkal a különböző dinamikus változásokkal, amelyek a közberuházások terén, például adókérdések vagy új szociális szolgáltatások kifejlesztése kapcsán végbemennek;

⁽³⁾ Lásd a Régiók Bizottsága 2012. november 30-i, „Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítése” című véleményének 29. bekezdését.

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-4646_hu.htm

⁽⁵⁾ Lásd a Régiók Bizottsága 2014. december 3-i, „Az uniós tevékenységi területekre vonatkozó közkiadások minőségének javítása” című véleményének 20. pontját, BUDG-V-009.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2014_state_aid_notion/index_en.html

12. elégedettségének ad hangot, amiért a közlemény megerősíti, hogy korlátozzák az „Unión belüli kereskedelem befolyásolásának” fogalmát. A 7 konkrét esetre vonatkozó 2015. április 29-i döntések⁽⁷⁾ alapján és az eredeti RB-s véleménytervezetben kérteknek megfelelően valóban fontos, hogy a más tagállamban aligha igénybe vehető helyi infrastruktúrákhoz vagy helyi szolgáltatásokhoz adott olyan juttatások, amelyek legfeljebb csak nagyon csekély hatással vannak a határokon átnyúló beruházásokra, ne essenek többé az uniós állami támogatási szabályok hatálya alá⁽⁸⁾;

13. tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság szerint az infrastruktúra-építést vagy -modernizációt szolgáló közberuházások nem számítanak állami támogatásnak, amennyiben az érintett infrastruktúra nincs közvetlen versenyhelyzetben más, ugyanilyen típusú infrastruktúrákkal. Nem ért azonban egyet azzal az elnagyolt európai bizottsági felfogással, hogy ez általában véve helytálló a közúti és a vasúti infrastruktúra, a folyami útvonalak, illetve az ivóvízellátás és a szennyvízhálózat terén, de nem érvényes az olyan területekre, mint az energia, a szélessávú szolgáltatások, repülőterek vagy kikötők;

14. üdvözli, hogy pontosítják, hogy a bizonyos, nem üzleti célú, hanem ingyenes vagy a költségek legfeljebb 50 %-át fedező díj megfizetése ellenében látogatható kulturális programok részére juttatott állami támogatások nem tartoznak az állami támogatási szabályok hatálya alá; ez, bár egyes esetekben továbbra is szükséges lesz a vizsgálat, jelentősen csökkenteni fogja a helyi és regionális önkormányzatok esetében szükséges vizsgálatok jelentette nagy terhet, valamint nagyobb jobbiztonsághoz vezet a kultúra állami támogatásának kezelését illetően;

15. ezért az Európai Bizottság részéről annak világos kimondását várja, hogy egy helyi szolgáltatás esetében nem fenyeget a kereskedelem hátrányos befolyásolásának veszélye, továbbá elvárja, hogy a panaszosnak és/vagy az Európai Bizottságnak kelljen bizonyítania, hogy fennáll vagy lehetséges a Közösségen belüli kereskedelem hátrányos befolyásolása;

16. szeretné, ha a helyi és regionális önkormányzatok a jövőben biztos jogi alapokon tudnának döntéseket hozni arról, hogy mikor nyújthatnak támogatást az állami támogatási szabályok megsértése nélkül;

17. a 2016. áprilisában benyújtott „Úton egy egységes uniós héaövezet felé” című cselekvési terv keretében, amellyel a Régiók Bizottsága egy külön véleményben foglalkozik, az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységekre vonatkozó héamentesség korlátozása ellen emelt szót;

Általános csoportmentességi rendelet (GBER)

18. kiemeli a hatályos általános csoportmentességi rendelettel kapcsolatos gyakorlati útmutató⁽⁹⁾ hasznosságát, amely összefoglalja a nemzeti hatóságok kérdéseit és az Európai Bizottság válaszait, noha megállapítja, hogy e válaszok esetenként nem oszlatják el teljesen a tagállamok minden értelmezési bizonytalanságát;

19. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy 2016. május 30-ig elindítsák az első konzultációt az általános csoportmentességi rendelet ismételt felülvizsgálatáról⁽¹⁰⁾ azzal a céllal, hogy a kikötői és repülőterei infrastruktúrára vonatkozó támogatások mentesüljenek a bejelentési kötelezettség alól, mivel a hatóságok és a végső kedvezményezettek adminisztratív terhei annál inkább csökkennek, minél tágabb az általános csoportmentességi rendelet alkalmazási köre;

20. megjegyzi azonban, hogy a kikötők esetében nincs korábbi jogalap a beruházási támogatásokra vonatkozó összegegyeztetettség feltételekkel kapcsolatban, ami lehetővé tette volna az Európai Bizottság számára, hogy a nagyobb jobbiztonság talaján állva összeállítson egy jogesetgyűjteményt, ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg alaposabban azt a kérdést, hogy milyen mértékben van jelen az állami támogatás a beruházások típusától és a kikötők méretétől függően, figyelembe véve a kikötők szervezésének sajátosságait a különböző tagállamokban, nem feledkezve meg azok közfeladatairól sem;

21. rámutat arra, hogy a belvízi kikötők ágazatában bizonyos tagállami intézkedések nem tekinthetők állami támogatásoknak, amennyiben a kedvezményezett nem végez gazdasági tevékenységet, vagy ha az intézkedések nincsenek hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Bizonyos körülmények között ez lehet a helyzet a belvízi kikötői infrastruktúrát támogató olyan intézkedések esetében, amelyek tisztán helyi jellegűek, vagy akkor, ha a belvízi kikötői infrastruktúrának nincs közvetlen kijárata a tengerre, és így nem teszi lehetővé a többi tagállammal a kereskedelmet vagy az összeköttetést, ezáltal az intézkedéseknek nincs versenytorzító hatása sem;

⁽⁷⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4889_en.htm – Hradec Králové-i közkórházak/CZ (SA.37432), Durmersheimi Egészségügyi Központ/DE (SA.37904), „Wirtschaftsbüro Gaarden” városi projektársaság (Kiel)/DE (SA.33149), a Landgrafen-Klinik/DE (SA.38035), a lauwersoogi kikötő részére nyújtott beruházási támogatás/NL (SA.39403), Glenmore Lodge/UK (SA.37963), a tagok tulajdonában lévő golfklubok/UK (SA.38208).

⁽⁸⁾ Lásd az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény 196. és 197. pontját.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/practical_guide_gber_en.pdf

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2016_gber_review/index_en.html

22. kéri, hogy az általános csoportmentességi rendeletbe a működési támogatások tekintetében a kikötők, vagy legalábbis azok bizonyos kategóriái számára biztosított mentességet ugyancsak foglalják bele, ahogyan azt bizonyos repülőterek számára is kérelmezték (lásd a dokumentum 28. pontját);
23. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy – amint a kikötői infrastruktúrák esete az általános csoportmentességi rendelet hatálya alá kerül – minden olyan állami beavatkozásra, mely az állami támogatás meghatározásába tartozik és nem élvezhet mentességet, egy rendkívül összetett és bizonytalan kimenetelű értékelés vonatkozik a Szerződés alapján történő esetleges közvetlen elfogadását illetően, ennél fogva sürgeti az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az ilyen támogatásokra vonatkozó iránymutatások elfogadására, amennyiben azok a mentességi küszöb felett vannak;
24. a regionális repülőtereknek nyújtott beruházási támogatások kezelése tekintetében kifejezetten támogatja az Európai Bizottság megközelítését, amelynek értelmében „nem lenne helyénvaló a támogatás összege alapján megállapítani a bejelentési küszöbértéket, mivel a támogatási intézkedések versenypolitikai hatása elsősorban a repülőter méretétől, nem pedig a beruházás összegétől függ”;
25. azt várja az Európai Bizottságtól, hogy „a regionális repülőterekre irányuló támogatással kapcsolatos fogalommeghatározások” esetében biztosítsa a már meglévő uniós jogszabályokkal való összhangot;
26. megerősíti korábbi álláspontját, mely szerint az Európai Bizottságnak a nagy repülőterekre kell összpontosítania, és hogy az évente átlagosan kevesebb mint 300 000 fő utasforgalmú kis repülőterek támogatását célzó intézkedéseket nem kellene az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá sorolni, mivel nem befolyásolják számottevően a tagállamok közötti kereskedelmet, és mivel ezek a repülőterek strukturálisan képtelenek fedezni tőke- és működési költségeiket⁽¹¹⁾, valamint azért, mert ezek a támogatások a nehezen megközelíthető régiókban a biztonságos és gazdaságilag fenntartható légi közlekedési infrastruktúra fejlesztését szolgálják⁽¹²⁾. E rendelkezést természetesen a mentességi küszöb (jelenleg 200 000 utas/év) jelentős megemelésének kellene kísérnie a repülőterek általános gazdasági érdekű szolgáltatások formájában nyújtott támogatása esetében, és vissza kellene térni az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló úgynevezett „Almunia-csomag” elfogadását megelőzően már hatályban lévőre küszöb, azaz az 1 millió utas/évre. Erre azonban csak azzal a feltétellel kerülhet sor, hogy más módon nem lehet létrehozni megfelelő összeköttetést;
27. kéri, hogy a kis repülőterek önmagukban fel tudják használni a beruházási támogatások legalább 25 %-át. Ezzel összefüggésben annak figyelembevételére kéri az Európai Bizottságot, hogy ezek a támogatások rendszerint nem a kapacitásnövelést célozzák, hanem többnyire az infrastrukturális szükségletekkel függnek össze;
28. kéri, hogy az általános csoportmentességi rendeletbe a működési támogatások tekintetében a repülőterek számára biztosított mentességet ugyancsak foglalják bele, mivel az Európai Bizottság működési támogatásokra vonatkozó légi közlekedési iránymutatásai (2014. évi iránymutatások 112. és rákövetkező pontjai) világos előírásokat tartalmaznak például a kezdeti finanszírozási igény kiszámítását illetően, amelyet mentességi biztosításával is fedezni lehet;
29. szükségesnek tartja a kikötőkre és repülőterekre vonatkozó jelenlegi szabályoknak a legkülső régiók adottságaihoz való igazítását mind a beruházási támogatások, mind a finanszírozási támogatások kapcsán, tekintettel arra, hogy ezek a régiók nagyon nehezen elérhetők és teljes mértékben a tengeri és légi közlekedési ágazatra vannak utalva, hiszen csak ezek a közlekedési megoldások elképzelhetők ezeken az elszigetelt területeken;
30. a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási és működési támogatás tekintetében a felülvizsgált általános csoportmentességi rendeletben javasolt küszöbérték csupán 50 %-os növelése helyett annak 100 %-os növelését szorgalmazza (az Európai Bizottság által javasoltak: projektenként 100 millióról 150 millió EUR-ra, illetve vállalatonként évente 50 millióról 75 millió EUR-ra); kéri továbbá, hogy az általános csoportmentességi rendelet szabályait és rendelkezéseit minél jobban hangolják össze a támogatás fogalmáról szóló európai bizottsági közlemény szövegével, mivel ez utóbbi egy sor alapvető pontosítást vezetett be, amit a tagállamok meglelégedéssel fogadtak, azonban mégsem rendelkeznek olyan kötelező erővel, mint egy közvetlenül alkalmazandó rendelet, így például az általános csoportmentességi rendelet;
31. kéri továbbá – a küszöbérték előző pontban kért felemelésével összhangban – a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító beruházási és működési támogatás tekintetében annak a küszöbértéknek az 1 millió euróról 2 millió euróra történő emelését, amely alatt lehetséges lenne a 651/2014/EU rendelet 53. cikke (8) bekezdésében rögzített támogatászámítási mód alkalmazása, melynek értelmében a támogatás összege legfeljebb a projekt elszámolható költségeinek 80 %-a lehet (alternatívaként a 651/2014/EU rendelet 53. cikke (6) és (7) bekezdésében rögzített módszer helyett);

⁽¹¹⁾ A Régiók Bizottsága 2013. november 28-i véleménye: *Uniós iránymutatás a repülőtereknek és légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról*, COTER-V-043.

⁽¹²⁾ Lásd az Európai Bizottság 2014. július 23-i, az Angoulême repülőterre vonatkozó határozatát: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-498_en.htm

32. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy a felülvizsgált általános csoportmentességi rendelet keretében tisztázza az infrastrukturális intézkedésekre irányuló állami beruházási támogatások helyzetét. Az eisenhüttenstadti Propapier vállalatra vonatkozó 2014. október 1-jei döntés⁽¹³⁾ alapján az általános infrastrukturális intézkedések esetében mindig mérlegelni kell, hogy a támogatások regionális fejlődésre gyakorolt pozitív hatásai nem múlják-e felül a versenyre gyakorolt negatív hatásokat;

33. elvárja, hogy az átdolgozott általános csoportmentességi rendeletben egyenlően kezeljék a sportlétesítményeket és a többfunkciós szabadidős létesítményeket abban a tekintetben, hogy létesítményenként és évente 2 millió euróig a többfunkciós szabadidős létesítményekre irányuló működési támogatások is mentességet kapjanak;

Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

34. támogatja az általános gazdasági érdekű szolgáltatások fogalmának dinamikus bővítését. Az új szociális szolgáltatásokat, mint pl. a menekültek és migránsok első fogadásával és integrációjával kapcsolatos szociális szolgáltatásokat vagy a piaci hiányosságokat mutató régiókban – pl. olyan régiókban, melyek a demográfiai változásokból adódó kihívásokkal szembesülnek – a digitális infrastruktúrát a polgárok átfogó ellátásának szükségessége miatt a közérdekű szolgáltatások részének lehetne tekinteni. A jövőbeli új fejleményeket is rendszeresen, megfelelően figyelembe kell venni, a tagállamok szintjén pedig szükség esetén azokat szintén általános gazdasági érdekű szolgáltatásokként kell szemlélniük azokat;

35. bírálja, hogy az Európai Bizottság az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló jelenlegi közleményben a „rendes piaci körülményekre” hivatkozva megpróbálta kiterjeszteni mérlegelési jogkörét azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy mi határozható meg általános gazdasági érdekű szolgáltatásként⁽¹⁴⁾. Ez egyrészt ellentétes a helyi és regionális önkormányzás elvével, másrészt az önkormányzatok számára is nehezen igazolható feltételt jelent a gyakorlatban;

36. rámutat, hogy az Altmark-ítéletben megállapított negyedik kritériummal csupán arra ösztönzik a tagállamokat, hogy a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó előírásokat alkalmazzák ahelyett, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokon alapuló megközelítést választanák. A negyedik Altmark-kritérium második alternatíváját illetően, vagyis egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozás mércéjét tekintve ugyanis a helyi és regionális önkormányzatok nehézségekbe ütköztek, mivel semmilyen mutatóval nem rendelkeznek olyan esetekben, amikor egy adott ágazatban egyáltalán nem működik magánvállalkozás. Ezért felszólítja az Európai Bizottságot, hogy – annak érdekében, hogy megkönnyítsék a negyedik Altmark-kritérium teljesítését – dolgozzon ki egy részletes iránymutatást arra vonatkozóan, hogy mit jelent egy átlagos, jól vezetett és a szükséges eszközökkel megfelelően felszerelt vállalkozás, és ehhez olyan piaci elemzéseket vegyen igénybe, amelyekkel kimutathatók bizonyos állandó költségek, hogy ily módon váljanak egyszerűbbé az önkormányzatok feladatai, továbbá az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó adott tevékenységet mentesíteni lehessen a támogatási vizsgálat alól;

37. elengedhetetlennek tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos észszerű nyereség fogalmának felülvizsgálatát, elsősorban azért, hogy – ösztönzők vagy az észszerű nyereség százalékos emelése révén – vegyék figyelembe azt, hogy ezt a nyereséget gyakran visszaforgatják az adott általános gazdasági érdekű szolgáltatásba;

38. ismét szorgalmazza a de minimis szabályok küszöbértékeinek növelését az általános gazdasági érdekű szolgáltatások állami támogatásánál. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz nyújtott állami támogatások elfogadhatóságának vizsgálatára vonatkozó küszöbértéknek esetenként három adóévre kivetítve egy millió eurónak kellene lennie. Ez alatt a küszöbérték alatt abból kell kiindulni, hogy ezek a támogatások nem felelnek meg az állami támogatásokra vonatkozó összes kritériumnak, mivel az általános gazdasági érdekű szolgáltatások többnyire tisztán helyi vonatkozása miatt nem kerül sor a kereskedelmi forgalom határokön átnyúló befolyásolására vagy a belső piacot veszélyeztető versenytorzulásra;

39. úgy véli, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával megbízott vállalkozás részére nyújtandó, az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség alól mentesülő ellentételezés küszöbértékét meg kell emelni az évi legfeljebb 15 millió euróról az eredeti, 2011 előtt már alkalmazott 30 millió eurós küszöbre;

40. a megbízási aktusok általános időtartamának több mint 10 évre való meghosszabbítását szorgalmazza annak érdekében, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott szervek által megvalósított beruházásokhoz kapcsolódó megbízási és amortizációs költségeket jobban figyelembe lehessen venni;

⁽¹³⁾ A Versenypolitikai Főigazgatóság támogatási nyilvántartása, SA.23827.

⁽¹⁴⁾ Lásd a 48. pontot: „nem lenne helyénvaló meghatározott közzolgáltatási kötelezettséget előírni olyan tevékenységek kapcsán, amelyeket rendes piaci körülmények között működő vállalkozások már nyújtanak, vagy azok által kielégítően nyújthatók a közérdek állam által meghatározott feltételei – például az ár, objektív minőségi jellemzők, a folytonosság és a szolgáltatáshoz való hozzáférés – mellett”.

41. támogatja továbbá a szociális lakhatás az Európai Bizottság 2011. december 20-i határozatában foglalt fogalom meghatározásának kiterjesztését. Annak érdekében, hogy a tagállamoknak a szociális lakhatás terén a szolgáltatások megrendelésével, nyújtásával, finanszírozásával és szervezésével kapcsolatos széles körű mérlegelési jogkörét és demokratikus döntési szabadságát biztosítsák, a szociális lakhatást nem szabad „a hátrányos helyzetű személyekre vagy a kevésbé előnyös szociális helyzetben lévő társadalmi csoportokra” korlátozni. A tisztességes és megfizethető lakáshoz való hozzáférés jogát még inkább a középpontba kell helyezni, mivel az a tény, hogy a piac képtelen a teljes lakásszükségletet fedezni, nemcsak azokat érinti, akik egészen egyszerűen kizorultak a lakáshoz jutás lehetőségéből, hanem azokat is, akik egészségtelen, nem megfelelő vagy túlszűfolt lakásokban élnek, illetve akik jövedelmük döntő részét a lakbérre vagy a lakáskölcson törlesztőrészletének kifizetésére fordítják;

42. kéri, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra irányuló támogatásokkal kapcsolatos ismeretek javítása érdekében bővítsék az Európai Bizottság és a tagállamok közötti kapacitásokat. Az Európai Bizottságnak közvetlen párbeszédet kell folytatnia a helyi és regionális önkormányzatokkal is, és segítséget kell nyújtania számukra;

43. a tagállamokat is felszólítja, hogy az Európai Bizottsággal közösen hozzanak létre megfelelő kommunikációs és koordinációs eljárásokat, valamint dolgozzanak ki útmutatásokat az önkormányzatok részére annak érdekében, hogy megkönnyítsék az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz kapcsolódó támogatások átfogó vizsgálatát. Elvárja továbbá a tagállamoktól, hogy az Almunia-csomag végrehajtásáról szóló nemzeti jelentések kidolgozásába vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat és egyesületeiket is, hogy ily módon biztosítsák az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos konkrét problémák és kihívások valódi számbavételét;

44. kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számára szükséges jogbiztonság megteremtése érdekében biztosítsanak a panaszos számára az ellentételezés kifizetésének vagy a beruházásnak a kezdetétől számítva öt éves elévülési időt. Az Európai Bizottság számára rendelkezésre álló, a visszakövetelésről szóló határozat iránti eljárás elindítása tekintetében jelenleg érvényes időtartam tíz év attól a naptól számítva, amikor a kedvezményezett megkapta a jogellenes támogatást, ami valójában a támogatásokkal kapcsolatos panaszokra vonatkozó elévülési időként is működik, ez azonban túl hosszú. A helyi és regionális önkormányzatoknak és a támogatott vállalkozásoknak nagyobb jogbiztonságra van szükségük. Aránytalanul hosszú a jelenleg érvényben lévő tízéves elévülési idő, melyhez még hozzáadódik az eljárásokhoz szükséges idő is. Mindez oda vezet, hogy akár 20–25 évvel ezelőtti odaítélt támogatásokat kell visszakövetelni, emellett hátrányosan befolyásolja a helyi és regionális hatóságok és vállalkozásaik alapvető szükségletének kielégítését, amelyek gyakran nem engedhetnek meg maguknak jogi tanácsadást. Ezenkívül ellentmond az állami támogatások visszafizetésével kapcsolatos egyik célnak, azaz a korábban fennálló versenyhelyzetet helyreállításának;

45. szükségesnek tartja, hogy a panaszos csak az lehessen, aki gazdaságilag közvetlenül is érintett lehet. A panaszosok eddigi köre – azaz az eljárási rendelet 20. cikke és 1. cikkének h) pontja szerinti „olyan tagállam vagy személy, vállalkozás vagy vállalkozások társulása, amelyek, illetve akinek érdekeit a támogatás nyújtása érintheti, különösen a támogatás kedvezményezettje, a versenytárs vállalkozások és a szakmai szövetségek” – még mindig túl tág.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai ipar digitalizálása

(2017/C 088/06)

Előadó: Kieran McCarthy (IE/EA), Cork képviselő-testületének tagja**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai ipar digitalizálása, a digitális egységes piac előnyeinek teljes körű kiaknázása

COM(2016) 180 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA***A változás és az innováció társadalmának megteremtése: az előttünk álló kihívások*

1. üdvözlözi az Európai Bizottságnak „Az európai ipar digitalizálása, a digitális egységes piac előnyeinek teljes körű kiaknázása” című közleményét, valamint azt a támogató intézkedéscsomagot, amelyet a digitális egységes piaci stratégiából adódó lehetőségek kibontakoztatására javasol. Európa jövőbeli gazdasági növekedése és foglalkoztatási kilátásai, de társadalmi kohéziója is egyre nagyobb mértékben függ attól, hogy képes-e megérteni, befogadni és hasznosítani régióiban az innovációs társadalom valamennyi dimenzióját;
2. rámutat arra, hogy az EU digitális egységes piaca 500 millió fogyasztóra támaszkodik, és a digitális egységes piac az EU, a tagállamok és a régiók egyedüli leghatékonyabb szakpolitikai eszköze az innováció, a növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzésére;
3. megjegyzi, hogy folyamatosan zajlik az új ipari forradalom, amelyben a digitális technológiák új generációi – például a nagy adathalmazok és a digitális technológiáknak az ágazati és helyi problémák megoldására alkalmazott új és eltérő alkalmazásai – játszanak vezető szerepet. E digitális lehetőségek teljes körű és gyors kiaknázása az európai ipar előtt álló kihívás. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a hagyományos és nem technológiai iparágakban működő vállalatok, különösen a kkv-k számára abban rejlő lehetőségeket, hogy versenyképességük javításának és biztosításának eszközeként teljes mértékben kiaknázzák a digitalizálást;
4. elismeri, hogy az EU ikt-ágazata fontos részét teszi ki a gazdaságnak, mivel több mint 6 millió embert foglalkoztat, és a GDP mintegy 4%-áért felel. A közelmúltban készített tanulmányok becslései szerint a termékek és szolgáltatások digitalizálása – ha teljes mértékben kiaknázzák – a következő 5 év során képes évente több mint 110 milliárd EUR bevételt előteremteni az európai ipar számára;

Az összes ágazat közelítése

5. egyetért azzal, hogy a digitális egységes piacban rejlő összes előny kiaknázásának két rendkívüli kulcsfontosságú sikertényezője van: a) magas versenyképességű európai digitális ipar, ami kiegészül azzal, hogy b) az állami és a magánszektor is készen áll az alkalmazkodásra, mégpedig azáltal, hogy beépíti a létrejött digitális innovációkat tevékenységeibe annak érdekében, hogy kiváló minőségű szolgáltatásokat nyújtson valamennyi polgár számára. Kiemeli, hogy a szabályozási korlátok felszámolása, a bürokrácia csökkentése és az uniós szabályozás korszerűsítése szintén fontos tényezőt alkot;
6. kiemeli, hogy mérettől, régiótól és ágazattól függetlenül minden vállalkozás támaszkodhat az európai ikt erősségeire azáltal, hogy digitális ipari platformokat alakít ki annak érdekében, hogy az alkatrészekről kezdve az eszközökig és szoftverekig digitális technológiákat fejlesszen ki a fogyasztói piacok, a webes és adatplatformok, valamint a vonatkozó alkalmazások és szolgáltatások terén;
7. hangsúlyozza, hogy a digitális egységes piaci stratégia, különösen „a digitális gazdaság növekedési potenciáljának maximalizálása” elnevezésű pillér az adatgazdasághoz, a tárgyak internetéhez, a számítási felhőhöz, a készségekhez és az e-kormányzáshoz hasonló területeken való fellépések révén a gazdaság digitalizálásának előmozdításához szükséges valamennyi fontos eszközt tartalmazza. Emellett további technológiák, nevezetesen a robotika és a mesterséges intelligencia, valamint a háromdimenziós nyomtatás közeledése is egyre inkább a digitális változás mozgatórugójává válik;

8. a beruházások folytatását szorgalmazza a Horizont 2020 három átfogó szerződéses köz-magán társulása, nevezetesen „A jövő üzemei” (FoF), a „Fenntartható feldolgozóipar az erőforrás- és energiahatékonyság révén” (SPIRE) és a „Bioalapú iparágak közös vállalkozás” (BBIJU) terén;

A különbözőség felismerése

9. megjegyzi, hogy a legtöbb iparági döntéshozó számára nehézséget jelent annak eldöntése, hogy mikor, milyen szintű és milyen technológiákba ruházzon be. A nagyvállalatok közel 60 %-a és a kkv-k több mint 90 %-a úgy véli, hogy le van maradva a digitális innovációk terén;

10. hangsúlyozza, hogy a digitális technológiák gyors ütemű fejlődése és egyre szélesebb körű alkalmazása sürgősen szükségessé teszi a jelenlegi szabályozási keret korszerűsítését, hogy az lépést tartson az innováció eddig soha nem látott ütemével;

11. egyetért azzal, hogy többet kell tenni az egyéb kulcsfontosságú digitális technológiai területeken végrehajtott jelentős, de szétforgácsolt európai kutatási, fejlesztési és innovációs erőfeszítések összehangolásának megkönnyítése érdekében is;

12. kijelenti, hogy a tárgyak internetének elterjesztéséhez és az adatok régiókon átívelő zökkenőmentes áramlásához elengedhetetlen az átjárhatóság alaposabb megértése, azaz annak felismerése, hogy az átjárhatóság nemcsak a közigazgatás számára fontos, hanem minden ágazat számára (pl. eszköz annak biztosításához, hogy a fogyasztói szabadságot ne szűkítsék le az egyes technológiai vállalkozások magánrendszerei által bevezetett korlátozások). Világos követelmény a közös formátumok, szabványok és specifikációk rendelkezésre állása;

13. elengedhetetlennek tartja, hogy az Európai Bizottság minőségi jogalkotást célzó (REFIT) programja az innováció előtt álló akadályokra összpontosítson, és megvizsgálja, hogy miként lehet az egységes piaci stratégiában előírt új szabályozási megközelítések segítségével eltávolítani vagy csökkenteni ezeket. Hangsúlyozza ennek kapcsán, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat nem érdekcsoportokként, hanem kulcsfontosságú partnerekként kell kezelni a REFIT-folyamatban, hiszen ők azok, akik az EU szintjén hozott határozatok többségének érvényt szereznek;

14. felkéri az Európai Bizottságot, hogy szorosabban működjön együtt az iparágakkal és mérettől függetlenül a vállalkozásokkal, az egyes kormányzati szintekkel és az érdekcsoportokkal az európai ipar digitalizálása előtt álló szabályozási akadályok azonosítása és lebontása, valamint a hatályos szabályozás egyszerűsítése kapcsán;

15. álláspontja szerint a hatékony ikt-szabványosítási környezetnek döntő szerepe van az európai ipar digitalizálásában, és a digitális egységes piac kulcsfontosságú tényezője is, amennyiben lehetővé teszi, hogy az eszközöket és szolgáltatásokat határokon és technológiákon átívelően egymáshoz csatlakoztassák. Az ezzel kapcsolatos erőfeszítéseknek stratégiai módon a szabványosítási munka öt elsőbbbségi területére kell összpontosítaniuk: 5G, számítási felhő, a tárgyak internete, adattechnológiák és kiberbiztonság;

16. kiemeli, hogy a digitális egységes piac kulcsfontosságú ikt-szabványainak célja egyfelől a technológiák nyílt és versenyképes piacon való széles körű rendelkezésre állásának biztosítása, és ezzel egyidejűleg méltányos megtérülés biztosítása a globális K+F és innováció ösztönzése, illetve a fenntartható szabványosítási folyamat biztosítása érdekében;

17. megjegyzi, hogy számos ipari területen a fejlesztés, tesztelés és szabványosítás hagyományos ciklusa többé nem megfelelő a gyorsan változó és összetett konvergáló technológiák esetében;

18. rámutat arra, hogy a digitalizált gazdaságban folytatott munka új készségeket és képességeket is magában foglal, ideértve a nagyobb kreativitást, kommunikációt és alkalmazkodóképességet, amihez a képzettségi szint nagymértékű növelésére van szükség a munkaerő minden szintjén;

19. hangsúlyozza, hogy a tárgyak internetének és a nagy adathalmazoknak a további fejlődése valamennyi vállalat számára és a társadalmi elfogadottság tekintetében is jelentős kihívásokat jelent a bizalommal és biztonsággal kapcsolatban;

A szinergiák szükségességének felismerése

20. sürgeti, hogy tegyenek meg minden lehetséges erőfeszítést annak érdekében, hogy célirányos partnerségeket hozzanak létre ezen a téren regionális, nemzeti és uniós szinten azzal a céllal, hogy jelentős magánberuházásokat teremtsenek elő, és piacépes termékek és szolgáltatások fejlesztésén keresztül áttörő hatást érjenek el a versenyképesség terén, valamint hogy a partnerségeken belül gyümölcsöző tapasztalat-, tudás- és eszmecsere jöhessen létre, és így ki lehessen használni a szinergiákat, illetve el lehessen kerülni a többszörös ráfordításokat, emellett egy hálózat is kialakuljon;

21. szorgalmazza, hogy vizsgálják tovább a nemzeti és regionális innovációs politikai döntéshozók közötti megerősített együttműködés hozzáadott értékét, figyelembe véve az intelligens szakosodás elképzelését és az újonnan megjelenő, alulról indított, régiók közötti kezdeményezéseket;

22. úgy véli, hogy ösztönözni kell az állami és magánforrásokból finanszírozott beruházásokat, ideértve az üzleti és intézményi szereplőket, például az Európai Beruházási Bank (EBB) átfogóbb hozzájárulásait is (például az EBB-nek az európai beruházási terven/Európai Stratégiai Beruházási Alapon keresztül nyújtott finanszírozását), és meg kell erősíteni a Horizont 2020, a Startup Europe és a FIWARE-kezdeményezéseket, az európai strukturális és beruházási alapok és a regionális és nemzeti szakpolitikai eszközök közötti szinergiák fontosságát az EU átfogó versenyképességi és kohéziós célkitűzéseivel kapcsolatban;

23. elismeri és üdvözlöi az Európai Bizottság azon terveit, hogy a Horizont 2020 keretében 500 millió eurót fektet be célzottan a digitális innovációs központok széles körű kiépítésébe, és hangsúlyozza, hogy ennek finanszírozását a Horizont 2020 második pilléréből („Az ipar vezető szerepe”), nem pedig keretprogram többi részének rovására kell megoldani. Egyben kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok jó pozícióban vannak ahhoz, hogy az ipari végfelhasználók nevében hozzájáruljanak a kompetenciaközpontok és technológiai egyablakos ügyintézési helyek e formájához, és hangsúlyozza, hogy továbbra is a tudományos kiválóság marad a döntő kritérium a támogatásra érdemes projektek kiválasztásakor, illetve hogy kellően figyelembe kell venni a felsőoktatás kiemelkedő szerepét a tudásátadásban és az innovációs folyamatban annak érdekében, hogy tovább lehessen optimalizálni a Horizont 2020 keretében tervezett beruházások hatását. Mindennek fényében különösen fontos, hogy konkretizáljuk és adott esetben átgondoljuk, milyen hatással lesznek a tevékenységek a digitális innovációs központokra;

24. megismétli felhívását, hogy az előretételek uniós kohéziós politika alapelemeként továbbra is garantálni kell a szükséges erőforrásokat a digitális beruházásokhoz, amelyeknek lehetőleg lényegesen meg kell haladniuk az európai strukturális és beruházási alapokból 2007 és 2013 között erre a témára fordított 14 milliárd eurót;

Az ikt finanszírozása régióinkban

25. rámutat arra, hogy az internet nyitottsága és a tartalmak és szolgáltatások kínálatának és keresletének imponáns növekedése ma már a versenyképesség, a gazdasági növekedés, a társadalmi fejlődés és az innováció legfontosabb mozgatórugója Európában. A tartós infrastrukturális deficitnek betudható hátrányos helyzet miatt azonban – különösen a magánbefektetők által nem nyereségesnek tartott vidéki környezetben – sok helyi és regionális önkormányzat jelenleg továbbra sem tudja teljeskörűen kihasználni ezeket a fejleményeket;

26. felkéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa ezeket a helyi és regionális önkormányzatokat finanszírozási tevékenységeikben, elsősorban azzal, hogy továbbra is engedélyezi az európai strukturális és beruházási alapok elsőségi felhasználását a digitális infrastruktúra céljára valamennyi európai régióban, másrészt pedig azzal, hogy elismeri a vidéki és ritkán lakott térségekben, illetve az egyéb demográfiai kihívásokkal küzdő régiókban az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak tekintendő digitális fejlesztési projektek előtt álló technológiai akadályokat;

27. továbbra is osztja az Európai Parlament aggodalmait az Európai Tanács 2013. februári határozatának következményei miatt, amely 9,2 milliárd euróról mindössze 1 milliárd euróra csökkenti a digitális infrastruktúra és szolgáltatások költségvetését az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében, ami miatt az Európai Bizottságnak alapvetően új irányba kell elindítania a terveit;

Az innováció és versenyképesség előmozdítása az ikt-infrastruktúrán keresztül

28. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok olyan helyzetben vannak, hogy testre szabott kereslet- és kínálatoldali megoldásokon keresztül elő tudják mozdítani az innovációt és a versenyképességet, ideértve a széles sávú rendszerek kiépítését, a digitális gazdaságot, az e-befogadást és az e-kormányzatot is. Oktatási és képzési létesítményeket biztosítanak továbbá, uniós finanszírozási kezdeményezéseket hajtanak végre, és elősegítik a kölcsönösen előnyös együttműködést és cserekapcsolatot más közigazgatási szervekkel, határokon átnyúló összefüggésben is;

29. üdvözlí az Európai Beruházási Bankon keresztül kínált lehetőségeket; az EBB ugyanis kötelezettséget vállalt arra, hogy évi 2 milliárd euróra növeli a széles sávú infrastruktúrára nyújtott hiteleit, és kifejezetten hangsúlyozta a helyi és regionális szint fontos szerepét az ilyen típusú növekedésorientált beruházásokban. Az RB kiemeli ezenkívül, hogy fontos ösztönözni a közösségi szinten irányított erőfeszítéseket, például a közösségi vállalkozásokat;

30. szorgalmazza, hogy támogassanak új beruházási eszközöket is az olyan infrastruktúra kiépítésének felgyorsítása érdekében, amely képes elérni az Európa 2020 stratégia európai digitális menetrendjében a széles sávú rendszerek sebességére kitűzött célokat, továbbá annak érdekében, hogy a technológiasemlegesség fenntartása mellett felgyorsítsák a 4G teljes körű telepítését (az újabb technológiák, például az 5G fogadására készülve), valamint azért, hogy hatékony verseny jöhessen létre a piaci szereplők között;

Az e-kormányzat és e-kereskedelem lehetőségeinek kibontakoztatása

31. ragaszkodik ahhoz, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak legyen lehetőségük prioritássá tenni az emberek digitális és vállalkozói készségekkel való felvértezését, amelyek képessé teszik őket az új technológiák teljes körű kihasználására, a kiberbiztonság kérdéseinek és a személyes adatok védelme szükségességének megértésére, emellett növelik foglalkoztathatóságukat és új üzleti lehetőségeket teremtenek, például az óriási méretű adathalmazok elemzésén keresztül;

32. úgy véli, hogy az e-kereskedelem továbbra is egy kihagyott lehetőség számos kisebb vállalkozás számára, különösen az azzal járó megfizethetetlen költségek miatt: az európai internetfelhasználók 65 %-a vásárol online, azonban erre a nagyon jelentős keresletre mindössze a kkv-k 16 %-a reagál online értékesítéssel, és ezeknek is csak kevesebb mint a fele (7,5 %) folytat határokon átnyúló online értékesítést;

33. szorgalmazza, hogy kezeljék kiemelten az e-kereskedelem előtt álló akadályokat, amelyek olyan kérdésekből adódnak, mint a területi alapú tartalomkorlátozás és a biztonságos online hitelkártya-fizetési rendszerek hiánya. Ezek a kérdések szükségtelen költségeket és bonyodalmakat jelentenek, a potenciális online kiskereskedőket pedig a csalás kockázatának teszik ki, különösen azokat, akik határokon átnyúló értékesítést folytatnak;

34. hangsúlyozza az Európai Bizottság által a közszolgáltatások digitalizáláson keresztül történő korszerűsítéséről készített e-kormányzati cselekvési tervének fontosságát, különös tekintettel arra, hogy a közintézményeknek elektronikus úton hozzáférhetővé kell válniuk a magánszemélyek és vállalkozások számára, bárhol is tartózkodjanak éppen. Hangsúlyozza ezért, hogy támogatja a periferekusságérzet megszüntetésének funkcionális eszközként szolgáló interoperabilis és többnyelvű határokon átnyúló közszolgáltatások (például az információcsere) fejlesztését;

35. rámutat arra, hogy amikor arra kerül sor, hogy társadalmi haszon biztosítására használják fel az e-kormányzatban rejlő lehetőségeket, mint például a szénlábnyom csökkentése, a vállalkozási ügyintézés egyszerűsítése, az idegenforgalom előmozdítása vagy a kulturális örökség értékeinek hangsúlyozása, akkor gyakran a helyi és regionális önkormányzatok azok, akik nagyban vezető szerepet vállalnak az ikt lehetőségeinek és szereplőinek azonosításában, a bevált technológiai módszerek megosztásában, az ikt-eszközökbe való beruházáshoz szükséges források kiutalásában, a haladás mérésében és a sikerek kommunikálásában;

36. úgy látja, hogy ahogyan a vállalkozások digitális készségei fejlődnek, és egyre többet használnak digitális szolgáltatásokat, egyre inkább igénylik majd azt is, hogy a hatóságokkal fenntartott kapcsolataikat digitális megoldások útján kezelhessék. Egy jól működő digitalizált közigazgatás egyúttal hatékony e-szolgáltatásokat és digitális folyamatokat is kínál a vállalkozások, szervezetek és magánszemélyek számára, ezáltal jobb hozzáférést és egyszerűbb ügyintézt biztosít, és a közigazgatási ügyek feldolgozásának időtartamát is lerövidíti. A nagyobb fokú digitalizációval a közigazgatási szereplőknek központi, regionális és helyi szinten egyaránt több lehetőségük nyílik erőforrások felszabadítására, így több időt fordíthatnak ügyfelekkel folytatott találkozókra, és kevesebbet kell tölteniük adminisztrációval és ellenőrzéssel;

37. hangsúlyozza, hogy az e-kormányzás interoperabilitásához nemcsak kompatibilis rendszerekre van szükség, de arra is, hogy a közigazgatás képes legyen szorosan együttműködni az információs rendszerekkel, és a nagyközönség tisztában legyen az ilyen rendszerek kínálta lehetőségekkel. Ezért az RB azt ajánlja, hogy a közigazgatás korszerűsítésének támogatása érdekében az interoperabilitási megoldásokra vonatkozó ISA²-programba építsenek bele a digitális és nyelvi készségekre vonatkozó humánkapacitás-bővítéssel, illetve fegyelemfelkeltéssel kapcsolatos elemeket;

38. üdvözlí az elektronikus kommunikáció belsı piacára vonatkozó eljárásí javaslatokat, amelyek célja, hogy felgyorsítsák az összes gazdasági ágazat dinamikus és fenntartható fejlédését, új munkahelyeket teremtsenek, illetve biztosítsák a szerzıi jogokra vonatkozó jogszabályok naprakésszé tételét a digitális forradalomnak és a fogyasztói magatartások változásának alapján;

39. elismeri a Régiók Európai Bizottsága (RB) és az Európai Bizottság Kutatási és Innovációs Fıigazgatósága (DG RTD) közötti tudáscsereplatformban rejlı lehetıségeket, amelyek eszközt kínálnak az új kutatási és innovációs (K+I) megoldások, innovatív termékek és bevált gyakorlatok elımozdítására, választ adva az európai helyi és regionális önkormányzatok elıtt álló társadalmi kihívásokra;

Az oktatás biztosítása és a készségkereslet és a készségkínálat összehangolása

40. hangsúlyozza, hogy az európai digitális menetrend néhány prioritása – nevezetesen a digitális képességek és készségek hiányosságainak, valamint a társadalmi kihívások leküzdése terén elmulasztott lehetıségeknek a kezelése – nélkülözhetetlen elem az életminıség, valamint a társadalmi aktivitás és gazdasági tevékenység szempontjából, és azokkal a legjobban helyi és regionális szinten lehet foglalkozni a lakosság és a helyi vállalkozások számára nyújtott hatékonyabb és személyre szabottabb szolgáltatások ösztönzése érdekében;

41. elismeri, hogy az ikt-szakembereket tekintve több mint egymillió új munkahely jött létre Európában az elmúlt három évben. Ennek ellenére az várható, hogy a gyorsan növekvı kereslet több mint 800 000 betöltetlen álláshelyet fog eredményezni 2020-ig ebben az ágazatban;

42. sürgeti az Európai Bizottság által összeurópai, több érdekelt felet tömörítı kezdeményezésként elindított *digitális munkahelyekkel foglalkozó nagykoalíció* továbbfejlesztését, amelynek célja, hogy feloldja a szakképzett munkaerı hiánya és az ikt-hoz kapcsolódó betöltetlen álláshelyek közötti egyensúlytalanságot azzal, hogy megfelelı képzést, tanulószervezéses gyakorlati képzést, munkaközvetítést, mobilitást elısegítı tevékenységeket biztosít és/vagy a fiatalokat ikt-tanulmányok vagy ikt-karrierek folytatására buzdító figyelemfelkeltı tevékenységeket hajt végre;

43. emlékeztet arra, hogy a nemzeti alatti szinten szerezhetık be a legpontosabb és legidıszerıbb információk a munkaerıpiacokról, és ez az a szint, ahol a helyi és regionális önkormányzatok jelentıs szerepet játszhatnak a strukturális munkaerıhiány azonosításában azzal, hogy a helyi keresletre reagálva támogatják megfelelı szakképzési programok kialakítását, és ösztönzik a beruházásokat;

44. szorgalmazza, hogy az oktatási és képzési szolgáltatók dolgozzanak ki célzottabb és rugalmasabb képzési megközelítéseket az ikt-ban. A jövı munkahelyei az alapkészségek, a humán- és a technikai készségek, különösen a digitális és üzleti vállalkozásokra jellemzı készségek megfelelı kombinációját fogják megkövetelni, amit az oktatási és képzési rendszerek jelenleg még nem kezelnek teljeskörően; le kell fektetni ezért egy olyan oktatási és képzési rendszernek az alapjait, amely az elméleti aspektusokkal szemben nagyobb hangsúlyt helyez a tanulók/diákok gyakorlati készségeire;

45. elismeri az Európai Bizottság *készségekre vonatkozó új európai menetrendjének* létrehozását és jelentıségét, valamint annak módját, ahogyan az átfogó keret fog biztosítani a foglalkoztathatósághoz, ideértve a digitális és a kiegészítı kulcsfontosságú alapkészségek iránti igényt;

46. hangsúlyozza, hogy a polgárok, illetve a munkavállalók, a diákok és a munkát keresık digitális képességei és készségei biztosításának rendkívül nagy szerepe van abban, hogy részesei lehessenek a digitalizáció átfogó gazdasági és társadalmi bevezetésének;

47. megerősíti, hogy létezik európai szintı ifjúságpolitikai együttmőködés (a 2010–2018 közötti idıszakban), továbbá kiemeli, hogy ki kell dolgozni egy alapsomagot, amelyet minden tagállamnak garantálnia kellene a fiatal diákok számára azzal, hogy hozzáférést biztosítsanak a szélessávú internethez az oktatási rendszerben, és így minimális garanciát nyújtanak a fiataloknak az informatikai szakképesítés és készségek megszerzése kapcsán. Ez utóbbit nemcsak a tankötelezettség keretében, hanem az egész életút során biztosítani kell a technológiai fejlődéssel lépést tartó innovatív és továbbképzési programok révén;

48. a gazdasági és foglalkoztatási szempont mellett felhívja a figyelmet arra, hogy a digitális technológiák fokozódó befolyása, különösen a fiatalok körében, nem áshatja alá az olyan alapvetı emberi készségeket, mint amilyen az írástudás és a személyes interakció;

49. azt a következtetést vonja le, hogy a digitális menetrend fenntartható végrehajtásával kapcsolatban még inkább el kell ismerni az EU régióinak szerepét. A helyi és regionális önkormányzatok a menetrend ajánlásainak fő célközösségébe tartoznak, és a menetrend végrehajtása szempontjából kulcsfontosságú szereplőknek és partnereknek kell tekinteni őket.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai számításháló-kezdemenyezés és ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében

(2017/C 088/07)

Előadó:	Anne Karjalainen (FI/PES), Kerava képviselő-testületének tagja
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Ikt-szabványosítási prioritások a digitális egységes piac érdekében
	COM(2016) 176 final
	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európai számításháló-kezdemenyezés – versenyképes adatközpontú és tudáslapú gazdaság kiépítése Európában
	COM(2016) 178 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezető megjegyzések

- fontosnak tartja az Európai Bizottságnak az európai számítási hálóról és az ikt-szabványosítási prioritásokról szóló kezdeményezéseit, tekintettel mindenekelőtt Európának a globális digitális gazdaságban elfoglalt helyére és a digitális egységes piaci stratégia céljainak megvalósítására;
- megjegyzi, hogy az információmegosztáshoz kapcsolódó akadályok csökkentése jelentősen növeli az európai vállalkozások versenyképességét, miközben a helyi és regionális önkormányzatoknak is javára válik;
- célszerűnek tartja az Európai Bizottság által az európai számításháló-szolgáltatások megvalósítására vonatkozóan javasolt többlépcsős ütemezést, és elégedetten nyugtázza, hogy ennek keretében a tudományos közösségek után a vállalkozások és a helyi és regionális önkormányzatok is részt vehetnek mind a közös információk felhasználásában, mind pedig azok előállításában;
- egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a versenyképes nagy teljesítményű számítástechnika csak közös fellépésekkel fejleszthető;
- az Európai Bizottsághoz hasonlóan úgy véli, hogy a digitalizációban rejlő lehetőségek kiaknázásához és a határokon átnyúló szolgáltatások megvalósításához fokozni kell az európai információs és kommunikációs technológiák szabványosítására irányuló erőfeszítéseket;
- megjegyzi, hogy az ikt-szabványok mellett a vállalkozásoknak és a közszférának arra is teret kell engedni, hogy ezektől a szabványoktól eltérő innovatív megoldásokat fejlesszenek, vásároljanak és alkalmazzanak;
- megjegyzi, hogy a közös szabványok fejlesztése és/vagy bevezetése számos, a digitális egységes piac szempontjából kiemelt jelentőségű területen – például a személyazonosítás terén – még igen sok kívánnivalót hagy maga után. Emellett továbbra is komoly aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a gyors szélessávú internetkapcsolat elérhetősége terén meglévő földrajzi különbségek akadályozzák a digitális egységes piac megvalósítását ⁽¹⁾. A szigeti jelleg hátrányos földrajzi tényező, mivel itt költséges tenger alatti kábelekre van szükség;
- ennek kapcsán megismétli elvárását, hogy a szélessávú internetszolgáltatás fejlesztését célzó projekteket általános gazdasági érdekű szolgáltatásként ismerjék el ⁽²⁾;
- kijelenti, hogy az európai helyi és regionális önkormányzatok szívesen részt vesznek az adatmegosztás fejlesztésében, és örömmel megosztják a közszolgáltatások fejlesztéséhez szükséges ikt-szabványokkal kapcsolatos igényeiket ⁽³⁾;

⁽¹⁾ CdR 104/2010, CdR 65/2011, CdR 3597/2013, CdR 2646/2015, CdR 4165/2014.

⁽²⁾ CdR 2646/2015.

⁽³⁾ CdR 626/2012.

10. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy az illetékes nemzeti szereplők minden tagállamban hozzáfogjanak a nyílt tudományosadat-felhőt és általában az adatmegosztást elősegítő intézkedések meghozatalához. Máskülönben nagy a veszélye, hogy a tagállamok közti különbségek gyorsan növekedésnek indulnak, ez pedig igen hamar tükröződne a helyi és regionális önkormányzatok tevékenységeiben;

11. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy minden – kicsi és nagy, magán- és állami – szervezettől elvárják, hogy megfelelően kezeljék a kiberbiztonsági kockázatokat, és hogy szükség esetén bizonyítsák, hogy ezt sikeresen megoldják. Sürgeti továbbá olyan intézkedések kidolgozását, melyek segítségével a kiberbiztonsági ismeretek minden szükséges szinten fejleszthetők ⁽⁴⁾;

12. mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a digitális egységes piac számos előnyének kiaknázásához szükség van az azt megvalósító szakképzett munkaerőre; ezért üdvözli az Európai Bizottságnak a nemrég elfogadott új európai készségfejlesztési program keretében tett javaslatát, melyek szerint a hangsúlyt a digitális oktatásba és képzésbe irányuló beruházásokra kellene helyezni annak biztosítása végett, hogy a polgárok rendelkezzenek a digitális átálláshoz szükséges készségekkel;

Interoperabilitás

13. megjegyzi, hogy a vélemény tárgyát képező két közlemény közös pontja az, hogy az interoperabilitás számos területen hiányzik, ami miatt a kutatók, az iparági szereplők, a közigazgatás és a politikai döntéshozók nem jutnak hozzá a szükséges információkhoz;

14. felhívja a figyelmet arra, hogy az interoperabilitás legnagyobb akadálya mind az információmegosztás, mind például a határokon átnyúló digitális szolgáltatások terén általában az, hogy nem egységes az információs architektúra ⁽⁵⁾;

15. azt javasolja, hogy a közleményben említett minimumszabványok és egyszerű metaadatok mellett fontolják meg például a határokon átnyúló szolgáltatásokhoz szükséges európai törzsadatok (master data) meghatározását is;

Szabványosítás

16. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a jelenlegi helyzetben partnerségre van szükség a szabványosításban a különböző ágazatok között. Példaként az e-egészségügyet említhetjük, ahol ahhoz, hogy az emberek nagyobb felelősséget vállaljanak saját egészségükért, szélesebb látókör szükséges ⁽⁶⁾;

17. megjegyzi, hogy az e-egészségügy, az intelligens közlekedési rendszerek, az intelligens energia és a kevésbé környezetterhelő gyártástechnológia, melyeket az Európai Bizottság a közleményében a fontos területek példáiként említ, kiemelten fontosak a helyi és regionális önkormányzatok tevékenységei szempontjából, és hogy a célok eléréséhez elengedhetetlen e hatóságok aktív közreműködése;

18. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a prioritásokat rendszeresen felül kell vizsgálni, mivel például a jóléti szolgáltatások terén folyamatosan megjelenő innovációk miatt a szabványosítási igények igen gyorsan változhatnak;

19. fontosnak tartja, hogy az európai szabványosítás során széles körben ki lehessen aknázni a vállalkozások szabadalmi által védett innovációkat is, és támogatja az Európai Bizottságot azon törekvésében, hogy tisztázza a tisztességes, észszerű és megkülönböztetésmentes (FRAND) engedélyezési feltételeken alapuló igazságos, hatékony és végrehajtható engedélyezési módszertan alapelemeit;

20. megjegyzi, hogy az európai helyi és regionális önkormányzatok már most is számos nyílt forráskódú szoftvert használnak. E kedvezőnek tartott fejlemény folytatása érdekében az Európai Bizottságnak tisztázni kellene a nyílt forráskód és a FRAND-feltételek közti viszonyt;

21. rámutat arra, hogy az európai és a nemzetközi hivatalos szabványosítás fejlesztése mellett olyan intézkedésekre is szükség van, amelyekkel megszilárdítjuk a más szabványalkotó szervezetek által kidolgozott ikt-s technikai specifikációkat, és a szélesebb körben használt és elfogadott helyes gyakorlatokat;

⁽⁴⁾ CdR 1646/2013.

⁽⁵⁾ CdR 5514/2014.

⁽⁶⁾ CdR 5514/2014.

22. elengedhetetlennek tartja olyan eljárások fejlesztését, amelyekkel biztosítható, hogy a szabványosítási tervek készítői tisztában legyenek a szabványok végső felhasználóinak – azaz a vállalkozásoknak és a közszeketornak – az igényeivel;

23. határozottan üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy támogassák az európai szakértők szélesebb körű részvételét a nemzetközi ikt-szabványosításban, mivel a világszinten egységes eljárások létfontosságúak mind az európai digitalizációs célkitűzések teljesítéséhez, mind pedig az ágazat fejlesztéséhez;

24. megjegyzi, hogy már sok év eltelt az európai közszolgáltatásokra vonatkozó európai interoperabilitási keret közzététele óta, és üdvözli, hogy az Európai Bizottság annak frissítését tervezi. Reméli, hogy ennek során figyelembe tudják majd venni a dolgok internetében (IoT) rejlő lehetőségeket ⁽⁷⁾;

Az európai számításifelhő-szolgáltatások

25. megjegyzi, hogy a számításifelhő-szolgáltatások Európában gyorsan fejlődnek. Az Európai Bizottság vizsgálata alapján ez ahhoz vezethet, hogy az európai számításifelhő-szolgáltatások piaca 2013 és 2020 között 9,5 milliárdról 44,8 milliárd euróra nő, azaz a piac 2013-hoz képest majdnem megötszöröződik ⁽⁸⁾. Az Eurostat 2014. végi adatai ⁽⁹⁾ szerint:

- a) 2014-ben az uniós vállalkozások 19 %-a elsősorban e-mail-rendszerek fenntartására és fájlok elektronikus tárolására használta a számításifelhő-szolgáltatásokat;
- b) a szóban forgó vállalkozások 46 %-a használt a pénzügyi-könyvelési szoftverek alkalmazásaihoz, az ügyfélkapcsolat-kezeléshez vagy az üzleti alkalmazások futtatása miatt szükséges számítási teljesítmény igénybevételéhez kapcsolódó fejlett felhőszolgáltatásokat;
- c) tíz felhőszolgáltatást igénybe vevő vállalkozás közül négy (39 %) válaszolta azt, hogy elsősorban az adatvédelmi incidensek kockázata miatt korlátozzák a felhőszolgáltatások használatát;
- d) a felhőszolgáltatásokat nem használó vállalkozások közül nagyjából ugyanennyien (42 %) mondták azt, hogy főként a felhőalapú számítástechnikával kapcsolatos ismeretek hiánya miatt nem használják ezeket a szolgáltatásokat;

26. a fentiekre való tekintettel hangsúlyozza, hogy a felhőalapú számítástechnikában rejlő óriási potenciál kiaknázásához egyértelmű politikai elkötelezettség szükséges a számításifelhő-kutatási infrastruktúra finanszírozása iránt;

27. megjegyzi, hogy a számításifelhő-szolgáltatások a bizalomra épülnek, és hogy a bizalom megszerzéséhez és megtartásához komoly figyelmet kell fordítani az adatbiztonságra és a magánélet védelmére;

28. reméli, hogy a nyílt tudományosadat-felhő kapcsán figyelembe veszik az oktatásban való alkalmazás lehetőségeit;

29. hangsúlyozza, hogy a köz-magán partnerségnek nagy jelentősége van a nyílt tudományosadat-felhő fejlesztésében, és megismétli azt a korábban kifejtett nézetét, hogy a tagállami, regionális vagy helyi szinten már létező vagy kialakulóban lévő számítási felhőket az európai szintű megoldásokkal összekapcsolhatóvá és átjárhatóvá lehetne tenni ⁽¹⁰⁾;

30. rámutat arra, hogy a számításifelhő-szolgáltatásokban tárolt adatok és egyéb tartalmak széles körű felhasználásához meg kell oldani a szerzői jogokkal kapcsolatos kérdéseket ⁽¹¹⁾;

Adatmegosztás

31. arra ösztönzi az Európai Bizottságot, hogy a hatályos adatvédelmi előírások keretében támogassa az európai adatmegosztás bővítését. Ezzel összefüggésben kéri, hogy az Európai Bizottság készítsen általános áttekintést arról, hogy a szóban forgó adatokat miként lehet decentralizáltan elérni, hogy ily módon hozzáférhetőek legyenek az információk;

⁽⁷⁾ CdR 10/2009, CdR 5514/2014, COM(2010) 744, 2. melléklet, COM(2016) 179.

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-study-smart-20130043-uptake-cloud-europe>

⁽⁹⁾ Felhőalapú számítástechnika – a vállalati felhasználásról készült statisztikák (EUROSTAT, 2014. november): http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Cloud_computing_-_statistics_on_the_use_by_enterprises

⁽¹⁰⁾ CdR 1673/2012.

⁽¹¹⁾ CdR 2646/2015.

32. örömmel üdvözi, hogy az Európai Bizottság javaslatot kíván tenni egy európai szabad adatáramlási kezdeményezésre az adatok Unión belüli szabad áramlásának előmozdítására ⁽¹²⁾;
33. hangsúlyozza, hogy a szabványosított adatok megosztása csökkenti a kutatók, a vállalkozások és a közigazgatás között, sőt az egyes csoportokon belül is meglévő megosztottságot, és így előmozdítja a digitális egységes piac számos célkitűzésének elérését;
34. egyetért az Európai Bizottságnak az adatmegosztást jelenleg gátló hozzáállásbeli akadályokról kifejtett nézetével, és sürgeti, hogy az Európai Bizottság aktívabban hívja fel a figyelmet arra, hogy az adatok nyilvánossá tételéből az adatok megosztói maguk is profitálnak ⁽¹³⁾;
35. megjegyzi, hogy az adatok nyilvánosságra hozatala a helyi és regionális önkormányzatok számára is igen hasznos. Az adatok megosztásával a tulajdonos semmit sem veszít; épp ellenkezőleg: a megosztás növeli az adat értékét. A közigazgatási adatok nyilvánosságra hozatala erősíti a demokráciát, és új üzleti lehetőségeket nyújt a vállalkozások számára. Az adatok megosztása emellett csökkenti az eseti és gyakran költséges adatigénylés szükségességét;
36. hangsúlyozza, hogy ha a polgárok jobban hozzáférnek az őket érintő elektronikus egészségügyi adatokhoz, az növeli a saját egészségük iránti felelősségüket; reméli, hogy a közigazgatás más területein is egyre több lehetőség nyílik majd a személyes adatok felhasználására;
37. megjegyzi, hogy ahhoz, hogy hasznosítani tudják az európai nyílt tudományosadat-felhőt, különösen a közigazgatásnak és a kkv-knak magukon az adatokon kívül az adatok és főként a nagy adathalmazok elemzését szolgáló eszközökre is szükségük van;
38. támogatja, hogy az Európai Bizottság európai adatközösséget kíván összehozni például a Horizont 2020 programhoz tartozó, nagy adathalmazokat érintő köz-magán partnerség révén, és arra biztatja a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy lehetőségeik szerint vegyenek részt ebben az együttműködésben;
39. úgy véli, hogy a kutatók, a vállalkozások és a közigazgatás adatait tartalmazó európai nyílt tudományosadat-felhő révén a nagy adathalmazok kezelésével kapcsolatos eljárásokkal megkönnyíthető például a várospolitikával kapcsolatos, gyakran sokdimenziós és összetett jelenségek kezelése;

A dolgok internete

40. rámutat arra, hogy az európai számítási felhő fontos szerepet játszik a környezetvédelem vonatkozásában is azáltal, hogy digitális formában tárolja a dokumentumokat, információkat és adatokat. Azon túlmenően, hogy sokkal egyszerűbb a különböző fájlok tárolása és az azokhoz való hozzáférés, a nyomtatás elmaradása a minimálisra csökkenti a papír használatát, ennél fogva hozzájárul a környezet védelméhez;
41. elégedetten nyugtázza, hogy a dolgok internete szerepel az Európai Bizottság szabványosítási prioritásai között, mivel a jövőben ennek jelentős kedvező hatása lesz a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartozó szolgáltatások minőségére és tevékenységeik hatékonyságára. Egy európai bizottsági tanulmány ⁽¹⁴⁾ szerint a dolgok internetének piaci értéke az EU-ban 2020-ra várhatóan meghaladja az egybillió eurót;
42. reméli, hogy a közigazgatás digitalizációjára irányuló különféle programjaiban az Európai Bizottság általánosabban figyelembe veszi a dolgok internetében rejlő nagy lehetőségeket;
43. úgy véli, hogy a dolgok internetével kapcsolatos szabványok közbeszerzési szempontú meghatározása a régiók és a települések igényeit szolgálja, és jelentős előnyt adhat az európai ágazati szereplőknek;
44. rámutat azonban arra, hogy a dolgok internete még csak most van kialakulóban, és hogy a szabványok mellett innovatív kísérletezésre is szükség van, melynek finanszírozását az Uniónak kiemelten kellene kezelnie;

⁽¹²⁾ COM(2015) 192 final.

⁽¹³⁾ CdR 4165/2014.

⁽¹⁴⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/definition-research-and-innovation-policy-leveraging-cloud-computing-and-iot-combination>

45. megjegyzi, hogy egyes jelentések szerint sok helyi és regionális önkormányzatnak még hiányosak az ismeretei arról, hogy a dolgok internete milyen hasznos lehet, kiváltképp az egészségügy, az energiahatékonyság, a környezeti kérdések, a biztonság, az ingatlankezelés és az intelligens közlekedés területén, és reméli, hogy az Európai Bizottság intézkedéseket hoz, amelyekkel gondoskodik az ezzel a területtel kapcsolatos tudás megosztásáról, és jobban felhívja a figyelmet a dokumentációra, illetve a dolgok internetével, az „intelligens városok” kezdeményezéssel és a nyílt hozzáférésű adatokkal összefüggő hatásokra és lehetőségekre;

46. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság által választott öt szabványosítási prioritás mind összefügg, de a dolgok internete és a jövőbeli 5G-s hálózatok különösen erősen függenek egymástól. Ha az 5G-s hálózatokkal nem sikerül teljes lefedettséget elérni, akkor a dolgok internetét sem lehet Európa összes régiójában egyformán használni.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A héára vonatkozó cselekvési terv – Úton egy egységes uniós héaövezet felé

(2017/C 088/08)

Előadó: Dainis Turlais (LV/ALDE), Riga város képviselő-testületének tagja**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak egy, a héára vonatkozó cselekvési tervről: Úton egy egységes uniós héaövezet felé – új döntések szükségeltetnek

COM(2016) 148 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. örömmel fogadja az Európai Bizottság kezdeményezésére kidolgozott cselekvési tervet, amely a hozzáadottérték-adó (héta) egységes uniós övezetének 2017-ig történő kialakítására tett javaslatához mutatja meg a követendő irányt;
2. elismeri, hogy a héarendszer az egységes piac alapvető eleme, és reformra van szükség ahhoz, hogy ez a piac egyszerűbb, igazságosabb és hatékonyabb legyen, valamint kevesebb lehetőséget adjon a csalásra, továbbá hogy javuljanak a vállalkozások közötti versenyfeltételek, csökkenjen a fogyasztók közötti megkülönböztetés és optimalizálni lehessen az adóbevételek mértékét;
3. megállapítja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok számára nagyon fontos lehet az Unión belüli egységes héaövezet kialakítása, hiszen néhány tagállamban héabeszedési hatáskörrel rendelkeznek, és a héabevételek újraelosztása központi szerepet kap a pénzügyi kiegyenlítési mechanizmusok helyi és regionális önkormányzatok javára történő alkalmazása során; a héabevételek tagállamokon belüli újraelosztása azonban nem tartozik az Unió hatáskörébe;
4. emlékeztet arra, hogy a héa jelentős bevételi forrás az EU saját forrásai számára is, hiszen 2014-ben 17,6 milliárd eurót tett ki, ami az EU összes bevételének 12,3 %-a;
5. támogatja ezenkívül az Európai Bizottságnak a csalás elleni küzdelemre irányuló célkitűzését. A jelenlegi rendszer hiányosságait jól mutatja a csalások óriási mennyisége, amely miatt a tagállamok minden évben jelentős bevételektől esnek el. Az EU becsült vesztesége évi 170 milliárd euro. Ez a jelenség hátrányosan hat a közszféra – ezen belül néhány tagállamban a helyi és regionális önkormányzatok – költségvetésére, és így a minőségi szolgáltatások nyújtásának képessége szenved csorbát. Ezzel kapcsolatban arra ösztönzi a tagállamokat, hogy készítsenek és tegyenek közzé statisztikát a határon átnyúló héacsalásokról;
6. rámutat, hogy a héarendszer szétaprózottsága és bonyolultsága miatt a szabályoknak való megfelelés jelentős költségekkel jár a határokon átnyúló kereskedelemben érintett vállalkozásokra nézve. Ezek a költségek a kis- és középvállalkozások számára túlzottan magasak, pedig ezek képezik a regionális szintű gazdaság és foglalkoztatás alapját. Megjegyzi, hogy a héára vonatkozó cselekvési tervnek egyszerűsítéshez kell vezetnie a határokon átnyúló kereskedelemben érdekelt legális vállalkozások számára. A héarendszer nem állíthat indokolatlan akadályokat a határokon átnyúló kereskedelem elé;
7. felhívja rá a figyelmet, hogy a héarendszer és az adókulcsok terén tapasztalható eltérések elsősorban a határ menti térségekre, valamint az itt működő kis- és középvállalkozások (kkv-k) tevékenységére vannak kihatással. Ideje tehát kiértékelni a héamértékek megállapítása terén nagyobb rugalmasságot lehetővé tevő javaslatok területi hatását;
8. megjegyzi, hogy a héairányelv olyan rendelkezéseket irányoz elő a héamértékekre vonatkozóan, amelyek az egységes piac védelmét és a piactorzulások megelőzését szolgálják. Úgy ítéli meg, hogy ezek az elvek alapvetőek, és emiatt gondosan meg kell vizsgálni mindazokat a javaslatokat, amelyek arra irányulnak, hogy a tagállamoknak nagyobb mozgásterük legyen az adókulcsok megállapítása során, hogy képet kaphassunk arról, milyen hatásuk lehet ezeknek a javaslatoknak a belső piacra és a versenyre;

9. támogatja azokat a héarendszerbeli reformokat, amelyek a jövőben várhatóan a növekedés, a versenyképesség és a foglalkoztatás alapjait – vagyis a digitális és mobilgazdaság, az új gazdasági modellek és a szolgáltató vállalkozások fellendülését – helyezik előtérbe. Ezzel összefüggésben örömmel fogadja az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy egy, az adóhatóságok és az elektronikai ágazathoz kötődő kereskedelemben részt vevő vállalkozások közötti jobb együttműködést célzó kísérleti projekt alapján a héa elektronikus szolgáltatásokra már létező egyablakos mechanizmusának hatályát a termékek értékesítésére is kiterjeszteni;

10. úgy véli, hogy a tagállamok hatékonysága igen eltérő az adóügyi adminisztráció terén. Az egyes adóhatóságok között nincs meg a kellő együttműködés és bizalom. Az RB úgy véli, hogy feltételezhető héacsalás esetében a bankoknak az érvényes adatvédelmi előírások keretében maradéktalanul együtt kell működniük az adóhatóságokkal;

11. azt ajánlja, hogy vizsgálják meg azokat a tagállami bevált gyakorlatokat, amelyek abból állnak, hogy a héabevételek egy részét a helyi és regionális önkormányzatokhoz csoportosítják át vagy ehelyett adóbeszedési hatáskörrel ruházzák fel az önkormányzatokat;

12. kéri, hogy a héarendszerre vonatkozó minden módosítással kapcsolatos konzultációba vonják be a helyi és regionális önkormányzatok képviselőit tagállami és európai szinten, valamint a Régiók Bizottsága szintjén, ezek a döntések ugyanis közvetlenül kihatnak a lakosság jólétére, a vállalatok versenyképességére és a közhatóságok bevételeire;

Egységes uniós héaövezet

13. kéri, hogy annak az elvnek a vizsgálatakor, amely szerint a határokon átnyúló műveletek után fizetendő héára ugyanazokat a követelményeket kell alkalmazni, mint az országokon belüliekre, külön vegyék figyelembe, hogy hogyan hat a kkv-kra az, ha egyszerre több héamérték is érvényben van;

14. osztja azt a nézetet, hogy az új rendszernek a célország elvén kell alapulnia, és azt kell előíranyoznia, hogy egy másik uniós tagállamban székhellyel rendelkező ügyfélnek történő eladáskor az értékesítő ország jogszabályai szerint, a célországban érvényes adókulcs alkalmazásával kell kivetni a héát, az adót beszedő országnak pedig át kell utalnia az így keletkezett héabevételeket a fogyasztás helye szerinti ország illetékes hatósága részére;

15. helyesli azt a szándékot, hogy lehetővé tegyék, hogy az egységes piacon belül kereskedelmi műveleteket végző vállalkozások minden héával kapcsolatos ügyet elintézhessenek a székhelyük szerinti ország illetékes hatóságánál, és ne legyenek arra kötelezve, hogy minden olyan uniós tagállamban, ahol kereskedelmi tevékenységet folytatnak, bejegyeztessék magukat a héanyilvántartásba, bevallásokat töltsenek ki és hozzájárulásokat fizessenek. Ezek az egyszerűsítések nem vezethetnek a héabevételek veszélyeztetéséhez, és nem befolyásolhatják a tagállamok adóügyi szuverenitását;

16. úgy ítéli meg, hogy az Európai Bizottság tervezete nagyra törő, alkalmazásához pedig időre lesz szükség; ezért a fokozatos megvalósítás elvét támogatja;

17. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket az adózás hatékonyságának növelése és a csalás elleni küzdelem érdekében, hogy csökkenthető legyen a tagállamok által be nem szedett héa összege. Ezek az intézkedések jelentősen előmozdíthatják azokat az erőfeszítéseket, amelyek az adóhatóságokkal szembeni bizalom és a hatékony együttműködés megteremtését célozzák, mely elengedhetetlen az új rendszer megfelelő működéséhez. Az RB szorgalmazza, hogy az új jelentések és ellenőrzési eszközök bevezetése ne jelentsen indokolatlan terhet a vállalkozások és különösen a kkv-k számára;

18. arra kéri a tagállamokat, hogy hozzanak konkrét döntéseket a héára vonatkozó szabályozásról az Európai Unióban, elsősorban annak érdekében, hogy megszüntessék a tagállamok által a héa-irányelv hatálya alól biztosított kivételek tekintetében eddig tapasztalt különbségeket, illetve hogy ösztönözzék a kivételek valamennyi tagállam általi alkalmazását;

19. rámutat arra, hogy az Európai Bizottságnak, amikor javaslatokat fogalmaz meg az adóigazgatás hatékonyságának növelésére, tiszteletben kell tartania a nemzeti és/vagy regionális igazgatási hatásköröket;

20. ösztönzi az informatikai eszközök hatékonyabb használatát, mégpedig a csalás elleni küzdelemhez rendelkezésre álló elektronikus adatok még jobb kiaknázása révén, az adatvédelem szem előtt tartása mellett;

21. tekintettel a sok országban bevezetett fordított és megosztott héafizetési rendszerekre⁽¹⁾, hangsúlyozza, hogy erősíteni kell a közbizalmat azzal kapcsolatban, hogy a befizetett héa valóban a nemzeti, regionális vagy helyi költségvetésekbe áramlik, hiszen a polgárok a legfontosabb tényleges héafizetők között vannak; javasolja, hogy vizsgálják meg egy önkéntes elektronikus fizetési rendszer bevezetésének lehetőségét, amely az illetékes hatóság költségvetésébe továbbítaná a polgárok vásárlásaiból származó héát, a héamentes vásárlás összegét pedig az eladó számlájára, ahogy ez jelenleg történik;

Héamértékek

22. hangsúlyozza, hogy nincs elegendő bizonyíték arra, hogy a közjogi vagy közfeladatot ellátó szervek bizonyos tevékenységeinek, valamint a települések közötti együttműködési tevékenységek héamentessége torzította volna a versenyt. A közhatóságok héa alóli mentesítése objektív és európai szinten összehangolt kritériumokon alapul, és nem tartozik a tagállamok saját hatáskörébe;

23. kéri, hogy a hatásvizsgálatban, amelyet az Európai Bizottság várhatóan 2017-ben terjeszt elő, vegyék figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok érdekeit; ennek kapcsán a helyi és regionális önkormányzatokkal egyeztetve pontosítani kell a „verseny (jelentős) torzulása” fogalmát;

24. sürgősen szükségesnek tartja, hogy valamennyi tagállam számára lehetővé váljon a bármely tagállam által a múltban megállapított bármely eltérés alkalmazása;

25. kéri a héakulcs 6 %-ra történő csökkentését az iskolaépületek esetében;

26. hangsúlyozza, hogy a kedvezményes héamértékek jegyzéke jelenleg igen homályos, és nem követ egyértelmű logikát. Ezért sajnálatosnak tartja, hogy az Európai Bizottság nem készítette el a kedvezményes héamértékek kimerítő és átlátható jegyzékét; helyénvalónak tartaná a kedvezményes héamértékek jegyzékének felülvizsgálatát, figyelembe véve a technológiai, gazdasági és egyéb fejlődést, illetve a hasonló árukra és szolgáltatásokra vonatkozó különböző héamértékek miatt keletkező torzulásokat; ennek a felülvizsgálatnak a lehető legszélesebb körű harmonizációhoz kellene vezetnie, hogy a kkv-k számára elkerülhető legyenek a versenytorzulások a belső piacon;

27. emellett úgy véli, hogy az általános érdekű tevékenységet végző adóalanyok számára gazdasági szempontból ösztönzőbb lenne a héa utólagos levonása, mint az előzetes héa alóli mentesítés;

28. úgy véli, hogy az 1. opció (a kedvezményes adómértékek hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások jegyzékének kibővítése és rendszeres felülvizsgálata) alacsonyabb kockázatot jelent, mint a 2. opció (a kedvezményes adómértékek hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások jegyzékének eltörlése);

29. úgy véli, hogy ha a tagállamok nagyobb szabadságot kapnak az adómértékek megállapítása terén, az elkerülhetetlenül az adómértékek még változatosabbá válásához fog vezetni, ami torzíthatja az egységes piacot és terhetek róhat a vállalkozásokra, különösen a kkv-kra; jelzi, hogy az Európai Bizottságnak átfogóan értékelnie kellene, hogy javaslatai milyen hatással vannak a versenyre és a vállalkozások adminisztratív terheire, valamint milyen területi következményekkel járnak, különösen a határ menti régiókban;

30. megjegyzi, hogy a közlemény egyéb költségeket és hiányosságokat is megemlít az adómérték csökkentésével kapcsolatos hatáskörök tagállamokra ruházása kapcsán, például a bevételek csökkenéséhez és a héarendszer összetett jellegéhez, valamint a vállalkozások esetében a költségek és a jogbizonytalanság növekedéséhez kapcsolódó kockázatot; úgy véli, hogy ezt a kockázatot alaposan értékelni kell;

31. az élelmiszer-hulladékokról szóló véleményéhez (2016. június) kapcsolódva támogatja, hogy a nagyobb kiskereskedelmi láncok levonhassák a héa összegét a nem értékesített élelmiszer-adományokból;

⁽¹⁾ Például az Európai Bizottság jóváhagyta Olaszország kérelmét a megosztott héafizetési rendszer bevezetésére azon közigazgatási szervek számára, amelyek héa-azonosító számmal rendelkeznek. Amikor a közigazgatási szervek árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos számlát állítanak ki, a héa egy része közvetlenül az államkincstárhoz kerül. Ez a rendszer 2015. január 1. és 2017. december 31. között van érvényben, ekkor a tervek szerint teljes egészében felváltja az elektronikus számlázás a közigazgatáson belül. Olaszország egyes becslések szerint évente 900 millió eurót veszített a közigazgatási szervektől érkező héafizetés terén.

Elektronikus kereskedelem

32. jelzi, hogy a héára vonatkozó bonyolult, tagállamonként különböző szabályozások az elektronikus kereskedelem legfőbb akadályai közé tartoznak; elismeri, hogy a héarendszert egyszerűsíteni kell, valamint csökkenteni kell a kkv-k megfelelési költségeit, különösen az olyan feltételek felszámolása által, amelyek kevésbé kedvezőek az uniós vállalkozások, mint a harmadik országokbeli beszállítók számára;

33. támogatja az árukereskedelemre vonatkozó egyablakos mechanizmus kiterjesztését, valamint a héaküszöb bevezetését vagy megemelését az induló vállalkozások és a mikrovállalkozások számára;

34. üdvözli azt a javaslatot, amely szerint megszüntetnék a nem uniós szállítók kis importszállítmányaira érvényes héamentességet és a több tagállamban is működő vállalkozásokat egyszer ellenőriznék, mivel az európai kkv-k jelenleg versenyhátrányban vannak a harmadik országok kkv-ival szemben;

Kkv-s héacsomag

35. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok gazdasági fejlődése a kkv-kon alapul, és hogy ez utóbbiak a nagyvállalatoknál arányosan magasabb költségekkel szembesülnek a héaszabályoknak való megfelelés biztosítása miatt, a kkv-k tehát kedvezőtlen versenykörülmények között kénytelenek működni;

36. felhívja a figyelmet arra, hogy több tagállamban az üzleti környezet javítására alapozva intézkedéseket fogadtak el az új vállalkozások bejegyzésének egyszerűsítésére, ezek azonban gyakran a „körhintacsálás”-típusú rendszerek kialakítását lehetővé tevő vállalkozások létrehozását segítik elő;

37. megjegyzi, hogy az illetékes nemzeti intézmények (köztük az adóhatóságok) feladata a legálisan működő vállalkozások tevékenységeinek ellenőrzése; e hatáskör nem ruházható át szerződő felekre, más vállalkozásokra, ahogyan azt az EU Bírósága több alkalommal is kijelentette a héával kapcsolatban meghozott ítéleteiben;

38. javasolja, hogy a kkv-kra vonatkozó csomag, melyet az Európai Bizottság 2017-ben fog előterjeszteni, vezessen be megfelelő egyszerűsítő intézkedéseket.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A globális éghajlatügyi megállapodás gyakorlati megvalósítása – a marrákesi COP22 területi alapú megközelítése

(2017/C 088/09)

Előadó: Francesco Pigliaru (IT/PES), Szardínia régió elnöke

Referenciaszöveg: saját kezdeményezésű vélemény

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

1. A párizsi megállapodás jelentős fejleménynek mondható abban a tekintetben, hogy egy egyetemes, kötelező erejű és kiegyensúlyozott megállapodásról van szó. Olyan globális cselekvési tervet határoz meg, amely arra irányul, hogy ebben az évszázadban a hőmérséklet-növekedés jóval 2 °C alatt maradjon, valamint hogy erőfeszítések történjenek a növekedés még tovább, 1,5 °C-ra történő korlátozására az 1990-ben mért szintekhez képest. Ez különösen fontos, hiszen a dekarbonizáció elérése felé felvázolt pálya megbízható iránymutatást ad a döntéshozóknak, elkerüli a magas szén-dioxid-kibocsátású beruházások technológiai bezáródását, biztonságot nyújt és egyértelmű irányt mutat a vállalkozóknak és a befektetőknek. Az Egyesült Nemzetek Éghajlat-változási Keretegyezménye Felelősek 22. Konferenciája (UNFCCC COP22) arra összpontosít majd, hogy megtartsa a párizsi konferencia előremutató lendületét és működésbe hozza a megállapodás különféle mechanizmusait.

2. A felek jelenlegi kötelezettségvállalásai azonban még maradéktalan teljesítésük esetén sem elegendőek az elfogadott célok eléréséhez. A helyi közösségekkel és területekkel szoros kapcsolatban álló régiók és városok részéről fokozott fellépésre van szükség, a feleknek pedig a 2018-as támogató párbeszéd összefüggésében mielőbb aktualizált javaslatokat kell előterjeszteniük. Ami konkrétan az EU-t illeti, a Régiók Európai Bizottsága fenntartja arra vonatkozó korábbi álláspontját, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátását 2030-ra 50 %-kal csökkenteni kell, hogy az ilyen kibocsátások a lehető leghamarabb elérjék a csúcserőértéküket, és 2050-ig vagy nem sokkal azután kivezetésre kerüljenek.

3. Az igen fejlett többszintű kormányzási rendszerrel rendelkező EU-nak különleges felelőssége, hogy egységes és ambiciózus vezető szerepet vállaljon fel az éghajlatváltozás kezelésében. Az RB ezért üdvözli, hogy az Európai Unió kellő időben ratifikálta a párizsi megállapodást, és felkéri azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy mielőbb ratifikálják a megállapodást. Kéri emellett az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy aktualizálják és határozzák meg a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó keretet és a 2050-re szóló ütemtervet annak érdekében, hogy eleget tegyenek annak a megállapodásban rögzített kötelezettségnek, hogy a század közepéig szóló, hosszú távú, alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátású fejlesztési stratégiákat fogalmazzanak meg. Ezt a folyamatot mielőbb el kell indítani, hogy lehetővé váljon az átfogó vita, amelybe szorosan be kell vonni a nemzeti, regionális és helyi önkormányzatokat, valamint a civil társadalmat és az üzleti szektort.

Többszintű kormányzás

4. A párizsi megállapodás elismeri a többszintű kormányzásnak az éghajlat-politikában betöltött fontos szerepét. Ezt az elvet most célszerű valamennyi kormányzási szinten átültetni a gyakorlatba a nemzeti, regionális és helyi éghajlat-politikák összekapcsolása és az ezek között fennálló szakadékok áthidalása érdekében, ideértve az átláthatósági keret fokozását és a világszintű helyzetfelméréshez szükséges eszközök kifejlesztését, az éghajlatváltozás differenciált hatásának, valamint a veszteségeknek és a károknak a jobb megértését, illetve az éghajlatváltozás elleni küzdelem megfelelő finanszírozását és a kapacitástámogatást.

5. Az RB ezért kéri, hogy fejlesszék tovább a Lima–Párizs cselekvési programot (LPAA) és a hozzá tartozó platformot, a nem állami szereplők éghajlat-politikai cselekvési programját (NAZCA). Ezeket – az éghajlatváltozás elleni küzdelem nemrégiben kijelölt „bajnokai” („Climate Champions”) által indított globális éghajlatvédelmi menetrend révén⁽¹⁾ – teljes mértékben integrálni lehetne az Éghajlat-változási Keretegyezmény (UNFCCC) titkárságába, amely pedig az éghajlat-politikára irányuló, teljes körű többszintű kormányzás alapjául szolgálhatna, amint azt az Európai Parlament állásfoglalása is megjegyzi.

⁽¹⁾ <http://newsroom.unfccc.int/climate-action/global-climate-action-agenda/>.

6. A régiók és a városok – mint az LPAA-hoz és a NAZCA-hoz a legnagyobb mértékben hozzájáruló felek – már tanúságot tettek arról, hogy mennyire elkötelezettek az éghajlatváltozás elleni küzdelem iránt, valamint hogy mennyiben képesek fokozni fellépésüket. Az olyan önkéntes kezdeményezések, mint például a Polgármesterek Szövetsége és az Under 2 egyetértési megállapodás (Under 2 MoU) különleges hozzáadott értékkel bírnak, mivel számszerűsített adatokat szolgáltatnak az LPAA-nak és a NAZCA-nak, továbbá a nemzeti jogalkotókhoz képest nagyobb ambícióról tesznek tanúságot. A szubnacionális és nemzeti kormányoknak, valamint a kormányközi szervezeteknek el kellene ismerniük, hogy ezek a kezdeményezések minden szinten lendületet adnak a cselekvésnek, és ösztönözniük is kellene ezt a hozzájárulást. Erőfeszítéseiket az adott ország nemzeti hozzájárulása részének kell tekinteni, és így is kell elszámolni velük, ahogy ez például Mexikó esetében már most is történik. Célszerű ugyanakkor támogatni más nyomonkövetési és jelentéstételi kezdeményezéseket, valamint a kibocsátáscsökkenés mérésére és az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó politikák értékelésére szolgáló mechanizmusokat is.

A régiók és a városok jobb integrálása az UNFCCC keretein belül

7. Arra is szükség van, hogy a régiókat és a városokat jobban integrálják az UNFCCC keretein belül, ami lehetővé tenné a helyi visszajelzések kellő időben történő visszacsatolását az ENSZ szintjére. Az országok hozzáférnének a legjobb információkhoz, aminek köszönhetően olyan költséghatékony döntéseket hozhatnának, amelyeket a régiók és a városok helyi szinten végre tudnak hajtani. Következésképpen állandó és közvetlen párbeszédet kell kialakítani a különböző szintek között, a helyi és regionális szintről kiindulva.

8. A párbeszéd elmélyítését szolgáló intézkedések többek között a következőket foglalják magukban:

- rendszeres eszmecserék a régiók és a városok képviselői és a COP-elnökségek, az éghajlatváltozás elleni küzdelem legeredményesebb résztvevői és az UNFCCC titkárságával,
- háromoldalú párbeszéd a városok, a régiók és a felek között az UNFCCC strukturái keretében és különösen a COP konferenciák alatt,
- az Európai Bizottság és a Tanács napi tájékoztatói az RB részére a COP konferenciák alatt,
- rendszeres eszmecsere az Európai Parlamenttel (EP), nevezetesen az EP-nek a COP konferenciákra delegált küldöttségével,
- a felek (országok) részvétele a „Városok barátai” (Friends of the Cities) informális csoport találkozóin.

Uniós szinten

9. Az Európai Bizottság és a Tanács a COP21 után egyre szorosabban együttműködött az RB-vel avégett, hogy az uniós jogalkotással kapcsolatos helyi megközelítést jobban integrálja – nevezetesen az EU városfejlesztési menetrendje révén. A párizsi megállapodás EU-ban történő végrehajtásának ütemterve pedig teljes mértékben támogatja a többszintű kormányzás elvét.

10. Emellett az Európai Bizottság elindította a Polgármesterek Szövetségének bővítését és megerősítését. A szövetség – azon kívül, hogy a világ különböző részein fejlesztés alatt áll – most már alkalmazkodási komponenset is tartalmaz.

11. Az RB szemszögéből rendkívül fontos, hogy a továbbiakban erre az elismerésre építsünk, és gondoskodjunk egy kiegyensúlyozott megközelítésről, amely méltányolja a régiókés a városok egymástól eltérő hozzájárulásait ebben az összefüggésben.

12. Az RB hangsúlyozni szeretné, hogy a többszintű kormányzás elve inkluzív és költséghatékony, mivel valamennyi kormányzási szint részére lehetővé teszi erőfeszítéseik összehangolását, valamint ennek során intézkedési potenciáljuk maximalizálását.

13. A régiók kulcsfontosságú szerepet töltenek be abban, hogy egy nagyobb területen belül háttérrel biztosítanak a várospolitikákhoz, és összekapcsolják azokat olyan egyéb szakpolitikákkal, mint például az erdőgazdálkodás, a zöld és kék infrastruktúra, a területi kohézió és a mezőgazdaság. A régióknak ez a funkciója különösen fontos az EU-ban, mivel területükön kis és közepes méretű városok találhatóak, amelyek gyakran korlátozott erőforrásokkal és cselekvési kapacitással rendelkeznek. A régiók segítenek az erőfeszítések költséges megkettőződésének elkerülésében és a városi és nem városi területek közötti széles körű kohézió biztosításában.

14. A Polgármesterek Szövetségében például számos régió regionális koordinátorként vesz részt. Ezek lehetővé teszik, hogy több város egyidejűleg csatlakozzon a szövetséghez.

15. Az RB következképpen rámutat arra, hogy a tagállami régiók központi szerepet játszanak az ilyen jellegű vertikális koordináció előmozdításában a kormányzás valamennyi szintje között.

16. Olaszországban például a régiók létrehozta az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással foglalkozó régióközi tanácsot. A tanács, melyben együtt tevékenykedik a nemzeti kormány és az összes régió, arról gondoskodik, hogy regionális szinten végrehajtsák az alkalmazkodásról szóló olasz stratégiát, amelyet az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló európai stratégia alapján dolgoztak ki.

A régiók feladata másfelől, hogy a területükön található városok és települések részére segítséget nyújtsanak helyi alkalmazkodási terveik megfelelő felépítéséhez.

17. Az RB e példa alapján arra kéri az EU régióit, hogy vállaljanak vezető szerepet az uniós és a nemzeti éghajlatügyi stratégiák végrehajtásában és a helyi szintű átalakítások előmozdításában. Az RB továbbá arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy ezt a szerepet foglalják bele az éghajlat- és energiaügyi területen folytatott inkluzív kormányzás fogalmának meghatározásába, valamint a párizsi megállapodás végrehajtására irányuló stratégiájukba. Ehhez az aláíró államok új támogatási eszközeinek kidolgozása során megfelelően figyelembe kellene venni a „regionális koordinátorok”-nak a Polgármesterek Szövetsége összefüggésében betöltött szerepét.

Horizontális koordináció

18. Az RB úgy véli, hogy a vertikális koordináción kívül a különböző szakpolitikák horizontális koordinációját is el kell mélyíteni. Az éghajlatügyi célkitűzéseknek az összes szakpolitikában történő érvényesítésével a helyi lakosság számos járulékos előnyhöz jut, mint amilyen például a magasabb életszínvonal és a helyi munkahelyek. Emellett szinergiák is létrejöhetnek, és csökkenhet a fellépések költsége. Becslések szerint például a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós csomag – megfelelő végrehajtás esetén – elősegítheti, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátása évi 2–4 %-kal csökkenjen⁽²⁾. Az RB ezért felkéri a COP22 résztvevőit, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelem keretében foglalkozzanak a nyersanyag-kitermelés csökkentése és a fenntartható hulladékigazgatás kiemelt szerepével.

19. Az RB ezért arra kéri a régiókat és a városokat, hogy támogassák az igazgatási szerveik közötti együttműködést. Példaként említhető meg a fenntartható fejlődéssel foglalkozó, igazgatási szerveken átnyúló bizottság sikeres espooi (Finnország) modellje. Nem utolsósorban ennek az integrált megközelítésnek köszönhető, hogy egy az EU holland elnöksége által megrendelt tanulmány nemrégiben Espoo jelölte meg az EU legfenntarthatóbb városaként.

20. A helyi és regionális szintű horizontális együttműködésen túl az is fontos, hogy a régiók és a városok rendelkezésre álló uniós támogatási intézkedések kialakításakor elkerüljük a beskatulyázó gondolkodásmódot. Az RB e célból várakozással tekint a párizsi megállapodást követő időszakra szóló európai bizottsági közleményben bejelentett „egyablakos ügyintézés” elébe, és hangsúlyozza, hogy ez a szolgáltatás igen fontos a régiók szükségleteinek kezelése szempontjából.

A Régiók Bizottsága hozzájárulása

21. A COP22-re való előkészületek során és azokon túl is, az RB elkötelezetten támogatja az Európai Bizottságot és a Tanácsot arra irányuló erőfeszítéseikben, hogy az Európai Parlamenttel szoros együttműködésben sikerre vigyék a megállapodás végrehajtását.

22. Az RB-nek célul kell kitűznie, hogy szén-dioxid-semleges intézménnyé váljon, és fontos, hogy ebben a törekvésben együttműködjön a többi uniós intézménnyel, különösen az Európai Parlamenttel.

23. Az EU-n belül az RB elszántan törekszik arra, hogy tájékoztassa a régiókat és városokat a fokozott éghajlat-politikai cselekvésben betöltött kulcsfontosságú szerepükről és az alulról építkező fellépést támogató mechanizmusokról.

24. Az RB a Polgármesterek Szövetségének határozott támogatójaként ösztönzi a kezdeményezésben való részvételt tagjai körében, továbbá létrehozta a „Szövetség követői” RB-csoportot annak érdekében, hogy a tagok – ki-ki a maga hazájában – népszerűsítsék a kezdeményezést.

⁽²⁾ „Circular Economy Package 2.0: Some ideas to complete the circle” [A körforgásos gazdaságra vonatkozó csomag 2.0: Néhány ötlet a kör bezárásához], 2015. március, Európai Környezetvédelmi Hivatal, http://www.eeb.org/index.cfm?LinkServID_2E1B48-5056-B741-DB594FD34CE970E9.

25. Az RB ezért elkötelezte magát amellelt, hogy jó példával jár elöl. Részt vesz a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) és vállalja, hogy adminisztrációs egységeivel és tagjaival együtt folytatja a szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére és a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztásának csökkentésére irányuló erőfeszítéseit. Az RB e célból meg fogja vizsgálni, hogyan ellensúlyozza a tagjainak és személyzetének utazásai által okozott, elkerülhetetlen üvegházhatásúgáz-kibocsátást. Ennek részeként fel kell mérni az RB szénlábnymót, belefoglalva a kalkulációba az összes kiküldetést és kihelyezett ülést. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának ellentételezését az EU-n belüli fenntartható projektek finanszírozására kellene fordítani. Szélesebb körben kell alkalmazni az új technológiákat, például a videokonferenciákat, egyebek mellett az RB szakbizottsági ülésein is.

26. A papírhasználat nélküli működésre való áttérés érdekében az RB-nek követnie kellene az Európai Parlament példáját, amely már csak akkor nyomtatja ki a dokumentumokat a plenáris és a bizottsági ülésekre, ha a tagok azt külön kéri, illetve ha más nyomós okok indokolják a dokumentumok nyomtatott formában történő használatát.

27. Az EU határain túlmutatóan az RB elkötelezett amellelt, hogy az Éghajlatpolitikai Főigazgatósággal (DG CLIMA), az Európai Külügyi Szolgálattal és a tagállamokkal a zöld diplomáciai hálózat keretében összehangoltan támogassa a nem uniós felek eddigi kötelezettségvállalásainak végrehajtását, és ösztönözze őket az Európai Unióéhoz hasonló, új vállalásokra.

28. Az RB főleg saját struktúrára, így például a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlésére (ARLEM), a keleti partnerség helyi és regionális önkormányzatainak konferenciájára (CORLEAP), az Ukrajnával foglalkozó munkacsoportra és a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokkal felállított konzultatív vegyes bizottságaira és munkacsoportjaira fog támaszkodni annak érdekében, hogy továbbra is biztosítsa az éghajlat-politika kiemelt helyét a politikai napirendben, és támogassa annak helyi és regionális önkormányzatok általi végrehajtását az egész világon.

29. Az RB a Tangerben megrendezésre kerülő MEDCOP22 keretében mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy a térség városai és régiói még nagyobb szerepet kapjanak az éghajlatvédelmi és energiaügyi kérdések kezelésében. Főként az euromediterrán térségben működő helyi és regionális önkormányzatokat segítő finanszírozásra és kapacitásépítésre helyezi majd a hangsúlyt, és gondoskodik arról, hogy a COP22 uniós delegációja figyelmet fordítson ezekre a kérdésekre.

30. Konkrétan az RB elő fogja segíteni a Polgármesterek Szövetségének globális szintű népszerűsítését, kezdve a Polgármesterek Euromediterrán Szövetségével és esetleg a Polgármesterek Keleti Szövetségével 2016-ban.

31. Az RB az UNFCCC szintjén továbbra is vállalja, hogy támogatja az uniós küldöttség éghajlat-politikára vonatkozó ambiciózus álláspontját és különösen az uniós többszintű kormányzás modelljét a helyi önkormányzatok és települési önkormányzatok alkotta főcsoportba tartozó partnerei körében.

Közösségeink helyzetbe hozása

32. Tekintettel az éghajlatügyi fellépés szükséges mértékére, mindannyiunknak meg kell változtatnunk termelési és fogyasztási szokásainkat. Következésképpen e mélyreható változások társadalmi elfogadottságának eléréséhez a régióknak és a városoknak kulcsfontosságú feladata a polgárok megszólítása és helyzetbe hozása arra, hogy ebben az átmenetben aktív szerepet játsszanak.

33. Mind a régiókra, mind a városokra fontos szerep hárul a magatartásformák megváltoztatását, valamint az egyéni éghajlatvédelmi fellépések támogatását szolgáló intézkedésekre vonatkozó információk terjesztésének megkönnyítése tekintetében.

34. A régióknak és a városoknak továbbá a magasabb (nemzeti, uniós és globális) kormányzási szintekkel összehangolt módon azonosítaniuk kell és ki kell küszöbölniük a szűk keresztmetszeteket, amelyek megakadályozzák a polgárokat abban, hogy teljes körűen részt vegyenek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és ellenállóképes társadalmakba való átmenetben.

35. A régiók és a városok vállalkozásokkal, egyetemekkel, helyi közösségekkel, civil társadalommal, nem kormányzati szervezetekkel (NGO-kkal) és iskolákkal fenntartott hosszú távú partnerségei nélkülözhetetlenek az éghajlat-politikai fellépés előmozdításához.

36. Az RB következképpen arra kéri a régiókat és városokat, hogy teljes mértékben töltsék be a többszereplős projektek szubnacionális szintű támogatásában játszott szerepüket a fenntartható fejlődés kultúrájának létrehozása érdekében, ami fel fogja élénkíteni a nemzeti és európai szintű erőfeszítéseket, és hangsúlyozza, hogy az EU különböző részei és a régiók és városok között jelentős különbségek vannak az éghajlatváltozással kapcsolatos igények és sebezhetőség tekintetében.

A kutatás középpontba helyezése

37. Az éghajlatváltozás kihívásának kezelésére irányuló megfelelő szakpolitikai válaszok kialakításában döntő fontosságú szerepet tölt be a kutatás. A tudományos körökkel fenntartott szoros kapcsolatok megbízható szakértői tanácsadáson alapuló döntésekkel járulnak hozzá a jó politikai döntéshozatalhoz.

Az RB ezért arra kéri a régiókat és a városokat, hogy alakítsanak ki szoros kapcsolatokat a területükön belül és kívül található egyetemekkel és kutatóközpontokkal, valamint hogy támogassák a régiók közötti együttműködést ezeken a területeken.

38. Amennyiben a döntéshozók és a tudományos szakemberek a kezdetektől fogva közösen fejlesztik a tudást, és kölcsönösen felülvizsgálják egymás munkáját, akkor ez elő fogja segíteni a problémák azonosítása terén folytatott együttműködést és a közös problémamegoldást a teljes kutatási folyamat és politikai döntéshozatali ciklus során.

39. Az RB elégedetten veszi tudomásul az Éghajlat-változási Kormányközi Testület arra irányuló közelmúltbeli döntését, hogy 2023-ban különjelentést állít össze a városok és az éghajlat összefüggéseiről, mivel ez már mostantól ösztönzi a városoknak az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos jelentőségére irányuló kutatási tevékenységeket. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy aktívan vegyen részt e jelentés elkészítésében, és az RB-t is vonja be ebbe a folyamatba, továbbá támogassa az éghajlat-politika többszintű területi jövőképét. Az RB különösen arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a kutatást ezeken a területeken avégett, hogy konstruktív módon hozzájáruljon ahhoz a különjelentéshez, amelyet az UNFCCC keretében folytatott jövőbeni megbeszélések során, nevezetesen a párizsi megállapodás végrehajtásának 2023-ig elért eredményeit értékelő globális helyzetfelmérés során fognak felhasználni.

40. Az RB támogatja a kutatói képviselők bevonását az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra irányuló politikák megtervezésébe és végrehajtásába.

Ellenállóképes társadalmak

41. A párizsi megállapodás egyik fontos elemének tekinthető annak elismerése, hogy az alkalmazkodás lényeges pozitív hatást gyakorol az éghajlatváltozás mérséklését célzó intézkedésekre.

42. Az RB egy külön véleményt fog készíteni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló uniós stratégia 2017-re tervezett felülvizsgálatáról. Az RB ezzel összefüggésben határozott elkötelezettséget kér egyfelől az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó intézkedések integrálása, másfelől az alkalmazkodás valamennyi releváns szakpolitikában történő érvényesítése mellett.

43. Az RB rámutat arra, hogy mivel előfordulhat, hogy az éghajlatváltozás káros hatást gyakorol az emberekre és az eszközökre, így a régiókat és városokat mielőbb képessé kell tenni arra, hogy fokozzák az ellenálló képességüket. Az RB kitart azonban amellett, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz vertikális és horizontális együttműködésre van szükség, és a régióknak és a városoknak is kapcsolatban kell állniuk egymással az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében.

44. Az RB üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság cselekvési tervet tett közzé a 2015–2030-as időszakra szóló sendai katasztrófakockázat-csökkentési keretről, valamint hogy a COP21-megállapodásba beépítették a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet. Az ellenállóképes infrastruktúrák kiépítése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás közötti kapcsolatokat tovább kell erősíteni, hogy a polgári védelmi szolgálatok és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó fellépések szférája között minden szinten javuljon a koordináció.

45. Az RB a régióorientált nemzeti alkalmazkodási stratégiák kidolgozásához jobb tájékoztatási és támogatási mechanizmusok bevezetésére szólít fel. Ezeknek a koherens regionális vagy helyi szintű cselekvési tervvékké formálását szigorúan nyomon kell követni, amihez uniós szinten egyértelműen meg kell határozni a rendszeres időközönként elérendő mérföldköveket.

Az uniós régiók és városok éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedéseinek finanszírozása

46. A finanszírozás és a finanszírozáshoz való hozzáférés, különösen a régiók és városok számára, alapvető kérdés a párizsi megállapodás végrehajtása szempontjából.

47. Noha az EU-ban különféle finanszírozási lehetőségek léteznek, a régiók és városok különféle akadályokkal szembesülnek, amelyek miatt nem tudnak hozzáférni az uniós szinten – az uniós alapokból és az Európai Beruházási Bankon (EBB-n) keresztül – rendelkezésre álló támogatási intézkedésekhez.

Az RB-n belül és a különféle érdekelt felekkel folytatott számos vitát figyelembe véve az RB arra kéri az Európai Bizottságot, az EBB-t és a tagállamokat, hogy a régiók és városok megfelelő igazgatási kapacitásának fejlesztésére összpontosítsanak annak érdekében, hogy azok az uniós szinten rendelkezésre álló állami és magánfinanszírozási lehetőségeket teljes körűen ki tudják aknázni, különös tekintettel a kisebb területi egységekre.

48. Az uniós intézményeknek emellett határozott erőfeszítéseket kellene tenniük annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet ezekre a különféle lehetőségekre, és gondoskodjanak a megfelelő információkról. Az RB vállalja, hogy támogatja az Európai Bizottságot és az EBB-t a szükséges célzott kommunikációs eszközök kidolgozásában.

49. Az RB-t az is aggasztja, hogy számos tagállamban esetleg nem hatékony a strukturális alapok felhasználása. Míg az uniós költségvetés 20 %-a az éghajlat-politikára van elkülönítve, a strukturális alapokból finanszírozott projektekben nem alkalmazzák, illetve nem ellenőrzik rendszeresen az éghajlatra vonatkozó kritériumot, emiatt előfordulhat, hogy az EU éghajlat-politikai célkitűzéseivel ellentétes projektekre fordítják az uniós forrásokat. Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak különösen ébereknnek kell lenniük, és meg kell vizsgálniuk ezeket az ügyeket, továbbá meg kell hozniuk a szükséges korrekciós intézkedéseket. Ennek során szem előtt kell tartaniuk a technológiasemlegesség elvét, valamint a tagállamok arra való jogát, hogy válasszanak a különféle energiaforrások közül.

50. Az RB felkéri a tagállamokat, hogy tartsák be a környezetre káros anyagok állami támogatásának fokozatos megszüntetésére vonatkozó kötelezettségvállalásukat. Úgy véli ezenkívül, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszer folyamatban lévő reformjának azt kellene eredményeznie, hogy méltányos, a tagállamok versenyképességét nem csökkentő szén-dioxid-árak kerülnek megállapításra, valamint létrejön egy olyan mechanizmus, amelynek révén a régiók támogathatják az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló erőfeszítéseket. Az RB fel kívánja hívni az Európai Bizottság és a Tanács figyelmét a Kalifornia és Québec között létrejött szén-dioxid-piac sikeres példájára. Ma már több milliárd dollárt forgatnak vissza a helyi gazdaságba abból a célból, hogy támogassák a vállalkozásokat, városokat és településeket, valamint a polgárokat az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságokra való átállásban. Az RB felkéri az EU-t, hogy a kibocsátási kvóták kiosztása során ebből a példából merítsen inspirációt. A tagállamokat pedig arra kéri, hogy tegyék lehetővé a régiók számára azt, hogy aktív szerepet játsszanak a kibocsátáskereskedelmi rendszerben, nevezetesen az árverésből származó bevételek egy részének kezelésével és fenntartható projektekbe történő újrabefektetésével.

51. Az Uniónak a saját jogszabályait is felül kellene vizsgálnia, hogy megkönnyítse a megújuló energiákba történő befektetést: a bioüzemanyagokra kivetett alacsonyabb adót például jelenleg állami támogatásnak tekintik, amire csak korlátozott ideig vonatkozhat mentesség, ez viszont bizonytalan befektetési környezetet hoz létre, és adminisztratív terheket ró a megújuló üzemanyagok előállítóira és beszállítóira.

Mivel jelentős mennyiségű finanszírozásra van szükség, fontos, hogy a régiók és a városok mind a magán-, mind az állami finanszírozás számára vonzóak legyenek. A párizsi megállapodás végrehajtásához kapcsolódó ágazatokban még mindig sok a kihasználatlan üzleti lehetőség.

52. Az RB ezért arra kéri a régiókat és városokat, hogy támogassák azt a fajta szemléletváltást, amely a fenntartható fejlődést szolgáló életképes üzleti tervek „pénzügyi támogatásáról” azok „finanszírozására” helyezi át a hangsúlyt.

53. E célból fokozni kell az állami és magánszektor közötti párbeszédet. A régióknak és városoknak ezenkívül szélesebb körű együttműködést kell folytatniuk az EBB-vel és a bankszektormmal avégett, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és ellenállóképes projektek innovatív finanszírozási mechanizmusaival kapcsolatos ismereteiket bővítsék.

Az RB ezzel összefüggésben kitar amellett, hogy az ilyen projektek megvalósulásának kulcsfontosságú előfeltétele a szabályozási biztonság és kiszámíthatóság. Az EGSZB kiemeli még annak fontosságát, hogy megosszák a fenntarthatósági kritériumok pénzügyi szektorba való integrálásának bevált gyakorlatait. A nagyközönség és a magánbefektetők tájékoztatása érdekében meg kell vizsgálni a pénzügyi termékeket, és címkékkel kell ellátni azokat az éghajlattal kapcsolatos kockázatokkal szembeni kitétségeik, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átálláshoz való hozzájárulásuk függvényében.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az EU kerékpározásra vonatkozó ütemterve

(2017/C 088/10)

Előadó: Kevin Peel (UK/PES), Manchester képviselő-testületének tagja**POLITIKAI AJÁNLÁSOK**

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Paradigmaváltás és az EU kerékpározásra vonatkozó ütemterve

1. emlékeztet arra, hogy az 1950-es évektől kezdődően a közlekedés- és várostervezés, illetve a területrendezés Európában sok helyütt szisztematikusan előnyben részesítette az önálló gépjárművel való közlekedést az aktív mobilitással és a közösségi közlekedéssel szemben. A személygépkocsi-használat vált a közlekedés meghatározó módjává, gyakran még a rövid utak esetében is. Ez a fejlemény jelentősen hozzájárult számos súlyos probléma kialakulásához, elsősorban a következőkhöz: éghajlatváltozás, levegőszennyezés, zaj, a közúti biztonsággal kapcsolatos aggályok, forgalmi dugók, alacsony színvonalú közterületek, a földhasználat szegregációja, a közlekedési ágazaton belüli olajfüggőség és a fogyasztók vásárlóerejére gyakorolt hatás, valamint a testmozgás elégtelen szintje a népesség nagy részében stb.; éppen ez utóbbiból további járulékos problémák is adódnak (pl. a motorikus képességek lassulása, elsősorban a gyermekeknél, elhízás, koncentrációhiány stb.);
2. e kihívás megoldása érdekében paradigmaváltásra szólít fel a közlekedési, valamint tervezési és területrendezési politikában, amelyhez új fenntartható utazási hierarchiára van szükség, amely lehetővé teszi a különféle közlekedési módok szükséges integrációját, és első helyre sorolja az aktív módozatok (gyaloglás és kerékpározás) ösztönzését, biztonságosabbá és vonzóbbá tételét, második helyre a közösségi közlekedés ezt kiegészítő népszerűsítését, harmadik helyre a közös gépkocsihasználat, gépkocsimegosztás fejlesztését, és utolsó helyre a gépkocsik önálló használatát. Ezt át kell ültetni a forgalomtervezés összes aspektusába, ideértve a közlekedés aktív használóinak előnyben részesítését, az infrastrukturális beruházásokat, az útterület felosztását, a fontossági sorrend meghatározását a közúti közlekedési szabályokban stb.;
3. elismeri, hogy a közlekedéspolitikai paradigmaváltás közös erőfeszítést igényel a kormányzat valamennyi szintjén, a helyi, regionális, nemzeti, európai és valójában még globális kormányzati szinten is. Ezért szorosabb integrációt szorgalmaz a tervezés különböző – mindenekelőtt helyi és regionális – szintjei között, a civil társadalom valamennyi szereplőjének aktív részvételével, beleértve a vállalkozásokat, a nem kormányzati szervezeteket, a szakszervezeteket, a tudományos világot stb.;
4. fontosnak tartja, hogy a regionális programtervezési eszközök keretében egyfelől előmozdítsák a közösségi közlekedési eszközök megállóinak könnyebb elérhetőségét a gyalogosok és kerékpárosok számára, másfelől pedig azt, hogy a közlekedési csomópontokon biztonságos, mindenki számára hozzáférhető és vonzó kerékpáros parkolóhelyek és esetlegesen kerékpár-megosztási rendszerek épüljenek ki;
5. rámutat, hogy a szakpolitikákban és az emberi és pénzügyi erőforrások elosztásában bekövetkező változások mögött nagyra törő politikai célok rejlenek, és ezért tanácsolja az Európai Bizottságnak azon cél kitűzését, hogy a következő tíz év alatt az EU tagállamai tekintetében kétszerezze meg a kerékpározás arányát (a közlekedési módok megoszlásán belül a kerékpározás jelenlegi 7–8 %-os arányát kb. 15 %-ra emelve);
6. sürgeti az Európai Bizottságot annak elemzésére, hogy a kerékpározásban milyen hosszú távú (2030/2040/2050) lehetőségek rejlenek az uniós közlekedési módozatok megoszlása tekintetében, és annak felmérésére, milyen beruházásokra és más intézkedésekre van szükség ennek a potenciálnak a kiaknázásához, és egy átfogó költség-haszon elemzés elvégzésére. Ezt az elemzést olyan, a kerékpározás egészségügyi hatásainak gazdasági értékelésére szolgáló WHO-eszközhöz hasonlitos, meglévő, kipróbált eszközökre kell alapozni, amelyeket tovább kell fejleszteni a kerékpározásra vonatkozó horizontális, többek között a gazdaság, a környezet, az éghajlat, az energiahatékonyság, a közlekedés, az oktatás, az egészségügy és a sport területére kiterjedő megközelítés figyelembevételével;

7. örömmel fogadja az Európai Parlament⁽¹⁾ és a tagállamok⁽²⁾ arra irányuló kezdeményezését, hogy felkérjék az Európai Bizottságot egy, a kerékpározásra vonatkozó európai ütemterv, illetve uniós szintű stratégiai dokumentum kidolgozására. A kerékpározásról mint éghajlatbarát közlekedési módról szóló nyilatkozat, amelyet a tagállamok 2015 októberében, a luxemburgi uniós elnökség alatt fogadtak el, felszólít továbbá egy európai kerékpározási fókuszpont létrehozására az Európai Bizottságnál;
8. üdvözlöi a közlekedési, egészségügyi és környezeti páneurópai program (THE PEP) keretében elfogadott 2014. évi párizsi nyilatkozatot, és határozottan támogatja, hogy a résztvevő tagállamok, az Egészségügyi Világszervezet, az ENSZ-EGB és más érdekelt felek⁽³⁾ a kerékpározás elősegítésére vonatkozó páneurópai főtervet dolgozzanak ki;
9. azt kéri, hogy a 2018. évi európai bizottsági munkaprogramba építsenek be egy kerékpározásra vonatkozó uniós ütemtervet. Ennek az ütemtervnek megoldást kellene találnia arra, hogy egyre nagyobb az igény a kerékpározás bizonyított környezeti, egészségügyi és gazdasági előnyeinek kibontakoztatására irányuló uniós szintű összehangolt fellépés iránt. Közben azt is biztosítani kell, hogy az ütemterv tartalmazzon olyan intézkedéseket, amelyekkel javítható a fenti előnyökről való tájékoztatás és tájékozottság, hogy az embereket rászoktassuk a kerékpározásra, illetve megeremtsük annak kultúráját;
10. emlékeztet arra, hogy a szubszidiaritás elvével összhangban az országos kerékpárút-hálózat stratégiai fejlesztése a tagállamok hatáskörébe tartozik, ezért az EU-nak ebben támogató szerepet kellene játszania, különösen e hálózatok határokon átnyúló összeköttetéseit, illetve az európai kerékpárút-hálózat koordinációját és fejlesztését illetően, valamint az olyan országok és régiók stratégiáit tekintve, ahol kevesebb a mindennapos kerékpárhasználó;
11. hangsúlyozza azonban, hogy – a szubszidiaritás és az arányosság elvét kiteljesítve – a helyi és regionális önkormányzatok a legfontosabb szereplők a jövő városi és regionális közlekedése és mobilitási rendszere feltételeinek kialakításában, mivel a városi mobilitás és a városi közlekedés a helyi és regionális önkormányzatok hatáskörébe tartozik. Ezzel kapcsolatban a tapasztalatok azt mutatják, hogy a helyi közlekedési stratégiákba be lehet építeni részletes kerékpáros terveket olyan ambiciózus, kerékpározásra vonatkozó jövőképek kidolgozása érdekében, amelyeket a közösségek is támogatni tudnak. Hasonlóképpen a regionális közlekedési társulások és stratégiák is beépíthetik a kerékpározást a regionális politikákba, és támogatási programokat indíthatnak;
12. újfent kiemeli ezért, hogy a Régiók Bizottsága felszólítja a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy tevékenyebben vegyenek részt a döntéshozatali eljárásban⁽⁴⁾, továbbá úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szócsöveként a Régiók Bizottságának kellene vezetnie a kerékpározás előmozdítására irányuló uniós kezdeményezések tárgyalásait, mivel az ilyen intézkedésekből várhatóan a városok és a régiók profitálnak majd a legtöbbet;
13. szintén úgy véli, hogy a kerékpározás a fenntartható városi mobilitás egyik kiemelt fontosságú tényezője és az integrált uniós városfejlesztési menetrend központi eleme;

Finanszírozás

14. rámutat, hogy megalapozott tudományos bizonyítékok szólnak amellett, hogy a kerékpározási infrastruktúrára irányuló beruházások esetében a haszon legalább ötszöröse a költségeknek⁽⁵⁾. A gazdasági hasznok különféle vonatkozásúak lehetnek. Elsősorban helyi munkahelyek jönnek létre a kerékpárgyártás és a kiskereskedelem, a javítás, az infrastruktúrákiépítés vagy -fenntartás területén, valamint az olyan területeken, mint a kerékpárturizmus és a közlekedési, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatások. Másodsorban javul a lakosság egészsége a fokozott fizikai tevékenység, valamint a csökkent lég- és zajszennyezés következtében. Harmadsorban a kevesebb forgalmi torlódás csökkenti az úton kialakuló akadályokat, a késéseket és az elvesztegetett munkaórák számát, valamint a kárba vesztett üzemanyag mennyiségét. Ez összességében jobb városi életminőséget eredményez, és egyidejűleg a vonzerőt is növeli. Végezetül a gazdasági hasznok a hatékonyabb földhasználatban is jelentkeznek;

⁽¹⁾ A 2015/2005(INI) dokumentumban felszólít „egy uniós kerékpáros ütemterv beépítésére a 2016. évi bizottsági munkaprogramba”.

⁽²⁾ Nyilatkozat a kerékpározásról mint éghajlatbarát közlekedési módról, az Unió közlekedési minisztereinek informális ülése, Luxembourg, 2015. október 7. <http://www.eu2015lu.eu/en/actualites/communiqués/2015/10/07-info-transport-declaration-velo/07-Info-Transport-Declaration-of-Luxembourg-on-Cycling-as-a-climate-friendly-Transport-Mode—2015-10-06.pdf>.

⁽³⁾ http://www.unece.org/fileadmin/DAM/thepep/documents/Déclaration_de_Paris_EN.pdf.

⁽⁴⁾ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A közlekedésről szóló 2011-es fehér könyv végrehajtása, előadó: Spyros Spyridon (EL/EPP) (HL C 195., 2015.6.12., 10. o.).

⁽⁵⁾ Az Egyesült Királyság közlekedési minisztériuma a kerékpározással kapcsolatos támogatások költség-haszon arányát 5,5:1-re értékeli (lásd Egyesült Királyság közlekedési minisztériuma, „Value for Money Assessment for Cycling Grants”, 2014); A Transport and Mobility Leuven kutatóintézet becslése szerint a Brüsszel fővárosi régióban megvalósított beruházások költség-haszon aránya 5:1 és 9:1 közé esik (lásd Transport and Mobility Leuven, „Impact et potentiel de l’usage du vélo sur l’économie et l’emploi en Région de Bruxelles-Capitale: Les effets directs et indirects de l’usage du vélo en 2002, 2012 et 2020”, 2014); Helsinkiben ezt az arányt 8:1-re becsülik (lásd Helsinki városa, „Helsinki Bicycle Account”, 2015).

15. újfent kiemeli ezért a közlekedési minisztereknek a kerékpározásról mint éghajlatbarát közlekedési módról szóló nyilatkozatában tett felhívását, amely olyan kerékpározásra vonatkozó uniós szintű stratégiai dokumentum kidolgozására szólít fel, amely meghatározza „a kerékpáros közlekedési mód arányának növeléséhez és a kerékpározással kapcsolatos uniós munkahelyteremtés elősegítéséhez már mozgósított vagy mozgósításra váró uniós politikai és finanszírozási eszközöket, és amely a kerékpározást integrálja az uniós szakpolitikákba és finanszírozási eszközökbe”⁽⁶⁾;

16. szorgalmazza továbbá egy olyan előremutató uniós közlekedési beruházási politika kialakítását, amely javítja a közegészségügy szintjét is, és amely – az ENSZ éghajlatváltozási konferenciájának 21. ülésén (COP 21) elért párizsi megállapodás teljes körű figyelembevételével – az uniós közlekedési célú pénzeszközökből beruházásokat valósít meg a kerékpározás területén⁽⁷⁾;

17. javasolja általános szabályként, hogy az Unió által társfinanszírozott összes releváns infrastrukturális projektben a lehető legnagyobb mértékben vegyék figyelembe a kerékpározást, többek között annak érdekében, hogy elkerüljék az autópályák, vasutak stb. építése által a kerékpározásra gyakorolt esetleges negatív hatásokat (az ún. „kerékpározás figyelembevétele az összes infrastrukturális projektben” alapelv). Ezenkívül az Európai Bizottság Horizont 2020 (Mobilitás a növekedésért) kutatási és innovációs programjának 2018–2020. évi munkaprogramjaiban a kerékpározást különálló finanszírozási prioritásként kell feltüntetni.

18. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy határozza meg a kerékpározási infrastruktúra minimális minőségi követelményeit az uniós pénzeszközökből társfinanszírozott, releváns projektek tekintetében, különös tekintettel a hálózattervezési kritériumokra, melyeknek ki kell térniük a biztonságra, a funkcionalitásra és az útjelzésekre, hogy biztosítsák az uniós adófizetők pénzének költséghatékony felhasználását. Kéri továbbá, hogy az Európai Bizottság működjön együtt a tagállamokkal, valamint a helyi és regionális önkormányzatokkal a kerékpározási infrastruktúra biztosítására vonatkozó nemzeti iránymutató dokumentumok, egy bevált gyakorlatokat tartalmazó adatbázis és egy tudáscsererendszer kidolgozásában. Továbbá arra kéri az Európai Bizottságot, hogy állapítson meg kritériumokat a főbb fellépések finanszírozására, irányítására és gazdasági életképességére vonatkozóan;

19. javasolja az EuroVelo, a nagy távolságú kerékpározási úthálózat⁽⁸⁾ beillesztését a transzeurópai közlekedési hálózatba (TEN-T), mivel így javíthatók a határokon átnyúló összeköttetések, fejleszthetők a turisztikai lehetőségek és elősegíthető a belvárosok jobb megközelíthetősége. Javasolja, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz forrásait használják fel városi csomópontok kialakítására, többek között városi és elővárosi (gyors) kerékpárútvonalak kiépítésére is;

Közúti biztonság

20. rámutat, hogy a gépjárműforgalomban való kerékpározás során bekövetkező balesetektől való félelem hozzájárul ahhoz a széles körben elterjedt nézethez, hogy a kerékpározás veszélyes tevékenység. Ez az aggodalom jórészt megalapozatlan, ugyanis a balesetek legnagyobb része egyjárműves baleset, nem pedig más járművekkel való ütközés következménye, viszont ez a félelem sokakat el is tántoríthat a kerékpározástól, és akadályozhatja a kerékpározás elterjedését;

21. emlékeztet arra, hogy a lakott területen előírt szigorú sebességkorlátozások és azok betartása az egyik legfontosabb tényező a halálos kimenetelű közúti balesetek számának csökkentésében. A kerékpáros és a nagy sebességgel haladó gépjármű ütközése a kerékpárosok halálának és súlyos sérülésének legfőbb oka, ezért az RB felszólítja az EU-t, hogy a nemzeti, regionális és helyi hatóságoknak javasoljon ajánlásokat a jobb sebességszabályozásra és forgalomcsillapító intézkedések kialakítására, többek között 30 km/h (vagy 20 mérföld/h) alapértelmezett sebességhatárú utcák bevezetésével a városi területeken. Kéri továbbá, hogy a kerékpárokat is vegyék figyelembe, hogy a különféle közúthasználók (gyalogosok, kerékpárosok, személygépkocsik, nehézgépjárművek, segítségnyújtó járművek, pl. mentő, tűzoltók) együttes jelenléte minél zavartalanabb legyen. Ezenkívül szükség van intelligens sebességtámogató rendszerek típusjövahagyás révén történő fokozatos bevezetésére minden olyan új, négykerekű gépjármű, autóbusz és nehéz tehergépjármű esetében, amely az EU közútjain forgalmi engedélyt kap. Utal arra, hogy egyértelmű eltérés van a kerékpározás objektív, tényleges biztonsága és a sokak által érzett, szubjektív biztonságérzet között. Ennek az eltérésnek a minimalizálása érdekében mindenekelőtt „puha” információs és kommunikációs intézkedéseket is (ilyenek például a nyilvánosság hatékony tájékoztatását célzó kampányok) végre kell hajtani. A bizonytalan kerékpárosok csak akkor fogják jól érezni magukat, és a kerékpárt közlekedési eszközként használni, ha a kerékpározástól való félelem csökken, és így növekszik a szubjektív biztonságérzet;

⁽⁶⁾ A nyilatkozatban említett szakpolitikák többek között az alábbiak: a 2013. évi városi mobilitási csomagban foglalt fenntartható városi mobilitási tervek, a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos politikai iránymutatás a 2011 és 2020 közötti időszakra, CIVITAS 2020, az Európai Helyi Közlekedési Információs Szolgálat (ELTIS), az URBACT városfejlesztési hálózati program, valamint az Európai Mobilitási Hét és a vonatkozó finanszírozási eszközök (többek között az európai strukturális és beruházási alapok, a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program [COSME] és a Horizont 2020).

⁽⁷⁾ Ez magában foglalja az infrastruktúrát, de az olyan mobilitási szolgáltatásokat is, mint a közös kerékpárhasználat, az intelligens közlekedési rendszerek, a kerékpárbarát vasúti járművek stb.

⁽⁸⁾ <http://www.eurovelo.org/>.

22. emlékeztet továbbá, hogy annak ellenére, hogy a nagyobb és nehezebb járművek a városi területeken viszonylag kis számban vannak képviseltetve a motorizált járművek összesített számához képest, előbbiek aránytalanul nagy mértékben érintettek a kerékpáros halálesetekben;

23. sajnálatát fejezi ki a halálos kimenetelű kerékpárbalesetek számának túlságosan lassú csökkenése miatt, és e tekintetben támogatja a súlyos sérülésekkel kapcsolatos uniós szintű célkitűzés elfogadását és annak vizsgálatát, hogy előfordul-e, hogy a ténylegesnél kevesebb számú súlyos sérülés jelentenek be. Ennek kapcsán az EU kerékpározásra vonatkozó ütemtervében alapvető elvként kell meghatározni a halálesetek nullára csökkentésének céljához való közeledést, valamint a kerékpárosok biztonsága és védelme terén betöltött globális vezető szerep biztosítását;

24. felszólít az általános biztonságról szóló rendelet mielőbbi felülvizsgálatára, különösen a nehéz tehergépjárművek vezetői közvetlen rálátásának javítása tekintetében, ami kiegészíthető olyan egyéb kötelező aktív biztonsági rendszerekkel, mint a kerékpáros-észlelő érzékelők és az ütközések megelőzését szolgáló automatizált fékezőrendszerek;

25. felszólít a gépjárműveknek a gyalogosok és más veszélyeztetett úthasználók védelme tekintetében történő típusjóváhagyásáról szóló rendelet⁽⁹⁾ naprakésszé tételére, hogy az magában foglalja a személygépkocsikkal frontálisan ütköző kerékpárosok védelmére vonatkozó vizsgálati eljárásokat is;

26. kéri, hogy a meglévő uniós irányelvek, például az európai közúti alagutakra és a TEN-T-infrastruktúrára vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről szóló irányelv⁽¹⁰⁾ kontextusában vizsgálják meg olyan egyedi intézkedések bevezetésének lehetőségét, amelyek javítanák a kerékpározás biztonságát;

Városi mobilitás és intelligens közlekedési rendszerek

27. kéri, hogy a városi logisztikáról szóló, közeljövőben megjelenő európai bizottsági útmutatás⁽¹¹⁾ ismerje el, milyen hatalmas lehetőségek rejlenek abban, ha a legfeljebb 250 kg tömegű áruk szállítását és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat áthelyezik elektromos teherszállító kerékpárokra, és ezért ajánlja, hogy amikor lehetséges a kerékpár-logisztikai szállítást részesítsék előnyben;

28. utal arra, hogy a városrendezésre és a forgalomtervezésre a helyi mobilitás vonatkozásában úgy kell tekinteni, mint az összes területen szorosan összefonódó, integrált fogalmakra;

29. hangsúlyozza, hogy a közúti biztonság, a forgalmi és közúti szabályok, valamint egyes, kifejezetten a kerékpárokra vonatkozó szabályok oktatását mindenképpen már az iskolában meg kell kezdeni, és ez hozzá fog járulni a kerékpárosokat érintő balesetek számának csökkenéséhez. Az Európai Bizottságnak elő kellene segítenie az iskolák, a rendőrség és egyéb érdekeltelk részvételével működő, már kipróbált helyi rendszerek elterjesztését, melyek a kis kerékpásokkal megismertetik a helyes kerékpározási technikákat, valamint a legfontosabb fogalmakat azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehet felmérni az esetleges közúti ütközések erejét és sebességét. Emellett népszerűsíteni kellene a kerékpározás mint szociális, egészséges és alapvetően biztonságos közlekedési mód által nyújtott előnyöket is;

30. újfent hangsúlyozza a Régiók Bizottságának álláspontját, miszerint a városok elérhetőségére vonatkozó tagállami és települési szabályozás és az úthasználati díjak kiszabása eredményes eszköz lehet a városi útterületért versengő igények kezelésére és az olyan alapvető problémák orvoslására, mint a torlódások, a környezetszennyezés és a városok terjeszkedése⁽¹²⁾, és hangsúlyozza e tekintetben, hogy a városi logisztikáról szóló, közeljövőben megjelenő, nem kötelező érvényű európai bizottsági útmutatásnak⁽¹³⁾ következetesen elsőbbséget kell biztosítani a kerékpározásnak. Ajánlja a helyi és regionális önkormányzatoknak, hogy a forgalomkorlátozási rendszerek működtetéséből és az úthasználati díjkból származó bevételeket részben forgassák vissza a kerékpározásba, hogy vonzó alternatívákat kínáljanak a személygépkocsi-használattal szemben;

31. felhívja a figyelmet arra, hogy a tömegközlekedés és a kerékpározás összekapcsolása kölcsönös előnyökkel jár, és a multimodalitás alapvető fontosságú a városi közlekedési hálózatok sikeres és zavartalan működése szempontjából. Emlékeztet a Régiók Bizottsága felhívására, hogy a menetrendeket és egyéb közlekedési információkat kötelező jelleggel hozzák nyilvánosságra és tegyék teljesen elérhetővé valamennyi uniós polgár számára⁽¹⁴⁾, valamint dolgozzák ki az intermodalitást figyelembe vevő informatikai rendszereket és útvonaltervező alkalmazásokat. Továbbá elengedhetetlenek

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 78/2009/EK rendelete (2009. január 14.) a gépjárműveknek a gyalogosok és más veszélyeztetett úthasználók védelme tekintetében történő típusjóváhagyásáról, a 2007/46/EK irányelv módosításáról, valamint a 2003/102/EK és a 2005/66/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 35., 2009.2.4., 1. o.).

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/54/EK irányelve (2004. április 29.) a tranzeurópai közúthálózat alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről (HL L 167., 2004.4.30., 39. o.), az Európai Parlament és a Tanács 2008/96/EK irányelve (2008. november 19.) a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről (HL L 319., 2008.11.29., 59. o.).

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/transport/facts-fundings/tenders/index_en.htm.

⁽¹²⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – Városi mobilitási csomag, előadó: Sir Albert Bore (UK/PES) (HL C 271., 2014.8.19., 18. o.).

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/news/2015-11-27-guidance-acces-regulations_en.htm.

⁽¹⁴⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – Multimodális utazási információk, útvonaltervezési és jegyárúsítási szolgáltatások, előadó: Petr OSVALD (CZ/PES) (HL C 19., 2015.1.21., 36. o.).

tartja, hogy a multimodalitás tekintetében a kerékpározást és a kerékpármegosztási rendszereket teljes mértékben integrálják az Unió műszaki előírásaiba, jogalkotásába és az Unió által finanszírozott kutatási és fejlesztési rendszerekbe, különös tekintettel az útvonaltervezésre, a jegyvásárlásra, a parkolásra stb. Fejleszteni kell a vasút- és az autóbusszállomásokon és az azok környékén lévő infrastruktúrát, valamint magukat a tömegközlekedési létesítményeket, hogy ezzel is megkönnyítsék az átszállást a vonat, az autóbusz és a kerékpár között⁽¹⁵⁾;

E-mobilitás és közbeszerzési politikák

32. javasolja, hogy az elektromobilitási szakpolitikák valamennyi kormányzati szinten minden esetben vegyék figyelembe az elektromos kerékpározás lehetőségét;

33. tanácsolja az Európai Bizottságnak, hogy illessze be a kerékpározást a felülvizsgált uniós zöld közbeszerzés közlekedési kritériumaiba. A közbeszerzési kritériumokban nemcsak azt kell célul kitűzni, hogy minimális fejlődést érjünk el a közbeszerzések során megvásárolt gépkocsik és könnyű haszongépjárművek tekintetében, hanem azt is, hogy környezetbarátabb közlekedési módokra, például kerékpározásra váltsunk. Ezért az Unió zöld közbeszerzési kritériumainak megfelelően kötelező lépésként be kell építeni a közbeszerzési eljárásokba annak vizsgálatát, hogy lehet-e vásárolni kerékpárokat (ideértve az elektromos rásegítésű kerékpárt [pedelek] is) a személygépkocsik helyett, és teherszállító kerékpárokat (ideértve az elektromos és az elektromos rásegítésű teherszállító kerékpárt is) a könnyű haszongépjárművek helyett. Emellett olyan innovációs kritériumok beépítését javasolja a közbeszerzésbe, amelyek minden szempontból elősegítik a technológiai fejlődést és ennek tagállamok közti terjedését;

Az éghajlatváltozás mérséklése és a levegő minősége

34. elismeri, hogy többféle, egymáshoz szervesen illeszkedő, az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló szakpolitikára van szükség, amelyek révén elérhető a közlekedési ágazat uniós dekarbonizációs célkitűzései és javítható a városi levegőminőség. Ezek magukban foglalnak technikai megoldásokat, szakpolitikai paradigmaváltásokat és a felesleges utazás elkerülésére irányuló ösztönzőket. A nagyratörő kerékpáros szállítási programokat az éghajlatváltozás mérséklésével és a levegő minőségével kapcsolatos stratégiák szerves részévé kell tenni, a kormányzati szinttől függetlenül. A kerékpározással kapcsolatos nagyra törő szakpolitikák hozzájárulhatnak az ENSZ által meghatározott 11 fenntartható fejlesztési cél⁽¹⁶⁾ teljesítéséhez;

A kerékpározással kapcsolatos adatok

35. hangsúlyozza, hogy a megbízható és összehasonlítható adatok elengedhetetlenek a körültekintő döntéshozatalhoz, valamint a szakpolitikai és finanszírozási beavatkozások hatásainak méréséhez, és ezért azt tanácsolja az Európai Bizottságnak (Eurostat), hogy dolgozzon ki közös adatgyűjtési módszertant és harmonizált meghatározásokat a kerékpárhasználatra vonatkozó nemzeti és városi adatokhoz;

Kerékpározási fókuszpont az Európai Bizottságnál és a bevált gyakorlatok cseréje

36. üdvözli a kerékpározási kapcsolattartó személy kinevezését a Közlekedési Főigazgatóságnál (DG MOVE), de rámutat, hogy ezt a pozíciót tovább kell fejleszteni az egész Európai Bizottságra kiterjedő kerékpározási fókuszponttá, amely rendelkezik legalább 1 teljes munkaidős egyenértékkel bíró személyi állománnyal, és amelyet kerékpározási kapcsolattartó pontok egészítenek ki az összes érintett európai bizottsági főigazgatóságban, biztosítandó a szolgálatok közötti hatékony konzultációt és az Európai Bizottságon belüli koordinációt;

37. felkéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa egy megfelelő erőforrásokkal rendelkező koordinációs központ létrehozását, amelynek célja, hogy kielégítse a tagállamoknak, valamint a helyi és regionális önkormányzatoknak a kerékpározással kapcsolatos bevált gyakorlatok, esettanulmányok, finanszírozási lehetőségek stb.⁽¹⁷⁾ iránti igényeit.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽¹⁵⁾ A BiTiBi-projekt, amelyet az Intelligens energia – Európa program keretében támogatnak.

⁽¹⁶⁾ Kerékpáros Világszövetség/Európai Kerékpáros Szövetség, „Cycling delivers on the Global Goals”, 2015. https://ecf.com/sites/ecf.com/files/The%20Global%20Goals_internet.pdf.

⁽¹⁷⁾ Az ELTIS városi mobilitási megfigyelő központ sok példát összegyűjtött jó gyakorlatokról (www.eltis.org).

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

119. PLENÁRIS ÜLÉS – 2016. OKTÓBER 10–12.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – E-kormányzati cselekvési terv 2016–2020

(2017/C 088/11)

Előadó: Martin Andreasson (SE/EPP), Västra Götaland régió közgyűlésének tagja**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Uniós e-kormányzati cselekvési terv 2016–2020 – A közigazgatás digitális átalakításának felgyorsítása

COM(2016) 179 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. örömmel fogadja a javaslatban alkalmazott átfogó megközelítést, és helyesli, hogy a javaslat arra irányul, hogy az egységes piacon felszámolja a meglévő digitális akadályokat, valamint a közigazgatási rendszerek modernizálásával összefüggésben megelőzze a további széttagolódást;
2. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok központi szerepet töltenek be egyrészt a közigazgatás korszerűsítésében, mivel ők felelnek a digitális infrastruktúrák kiépítéséért és irányításáért, valamint a társadalom számára fontos területeken a digitális szolgáltatások kifejlesztéséért és üzemeltetéséért, másrészt pedig mivel nekik maguknak kell úgy kialakítaniuk a közvetlenül a lakosságnak nyújtandó szolgáltatásokat, hogy azok megfeleljenek az egyre jobban digitalizálódott világ elvárásainak;
3. hangsúlyozza, hogy a közszolgáltatásoknak azért is van nagy jelentőségük, mert – az e-kormányzat mellett – ezek alkotják az európai gazdaság digitális átalakulásának hajtóerejét, és rámutat, hogy a javaslattervezet a polgárok mindennapi élethelyzeteinek többségére vonatkozóan tartalmaz ugyan intézkedéseket, ám a kultúra és az oktatás ágazatára vonatkozóan nem;
4. fontosnak tartja a közintézmények és a közigazgatási rendszerek korszerűsítését és azt, hogy azok digitális szolgáltatások révén hozzáférhetővé váljanak a magánszemélyek és a vállalkozások számára, ezért hangsúlyozza, hogy támogatja a határokon átnyúló közszolgáltatások fejlesztését, különösen az olyanokét, amelyek lehetővé teszik az interoperabilitást és az információk továbbítását – ilyen az elektronikus közbeszerzés, az elektronikus személyazonosítás, az elektronikus aláírás, az elektronikus iratkezelés, illetve az elektronikus kormányzás más alkotóelemei⁽¹⁾;
5. azt ajánlja, hogy a tervezett intézkedések sikere szempontjából nagy jelentőségű helyi és regionális önkormányzatokat ne csak a cselekvési tervben előirányzott nemzeti intézkedések és eszközök végrehajtásába, de már ezek kialakításába is vonják be;

⁽¹⁾ Lásd: CdR 4165/2014, 5960/2013, 5559/2013, 3597/2013, 1646/2013, 2414/2012, 1673/2013, 626/2012, 402/2012, 65/2011, 104/2010, valamint 5514/2014.

6. azt javasolja, hogy az e-kormányzásról szóló cselekvési terv irányításába vonják be a Régiók Európai Bizottságát, hogy a helyi és regionális dimenzió is érvényesüljön a vitákban, mivel a jóléti szolgáltatások java részét a helyi és regionális szereplők nyújtják;

Bevezetés

7. osztja az Európai Bizottságnak azt a nézetét, hogy az e-kormányzat nyitottabb, egyszerűbb és hatékonyabb közigazgatást teremt;

8. úgy véli, hogy az európai, nemzeti és helyi közigazgatás digitalizálásának tulajdonított jelentőség pozitív tényező, különösen az időigényes adminisztratív eljárások egyszerűsítése szempontjából, továbbá mivel így lehetővé válik a polgárok számára a jogalkotási tevékenységek nyomon követése, az őket közvetlenül érintő kérdésekben való tájékozódás és a döntéshozatali folyamatokban való tevékeny részvétel;

9. egyetért továbbá az Európai Bizottságnak azzal a megállapításával, hogy sok polgár és vállalkozás nem tudja kihasználni teljes mértékben a digitális közszolgáltatások nyújtotta lehetőségeket, és megjegyzi, hogy az e-kormányzat terén folytatott fejlesztések nem egyenletesen oszlanak meg az európai tagállamok és régiók között;

10. ennek fényében örömmel fogadja, hogy a cselekvési terv olyan eszköz kíván lenni, amely elősegíti az európai közigazgatás korszerűsítésére irányuló közös erőfeszítéseket;

11. örömmel fogadja, hogy a cselekvési terv dinamikus és rugalmas kialakítása olyan további intézkedéseket is lehetővé tesz, amelyekben érvényesülhet a helyi és regionális önkormányzatoknak a digitális közszolgáltatások nyújtásával kapcsolatos szaktudása olyan, a társadalom számára fontos területeken, mint az oktatás, a szociális gondozás, az üzleti szféra, az egészségügyi ellátás, az infrastruktúra stb.;

12. hangsúlyozza, hogy a digitális közigazgatás számos lehetőséget rejt magában, többek között a katasztrófavédelem terén is; a mobiltechnológia, az internet és a közösségi média kommunikációs célokra való felhasználása hasznos eszköz lehet nemcsak az adatok összegyűjtése, terjesztése és koordinációja terén, hanem a demokratikus elszámoltathatóság és az átláthatóság támogatásában is;

13. fontosnak tartja, hogy arra kell törekedni, hogy a cselekvési terv a közigazgatás korszerűsítésében katalizátorként működjön közre. A kellő hatás eléréséhez fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat bevonják a munkába, valamint az is, hogy ezek megfelelően hozzáférhessenek a cselekvési terven keresztül összehangolt uniós programok által kínált finanszírozási forrásokhoz és támogatóintézkedésekhez;

Jövőkép és alapelvek

14. egyetért azzal az Európai Bizottság által festett jövőképpel, hogy 2020-ra az Európai Unió közigazgatásai és közintézményei nyitottak, hatékonyak és befogadók lesznek, és az EU valamennyi polgára és vállalkozása számára határok nélküli, egyénre szabott, felhasználóbarát és „végponttól végpontig” jellegű digitális közszolgáltatásokat fognak nyújtani;

15. maga is fontosnak tartja az olyan nyitott kormányzást, amely a jobb átláthatóság és áttekinthetőség, illetve a nagyobb hatékonyság érdekében nyitott, de biztonságos módon végzi feladatait és nyújtja szolgáltatásait. Egyúttal azonban arra is felhívja a figyelmet, hogy a közintézményeknél kezelt bizonyos típusú információkhoz erős adatvédelem szükséges;

16. egyetért azzal az elvvel, hogy a közigazgatási szervezetek alapértelmezésben digitális úton kell szolgáltatásokat nyújtaniuk, ezért hangsúlyozza, hogy a digitális társadalmi befogadás fokozása érdekében tudatos, hosszú távra szóló, strukturált munkát kell folytatni, hogy minél többen férhessenek hozzá az infrastruktúrákhoz, illetve legyenek birtokában a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kihasználásához szükséges készségeknek;

17. helyesli az abban az elvben kifejezett törekvést, hogy a közigazgatási szervek ugyanazt az információt csak egyszer kérjék be a polgároktól és a vállalkozásoktól;

18. egyúttal megjegyzi, hogy az információk további felhasználásának megvalósításához jogi, műszaki és szervezési kihívásokat kell leküzdeni, és e tekintetben örömmel fogadja az egyszeri adatszolgáltatás elvének bevezetése érdekében a határokon átnyúló céges kapcsolatokra irányuló kísérleti projektet, és úgy véli, hogy a kísérleti szakaszban ki kellene elemezni, hogy a vállalkozásoknak milyen szerteágazó kapcsolataik vannak a helyi és regionális önkormányzatokkal;

19. érdemesnek tartja feltárni az olyan innovatív e-kormányzati koncepciókat, mint az e-állampolgárság, amely adott szolgáltatásokhoz nyújt hozzáférést polgárok és vállalkozások számára anélkül, hogy ehhez tényleges ott-tartózkodást követelne meg. Ez csökkenti a fáradságos papírmunkát, és vonzóbbá teszi a külföldi vállalkozások számára a beruházásokat;

20. rámutat, hogy a digitális tartalmak és szolgáltatások befogadó jelleggel történő kialakításának elve minden felhasználónak a javát szolgálja, de elsősorban a fogyatékosokkal élőkét. Fontos ezért, hogy folytatódjon a meglévő szabványok naprakészen tartására irányuló együttműködés és kutatás, hogy lépést lehessen tartani a technológia fejlődésével;

21. egyetért azzal az elvvel, hogy a közigazgatási szervezeteknek meg kell osztaniuk az információkat és az adatokat egymással, illetve – nyitott és befogadó módon – a polgárokkal és a vállalkozásokkal. Rámutat viszont, hogy az egyes szervezeteknek el kell jutniuk arra a szintre, hogy el tudják dönteni, mely adataik legyenek nyilvánosan hozzáférhetőek, és melyek védettek;

22. támogatja az „alapértelmezésben határokon átnyúló”-elvet a közigazgatási szervek által nyújtott digitális közszolgáltatásokkal kapcsolatban, és hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok – gyakran a határ menti régiókban – döntő szerepet játszhatnak a releváns, hatékony és zökkenőmentesen működő, határokon átnyúló szolgáltatások meghatározásában és kifejlesztésében;

23. támogatja az „átjárhatóság mint alapkövetelmény” elvét, és azt kulcsfontosságú tényezőnek tartja a digitalizáció nyújtotta lehetőségek kihasználásában;

24. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a személyes adatok és a magánélet védelmét, valamint az informatikai biztonságot már a digitális szolgáltatások kifejlesztésének korai szakaszában figyelembe kell venni, ugyanis a digitális szolgáltatások iránti bizalmatlanság továbbra is gátolja az e-kormányzat terén történő fejlesztést;

25. ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a közigazgatási szervek által nyújtott digitális szolgáltatásokra vonatkozó „alapértelmezésben határokon átnyúló”-elv és a közigazgatások interoperabilitása nem helyettesítheti a már jól működő nemzeti, regionális és helyi megoldásokat, hanem áttekintést kell nyújtania azokról a szabványokról és műszaki előírásokról, amelyeket a közigazgatási szervek felhasználhatnak az interoperabilitás megvalósítása érdekében, amikor modernizálniuk kell jelenlegi rendszereiket;

26. rámutat, hogy minden olyan szervezetnek, amely bármilyen fajta érzékeny adatokat kezel, az adatok rendszerezéséről és biztonságáról is gondoskodnia kell. Különös figyelmet kell fordítani az olyan veszélyforrásokra, mint a fejlett hackertámadások, a kiberhadviselés vagy a kiberterrorizmus, ezek ugyanis igen komoly károkat okozhatnak. Még ha a nyitottság is a kiindulási elv, akkor is biztosítani kell a kellő védelmet minden védelemre érdemesnek tartott adattípusnak. Bizonyos szélsőséges esetekben ez azt is jelentheti, hogy magát az információt – vagy akár teljes rendszereket is – fizikailag le kell választani az internetről;

27. örömmel fogadja ezért az általános adatvédelmi rendelet által meghatározandó jogi keret összehangolását, azonban rámutat, hogy ezen a területen világszintű verseny folyik, ezért fontos egy olyan jogi keret, amely nem fogja vissza az új megoldások és szolgáltatások fejlesztésének ütemét;

28. hangsúlyozza, hogy hatékony iránymutatásra lenne szükség az adatvédelmi rendelet kapcsán, és minden szereplőt be kell vonni a tulajdonjogokról, valamint a személyes adatok kezelésével járó felelősségről szóló vitába;

29. kiemeli, hogy az Európai Bizottságnak fontos szerepe van az átjárhatósághoz és harmonizációhoz szükséges alapvető feltételek megteremtésében, ez teszi ugyanis lehetővé a fenti elvek alapjául szolgáló információmegosztást;

Szakpolitikai prioritások

30. rámutat, hogy még mindig vannak olyan lakossági csoportok Európában, amelyek nem rendelkeznek internet-hozzáféréssel vagy a digitális szolgáltatások használatához szükséges kellő digitális készségekkel, ezért aktívan fel kell lépni a digitális társadalmi befogadás fokozása érdekében;

31. hangsúlyozza, hogy minden térségben megbízható, nagy teljesítményű és megfizethető árú internetet kell biztosítani ahhoz, hogy minden polgár és vállalkozás hozzáférhessen a korszerű digitális közszolgáltatásokhoz, és a lehető legjobban ki tudja használni a legújabb generációs technológiákat (a tárgyak internete, nagy adathalmazok, e-egészségügy, intelligens városok stb.);

32. kijelenti, hogy következetesen és folyamatosan fejleszteni kell az európai és nemzeti szintű támogatási alternatívákat, hogy támogatni lehessen a nagy sebességű szélessávú hálózat kiépítését minden térségben, különösen azokon a vidéki területeken, ahol gyakran az alacsony megtérülés vet gátat a piaci alapú hálózatépítésnek;

33. kiemeli, hogy ahhoz, hogy véghez lehessen vinni a közigazgatási rendszerek korszerűsítését, olyan, közös megállapodás szerinti szabványokra és műszaki specifikációkra van szükség, amelyek kidolgozásába minden érintett felet bevonták, és amelyek újrafelhasználható, hatékony és magas szinten átjárható digitális szolgáltatásokat tesznek lehetővé;
34. örömmel fogadja az európai interoperabilitási keret bejelentett felülvizsgálatát, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is segítse elő, hogy a közigazgatási szervek a keretben leírt ajánlásokat kövessék;
35. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat nemcsak a határokon átnyúló szabványok és szolgáltatások felhasználóinak kell tekinteni, hanem fontos termelőknek is az európai interoperabilitási kereten belül;
36. örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság prototípus kidolgozására készül a közbeszerzésre vonatkozó IKT-szabványok európai katalógusához, és aláhúzza, hogy a közbeszerzés rendkívül fontos alkalmat kínál arra, hogy – különösen a helyi és regionális önkormányzatoknál – ki lehessen törni a jogvédett, zárt forráskódú rendszerek köréből, és lehetőség nyíljon magas fokú átjárhatósággal rendelkező és innovatív megoldások és szolgáltatások kifejlesztésére;
37. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szorosabban működjön együtt a helyi és regionális önkormányzatokkal arra irányuló törekvéseiben, hogy 2019-re teljes körűen támogassa az e-közbeszerzést, különösen azért, mert a helyi és regionális végrehajtási szinten adódhatnak ebből kihívások; a helyi és regionális önkormányzatokkal, valamint a magánszektorral való együttműködés kulcsfontosságú lesz ahhoz, hogy teljes mértékben sikerüljön kihasználni a több mint kétbillió euróra becsült közbeszerzési piacon rejlő megtakarítási lehetőségeket;
38. megjegyzi, hogy az elektronikus személyazonosítás elengedhetetlen a biztonságos, hatékony és hozzáférhető digitális közszolgáltatásokhoz, és örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság intézkedéseket tervez az eIDAS-szolgáltatások bevezetésének felgyorsítására ⁽²⁾;
39. megjegyzi, hogy az átjárhatósággal és a szabványokkal kapcsolatos munka időbe telik, és hosszú távú szemléletmódot, valamint elegendő és állandó finanszírozást igényel;
40. örömmel fogadja ezért, hogy az Európai Bizottság annak meghatározására készül, hogy hogyan történik majd a határokon átnyúló digitális szolgáltatások hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása. Erre szükség is lesz a szolgáltatások és az azok alapját képező technológiák iránti bizalom megerősítéséhez, illetve annak garantálásához, hogy az ezzel járó munkák elvégzésére irányuló erőfeszítések ne vessenek kárba;
41. úgy véli, hogy a közigazgatási intézményeknek a magánszektorral és a nonprofit ágazattal együttműködve megfelelően hozzáférhető infrastruktúrát kell nyújtaniuk, viszont arra kéri az Európai Bizottságot, hogy körültekintően vizsgálja meg az „elavult rendszerek mellőzése”-elv esetleges bevezetésének következményeit és korlátait, ugyanis a digitális ökoszisztémákban az egyes rendszerek és technológiák megújításához szükséges megfelelő időkeretek meghatározása igen összetett feladat;
42. örömmel fogadja az Európai Bizottságnak azt a törekvését, hogy az e-igazságügyi portál egyablakos hozzáférést nyújtson az európai igazságszolgáltatásra vonatkozó információkhoz, a tagállami bírósági eljárásokhoz és esetjoghoz, a cégnyilvántartási adatokhoz, valamint a fizetéseketelenségi nyilvántartás adataihoz, illetve az ezekkel kapcsolatos kommunikációt és információkeresést lehetővé tevő eszközökhöz;
43. örömmel fogadja a tagállamok cégnyilvántartásainak kötelező összekapcsolását, ugyanis a vállalkozások egyre nagyobb mértékben folytatnak országuk határain átnyúló tevékenységeket, és határokon átnyúló kontextusban is egyre nagyobb szükség és igény van cégnyilvántartási adatokra, nem utolsósorban Európa határ menti térségeiben;
44. üdvözli ennek fényében a fizetéseketelenségi nyilvántartások elektronikus összekapcsolását, hogy növekedjen az átláthatóság és a jogbiztonság a belső piacon, valamint hogy el lehessen kerülni a legkedvezőbb igazságszolgáltatási fórum kiválasztásának („forum shopping”) lehetőségét;
45. támogatja az arra irányuló kezdeményezést, hogy segítsék elő a vállalkozások egész életciklusát érintő digitális megoldások könnyebb alkalmazását, és megelőlegezi, hogy ez a kezdeményezés egyúttal csökkenteni fogja a vállalkozásokra háruló adminisztratív terheket;

⁽²⁾ 910/2014/EU rendelet.

46. örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság javasolni fogja az egységes elektronikus nyilvántartásbavételi és héafizetési mechanizmus hatályának kiterjesztését, és kéri, hogy a határokon átnyúló digitális kereskedelem egyszerűsítése érdekében célirányosan fejlesszék tovább a héára vonatkozó összetett szabályokat. Ez különösen a kis- és mikrovállalkozások számára lesz előnyös, mivel ők másokhoz képest nehezebben viselik azokat az adminisztratív terheket, amelyek minden összetett szabályozási környezet elkerülhetetlen velejárói;

47. kedvezően ítéli meg a polgárok tagállamok közötti mobilitásának elősegítését a szociális biztonságra vonatkozó információk elektronikus adatcseréje (EESSI), valamint az uniós álláskereső és munkaadók közötti információcsere (EURES) révén;

48. pozitívnak tartja az olyan uniós kezdeményezéseket, amelyek lehetővé teszik az egészségügyi ellátással kapcsolatos információk és szolgáltatások határokon átnyúló megosztását, köztük a digitális vények interoperábilis rendszereit, ez ugyanis erősíti a betegek biztonságát, és a betegek mobilitásáról szóló irányelv⁽³⁾ szándékaival is összhangban áll, valamint növeli az egészségügyi ellátás minőségét és hatékonyságát;

49. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy ha a digitális közszolgáltatások megtervezésében és nyújtásában mélyrehatóan részt vesznek a vállalkozások és a polgárok, valamint a kutatók is, azzal emelkedik a szolgáltatások minősége, hatékonysága és kezelhetősége;

50. hangsúlyozza, hogy a nyitott adatok – amelyeket biztonságos és megbízható módon kell harmadik felek rendelkezésére bocsátani – elengedhetetlenek ahhoz, hogy a helyi és regionális önkormányzatok korszerűbbé válhassanak és átalakulhassanak annak érdekében, hogy a jövő innovatív szolgáltatásait tudják nyújtani saját tevékenységeik között;

51. örömmel fogadja ezért azt a kezdeményezést, hogy hozzanak létre egy olyan uniós platformot, ahol a közigazgatási szervek hozzáférhetővé tehetik nyilvános adataikat és szolgáltatásaikat, viszont felhívja a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottságnak a helyi és regionális önkormányzatoknak nyújtott technikai és módszertani támogatás révén elő kellene segítenie az adatok nyitott kezelésére irányuló stratégiák kifejlesztését és koordinálását;

52. rámutat, hogy a kölcsönösen átjárható, jó minőségű adatok mögött többek közt az informatikai architektúra kialakítására, az információk osztályozására és az egyes szintek közötti átjárhatóságra irányuló tudatos munka áll, ezért örömmel fogadja egy olyan uniós szintű adatinfrastruktúra kiépítését és felhasználását, amelyben a közös adatmodellek elkészítéséhez az INSPIRE-irányelv szerint végzett munka jó példaként szolgálhat;

53. ezzel összefüggésben örömmel fogadja az európai számításháló-kezdeményezést⁽⁴⁾, amely lehetőséget kínál az átláthatóság és a hatékonyság növelésére azzal, hogy osztott adatfelhő-infrastruktúrát biztosít a digitális közszolgáltatások nyújtásához;

54. hangsúlyozza, hogy a polgárok, illetve a munkavállalók és a munkát keresők digitális képességeinek és szakképzettségének rendkívül nagy szerepe van abban, hogy a digitalizációban rejlő lehetőségeket minél szélesebb körben kihasználjuk a gazdaságban és a közigazgatás korszerűsítése során;

A cselekvési terv megvalósítása

55. egyetért azzal, hogy a cselekvési terv csak az összes közigazgatási szintre kiterjedő közös kötelezettségvállalással és közös felelősségvisseléléssel valósítható meg, és hangsúlyozza, hogy ebben nagy felelősség hárul a helyi és regionális önkormányzatokra, mivel ők alkotják a közszféra, valamint a polgárok és a vállalkozások közötti legfontosabb kapcsolódási pontot.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽³⁾ 2011/24/EU.

⁽⁴⁾ COM(2016) 178 final.

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A szociális jogok európai pillérére

(2017/C 088/12)

Előadó: Heinz-Joachim Höfer (DE/PES), Altenkirchen polgármestere**Referenciaszöveg:** A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos konzultáció elindításáról

COM(2016) 127 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözlöi a szociális jogok európai pillérére vonatkozó javaslatot, mivel az segíthet megvalósítani az Európai Uniónak az EUSZ 3. cikkében foglalt, alábbi céljait: „[az] Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely [...] kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul [...] küzd a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást és a gyermekek jogainak védelmét [...], továbbá] a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást”;
2. azt reméli, hogy az Európai Bizottság, amikor javaslatot tesz a szociális jogok európai pillérére, betartja a szubszidiaritás elvét, illetve tiszteletben tartja a nemzeti és a szubnacionális szintű hatóságok kiterjedt szociálpolitikai hatásköreit. Arról is gondoskodni kell, hogy a pillér tartalma megfeleljen a minőségi jogalkotási program általános elveinek;
3. üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság úgy döntött, hogy nyilvános konzultációt indít a szociális jogok pilléréről, mivel a magas munkanélküliséggel és megszorításokkal járó válság éveit követően nagy szükség volt már egy politikai vitára egy új, szociális jogokkal kapcsolatos kezdeményezésről. Úgy véli, hogy ez a pillér segítheti a szociális politikák és jogok összehangolását a tagállamokban, és előmozdíthatja a felfelé irányuló konvergenciát;
4. üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság meg kívánja vitatni, hogy mi és milyen mértékben tartozzon a jövőbeli szociális pillérhez, és hangsúlyozza, hogy többletértéket jelent az, ha az ilyen vitákba bevonják a helyi és regionális önkormányzatokat, mivel így a társadalmi-gazdasági politikák kidolgozásakor és végrehajtásakor megerősödik, illetve nagyobb hangsúlyt kap a területi dimenzió azokban a társadalmi-gazdasági kérdésekben, melyek az EU általános politikájának és a helyi adottságokból kiinduló megközelítésnek a részét képezik;
5. ismét leszögezi, hogy az európai szemeszter keretében jobban össze kell hangolni a gazdaság- és szociálpolitikákat az európai és nemzeti irányítási szintek között, és kéri, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat szorosabban vonják be ebbe a koordinációba ⁽¹⁾;
6. úgy véli, hogy ennek a szociális pillérnek kimutatható helyi, regionális és nemzeti többletértékre alapulva kell kialakulnia és mindenképpen horizontális jellegűnek kell lennie. Így lehet ugyanis jobban figyelembe venni a gazdasági és monetáris unió (GMU) gazdasági irányításának szociális vetületét, ami kulcsfontosságú a GMU működése és életképessége szempontjából, illetve az európai integrációs folyamat legitimitációjához;
7. kiemeli, hogy amennyiben ennek a kezdeményezésnek köszönhetően erős szociális biztosítékok születnek – az egészségügyi, oktatási, szociális (köztük az általános érdekű szociális) és társadalombiztosítási szolgáltatásokhoz való hozzáférés kapcsán is – akkor az olyan hasznos koordinációs eszköznek tekinthető, amely segíti a tagállamokat a társadalmi egyenlőtlenségek kezelésében, a szociális dömping elleni küzdelemben, a szociális normák további, felfelé történő egymáshoz közelítésében az euroövezeten belül, illetve az inkluzív és fenntartható növekedés uniós célkitűzésének megszilárdításában;

⁽¹⁾ RB-vélemény a gazdasági és monetáris unió szociális dimenziójáról (CdR 6863/2013).

8. ismét hangsúlyozza, hogy a GMU szociális dimenziójának javításához alapvető a régiók közötti különbségek kezelése adott esetben a hatályos jogszabályok korszerűsítése és/vagy azáltal, hogy újabb, a konvergencia fokozását szolgáló támogatási eszközöket vizsgálják meg. Ezért azt javasolja, hogy az ezekkel kapcsolatos mutatókat vegyék fel a GMU szociális eredménytáblájára ⁽²⁾;
9. őszintén reméli, hogy a szociális jogok európai pillérével kapcsolatos európai bizottsági javaslat hozzájárul majd az EU Alapjogi Chartájában ⁽³⁾ felsorolt szociális jogok (mind az egyéni, mind pedig a kollektív jogok) további erősítéséhez;
10. üdvözlí, hogy az európai bizottsági konzultáció a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó politika több fontos kihívásával is foglalkozik. Ilyen például a nők alacsony részvétele a foglalkoztatásban és a nemi alapú munkaerőpiaci szegregáció (5. pont), a nemek közötti különbség a bérek és nyugdíjak terén (5., 13. pont), a munka és a családi élet elégtelen összehangolása (5., 18. pont) vagy a nők többszörös terhelése rokonaik tartós ápolás-gondozása miatt (17. pont). Az Európai Bizottságnak azt is ki kellene fejtene, hogy a javasolt intézkedések elegendőek-e a nők hátrányos megkülönböztetésének felszámolásához, illetve hogy ezeken a lépéseken túlmenően van-e szükség a nemi dimenzió tovább mutató érvényesítésére;
11. üdvözlí, hogy bár az európai bizottsági javaslat csak az euroövezeti tagállamokra vonatkozik, az euroövezeten kívüli tagállamok is felkérést kaptak a részvételre;
12. rámutat, hogy az euroövezetben a költségvetési és gazdaságpolitikák szorosabb összehangolása együtt kell hogy járjon a GMU szociális vetületének teljes körű figyelembevételével;
13. azt kéri, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a szociálpolitika finanszírozására, amely egyébként különösen nagy kihívást jelent a helyi és regionális önkormányzatok számára. Ezek a kihívások nem csupán abból adódnak, hogy a jóléti rendszerekkel kapcsolatos kiadások nagyon különbözőek Európában, hanem abból is, hogy a szubnacionális szintű beruházások összességükben csökkenést mutatnak ⁽⁴⁾;
14. hangsúlyozza, hogy nagyon fontos, hogy olyan erős szociális menetrend legyen Európában, amelyben a versenyképesség és a társadalmi igazságosság kiegészíti egymást, és amelyben alapvető szerep jut a tisztességes béreknek is. Ez utóbbi olyan terület, amelyet az egyes tagállamok jogszabályok vagy kollektív tárgyalások útján, de mindenképpen a saját hagyományait és gyakorlataikat teljeskörűen tiszteletben tartva határoznak meg, és ahol az EU csak koordinációs hatáskörrel rendelkezik. Az EU Alapjogi Chartájának 21. cikkével összhangban ennek a menetrendnek teljes mértékben tiszteletben kell tartania a diszkriminációmentesség elvét;
15. hangsúlyozza, hogy az utóbbi években fokozódott a fiatalok körében a munkanélküliség, és nőtt a szegénységben élő vagy az elszegényedés kockázatának kitett személyek száma. Emiatt a szociális pillérben szem előtt kell tartani azt, hogy sürgősen csökkenteni kell a szegénységet, elő kell segíteni a társadalmi befogadást és küzdeni kell a fiatalok munkanélkülisége ellen;
16. szorosabb együttműködést szorgalmaz az egyes kormányzati szintek, az ágazatok és az érdekelt felek között, ezen belül azt, hogy a szociális partnerek kapjanak fajsúlyosabb szerepet, és vezessenek be egy hatékony eszközt a civil párbeszéd elősegítésére, ez ugyanis erősítené az Unió demokratikus legitimitációját;
17. rámutat arra, hogy egyes helyi és regionális önkormányzatok – erre vonatkozó követelmények előírásával – közbeszerzési politikáikat is felhasználták arra, hogy a szerződő feleket arra ösztönözzék, hogy tisztességes bért fizessenek az alkalmazottaiknak. Ez is előmozdíthatja, hogy a szervezetek tisztességes foglalkoztatási gyakorlatokat valósítsanak meg. Ennek kapcsán emlékeztet arra, hogy az uniós jog nem tiltja eleve, hogy a közbeszerzési eljárásból kizárják az olyan pályázókat, akik nem vállalják, hogy kifizetik az érintett dolgozóknak a jogszabály által meghatározott minimálbért ⁽⁵⁾;
18. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az európai bizottsági javaslat nem helyez nagyobb hangsúlyt a munkaerőpiaci változásokkal, köztük az egyre nagyobb fokú digitalizációval összefüggő kihívások kezelésére. Ez utóbbira úgy kellene válaszolnunk, hogy kiemelt figyelmet fordítunk a munkavállalók digitális készségeinek fejlesztésére. A nem szabványos munkavégzési formák megjelenése ugyanis ahhoz vezet, hogy a munkavállalói jogok és a jóléti ellátások szempontjából újfajta „szürke zónák” alakulhatnak ki; ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a rugalmasság és a biztonság közötti egyensúly megteremtése érdekében megfelelő módon határozza meg a rugalmas munkakörülmények feltételeit;

⁽²⁾ Állásfoglalás az Európai Bizottság 2016. évi munkaprogramjáról (COR-2015-05929).

⁽³⁾ IV. FEJÉZET – SZOLIDARITÁS.

⁽⁴⁾ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>.

⁽⁵⁾ A C-115/14. sz. ügyben hozott ítéletében (2015. november 17.) az Európai Unió Bírósága úgy találta, hogy összhangban van az uniós joggal egy tagállami regionális hatóság azon jogszabálya, melynek alapján a pályázóknak és azok alvállalkozóinak ki kell fizetniük egy bizonyos minimálbért azoknak a dolgozóknak, akik közbeszerzési szerződésben szereplő szolgáltatásokat végeznek.

19. emlékeztet arra, hogy a gazdaság és a társadalom felgyorsult digitalizációja miatt fontos biztosítani, hogy a polgárok, különösen az idősebbek rendelkezzenek az inkluzívabb szociális modell megvalósításához szükséges digitális jártassággal;
20. felhívja a figyelmet arra, hogy a változó munkaerőpiacok miatt soha nem volt még ennyire fontos az egyes készségek oktatás és képzés során történő megszerzése és az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos lehetőségekhez való hozzájutás, továbbá hangsúlyozza, hogy a készségeket összhangba kell hozni a munkaerőpiaci igényekkel;
21. meggyőződése, hogy a GMU demokratikus legitimitását úgy lehet megerősíteni, ha az európai polgárok bizonyosak abban, hogy a társadalmi fejlődés és az esélyegyenlőség elve védelmet élvez, és így a foglalkoztatást és a szociális normákat nem tekintik mellékesnek a makroökonómiai kiigazítási folyamathoz képest;
22. fontosnak tartja, hogy a szociális jogok európai pillére garantálja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok támogatást kapjanak a megfelelő foglalkoztatás- és szociálpolitika végrehajtására irányuló törekvéseikhez. Az Európai Bizottság nemrégiben közzétett javaslatának megfelelően a munka és a családi élet összeegyeztetését célzó politikák fejlesztésével kapcsolatos támogatás és kapacitásépítés is ide tartozik. Ez az eljárás szükségessé teszi e szakpolitikák helyi és regionális kihívásainak figyelembevételét, valamint a bevált gyakorlatok helyi és regionális szintű megosztásának elősegítését;
23. megjegyzi, hogy Európa nagyon komoly szociális kihívások előtt áll, ugyanis szembeötlőek a gazdasági és demográfiai különbségek az európai régiók között: számos fiatalnak olyan kihívásokkal kell szembenéznie, mint a piaci igényekkel összehangolatlan oktatási rendszer, az álláskeresési nehézségek, a különösen a peremterületeken, illetve a legkülső, szigeti vagy vidéki régiókban fekvő kisközösségekben élő fiatalokat sújtó mobilitási akadályok, a kényszerű mobilitás, illetve a társadalmi kirekesztés. Ennélfogva nem lehet egyenmegoldásokban gondolkodni, és minden szakpolitikai intézkedés során – legyen az állami vagy magán – figyelembe kell venni a helyi és regionális sajátosságokat, például a demográfiai kihívások és/vagy az agyelszívás által érintett régiók esetét, és egyúttal biztosítani kell a fiatalok számára a minimális társadalmi, gazdasági és oktatási lehetőségeket. Mindemellett a fiatalok tartósan magas munkanélküliségi arányát figyelembe véve az RB újfent hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az ifjúsági garancia előnyeit a fiatalok ne csak 25, hanem 30 éves korig élvezhessék ⁽⁶⁾;
24. úgy véli, hogy a szociális jogok európai pillérének prioritásként kellene kezelnie azt, hogy biztosítva legyen a hozzáférés a minőségi jóléti rendszerekhez és a közszolgáltatásokhoz. Átfogóan tiszteletben kell tartani ugyanakkor a tagállami hatásköröket ezen a téren;
25. kiemeli a helyi és regionális önkormányzatok úttörő szerepét a rugalmas munkavégzés és a tisztességes munkahelyi munkakörülmények megteremtésében, melyet a munkavállalókkal és a szakszervezetekkel egyeztetve, az egyenlőség és tisztelet elveire alapozva végeznek;
26. azt javasolja, hogy az Európai Bizottság vegye fontolóra ösztönző intézkedések bevezetését az olyan GMU-országok számára, amelyek az EU 2020 stratégia szociális célkitűzéseinek elérését és a szociális egyenlőtlenségek elleni küzdelmet lehetővé tevő reformokat vezetnek be;
27. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az európai szemeszter keretében nyújtson támogatást a tagállamoknak a szociális védelmi rendszereik korszerűsítéséhez. Továbbra is elvárja az Európai Bizottságtól, hogy javasoljon az euroövezet egészére vonatkozó, minden tagállam számára nyitott költségvetési kapacitást, amely egyben lehetővé tenné az anticiklikus politikák európai szintű összehangolását;
28. ismét felhívja a figyelmet arra, hogy a tartós munkanélküliség létrehozhat egyfajta ördögi kört, mely csökkenti a foglalkoztathatóság esélyeit, rontja az egyén készségeit, beszűkíti a pénzkereseti lehetőségeket és növeli az egész életen át tartó szegénység és társadalmi kirekesztettség esélyét;
29. rámutat, hogy az európai népesség öregedése miatt számos tagállamban problémák lesznek a munkaerőpiacon. Erre a kihívásra az egyik megoldást az utazó munkavállalók jelenthetik. Az RB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy Európában még mindig túl alacsony az utazó munkavállalók száma ahhoz, hogy azt valódi európai munkaerőpiacnak lehessen tekinteni. Mindenképpen el kell ismerni tehát az uniós utazó munkavállalók szakképzettségét, méghozzá gyors, egyszerű és megbízható módszert alkalmazva ⁽⁷⁾;

⁽⁶⁾ CDR 789-2013.

⁽⁷⁾ A szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv korszerűsítése (Az Európai Parlament és a Tanács 2013/55/EU irányelve) (HL L 354., 2013.12.28., 132. o.).

30. hangsúlyozza, hogy az idősök alkotják a szegénység és a társadalmi kirekesztődés komoly veszélyének leginkább kitett lakossági csoportok egyikét. Ez a tagállamok többségében mindenekelőtt azokat érinti, akik városszéli vagy hátrányos helyzetű városi területen élnek. Ezenfelül gyakran az idősök azok, akik nem költöznek el az elnéptelenedő, vagy akár az eltűnés szélén álló településekről;

31. amint azt az RB „Az EU válasza a demográfiai kihívásra” című véleményében is megállapítja, hatékonyabb és eredményesebb közszolgáltatásokat kell létrehozni, valamint új koncepciókat kell kidolgozni a polgárok életminőségének, illetve testi, szellemi és szociális jólétének javítása érdekében. Ki kell használni a demográfiai változások által kínált lehetőségeket, amelyek egyben munkalehetőségeket is jelentenek az idősebb emberekre irányuló, az „ezüstgazdaság” részét képező szolgáltatásokhoz kapcsolódóan (fizikai, digitális, az egészséges életmóddal kapcsolatos stb. szolgáltatások). Az ilyen szolgáltatásokhoz való hozzáférés az idősök alapvető jogai közé tartozik;

32. rámutat, hogy mivel az európaiak tovább élnek, jelentősen nőni fognak az egészségügyi és a szociális ellátással kapcsolatos költségek; 2050-re eléri az uniós GDP mintegy 9 %-át. Ebből a szempontból az ikt hathatós eszköz lehet a költséghatékony és magas színvonalú egészségügyi és szociális ellátási rendszerek fenntartásában, hiszen az ilyen technológiáknak köszönhetően az emberek minden korcsoportban jobban képesek kézben tartani egészségi állapotuk alakulását és minőségi életet élni, bárhol is legyen az otthonuk;

33. emlékeztet arra, hogy az ikt-ba történő beruházás fontos eszközt ad a régiók és a városok kezébe, segítve őket az idősödő népességgel járó problémák megoldásában. Az ilyen beruházások javíthatják az idős emberek életminőségét, támogathatják társadalmi befogadásukat és lehetővé tehetik, hogy az idősök tájékozottak maradjanak európai vagy nemzeti szinten, valamint hogy felhalmozott tapasztalataikkal és szakértelmükkel hozzájáruljanak a társadalom fejlődéséhez, továbbá új termékek és szolgáltatások révén ösztönözhetik a helyi és regionális szintű versenyképességet és növekedést.

Konkrét ajánlások a melléklet módosítására

34. Az I. fejezet 2. a) pontjában a „Biztosítani kell az egyenlő bánásmódot [...] munkaviszonyból fakadó visszaéléseket és szabálytalanságokat” mondat után beillesztendő: „megegyeztetve a munkaszerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartására vonatkozóan a vállalkozások számára előírt feltételeket az uniós finanszírozáshoz való hozzáférés tekintetében, és elkerülve ezáltal a szociális dömping kockázatát.”

35. Az I. fejezet 2. b) pontját a következőképpen kellene módosítani: „A rugalmas foglalkoztatási feltételek elősegíthetik a munkaerőpiacra való belépést, és lehetővé teszik, hogy a munkáltatók gyorsan reagálhassanak a kereslet változásaira, ugyanakkor lehetőség szerint biztosítani kellene a határozatlan idejű szerződésekre történő átállás fokozatosságát”.

36. A II. fejezet 7. c) pontjában az első mondatot az alábbiak szerint kellene módosítani: „A munkavállaló elbocsátását – ha erre már a próbaidő után kerül sor – indokolni kell, az elbocsátást észszerű felmondási időnek kell megelőznie, melyet nemzeti szinten határoznak meg, emellett megfelelő kompenzációval kell járnia, ha az elbocsátás megalapozatlan, és lehetővé kell tenni, hogy egy pártatlan vitarendezési rendszerben gyorsan és hatékonyan fellebbezhessenek.

37. A II. fejezet 8. a) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „A munkát tisztességesen meg kell fizetni, úgy, hogy tisztességes életszínvonalat lehessen elérni. A béreket és adott esetben a minimálbéreket a tagállamoknak átlátható és kiszámítható mechanizmusokkal kell meghatározniuk törvények vagy kollektív tárgyalások útján, és mindenképpen az adott tagállam hagyományainak és eljárás módjainak teljes körű figyelembevételével. A béreket úgy kell megállapítani, hogy se a munkába állás lehetősége, se a munkavállalási motiváció ne szenvedjen csorbát, és a bérek a termelékenység alakulásához igazodjanak.”

38. A III. fejezet 11. a) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „A szociális védelmi ellátásokat és szolgáltatásokat a lehető legnagyobb mértékben integrálni kell – legalábbis az egymással szomszédos területeken, és a helyi önkormányzatok nagyobb szerepvállalásával – annak érdekében, hogy ezen intézkedések következetessége és hatékonysága fokozódjon, és könnyebb legyen az érintettek társadalmi és munkaerő-piaci integrációja.”

39. A III. fejezet 12. a) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „Gondoskodni kell arról, hogy mindenki kellő időben részesülhessen jó minőségű megelőző és gyógyító egészségügyi ellátásban, idősellátásban és/vagy a gondozásra szorulóknak számára szükséges ellátásban, és az egészségügyi vagy idősellátás igénybevétele ne okozzon se elszegényedést, se pénzügyi megterhelést.”

40. A III. fejezet 12. c) pontjának első mondatát a következőképpen kellene módosítani: „A betegszabadságok idején minden munkavállaló számára – szerződésük típusától függetlenül – a nemzeti társadalombiztosítási rendszerekben addig megszerzett jogosultságainak függvényében megfelelő jövedelempótlást kell biztosítani, az önfoglalkoztatókat pedig arra kell ösztönözni, hogy vegyenek részt a betegbiztosítási rendszerben.” A betegség idejére járó pénzügyi ellátmányt nem lehet úgy meghatározni, hogy nem vesszük figyelembe az egyes tagállamok egyéb társadalombiztosítási szabályait. Ez ugyanis a társadalombiztosítási rendszerekkel szembeni igényekhez vezetne úgy, hogy a kedvezményezett nem is fizet saját hozzájárulást; mindez pedig ellentétes a szubszidiaritás elvével.

41. A III. fejezet 13. a) pontját a következőképpen kellene módosítani: „[...], pl. a gyermekgondozással vagy ápolással eltöltött időszakok megfelelő jóváírása révén. Eközben a munkavállaló továbbra is jogosult a teljes munkabérré vagy egy bérkiegészítésre, a társadalombiztosítási rendszerekben addig megszerzett jogosultságainak függvényében. Az egyes tagállamokra jellemző körülmények figyelembevételével az önfoglalkoztatókat a nyugdíjbiztosítási rendszerekben való részvételre kell ösztönözni.”

42. A III. fejezet 15. a) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „Az adott tagállamban alkalmazott módszerekkel összhangban megfelelő mértékű minimumjuttatást kell biztosítani mindazok számára, akik nem rendelkeznek tisztességes megélhetést biztosító bevételi forrásokkal. A munkaképes korúak esetében az állami létminimum-garanciának együttműködési kötelezettségekkel kell együtt járnia, amilyen például a kötelező részvétel a munkaerőpiaci (re)integrációt szolgáló aktív támogató intézkedésekben. E juttatás biztosításának nem volna szabad akadályoznia a munkavállalást.”

43. A III. fejezet 18. b) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „Időben intézkedéseket kell hozni és megelőzési stratégiákat kell kidolgozni a gyermekszegénység visszaszorítása érdekében; a hátrányos helyzetű gyermekek gyermekgondozásban való részvételének ösztönzésére pedig célzott intézkedéseket kell elfogadni. A védelmi rendszereket ehhez kell igazítani, hangsúlyt helyezve a gyermekek és a kiskorú gyermekeket nevelő családok védelmére.”

44. A III. fejezet 19. a) pontját az alábbiak szerint kellene módosítani: „Elsősorban a rászorulókat vagy a hátrányos szociális helyzetben levőket, köztük a hajléktalanokat, illetve az egészségére ártalmas, nem megfelelő vagy túlzásfolt lakásban lakókat szociális lakáshoz kell juttatni, vagy lakhatási támogatást kell biztosítani számukra. Fel kell számolni az elégtelen lakhatási körülményeket. Védelmet kell biztosítani a hátrányos helyzetű személyeknek az alternatív lakhatás biztosítása nélküli kilakoltatással szemben. (1) Ahogy korábbi véleményeinkben is jeleztük, javasoljuk, hogy bővítsék ki a szociális lakhatás fogalmát úgy, hogy az tükrözze a tagállamoknak a szociális lakhatás terén a szolgáltatások megrendelésével, nyújtásával, finanszírozásával és szervezésével kapcsolatos mérlegelési jogkörét, biztosítsa a demokratikus döntési szabadságot, és biztosítson elsőbbséget a megfelelő és megfizethető lakhatáshoz való jognak, mivel a lakáspiacok jelenleg képtelenek megfelelni a lakhatási igényeknek. (2) Ami a kilakoltatásokat illeti, nem szabad őket eleve lehetetlenné tenni, mivel az sértené a magántulajdonhoz való jogot, és ellentétes lenne a szubszidiaritás elvével. A kilakoltatásokkal szembeni védelmet ezért a hátrányos helyzetű személyekre kell korlátozni, és ki kell egészíteni az alternatív szállás biztosításának kötelezettségével. (3) Az alacsony, illetve közepes jövedelmű háztartások lakástulajdonhoz jutásának támogatásához nem lenne szabad jogalapot teremteni (ahogy az az EU Alapjogi Chartájában sem szerepel). Annál is inkább, mivel ennek gazdasági és szociális észszerűsége globális, nemzeti, regionális és helyi összefüggésektől, valamint olyan politikai célkitűzésektől függ, amelyekről – a szubszidiaritás elvének értelmében – nemzeti, illetve helyi és regionális szinten kell döntenet.

45. A III. fejezet 20. a) pontját a következőképpen kellene módosítani: „Mindenki számára megfizethető hozzáférést kell biztosítani az olyan általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz, mint pl. az elektronikus hírközlés, az energiaellátás, a közlekedés és a pénzügyi szolgáltatások. Támogatni kell azokat az intézkedéseket, amelyek megkönnyítik az ilyen szolgáltatások igénybevételét.” Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokkal ellentétben az eredeti szövegben szereplő „alapvető szolgáltatások” fogalma nem része az elsődleges vagy másodlagos európai jognak (lásd az EU Alapjogi Chartájának 36. cikkét is). Emellett az ilyen szolgáltatásokhoz való hozzáférést általánosan kell támogatni – és nem csupán a rászorulókat esetében.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai szomszédságpolitika felülvizsgálata

(2017/C 088/13)

Előadó: Anne Quart (DE/PES), Brandenburg tartomány Igazságügyi, Európa-ügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztériumának európai és fogyasztóvédelmi ügyekért felelős államtitkára

Referenciaszöveg: JOIN(2015) 50 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. úgy véli, hogy a stabilitás és a jólét EU szomszédságában való előmozdításának az uniós kül- és biztonságpolitika legfontosabb prioritásai közé kell tartoznia; kéri, hogy az európai külpolitika koncepciójának meghatározása és végrehajtása során vegyék figyelembe a helyi és regionális önkormányzatokban rejlő lehetőségeket; úgy véli, hogy a Régiók Bizottságának jelentősen hozzá kell járulnia a bizalomépítéshez és regionális és helyi szinten megvalósuló nemzetközi együttműködéshez;
2. megállapítja, hogy a szomszédságpolitika csak úgy működhet tartósan, ha konkrét hasznot hoz az uniós tagállamok és a szomszédságpolitikai partnerországok (ENP-országok) polgárai számára. Kéri, hogy az új stratégia megvalósítása során fordítsanak kiemelt figyelmet erre a szempontra;
3. leszögezi, hogy az európai szomszédságpolitika elsősorban az Európai Unió intézményeinek és a tagállamok és szomszédos országok kormányainak a projektje. Hangsúlyozza, hogy a programok és projektek sikeres végrehajtása jelentős hatással van a regionális és a helyi szintre mind az Európai Unió tagállamaiban, mind pedig az érintett harmadik országokban. Kéri, hogy az európai szomszédságpolitika keretében elsősorban a helyi és regionális szintű együttműködést és a civil társadalmak közötti interakciót erősítsék, és ehhez bocsássanak rendelkezésre megfelelő forrásokat. Kitar emellett, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat és egyesületeiket az európai szomszédságpolitika végrehajtásának minden szakaszába be kell vonni, a programtervezéstől a demokratikus ellenőrzésig. Úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak és egyesületeiknek részt kell venniük a társulási bizottságok és tanácsok munkájában, és állandó megfigyelői státust kell kapniuk;
4. több, az emberek közötti kapcsolatok előmozdítására irányuló konkrét projektet kér; elengedhetetlennek tartja, hogy több forrást bocsássanak rendelkezésre a határokon átnyúló együttműködésre, az önkormányzatok közötti partnerségekre és a tudományos, kulturális és ifjúsági cserékre; nyomatékosítja azt a felhívását, hogy a partnereket vonják be az Unió programjaiba, például az Erasmus programba; üdvözli, hogy az Európai Bizottság nagy jelentőséget tulajdonít a vízumkönnyítés kérdésének, és Ukrajna és Grúzia tekintetében konkrét javaslatokat terjesztett elő; megerősíti, hogy támogatja a vízum- és mobilitási kérdésekről folyó együttműködést az olyan ENP-partnerekkel, amelyek ezt szeretnék, többek között a vízumliberalizáció és a párbeszéd megkönnyítése kapcsán;
5. megerősíti az „Új európai szomszédságpolitika” című, 2015. július 9-i véleményében foglalt javaslatokat; arra kéri az Európai Bizottságot és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy ezeket a stratégia végrehajtása során következetesen vegye figyelembe;
6. megállapítja, hogy a fegyveres konfliktusok, az erőszak alkalmazása, a területi szuverenitás megsértése, valamint az emberi jogoknak és a népek jogegyenlőségének a megsértése, a terrorizmus és az EU szomszédságának számos országában és régiójában bekövetkezett súlyos destabilizálódás gátolja a tartós partnerségek kialakulását, nagyszámú halálesethez és sérüléshez vezetett, és azt eredményezte, hogy sokan hazájukon belül menekülésre, vagy akár kivándorlásra kényszerültek. Hangsúlyozza, hogy búcsút kell venni a geopolitikai megfontolásoktól és vágyálmoktól, reális értékelés alapján reális célokot kell meghatározni, és azok között a partnerek között kell megszervezni az együttműködést, akiknek tényleges érdeke fűződik az együttműködéshez, és képesek is a fenntartható célok elérésére; kitar emellett, hogy a szükséges differenciálás ellenére a továbbiakban is meg kell őrizni az egyensúlyt a keleti és a déli partnerség között;

7. rámutat arra, hogy tartós partnerség csak az egyenjogúság és a kölcsönös előnyösség alapján alakítható ki; üdvözlí, hogy az Európai Bizottság az európai szomszédságpolitika felülvizsgálata során kiemelt fontosságot tulajdonított e kérdésnek, és kéri, hogy az ENP-partnerség tekintetében ültessék át a gyakorlatba az egyenjogú, kétoldalú felelősség koncepcióját;

8. különösen hangsúlyozza, hogy nem kérdőjelezhető meg az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jogi normák következetes betartása. E tekintetben kiemeli, hogy a több ENP-országban zajló konfliktusok új kihívásokat jelentenek a menekültek védelme, valamint a nemzetközi emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében, ezért új megközelítéseket kell alkalmazni az új és hatékonyabb eszközök integrálása érdekében, a menekültek védelmével kapcsolatos európai és nemzetközi normák maradéktalan betartása jegyében. Emellett kiemeli, hogy a közeljövőben az ENP-országokkal aláírandó globális migrációs megállapodásokhoz kapcsolódó tárgyalásokba be kell vonni a helyi önkormányzatokat, illetve nagyobb mértékben kell biztosítani a migrációs politika és a szomszédságpolitika közötti koherenciát, hogy elkerülhetők legyenek az ellentmondások és a torzulások;

Az EU-nak és szomszédságának stabilitása

9. hangsúlyozza, hogy Európa szomszédságán belüli stabilitásra és jólétre gyakorolt befolyásának legjelentősebb forrása az EU társadalmi-gazdasági modelljének vonzereje, az uniós tagállamok közötti egység és szolidaritás, a fenntartható fejlődés, a demokrácia, valamint az emberi jogok és demokratikus szabadságjogok tiszteletben tartása; hangsúlyozza, hogy az EU a leginkább saját stabilitásával és azzal járul hozzá a szomszédság stabilizálásához, hogy tartja magát saját értékeihez és elveihez;

10. kéri, hogy a biztonsági fenyegetéseket teljes komplexitásukban elemezzék, kezdve az instabilitás okaival, és hangsúlyozza, hogy elsősorban a jelenlegi biztonsági és migrációs kihívások társadalmi-gazdasági okait kell kezelni. Üdvözlí az EU arra irányuló kötelezettségvállalását, hogy együttműködjön az ENP-partnerekkel az ENSZ fenntartható fejlődésre vonatkozó céljainak megvalósításában, és kéri, hogy fordítsanak több figyelmet a szociális jogok előmozdítására, mert a stabil szomszédság szempontjából alapvető a fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődés. Hangsúlyozza, hogy a szomszédságpolitika hatálya alá tartozó legtöbb ország jövője szempontjából a munkahelyteremtés a döntő kérdés, így üdvözlí az ifjúsági munkanélküliség elleni küzdelemre, valamint a kis- és középvállalkozások támogatására irányuló külön figyelmet. Hangsúlyozza, hogy ehhez elengedhetetlen egyfelől a többszintű megközelítés – a nemzeti szinttől a regionális és helyi szintekig –, másfelől a regionális, szubregionális és határokon átnyúló együttműködés. Kéri, hogy az ágazati együttműködési programokat úgy alakítsák ki, hogy azokat a helyi és regionális önkormányzatok végre tudják hajtani;

11. üdvözlí, hogy az Európai Bizottság javaslatot terjesztett elő a harmadik országokra vonatkozó új partnerségi kerettel és egy olyan új európai külső beruházási tervvel kapcsolatban, mely a migráció kiváltó okaival foglalkozna a beruházások mobilizálása, a technikai segítségnyújtás fokozása, valamint a gazdasági és strukturális reformok támogatása révén, az üzleti és a tágabb értelemben vett politikai környezet javítása érdekében. Azt kéri, hogy vonják be az európai helyi és regionális önkormányzatokat az ezzel kapcsolatos folyamatba;

12. őszintén reméli, hogy az új „migrációs paktumok”, melyekről az EU az „új partnerségi keret létrehozásáról” szóló, 2016. június 7-i közlemény keretében tárgyal Jordániával és Libanonnal, megtalálják a megfelelő egyensúlyt a menekültek szükségletei, ezen országok igényei és lehetőségei, valamint az EU és tagállamai várakozásai között, az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jogi normák következetes betartása mellett;

13. megerősíti elkötelezettségét a tunéziai nép felé, és egy igazán mély és átfogó partnerséget sürget az EU és Tunézia között. Kiemeli, hogy ha folytatódik a békés és demokratikus átmenet a gazdasági és biztonsági stabilitás irányába, az rendkívül pozitív üzenetet jelentene az európai szomszédságpolitikában részt vevő összes ország számára. Hangsúlyozza, hogy jelentősen növelni kell a Tunéziának szóló uniós támogatást a demokratikus átmenet megszilárdításának támogatására, valamint a beruházások és a fejlesztés előmozdítására a gazdaság és a társadalom valamennyi szegmensében, különös tekintettel a munkahelyteremtésre és a mindenki számára elérhető minőségi közszolgáltatások fenntartására. Tudomásul veszi az EU és Tunézia között megkötendő ambiciózus, mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalások megkezdését, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy holisztikus megközelítés révén biztosítsa, hogy ez a megállapodás kölcsönös előnyökkel jár majd, és ezzel egyidejűleg megfelelően figyelembe veszi a két fél közötti jelentős gazdasági különbségeket;

14. kéri, hogy az EU-ban és az ENP-országokban is kiemelten támogassák a helyi és regionális önkormányzatokat abban, hogy megfelelő alapellátást biztosítsanak a menekültek részére, ahelyett, hogy harmadik országokba terelnék őket. Hosszabb távon pedig abban kell segíteni, hogy ezek az emberek szerepet vállaljanak származási településeik és régióik fenntartható társadalmi és gazdasági fejlesztésében. Rámutat arra, hogy a szomszédos országokból Európába érkező menekültek hosszú távon hidat alkothatnak az EU és a szomszédos országok között;

15. tekintettel a vallási radikalizálódásra, a nacionalizmusra, a szélsőségesre és a terrorizmusra, szorgalmazza, hogy dolgozzanak ki stratégiákat, és biztosítsanak megfelelő eszközöket az EU-n belül és a szomszédos országok társadalmaival folytatott kultúrák közötti párbeszéd előmozdítására. Hangsúlyozza továbbá a helyi és regionális önkormányzatok felelősségét és lehetőségeit e téren. Ennek a párbeszédnek a politikusok között, valamint a civil társadalmon belül és különösen a polgárok között kell megvalósulnia;

16. megállapítja, hogy az európai szomszédságpolitika országaihoz és az azok szomszédaihoz fűződő jószomszédi viszony elengedhetetlen Európa stabilitásához. Arra is utal, hogy az Oroszországhoz fűződő gazdasági és politikai kapcsolatok normalizálódása a minszki megállapodások haladéktalan és teljes körű végrehajtásától függ. Rámutat arra, hogy szubnacionális szinten és a civil társadalom és a magánszektor szereplői között továbbra is együttműködést és párbeszédet kellene folytatni, és ezt a lehetőséget a nézeteltérések feloldása során jobban ki kell használni;

Differenciálás és regionális együttműködés

17. hangsúlyozza, hogy az EU-val való együttműködés nem vezethet ahhoz, hogy a szomszédságpolitikai partnerországok az EU-hoz fűződő legjobb kapcsolatokért versengjenek, hanem regionális és területi együttműködést kell eredményeznie; hangsúlyozza az ENP multilaterális dimenziójának elengedhetetlenségét; hangsúlyozza, hogy a szomszédság stabilizálásával kapcsolatos sokrétű kihívásokkal csak úgy küzdhetünk meg, ha egy-egy régió valamennyi partnere módszeresen együttműködik; megállapítja, hogy az EU részéről nagyobb szerepvállalásra van szükség a szomszédságpolitika multilaterális megközelítésének életre keltéséhez, és ahhoz, hogy ebben a helyi és regionális önkormányzatok központi helyet kapjanak;

18. rámutat a Régiók Bizottsága által a regionális együttműködés terén vállalt szerepre és az abban rejlő lehetőségekre, különösen a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlésére (ARLEM), a keleti partnerség helyi és regionális önkormányzatainak konferenciájára (CORLEAP), valamint az Ukrajnával foglalkozó munkacsoportra; arra kéri az Európai Bizottságot és annak küldöttségeit, hogy használják ki jobban ennek a három szervnek a szakértelmét;

19. megállapítja, hogy Grúzia, Moldova és Ukrajna, arra számítva, hogy ez országaik demokratikus és gazdasági fejlődése szempontjából hosszú távú előnnyel fog járni, az EU-val való különösen szoros kapcsolat mellett döntöttek, és társulási megállapodást írtak alá; aggódik a reformfolyamatok társadalmi költségei miatt, amelyek veszélyeztethetik a közeledési folyamat lakosság általi elfogadottságát, és arra kéri az EU-t, hogy az érintett országokkal még szorosabban együttműködve keressen megoldást e probléma leküzdésére; hangsúlyozza, hogy a megállapodások végrehajtása szempontjából fontosak ezekben az országokban a decentralizációs reformok, és kéri a helyi és regionális szintű demokratizálódási folyamatok kiemelt támogatását;

20. kéri, hogy dolgozzanak ki stratégiákat az olyan helyzetek megakadályozására, amelyekben az országoknak választaniuk kell az EU-val vagy más partnerekkel való szorosabb együttműködés között; üdvözli, hogy az EU és Örményország között folyó új tárgyalásokkal új utakra léptek, hogy lehetővé tegyék az EU-val való szoros együttműködést anélkül, hogy ez hátrányosan érintene más nemzetközi kötelezettségeket; úgy véli, hogy ezeket a tapasztalatokat fel kell használni a Belaruszhoz és Azerbajdzsánhoz fűződő kapcsolatok alakítása során is;

21. kéri, hogy dolgozzanak ki olyan szubregionális stratégiákat, amelyek megfelelő választ adnak a déli szomszédságon belüli nagyon eltérő kihívásokra és helyzetekre, mégpedig az Adria és a Jón-tenger régiójára, a Földközi-tenger nyugati térségére és a Földközi-tenger keleti térségére vonatkozó stratégia formájában;

22. felkéri a főképviselőt és az Európai Bizottságot, hogy e megközelítés élettel való megtöltése érdekében terjesszenek elő konkrét stratégiát az ENP-országokkal szomszédos országok, elsősorban Oroszország bevonására vonatkozóan;

23. hangsúlyozza, hogy a partnerség a határ menti régiókban kezdődik. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ismerje el ennek szerepét, és támogassa a szomszédságpolitikai partnerországok helyi és regionális önkormányzatai között kibontakozó határokon átnyúló együttműködést, és ezzel mutasson példát további ENP-országok számára. Kéri egy, a jelenlegi pénzügyi keretet túllépő, hosszabb távú és átfogó koncepció kidolgozását. E tekintetben kéri, hogy az EU hozzon létre európai területi együttműködési csoportosulásokat a szomszédos régiókkal, és mielőbb állapodjon meg az uniós forrásoknak az Interreg Europe és az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz közötti harmonizált elosztásáról, az ENP-országokkal határos valamennyi uniós régió fejlesztése érdekében;

Felelősségvállalás és polgári irányultság

24. hangsúlyozza, hogy az ENP sikeréhez elengedhetetlen a helyi és regionális felelősségvállalás, és hogy az uniós politikákat és intézkedéseket, valamint a finanszírozást a regionális szükségletek figyelembevételével kell meghatározni; ennek kapcsán átfogó megközelítést kell választani, amely a társadalom valamennyi rétegének a javát szolgálja és előmozdítja a regionális fejlődést. Rámutat arra, hogy meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok – különösen a határ mentiek – szerepét a kétoldalú cselekvési tervekben, ehhez pedig meg kell erősíteni a helyi és regionális önkormányzatok jogait és illetékességeit, és elegendő lehívható pénzeszközt kell a helyi és regionális önkormányzatok rendelkezésére bocsátani;

25. megállapítja, hogy szubnacionális szinten és a civil társadalomban kezdetlegesek az EU-ra és az ENP-országok EU-val kötött megállapodásaira vonatkozó ismeretek; felkéri az Európai Bizottságot, hogy az uniós küldöttségekkel együttműködve jelentősen növelje a regionális és helyi szintű együttműködési programok láthatóságát, tájékoztassa és képezze jobban a regionális és helyi szereplőket – elsősorban a tanárok számára biztosított képzési programok és az oktatási anyagok cseréje révén –, és szubnacionális szinten erősítse az ENP-programok kihasználásához szükséges kapacitásépítést;

26. alapvetőnek tartja, hogy erősítsék a fiatalok szerepvállalását és a nők részvételét mint a szomszédságpolitikai partnerországok fejlődésének kulcs tényezőit;

27. konkrét helyi projekteket kér, amelyek érezhető eredményekkel és kedvező hatással járnak a polgárok mindennapi életére;

A jó kormányzás, a jogállamiság és az emberi jogok és polgári szabadságjogok tiszteletben tartása

28. hangsúlyozza, hogy a jó kormányzás, a jogállamiság, a demokrácia, valamint az emberi jogok és demokratikus szabadságjogok tiszteletben tartása alapvető a stabilitás szempontjából. Rámutat arra, hogy az EU szomszédságának társadalmi más-más történelmi háttérrel rendelkeznek és eltérőek a körülményeik, továbbá hogy a demokratikus és emberi jogi normákat sem kívülről, sem felülről nem lehet kikényszeríteni, hanem azoknak alulról felfelé kell kialakulniuk. Hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok szerepét a demokrácia és a jogállamiság társadalomban való meghonosításában. Kiemeli, hogy ezek az alapvető értékek képezik az európai szomszédságpolitika alapját, amely nem sodorható veszélybe. Rámutat, hogy a partnerségi megállapodásokba olyan hatásos intézményi mechanizmusokat kell beépíteni, amelyek képesek ellenőrizni, hogy a partnerek tiszteletben tartják-e ezeket az elveket;

29. rámutat arra, hogy a szomszédságpolitikai partnerországok nagy részében fejleszteni kell a szubnacionális szintű közigazgatási kapacitásokat; megerősíti, hogy az RB és tagjai, valamint a részt vevő önkormányzatok és azok nemzeti szövetségei készek közreműködni a szomszédságpolitikai partnerországok közigazgatási kapacitásainak építésére irányuló programokban. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy teremtsen meg az ehhez szükséges adminisztratív és pénzügyi előfeltételeket; kéri a szomszédságpolitika hatálya alá tartozó államokban a decentralizációs reformok fokozott támogatását; javasolja, hogy állapodjanak meg a szomszédságpolitika hatálya alá tartozó államokkal ágazati kísérleti projekteket, amelyeket a helyi és regionális hatóságok felelőssége mellett hajtanak végre, hogy ily módon tapasztalatokat lehessen szerezni a decentralizációs folyamatokkal;

30. felkéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan projekteket a helyi és regionális képviselők, valamint a helyi önkormányzatok számára, amelyek keretében megszervezhető az uniós helyi és regionális önkormányzatokkal való tapasztalatcsere. Kéri, hogy erőteljesebben támogassák a helyi és regionális önkormányzatok nemzeti szövetségeit annak érdekében, hogy előmozdítsák a helyi és regionális önkormányzatok közötti tapasztalatcsereét a szomszédságpolitikai partnerországokon belül. Kiáll a városok közötti partnerségi programok és a technikai segítségnyújtási és információcsere-program (TAIEX), valamint az ikerintézményi program jelentős bővítése mellett. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az ARLEM, a CORLEAP és az Ukrajnával foglalkozó munkacsoport keretében kidolgozott és az RB által irányított tevékenységeket ne csak politikailag, hanem pénzügyileg is megfelelően támogassa;

31. nyomatékosítja azt az Európai Külügyi Szolgálathoz intézett felhívását, hogy gyakorlati intézkedésként az Európai Bizottság ENP-országokban működő 16 küldöttségének mindegyikén nevezzen ki a helyi és regionális önkormányzatokért felelős kapcsolattartót;

Energiaiügyi együttműködés

32. megállapítja, hogy az energiaügyi kérdésekben való szoros együttműködés az EU szomszédsági kapcsolatainak fontos alkotóeleme, mivel ezen országok közül sokan az uniós tagállamok energiaforrásainak jelentős szállítói; úgy véli, hogy az EU képes csökkenteni a függőségét a külső szállítóktól és energiaforrásoktól azáltal, hogy javítja az energiahatékonyságot az energiaellátási lánc összes szakaszában, maximalizálja a megújuló és egyéb saját energiaforrások használatát, és elsőbbséget biztosít a környezetvédelmi szempontból fenntartható tüzelőanyagoknak vagy technológiáknak. Ily módon a Párizsban elfogadott COP21-célok megvalósításához is hozzájárul majd. Hangsúlyozza, hogy az EU és szomszédjai közötti energiaügyi együttműködésnek mindenképp az energiaiinfrastruktúra és az energiahatékonyság fejlesztésére irányuló projekteket kell magában foglalnia;

33. felhívja a figyelmet arra, hogy a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége az e téren történő együttműködés egyik platformja lehet; ebben a kontextusban felajánlja a Polgármesterek Szövetsége RB-s nagyköveteinek szakértelmét és szaktudását az éghajlatváltozási és energetikai célok ENP-országokban történő megvalósítása érdekében;
34. elismeri, hogy az államoknak joguk van arra, hogy maguk döntsenek energiaellátásukról. Azt kéri, hogy ezzel kapcsolatban következetesen vegyék figyelembe a helyi és regionális önkormányzatok, illetve a polgárok szempontjait. Utal az EU számos településének a földgáz és a kőolaj hidraulikus rétegrepesztés útján történő kitermelésével szembeni határozott ellenállására, és kéri, hogy a legmagasabb szintű uniós környezetvédelmi szabványoknak a földgáz- és kőolaj-kitermelés és -feldolgozás során történő betartását tegyék az ENP-országokkal folytatott energiaügyi együttműködés tárgyává;
35. kéri, hogy az energiahálózatok összekapcsolhatóságát ne csak az EU-n belül fejlesszék, hanem az EU és szomszédjai, valamint a szomszédok szomszédjai között is;
36. aggódik amiatt, hogy néhány ENP-államban erőteljesen emelkedtek az energiaárak. Kéri az Európai Bizottságot, hogy az energia megfizethetőségének előmozdítása mellett elkötelezettségéből merítve dolgozzon ki konkrét stratégiákat az ENP-országok energiaszegénység sújtotta lakosságának támogatására;
37. határozottan úgy gondolja, hogy az energetikai projekteknek az energiadiverzifikációra kell összpontosítaniuk, és nem szabad aláásniuk az ENP-országok tranzitország-státusát;

Szinergiaépítés

38. több tapasztalatcserét ajánl a keleti és a déli szomszédsággal való együttműködés tárgyában, és üdvözli az ARLEM, a CORLEAP és az Ukrajnával foglalkozó munkacsoport tagjainak ezirányú szerepvállalását;
39. az ENP és a szomszédságpolitikai partnerországokban kialakult menekültügyi helyzet enyhítése érdekében szorosabb összehangolást kér az EU által kidolgozott programok között;
40. üdvözli, hogy az Európai Unió kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája úgy fogalmaz, hogy a „középpontját vesztett világban a régiók [...] kulcsfontosságú kormányzati tércént szolgálnak”, illetve kiáll amellett, hogy „világszerte [...] ösztönözni és támogatni fogjuk az együttműködésen alapuló regionális szerveződések kialakítását”. Kéri, hogy a főképviselő és az EKSZ vegye fontolóra és alkalmazza a helyi és regionális önkormányzatok által szerzett tapasztalatokat;

Pénzügyi források

41. hangsúlyozza, hogy az Európai Szomszédsági Támogatási Eszközön keresztül biztosított finanszírozás nem áll arányban az EU szomszédságon belüli politikai ambíciókkal és kihívásokkal, és sajnálja, hogy az ENP felülvizsgálata nem eredményezett a pénzügyi források növelésére irányuló ajánlást;
42. megállapítja, hogy az EU-nak jelenleg minden eddiginél több válsággal kell megbirkóznia, különösen a menekültválsággal, természeti katasztrófákkal és fegyveres konfliktusokkal, amelyek alapvető értékeket sodortak veszélybe. Kiemeli, hogy ezeket a válságokat a 2014–2020-as többéves pénzügyi keret meghatározásának időpontjában még nem lehetett előre látni. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő a többéves pénzügyi keret átdolgozására irányuló, a 4. és a 3. fejezethez tartozó felső korlátok emelésére vonatkozó javaslatot, amely többek között a migrációval és a menekültekkel kapcsolatos válság kezelése érdekében az ENP-források jelentős emeléséhez is vezet, hogy biztosítani lehessen a migránsok fogadását és integrációját, amiért főként a regionális és helyi önkormányzatok felelősek. Az új többéves pénzügyi keret lehetőséget kínál az európai migrációs stratégia prioritásainak végrehajtására elkülönített források megerősítésére;
43. kéri annak a gyakorlatnak a fokozatos megszüntetését, hogy az ENP-forrásokat elsősorban a nemzeti szinttel való együttműködésre összpontosítják; kéri, hogy lehetőleg határozzanak meg az egyes országok körülményeinek megfelelő százalékarányokat a szubnacionális szintű projektek finanszírozása tekintetében. Hangsúlyozza annak szükségességét, hogy az uniós forrásokat céltottan a regionális és helyi szereplők igényeihez igazítsák, többek között kis projektek támogatása és a társfinanszírozás rugalmas kialakítása révén. Javasolja, hogy az Európai Bizottság vegye fontolóra a csatlakozó országok által használt helyi közigazgatást támogató eszköz (LAF) újbóli bevezetésének a lehetőségét, annak hatályát kiterjesztve az európai szomszédságpolitikában részt vevő országokra, ezúttal szigorúbb visszatérítési szabályok mellett, amelyek nyomán konkrét és fenntarthatóbb projektek valósulnak meg. Kéri a finanszírozás felhasználásának gondos ellenőrzését, többek között a civil társadalom részéről.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 11-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Légi közlekedési stratégia

(2017/C 088/14)

Előadó: Ulrika Carlefall Landergren (SE/ALDE), Kungsbacka képviselő-testületének tagja**Referenciaszövegek:** Közlemény: „Európai légi közlekedési stratégia”

COM(2015) 598 final;

Az „Európai légi közlekedési stratégia” című közleményt kísérő szolgálati munkadokumentum

SWD(2015) 261 final;

Rendeletjavaslat a polgári repülés területén alkalmazandó közös szabályokról és az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynökségének létrehozásáról, valamint a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2015) 613 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA**

1. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a légi közlekedési ágazat nagy jelentőséggel bír a gazdasági növekedés, a munkahelyek, a kereskedelem, valamint az EU-n belüli és kívüli kereskedelem és mobilitás szempontjából. A légi közlekedési ágazat önmagában is jelentős gazdasági tevékenységet végez, amely sok munkahelyet teremt;
2. hangsúlyozni kívánja továbbá, hogy a légi közlekedés társadalmi szempontból is jelentős, emellett a területi kohézió szempontjából is nagy jelentősége van, nem utolsósorban annak köszönhetően, hogy a repülés a peremterületek és a gyéren lakott térségek, köztük a szigetek és a legkülső régiók számára is hozzáférést nyújt a nagyobb közös piacokhoz, és elősegíti a kulturális kapcsolatokat. Úgy véli, hogy a fejlődés szempontjából – helyi és regionális szinten is – elengedhetetlen egy versenyképes és hosszú távon fenntartható európai légi közlekedési ágazat;
3. a nemzetközi légi közlekedési piacon az utóbbi években végbemenő strukturális átalakulás fényében – az Európai Bizottsággal egyetértve – úgy látja, hogy egységes légi közlekedési stratégiára van szükség, és támogatja a stratégia célját: az uniós polgárok mobilitásának elősegítését, valamint a versenyképesség megerősítését és a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóság elérését az uniós légi közlekedési ágazat teljes értékhálózatán;
4. felhívja a figyelmet, hogy a repülőterek és a légi fuvarozás fejlesztésében a helyi és regionális önkormányzatoknak igen fontos szerep jut, mivel ők felelősek a lakosság életminőségéért, a környezeti viszonyokért, valamint a területrendezésért és -fejlesztésért. Ahhoz, hogy folytatódhasson az európai légi közlekedés fenntartható fejlesztése, valamint hatékonyabban ki lehessen használni és bővíteni lehessen a repülőterei kapacitásokat, nyílt, átlátható és a bizalomra épülő együttműködésre van szükség területrendezési szempontból a helyi és regionális önkormányzatok, illetve a légi közlekedési ágazat és a repülőterek képviselői között. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy meglegyen a versenyképesség megerősítéséhez és az európai légi közlekedési ágazat vezető szerepének biztosításához szükséges elfogadottság;
5. a fentiek fényében nagyon sajnálatosnak találja, hogy a helyi és regionális szintről és önkormányzatokról nem tesznek említést, amikor arról van szó, hogy közös erőfeszítésekre és együttműködésre van szükség. Ugyancsak hiányoznak a közigazgatási területi, illetve területrendezési szempontok, valamint a helyi és regionális környezeti hatások figyelembevétele, pedig ezek a légi közlekedés hosszú távú fejlesztéséhez szükséges feltételek. A légi közlekedési ágazat képviselői ennek ugyan tudatában vannak, ám mindez mégsem jutott kifejezésre a stratégiában;

A légi közlekedési piac fejlesztése

6. úgy véli, hogy az európai légi közlekedési piac liberalizálása az elmúlt 20 év alatt a régiók és a polgárok hasznára vált. Támogatja a légi közlekedési piac fejlesztésére irányuló javasolt intézkedéseket, többek közt az uniós szintű átfogó légi közlekedési megállapodások megkötését bizonyos országokkal és térségekkel, a versenyjogi rendelkezésekről szóló tárgyalásokat, illetve az olyan intézkedéseket, amelyek hozzájárulhatnak a légi közlekedés további liberalizációjához, és gondoskodnak a tisztességes légi közlekedési versenyhez szükséges egyenlő kiindulási feltételekről. A megtárgyalandó átfogó légi közlekedési megállapodásoknak tiszteletben kell tartaniuk az alapvető ILO-egyezményeket;

7. miközben tisztában van a liberalizációnak az uniós légi közlekedési piacra gyakorolt hatásával, emlékeztet az ehhez kapcsolódó legfontosabb új kihívásokra is, mégpedig arra, hogy elő kell segíteni a kiegyensúlyozott területi fejlesztést, gondoskodni kell arról, hogy a meglévő és az újonnan létrejövő munkahelyek megfeleljenek az európai normáknak, továbbá alkalmazni kell az állami támogatásra vonatkozó szabályokat;

Kapacitás a levegőben és a földön – van-e elegendő?

8. a légi kapacitásokat tekintve megállapítja, hogy a piaci szereplőkkel folytatott párbeszéből az tűnik ki, hogy gyakorlatilag van elegendő légtérkapacitás, és az átlagos késések mennyisége is igen csekély. Ezzel szemben óriási lehetőségek kínálkoznak a hatékonyság és a környezeti teljesítmény növelésére, illetve a költségek korlátozására az egységes európai égbolt végrehajtása és a SESAR-projekt eredményeinek alkalmazása révén, többek közt olyan közös normákkal, amelyek elősegíthetik a légi forgalmi piac megnyitását. A régióknak hasznukra válna egy hatékony és jól integrált légi forgalmi szolgáltatás, ezért ez minden régió érdeke, nem utolsósorban a peremterületeken fekvő, kis repülőtereket üzemeltető régióké. A kis regionális repülőterek hatékonyabb működését például olyan technológiai fejlesztésekkel lehetne elősegíteni, mint a légi forgalom távirányítása;

9. támogatja azt a javaslatot, hogy dolgozzanak ki stratégiai tervet a repülőtéri kapacitások kezelésére uniós szinten, ugyanis a helyzet az, hogy néhány nagyobb repülőter kapacitáshiánnyal küzd, miközben nagyszámú más repülőter nincs elegendően kihasználva. Mivel összességében véve túlkapacitással számolhatunk, biztosítani kell a már meglévő infrastruktúra kiegyensúlyozottabb hasznosítását, egyértelműen pozitív hatást gyakorolva ezáltal a környezetre. Az RB hangsúlyozza, hogy az effajta nemzeti és regionális szintű tervezésnek területi szempontokra kell épülnie. A fő kérdés az, hogy hogyan lehet a lehető legjobban kihasználni a meglévő repülőtéri kapacitásokat. A stratégia kiemeli azokat a különböző régiók közötti összeköttetések terén fennálló különbségeket, amelyek nem mindig magyarázhatók a különböző helyi adottságokkal vagy a kereslet, illetve a kínálati oldal feltételei terén fennálló különbségekkel. Ezek a különbségek jelentős versenyhátrányt okozhatnak bizonyos régiókban, összességében véve a lehetőségek rosszabb, egyenlőtlenebb kihasználását eredményezik, és ártnak a területi kohézióknak. Abból kell kiindulni, hogy Európa minden régiójának ésszerű regionális összeköttetésre van szüksége, ezzel egyidejűleg viszont el kell kerülni a nem jövedelmező repülőterek elszaporodását és a verseny torzulását mindenütt, ahol megvannak a működőképes piachoz szükséges feltételek;

10. örömmel fogadja, hogy az Európai Bizottság továbbra is együtt fog működni a repülőtéri megfigyelőközponttal az Unión belüli és az Unión kívüli összekapcsoltság terén mutatkozó tendenciák Európában való figyelemmel kísérése, valamint a hiányosságok és a meghozandó intézkedések megállapítása terén. A régiók közötti összeköttetéseknek a becsült kereslethez viszonyított összehangolt és folyamatos elemzése, amely kimutatja, hogy melyek a gyengén ellátott régiók, a meglévő repülőtéri kapacitásokról szóló adatokkal együtt értékes kiindulási alapot jelenthetnek a repülőtéri kapacitások kihasználására és fejlesztésére irányuló tervezésben. A megközelíthetőség javítását és a vonzáskörzet szélesítését célzó tervezési intézkedésekkel a kihasználatlan repülőterek vonzerejét is befolyásolni lehet. Az RB úgy véli, hogy az effajta tervezés során tekintettel kell lenni mind a személy-, mind a teherszállításra, intermodális szemszögből kell kiindulni, és ügyelni kell a gazdasági, a társadalmi és a környezeti hatásokra is;

11. megjegyzi, hogy az Európai Bizottság a stratégiában azt kéri a Tanácstól és az Európai Parlamenttől, hogy gyorsan fogadják el a résidőről szóló rendelet módosítására irányuló javaslatot, amelyet az Európai Bizottság még 2011-ben terjesztett elő. Úgy véli, hogy a régiók közötti összeköttetéseket most egyértelműbb prioritásként kell kezelni, mint a módosításra irányuló javaslat előterjesztésekor, és azon a véleményen van, hogy a résidőről szóló rendelet módosítására irányuló javaslatot át kellene dolgozni, hogy az jobban megfeleljen a régiók közötti összeköttetések magasabb prioritásának;

Légi teherszállítás

12. megállapítja, hogy bár a teherszállítás a légi közlekedési ágazat jelentős részét képezi, a légi közlekedési stratégia ezt egyáltalán nem veszi figyelembe. A légi teherszállítás fontos alkotóeleme az áruszállítási és logisztikai tevékenységeknek, amelyek a régiók – különösen a legkülső régiók – fejlődésének feltételeit is befolyásolják, továbbá jelentős regionális tervezési szempont is egyben. Fontos, hogy a tervezés során a légi teherszállításra is figyelmet fordítsanak, méghozzá intermodális logisztikai szempontból. Az RB úgy véli, hogy egy integrált uniós légi közlekedési stratégiában a légi teherszállítást a repülőterek kapacitásának, az intermodalitásnak és a logisztikai hálózatoknak, sőt a késő esti, éjszakai és kora reggeli forgalom okozta zaj problémakörének vonatkozásában is figyelembe kell venni;

Összeköttetések

13. megállapítja, hogy egy régióban a fejlődés feltételeit nagymértékben meghatározza a régió nemzetközi összeköttetések minősége. Regionális szempontból a jó összeköttetés a légi közlekedési ágazattól elvárható elsődleges haszon. Az RB emiatt úgy véli, hogy a régióknak jogos érdekük, hogy az útvonalak fejlesztése révén tenni tudjanak a régió összeköttetésének megerősítéséért és fejlesztéséért. A legkülső régiókban található repülőterek esetében a légi összeköttetés a földrajzi helyzetükből és a más közlekedési lehetőségek hiányából adódó szükségszerűség. Ösztönözhetik is új, közvetlenül elérhető úti célok létrehozását és az úti célok marketingjét. A versenytorzulások elkerülése és a hitelesség megtartása végett átláthatóságra is szükség van;

14. egyúttal felhívja a figyelmet arra, hogy a régióknak az integrált intermodális közlekedési rendszer adja meg a kívánt összeköttetést. A repülésnek ugyan nagy jelentősége van a nagy távolságú, valamint a földrészen belüli és a földrészek közötti összeköttetéseket tekintve, de az, hogy a légi közlekedés hogyan tud együttműködni más közlekedési módokkal a közösségi közlekedési rendszerben, döntő fontosságú a háztól házig való utazás és a jóléti előnyök szempontjából. Ebben az összefüggésben azt is figyelembe kell venni, hogy azoknak, akik repülőtéren vagy annak környezetében dolgoznak, olyan tömegközlekedésre is szükségük van, amely igazodik az ingázáshoz, amelyre javarészt a rendes munkaidőn kívül kerül sor;

A repülőtéri díjak mint eszközök

15. hangsúlyozza, hogy a repülőtéri díjak meghatározásakor nagyon fontos az átláthatóság, valamint a repülőtér és a légi közlekedési vállalatok közötti párbeszéd. Az RB szeretné, ha az uniós légi közlekedési stratégia felkérést tartalmazna arra, hogy összehangolt módon használják ki a környezetvédelmi vonatkozású repülőtéri díjak kiszabásának lehetőségét, tekintettel a zajra és a levegő minőségére. Az ilyen környezetvédelmi vonatkozású repülőtéri díjak széles körben összehangolt felhasználása egyike lehetne azoknak az ösztönzőknek, melyek az üzemanyag-fogyasztás és a környezeti hatások ellen ható gazdaságpolitikai intézkedésekkel együtt elősegíthetik a légiflotta mielőbbi megújítását, ami éghajlati és környezeti okokból fontos. Az RB azt is szeretné, hogy a stratégia általánosságban vegye figyelembe a repülés éghajlati és környezeti hatásainak mérséklése érdekében a légiflotta mielőbbi megújítására irányuló ösztönzés kérdését;

A gyengén ellátott régiók támogatása

16. sajnálattal állapítja meg, hogy az Európai Bizottság a stratégiában nem emelte ki a regionális repülőtereknek a légi közlekedés fejlesztése szempontjából betöltött szerepét és jelentőségét. Ha az Európai Bizottság a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatásban (HL C 99., 2014.4.4., 3. o.) leírt kiegyensúlyozott megközelítést kívánja alkalmazni, figyelembe kell vennie, hogy Európa minden régiójában regionális fejlesztésre és összeköttetésre van szükség, elsősorban a gyéren lakott térségekben, a peremterületeken és a legkülső régiókban, ahol nyilvánvalóan fennáll annak a veszélye, hogy a piac nem képes ezeket az igényeket kielégíteni. Hangsúlyozza, hogy regionális szempontból a közszolgáltatási kötelezettségek kérdése nagyon fontos. Ugyanakkor azt is figyelembe kell venni, hogy a regionális repülőtereknek támogatásra van szükségük ahhoz, hogy hosszú távon, fenntartható módon a gazdasági megterülési küszöb felett maradjanak. A legkülső régiók, a peremterületek és a gyéren lakott térségek, valamint az egyéb okokból jelenleg rossz összeköttetéssel rendelkező régiók számára a nemzeti gazdasági és közigazgatási központokkal, illetve a világ többi részébe való továbbutazáshoz a légi közlekedési csomópontokkal való légi összeköttetések megléte döntő fontosságú a hosszú távú fennmaradáshoz. Ahhoz, hogy az ilyen térségek számára megfelelő fejlesztési körülményeket lehessen teremteni, sok esetben – a közbeszerzési eljárásokon kívül – beruházási és működési támogatásokat is nyújtani kell a repülőterek részére, továbbá a csúcspolgalmi időszakban biztosítani kell a résidőket a légi közlekedési csomópontokban, ahonnan európai vagy interkontinentális célállomásokra lehet továbbutazni. Ez alapvető az EU-n belüli területi kohézió szempontjából, és az RB úgy véli, hogy ezt világosan ki kell emelni a légi közlekedési stratégiában. A Régiók Bizottsága megerősíti korábbi álláspontját, mely szerint az Európai Bizottságnak a nagy repülőterekre kell összpontosítania, és hogy az évente átlagosan kevesebb mint 300 000 főt meg nem haladó utasforgalmú kis repülőterek támogatását célzó intézkedéseket nem kellene az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá sorolni, mivel nem befolyásolják számottevően a tagállamok közötti kereskedelmet, és mivel ezek a repülőterek strukturálisan képtelenek fedezni tőke- és működési költségeiket⁽¹⁾, valamint azért, mert ezek a támogatások a nehezen megközelíthető régiókban a biztonságos és gazdaságilag fenntartható légi közlekedési infrastruktúra fejlesztését szolgálják⁽²⁾. Ennek a rendelkezésnek természetesen együtt kellene járnia az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat nyújtó repülőterek támogatásaira vonatkozó (jelenleg évente 200 000 fő utasforgalomban megállapított) mentességi küszöb jelentős megemelésével, és vissza kellene térni az

⁽¹⁾ A Régiók Bizottsága 2013. november 28-i véleménye: Uniós iránymutatás a repülőtereknek és légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról, COTER-V-043 (HL C 114., 2014.4.15., 11. o.).

⁽²⁾ Lásd az Európai Bizottság 2014. július 23-i, az Angoulême repülőterre vonatkozó határozatát: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-498_en.htm.

általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó, ún. Almunia-csomag hatálybalépése előtt érvényes, évente egymillió utasforgalomban megállapított küszöbértékhez. Erre azonban csak azzal a feltétellel kerülhet sor, hogy más módon nem lehet létrehozni megfelelő összeköttetést;

17. bonyolultnak tartja az állami támogatási szabályoknak – különösen a repülőtereknek és légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról szóló 2014. évi iránymutatásoknak – az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogszabályokkal együttesen való alkalmazását, és úgy véli, hogy az bizonytalanságokhoz vezet azzal kapcsolatban, hogy a helyi és regionális önkormányzatok hogyan nyújthatnak támogatást a regionális repülőtereknek. Az ilyen ügyek intézése az Európai Bizottságnál a tapasztalatok szerint igen sokáig tart, éppen ezért világosabbá és egyszerűbbé kell tenni az engedélyezési eljárást. A bizonytalan és késedelmes ügyintézés jelentősen megnehezítheti annak támogatását, hogy a kis régiók, a peremterületek és a legkülső régiók megfelelő összeköttetési szintet tudjanak fenntartani, és hátrányosan befolyásolhatja ezeknek a régióknak a gazdasági fejlődését;

18. az általános csoportmentességi rendelet a repülőtéri infrastruktúrák támogatásainak a bejelentési kötelezettség alól való mentesítését célzó felülvizsgálata⁽³⁾ kapcsán az RB a regionális repülőtereknek nyújtott beruházási támogatások kezelése tekintetében kifejezetten támogatja az Európai Bizottság megközelítését, amelynek értelmében „nem lenne helyénvaló a támogatás összege alapján megállapítani a bejelentési küszöbértéket, mivel a támogatási intézkedések versenypolitikai hatása elsősorban a repülőtér méretétől, nem pedig a beruházás összegétől függ”. Az RB ezenkívül azt várja az Európai Bizottságtól, hogy „a regionális repülőterekre irányuló támogatással kapcsolatos fogalommeghatározások” esetében biztosítsa a már meglévő uniós jogszabályokkal való összhangot;

Kutatás és innováció

19. örömmel fogadja, hogy a stratégia kiemeli a kutatás, a fejlesztés és az innováció jelentőségét ahhoz, hogy Európa megtarthassa vezető szerepét a légi közlekedési és a repülési ágazatban. Hangsúlyozza, hogy a régiók fontos szerepet töltenek be – nem utolsósorban a régióknak a regionális fejlesztési munkák iránti felelősségét tekintve – az állami, magán- és tudományos körökkel való együttműködésben a kutatás, a fejlesztés és az innováció terén. A légi közlekedés környezeti hatásainak korlátozását elősegítő kutatás és fejlesztés különösen nagy érdeklődésre tart számot a helyi és regionális önkormányzatok részéről. Fontos kutatási terület például a fosszilis összetevőktől mentes, költséghatékony repülőgépjárművek fejlesztése;

Drónok

20. óriási lehetőséget lát a drónok helyi és regionális szintű felhasználásában – nem utolsósorban Európa gyéren lakott részein –, és támogatja azt a törekvést, hogy Európa az élre kerüljön a dróntechnológiák és alkalmazásuk fejlesztésében. A fejlesztési lehetőségek szempontjából ígéretes alkalmazási területnek tekinthetjük például a mezőgazdaságot, ahol a drónok használata elősegítheti a hatékonyság tartós növekedését. A drónalapú szolgáltatások köre és száma várhatóan jelentősen növekedni fog, és ez az üzleti szféra és a polgárok javára szolgál. A drónok felhasználásának fokozódásával egy időben viszont olyan kérdéseket is fel kell vetni és meg kell oldani, mint a biztonság a légtérben és a földön, a magánélet védelme, a felelősség, a rádiófrekvenciák használatának szabályozása és az általános elfogadottság. Ezt figyelembe véve az RB területi hatásvizsgálatot végzett a drónokról. Az RB kockázatalapú és harmonizált, a szubszidiaritás elvét is figyelembe vevő alapvető szabályozást szeretne uniós szinten a drónok mindenféle használatára vonatkozóan, és hangsúlyozza, hogy párbeszédre van szükség az alapvető szabályozás kidolgozásával megbízott EASA és a tagállamok nemzeti, regionális és helyi szintű szereplői között. A dróntechnológiának köszönhetően a repülés az eddigiekhez képest másképpen fog terjedni helyi és regionális szinten, a jogalkotás és a szabályozás során pedig területrendezési szempontokat is figyelembe kell venni. A drónokra vonatkozó általános és egységes szabályozásnak előírásokat kell tartalmaznia a drónok kezelésére és karbantartására vonatkozó képzés és képesítés tanúsításáról és jóváhagyásáról is, olyan formában, amely garantálja az ilyen szakemberek szabad mozgását és a vállalkozásalapítást az Európai Unió bármely térségében;

Éghajlat, környezet és intermodalitás – területfejlesztés a fenntartható fejlődésért

21. furcsállja, hogy az éghajlat kérdését, amely pedig a jövő számára vitathatatlanul az egyik legfontosabb kihívás, a stratégia csak röviden összefoglalva tárgyalja. Ebben a tekintetben felhívja a figyelmet arra, hogy foglalkozni kell az európai

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2016_gber_review/index_en.html.

égbolt széttagoltságának és az éghajlatváltozás mérséklését célzó intézkedések hiányának a kérdésével, mivel ezek fontos tényezők, melyek gátolják a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését. Az, hogy az ICAO keretén belül olyan globális mechanizmus létrehozásán dolgozunk, amely enyhíti a légi közlekedési ágazatnak az éghajlatra gyakorolt hatását, helyes és fontos, ám ez nem akadályozhat meg minket, európaiakat abban, hogy – a stratégiában kitűzött, magasabb környezeti normák fenntartására és idővel megszigorítására irányuló céloknak megfelelően – az ICAO által meghatározott szintnél magasabbra törekedjünk. Különös figyelmet kell szentelni az EUMSZ 349. cikkében szereplő régiók esetében felmerülő megközelíthetőségi és versenyképességi problémák enyhítésére;

22. sajnálja, hogy a légi közlekedési ágazatot (a hajózással együtt) kihagyták a tavalyi párizsi éghajlatvédelmi megállapodásból. Emlékeztet arra, hogy az EU-n belüli légi forgalom már most is az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (EU ETS) hatálya alá tartozik, és a szén-dioxid-kibocsátás korlátozása érdekében nyomatékosan javasolja egy ilyen mechanizmus alkalmazását az EU-n kívül is. Éppen ezért az RB határozottan arra ösztönzi az ICAO-t, hogy a soron következő, 39. közgyűlésén próbálja elérni ebben a kérdésben;

23. hangsúlyozza, hogy az éghajlatra gyakorolt hatások enyhítéséért minden szereplő közös felelősséggel tartozik, és fontos a holisztikus szemlélet, nem szabad pusztán a légi közlekedés által gyakorolt éghajlati hatásokra koncentrálni. Helyi és regionális szinten a szárazföldi közlekedés és a repülőtéri tevékenységek is jelentős részben – akár 50 %-ban is – felelősek a szén-dioxid-kibocsátás egészéért. Az éghajlat szempontjából intelligens intermodális közlekedési megoldások kidolgozására irányuló együttműködés a helyi és regionális önkormányzatok, a magánszektor és a repülőterek között jó példa olyan kezdeményezésre, amely kézzelfoghatóan hozzájárulhat az éghajlati hatások mérsékléséhez. Számos repülőtér dolgozik elkötelezetten olyan programokon, amelyek elősegítik az európai repülőterek által kibocsátott szén-dioxid mennyiségének érezhető csökkenését. Az RB úgy véli, hogy a légi közlekedési stratégiának hangsúlyoznia kellene a helyi és regionális szint felelősségét és a benne rejlő lehetőségeket, hogy aktívan hozzájáruljon a légi közlekedésnek betudható szén-dioxid-kibocsátás visszaszorításához;

24. a légi járművek okozta zajt jelentős kihívásnak tartja, amelyet meg kell oldani ahhoz, hogy az európai légi közlekedés tovább fejlődhessen. Feltűnőnek tartja, hogy ezt a légi közlekedés számára kulcsfontosságú kérdést ennyire elhanyagolják. A légi közlekedés okozta zaj jelentős egészségügyi problémákat és a jóléti szint csökkenését eredményezi. A helyi és regionális önkormányzatoknak a polgárok egészsége, biztonsága és komfortérzete, illetve a területrendezés iránti felelősségüknél fogva központi szerepük van a repülőterek környékén kialakult, a légi közlekedés okozta zaj jellemezte helyzet, valamint az abból eredő érdekellentétek kezelésében;

25. hiányolja továbbá, hogy nem kezelik behatóbban a repülés okozta egyéb környezeti hatásokat, elsősorban a nitrogén-oxidok és az apró részecskék légkörbe kerülését. A stratégia említést tesz az olyan kutatási és fejlesztési projektek várható eredményeiről, mint a Tiszta Égbolt vagy a SESAR, és rámutat, hogy egy éves környezetvédelmi jelentés az EU, a tagállamok és az iparág számára lehetővé teszi majd a légi közlekedési ágazat környezeti teljesítményének jobb vizsgálatát, valamint a különböző intézkedések hatékonyságának nyomon követését. Az RB örömmel fogadja a környezeti teljesítmény effajta módszeres, következetes és rendszeres kiértékelését. A helyi és regionális önkormányzatok számára igen hasznos, ha alacsonyabb földrajzi szintű adatokhoz is hozzáférhetnek;

26. úgy véli, hogy a légi közlekedési stratégiában határozottan el kell ismerni a helyi és regionális önkormányzatok számottevő szerepét, és hatékony együttműködési módszerek kidolgozását szorgalmazza a repülőterek vezetése és a helyi és regionális önkormányzatok között. Fontos, hogy ezt a folyamatot a példamutató megoldások kiemelésével ösztönözzük és támogassuk;

27. úgy véli, hogy a környezeti hatásokat tekintve két alapvető megközelítés létezik, amelyeknek egymást ki kell egészíteniük. Az első az, hogy a kibocsátásokat már a forrásnál korlátozni kell – itt a nemzetközi normáknak és eszközöknek van nagy jelentőségük. A második pedig az, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a repülőterek és a légi közlekedési ágazat képviselőivel együttműködésben, jól működő helyi és regionális szintű területrendezés és más intézkedések útján korlátozzák, illetve valamilyen módon befolyásolják a helyi kibocsátásokat. A helyi és regionális szintű területrendezésnek és a helyi és regionális önkormányzatok ebben betöltött kulcsszerepének jelentősége azonban egyáltalán nem érvényesül a stratégiában, ami súlyos hiányosság.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az európai betétbiztosítási rendszer (EDIS)

(2017/C 088/15)

Előadó:	Hans-Jörg Duppré (DE/EPP), Südwestpfalz járás vezetője
Referenciaszöveg:	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 806/2014/EU rendeletnek az európai betétbiztosítási rendszer létrehozása érdekében történő módosításáról COM(2015) 586 final

I. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(6) preambulumbekzdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A közelmúltbeli válság rámutatott, hogy a belső piac működése veszélybe kerülhet, és hogy egyre növekszik a pénzügyi fragmentáció kockázata. Egy a nemzeti bankszektorhoz viszonyítva nagy bank csődje vagy a nemzeti bankszektor egy részének egyidejű csődje következtében a nemzeti betétbiztosítási rendszerek sebezhetővé válhatnak a súlyos helyi sokkokkal szemben, még a 2014/49/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv által biztosított további finanszírozási mechanizmusok figyelembevételével is. A nemzeti betétbiztosítási rendszerek súlyos helyi sokkokkal szembeni sebezhetősége hozzájárulhat a bankok és az államok közötti kedvezőtlen visszacsatoláshoz, ami aláássa a betétek védelmének homogenitását, erősíti a bizalomvesztést a betétesek körében, illetve piaci bizonytalanságot eredményez.</p>	<p>A közelmúltbeli válság rámutatott, hogy a belső piac működése veszélybe kerülhet, és hogy egyre növekszik a pénzügyi fragmentáció kockázata. Egy a nemzeti bankszektorhoz viszonyítva nagy bank csődje vagy a nemzeti bankszektor egy részének egyidejű csődje következtében a nemzeti betétbiztosítási rendszerek sebezhetővé válhatnak a súlyos helyi sokkokkal szemben, még a 2014/49/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv által biztosított további finanszírozási mechanizmusok figyelembevételével is, amennyiben nem hozzák létre teljes körűen és nem látják el elegendő pénzügyi eszközzel az említett irányelvvel meghonosítandó nemzeti betétbiztosítási rendszereket. A nemzeti betétbiztosítási rendszerek súlyos helyi sokkokkal szembeni sebezhetősége hozzájárulhat a bankok és az államok közötti kedvezőtlen visszacsatoláshoz, ami aláássa a betétek védelmének homogenitását, erősíti a bizalomvesztést a betétesek körében, illetve piaci bizonytalanságot eredményez.</p>

Indokolás

A kijáratás célja annak pontosítása, hogy a 2014/49/EU irányelvben meghatározott, a nemzeti jogba átültetendő nemzeti betétbiztosítási rendszerek különösen sebezhetőek, ha azokat nem valósítják meg teljes mértékben, és a nemzeti alapokat nem töltik fel elegendő forrással.

2. módosítás

(8) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Noha a 2014/49/EU irányelv jelentősen javítja a nemzeti rendszerek kapacitását a betétesek kártalanítására, a bankunió szintjén hatékonyabb betétbiztosítási rendszerekre van szükség a megfelelő pénzügyi eszközök biztosításához, amelyek megalapozzák a betétesek bizalmát és ezáltal megőrzik a pénzügyi stabilitást. A kockázatok szélesebb körben történő megosztásával az európai betétbiztosítási rendszer növelné a bankunió ellenálló képességét a jövőbeni válságokkal szemben és egyenlő védelmet kínálna a biztosított betéteseknek, támogatva a belső piac megfelelő működését.</p>	<p>Noha a 2014/49/EU irányelv jelentősen javítja a nemzeti rendszerek kapacitását a betétesek kártalanítására, a bankunió szintjén hatékonyabb betétbiztosítási rendszerekre lehet szükség a megfelelő pénzügyi eszközök biztosításához, amelyek megalapozzák a betétesek bizalmát és ezáltal megőrzik a pénzügyi stabilitást. A kockázatok szélesebb körben történő megosztásával a működőkép európai betétbiztosítási rendszer növelné a bankunió ellenálló képességét a jövőbeni válságokkal szemben és egyenlő védelmet kínálna a biztosított betéteseknek, támogatva a belső piac megfelelő működését. Ennek azonban előfeltétele, hogy a 2014/49/EU irányelv átültetése révén minden tagállamban megtörténjen ugyanazon előfeltételek megteremtése, amit az Európai Bizottság értékelés révén, egy jelentés keretében 2016. december 31-ig ellenőriz. Az Európai Bizottság a minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásainak megfelelően ugyanezen időpontig elvégzi a benyújtott javaslat hatásvizsgálatát, többek között az intézményvédelem szempontjainak figyelembevételével.</p>

Indokolás

A 2014/49/EU irányelv 19. cikkének (5) bekezdése meghatározza, hogy az Európai Bizottság 2019-ig jelentést nyújt be arról, hogy hogyan működnek a nemzeti biztosítási rendszerek az európai rendszerben. Mivel a most közzétett rendeletjavaslat már a közzététel előtt előterjesztésre került, és közvetlenül a jól működő nemzeti biztosítási rendszerekre épül, az Európai Bizottság jelentését még idén be kellene nyújtani ahhoz, hogy gyakorlati vitára kerülhessen sor. Ugyanez vonatkozik az elvégzendő hatásvizsgálatra.

3. módosítás

(15) preambulumbekkezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>Az egyenlő versenyfeltételek belső piac egészen való biztosítása érdekében ez a rendelet összhangban áll a 2014/49/EU irányelvvvel. Kiegészíti az irányelv szabályait és alapelveit, és biztosítja az európai betétbiztosítási rendszer megfelelő működését, valamint hogy megfelelő finanszírozás álljon rendelkezésre az utóbbi számára. A betétbiztosításra vonatkozó, az európai betétbiztosítási rendszer keretében alkalmazandó alapvető jog tehát összhangban lesz a nemzeti betétbiztosítási rendszerek vagy a részt nem vevő tagállamok kijelölt hatóságai által alkalmazandó, a 2014/49/EU irányelv által harmonizált alapvető joggal.</p>	<p>Az egyenlő versenyfeltételek belső piac egészen való biztosítása érdekében ez a rendelet összhangban áll a 2014/49/EU irányelvvvel. Kiegészíti az irányelv szabályait és alapelveit, és biztosítja az európai betétbiztosítási rendszer megfelelő működését, valamint hogy megfelelő finanszírozás álljon rendelkezésre az utóbbi számára. Ennek kapcsán külön figyelembe veszi a stabil gazdaság, illetve a helyi és regionális bankok, valamint fejlesztési bankok tevékenysége közötti kölcsönös függőséget. Ezek az intézmények elsősorban a helyi, regionális és nemzeti szintű ösztönző intézkedések pénzügyi támogatását biztosítják. A betétbiztosításra vonatkozó, az európai betétbiztosítási rendszer keretében alkalmazandó alapvető jog tehát összhangban lesz a nemzeti betétbiztosítási rendszerek vagy a részt nem vevő tagállamok kijelölt hatóságai által alkalmazandó, a 2014/49/EU irányelv által harmonizált alapvető joggal.</p>

Indokolás

A módosítás célja annak biztosítása, hogy a javaslat kellőképpen figyelembe vegye az állami bankok szerepét.

4. módosítás

1. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
A 2. cikk helyébe a következő szöveg lép:	A 2. cikk helyébe a következő szöveg lép:
„2. cikk	„2. cikk
Hatály	Hatály
(1) Az Egységes Szanálási Mechanizmus céljából ez a rendelet a következő szervezetekre alkalmazandó:	(1) Az Egységes Szanálási Mechanizmus céljából ez a rendelet a következő szervezetekre alkalmazandó:
a) a részt vevő tagállamokban letelepedett hitelintézetek;	a) a részt vevő tagállamokban letelepedett hitelintézetek;
b) a részt vevő tagállamokban letelepedett anyavállalatok, beleértve a pénzügyi holdingtársaságokat és a vegyes pénzügyi holdingtársaságokat, amennyiben az 1024/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban az EKB által végrehajtott összevont alapú felügyelet alá tartoznak;	b) a részt vevő tagállamokban letelepedett anyavállalatok, beleértve a pénzügyi holdingtársaságokat és a vegyes pénzügyi holdingtársaságokat, amennyiben az 1024/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban az EKB által végrehajtott összevont alapú felügyelet alá tartoznak;
c) a részt vevő tagállamokban letelepedett befektetési vállalkozások és pénzügyi vállalkozások, amennyiben az anyavállalatra vonatkozóan az 1024/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban az EKB által végrehajtott összevont alapú felügyelet alá tartoznak.	c) a részt vevő tagállamokban letelepedett befektetési vállalkozások és pénzügyi vállalkozások, amennyiben az anyavállalatra vonatkozóan az 1024/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban az EKB által végrehajtott összevont alapú felügyelet alá tartoznak.
(2) Az európai betétbiztosítási rendszer céljából ez a rendelet a következő szervezetekre alkalmazandó:	(2) Az európai betétbiztosítási rendszer céljából ez a rendelet a következő szervezetekre alkalmazandó:
a) a 3. cikk (1a) bekezdésének 1. pontjában meghatározott részt vevő betétbiztosítási rendszerek;	a) a 3. cikk (1a) bekezdésének 1. pontjában meghatározott részt vevő betétbiztosítási rendszerek;
b) a részt vevő betétbiztosítási rendszerekhez csatlakozott hitelintézetek.	b) a részt vevő betétbiztosítási rendszerekhez csatlakozott hitelintézetek.
Amennyiben ez a rendelet a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 18. pontjában meghatározott kijelölt hatóság által igazgatott részt vevő betétbiztosítási rendszer részére hoz létre jogokat vagy kötelezettségeket, a jogokat vagy kötelezettségeket a kijelölt hatóság jogainak vagy kötelezettségeinek kell tekinteni.”	(3) Az európai betétbiztosítási rendszer céljából ez a rendelet nem alkalmazandó viszont a 3. cikk (1) pontjának 16. (új) alpontja értelmében vett fejlesztési bankokra.
Amennyiben ez a rendelet a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 18. pontjában meghatározott kijelölt hatóság által igazgatott részt vevő betétbiztosítási rendszer részére hoz létre jogokat vagy kötelezettségeket, a jogokat vagy kötelezettségeket a kijelölt hatóság jogainak vagy kötelezettségeinek kell tekinteni.”	Amennyiben ez a rendelet a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 18. pontjában meghatározott kijelölt hatóság által igazgatott részt vevő betétbiztosítási rendszer részére hoz létre jogokat vagy kötelezettségeket, a jogokat vagy kötelezettségeket a kijelölt hatóság jogainak vagy kötelezettségeinek kell tekinteni.”

Indokolás

A fejlesztési bankok határozottan eltérnek a szokásos banki modellektől. Jóllehet refinanszírozásukat a tőkepiacok biztosítják, esetükben a meglévő tőkéjük jellegéből és terjedelméből, valamint működési módjukból adódóan igen csekély a fizetési képesség kockázata. E bankokat ezért ki kell vonni a betétbiztosítási rendszerre vonatkozó követelmények hatálya alól.

5. módosítás

1. cikk (4) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A 3. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés az alábbi 55., 56. és 57. pontokkal egészül ki:</p> <p>„55. »rész vevő betétbiztosítási rendszerek«: a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott betétbiztosítási rendszerek, amelyeket valamely részt vevő tagállam bevezetett és hivatalosan elismert;</p> <p>56. »kifizetési esemény«: a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 8. pontja szerinti befagyasztott betétek keletkezése a részt vevő betétbiztosítási rendszerhez csatlakozott hitelintézet vonatkozásában;</p> <p>57. »a Betétbiztosítási Alap rendelkezésére álló pénzügyi eszközök«: készpénz, betétek és alacsony kockázatú eszközök, amelyek legkésőbb a 2014/49/EU irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül likvidd tehetőek.”;</p>	<p>A 3. cikk a következőképpen módosul:</p> <p>a) az (1) bekezdés az alábbi 16. (új), 55., 56. és 57. pontokkal egészül ki:</p> <p>„16. (új) »fejlesztési bank«: egy tagállam központi vagy regionális kormányzata által létrehozott olyan vállalkozás vagy szervezet, amely nem versenyalapon, hanem nonprofit jelleggel nyújt kedvezményes kölcsönöket az adott kormányzat közpolitikai célkitűzéseinek támogatása érdekében, feltéve, hogy az adott kormányzat köteles biztosítani a vállalkozás vagy szervezet gazdasági bázisának védelmét, valamint az intézmény fennállásának teljes ideje alatt fenntartani annak működőképességét; vagy eredeti finanszírozásának vagy az általa nyújtott kedvezményes kölcsönöknek legalább 90 %-át közvetlenül vagy közvetetten a tagállam központi vagy regionális kormányzata garantálja”;</p> <p>„55. »rész vevő betétbiztosítási rendszerek«: a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott betétbiztosítási rendszerek, amelyeket valamely részt vevő tagállam bevezetett és hivatalosan elismert;</p> <p>56. »kifizetési esemény«: a 2014/49/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 8. pontja szerinti befagyasztott betétek keletkezése a részt vevő betétbiztosítási rendszerhez csatlakozott hitelintézet vonatkozásában;</p> <p>57. »a Betétbiztosítási Alap rendelkezésére álló pénzügyi eszközök«: készpénz, betétek és alacsony kockázatú eszközök, amelyek legkésőbb a 2014/49/EU irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül likvidd tehetőek.”;</p>

Indokolás

Az egységesség jegyében az (EU) 2015/63 rendelet 1. szakasza 3. cikkének 27. pontjában szereplő meghatározást kellene előnyben részesíteni, mivel ebben a meghatározásban minden fontos elem szerepel, és kerülni kell, hogy a jogi aktusok eltérő fogalom meghatározásokat tartalmazzanak.

6. módosítás

74c. cikk (5) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
<p>A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 93. cikkkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a hozzájárulások kiszámítására szolgáló kockázatalapú módszer részletes meghatározása érdekében, összhangban e cikk (2) bekezdésével.</p>	<p>A Bizottság javaslatokat nyújt be a hozzájárulások kiszámítására szolgáló kockázatalapú módszer részletes meghatározása érdekében, összhangban e cikk (2) bekezdésével.</p>
<p>A Bizottság elfogad egy felhatalmazáson alapuló jogi aktust, amely meghatározza a részt vevő betétbiztosítási rendszereknek és – a viszontbiztosítási időszakban – a Betétbiztosítási Alapnak fizetendő hozzájárulások kiszámítására szolgáló módszert. Ebben a felhatalmazáson alapuló jogi aktusban a számítás alapja a biztosított betétek összege és az egyes hitelintézetnek által viselt kockázat mértéke az ugyanazon részt vevő betétbiztosítási rendszerhez csatlakozott összes egyéb hitelintézethez viszonyítva.</p>	<p>A Bizottság szabályozást javasol, amely meghatározza a részt vevő betétbiztosítási rendszereknek és – a viszontbiztosítási időszakban – a Betétbiztosítási Alapnak fizetendő hozzájárulások kiszámítására szolgáló módszert. A számítás alapja a biztosított betétek összege és az egyes hitelintézetnek által viselt kockázat mértéke az ugyanazon részt vevő betétbiztosítási rendszerhez csatlakozott összes egyéb hitelintézethez viszonyítva. Ennek kapcsán figyelembe veszik a további önkéntes nemzeti biztosítási rendszerek meglétét is.</p>
<p>A Bizottság elfogad egy második felhatalmazáson alapuló jogi aktust, amely meghatározza a részt vevő betétbiztosítási rendszereknek az együttbiztosítási időszaktól kezdve fizetendő hozzájárulások kiszámítására szolgáló módszert. Ebben a második felhatalmazáson alapuló jogi aktusban a számítás alapja a biztosított betétek összege és az egyes hitelintézetnek által viselt kockázat mértéke a 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett összes egyéb hitelintézethez viszonyítva. Mindkét felhatalmazáson alapuló jogi aktusnak tartalmaznia kell a számítási képletet, a fajlagos mutatókat, a tagok kockázati osztályait, az egyes kockázati osztályokhoz rendelt kockázati súlyozások küszöbértékeit és az egyéb szükséges elemeket. A kockázat szintjének értékelése az alábbi feltételek alapján történik:</p>	<p>A Bizottság egy második szabályozást javasol, amely meghatározza a részt vevő betétbiztosítási rendszereknek az együttbiztosítási időszaktól kezdve fizetendő hozzájárulások kiszámítására szolgáló módszert. A számítás alapja a biztosított betétek összege és az egyes hitelintézetnek által viselt kockázat mértéke a 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett összes egyéb hitelintézethez viszonyítva. Mindkét felhatalmazáson alapuló jogi aktusnak tartalmaznia kell a számítási képletet, a fajlagos mutatókat, a tagok kockázati osztályait, az egyes kockázati osztályokhoz rendelt kockázati súlyozások küszöbértékeit és az egyéb szükséges elemeket. A kockázat szintjének értékelése az alábbi feltételek alapján történik:</p>
<p>a) az intézmény veszteségviselő képességének szintje;</p> <p>b) az intézmény rövid és hosszú távú kötelezettségek teljesítésére vonatkozó képessége;</p> <p>c) az intézmény finanszírozási forrásainak, valamint tehermentes magas likviditású eszközeinek stabilitása és változatossága;</p> <p>d) az intézmény eszközeinek minősége;</p> <p>e) az intézmény üzleti modellje és igazgatása;</p> <p>f) az intézmény eszközei megterheltségének mértéke.</p>	<p>a) az intézmény veszteségviselő képességének szintje;</p> <p>b) az intézmény rövid és hosszú távú kötelezettségek teljesítésére vonatkozó képessége;</p> <p>c) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 575/2013/EU rendelet 113. cikkének (7) bekezdése, valamint a betétbiztosítási rendszerekről szóló 2014/49/EU irányelv 4. cikke szerinti, jól működő intézményvédelmi rendszer megléte;</p> <p>d) az intézmény finanszírozási forrásainak, valamint tehermentes magas likviditású eszközeinek stabilitása és változatossága;</p> <p>e) az intézmény eszközeinek minősége;</p> <p>f) az intézmény üzleti modellje és igazgatása;</p> <p>g) az intézmény eszközei megterheltségének mértéke.</p>

Indokolás

A módosítások egyfelől az önkéntes védelmi rendszerekkel rendelkező hitelintézetekre vonatkozó számítási módszer kiigazítására szolgálnak. Gondoskodni kell arról, hogy az önkéntes (kiegészítő) rendszerek fenntartásának vonzerejét ne csökkentse kettős fizetési kötelezettség. Másfelől egyértelművé kell tenni, hogy a számítási módszerről nem egyedül az Európai Bizottságnak kell döntenie, hanem azt a rendes jogalkotási eljárás keretében kell meghatározni.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Bevezető megjegyzések

1. elismeri, hogy a világgazdasági válság következményeképpen a lakosság körében fokozódott a bankszektor jelentős részeivel szembeni bizalmatlanság. Egyes nagybankok nagy kockázatú spekulációi jelentős mértékben hozzájárultak a válsághoz, sőt, a pénzügyi rendszerek összeomlásához vezető számos ok egyikét jelentették. Gazdaságpolitikai szempontból a rendszerszinten jelentős bankok megmentése is elkerülhetetlen volt, ám a polgárok részéről komoly bírálatot váltott ki, hogy a tagállamok kezességet vállaltak az elsősorban magánkézben lévő pénzügyi intézmények kockázatos ügyleteiért. Ezért sürgősen oda kell figyelni arra, hogy az európai betétbiztosítási rendszerre vonatkozó megfelelő javaslatok valamennyi tagállamban egyformán erősítsék a polgárok európai bankszektor iránti bizalmát;

2. hangsúlyozza, hogy a tagállamok gazdasági stabilitása és a tagállamban székhellyel rendelkező bankok stabilitása között egyértelmű összefüggés áll fenn. Az európai bankunió rendszerét ennél fogva nem szabad elszigetelten szemlélni, hanem azt mindig a gazdasági stabilitás megteremtésére és szavatolására irányuló, tagállami szintű gazdaságpolitikai irányítási intézkedésekkel kell kísélni. Egyes tagállamokban például a nemzeti csődjogi szabályozás elhúzódó eljárásokhoz vezet, amelyek révén csak jelentős késedelemmel lehet végrehajtási jogcímet szerezni. Az ilyen szabályok ellentétesek az európai bizottsági javaslatok céljaival, mivel felelősség felmerülése esetén lényegesen megnehezítik, sőt, akár tényszerűen kizárják a bankok szanálását;

3. ezzel összefüggésben üdvözli az Európai Bizottságnak a bankunió keretében megfogalmazott törekvéseit, amelyek célja a polgárok bizalmának helyreállítása. A bank-, illetve gazdasági válság láthatóvá tette a bankrendszer gyenge pontjait, amelyeket a következő lépésben következetesen meg kellett szüntetni. A 2014-es betétbiztosítási irányelv (DGSD), valamint a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv mindehhez lényeges területeken hozzájárult, ám ezeket a jogi aktusokat még mindig nem ültették át az összes tagállamban. Ezzel kapcsolatban arra is rá kell mutatni, hogy a javaslat rendelkezik arról, hogy a tagállamok legalább a betétbiztosítási rendszer szerinti teljes biztosítás eléréséig a közös európai alap mellett fenntartsák a már létrehozott nemzeti betétbiztosítási alapokat is;

4. elismeri, hogy a nemzeti betétbiztosítási rendszerekről az európai betétbiztosítási rendszerre történő áttérés fontos lépés, amely – bár a folyamat kockázatos – alapvetően képes lenne biztosítani az Európai Unió polgárai betéteinek biztonságát. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy az Európai Bizottság előbb hatásvizsgálatot végezzen, minden tagállam átültesse a betétbiztosítási irányelvet, és minimalizálják a meglévő kockázatokat. A rendszer csak így képes arra, hogy a betétek védelme mellett a pénzügyi stabilitást is erősítse, és tovább csökkentse a bankok és az államadósság közötti kapcsolatot;

5. úgy véli, hogy mielőtt fontolóra vennék egy európai betétbiztosítási rendszer bevezetését, valamennyi tagállamnak át kell ültetnie a betétbiztosítási irányelvet. Ez különösen igaz a betétbiztosítási rendszerek pénzügyi forrásainak biztosítására és a pénzeszközök felhasználási lehetőségeire (köztük preventív és intézményvédelmi intézkedésekre) vonatkozó egységes előírásokat tekintve. Ha úgy hoznák létre az európai betétbiztosítási rendszert, hogy előtte nem gondoskodnak a nemzeti biztosítási rendszerek közelítéséről, ez nem ösztönözné a végrehajtásra azokat a tagállamokat, amelyek eddig nem ültették át a betétbiztosítási irányelvet. Az európai betétbiztosítási rendszer semmiképpen sem vezethet oda, hogy a stabil és hatékony bankrendszereknek és biztosítási alapjaiknak kelljen felelősséget vállalniuk az instabil rendszerekért anélkül, hogy befolyást gyakorolhatnának ezek kockázatkezelésére. Ezzel összefüggésben rá kell mutatni még arra is, hogy maga a betétbiztosítási irányelv meghatározza, hogy 2019-ig jelentésnek kell készülnie a nemzeti betétbiztosítási rendszerek együtműködéséről. Ez a jelentés egy európai betétbiztosítási rendszer bevezetésének előfeltétele lenne;

6. ezzel összefüggésben ismét felhívja a figyelmet az öt elnök „Az európai gazdasági és monetáris unió megvalósítása” című jelentésével kapcsolatos nyomkövetési intézkedésekről szóló véleményében foglalt kijelentéseire;

7. megállapítja, hogy a tagállamokban található bankok formájukat és méretüket, valamint működési módjukat tekintve is erősen különböznek egymástól. Emellett a tulajdonosi és fenntartói struktúrát illetően is különféle modellek léteznek, ami pedig komoly eltérésekhez vezethet a stratégiai irányvonalat, a vállalt kockázatokat és a piacokon való fellépést illetően;

8. úgy véli, hogy válság idején előnyt jelenthet a modellek diverzifikálása. A különböző nemzeti és regionális sajátosságok szükségessé teszik, hogy a stratégiát rendszeresen a konkrét helyzethez igazítsák. Ahhoz, hogy ne csak megőrizzük az EU és a tagállamok versenyképességét, hanem erősítsük is azt, a meglévő és jól működő rendszereknek be kell illeszkedniük az európai betétbiztosítási rendszerbe;

9. úgy véli továbbá, hogy az európai bankok az Európai Unión belüli és kívüli vállalkozások szempontjából is jelentős szerepet játszanak, és az európai gazdaság alapjaként hozzájárulnak az európai belső piac működéséhez is. A polgároknak és a vállalkozásoknak a bankok és pénzügyi intézmények iránti alapvető bizalma a tagállami köz- és magánberuházások elengedhetetlen feltétele;

Az állami bankok szerepe az EU-ban

10. elismeri, hogy a bankválságnak az európai gazdaságra és intézményekre gyakorolt pusztító hatása ellenére a különböző tagállamokban több példa van arra, hogy a polgárok vagyonának védelme még ebben az időszakban is maradéktalanul biztosított volt;

11. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális közbankok a célkitűzéseiknek és helyi beágyazottságuknak köszönhetően a bank- és gazdasági válság alatt is tovább élvezhették a polgárok bizalmát;

12. megerősíti, hogy a települési és regionális bankok alapvetően nem profitorientáltak, hanem a polgárok általános jólétét tartják szem előtt. Akárcsak a tagállami fejlesztési bankok, a települési és regionális bankok is elsősorban a helyi polgárok és vállalkozások erősítése érdekében működnek. A helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködve lényegesen hozzájárulnak az alapvető infrastruktúra kiépítéséhez és fenntartásához, valamint a kkv-k, a mikrovállalkozások és a startupok finanszírozásához;

13. megjegyzi, hogy a közbankok alacsony kockázattal működnek, és működésüket nemzeti vagy regionális szinten szabályozzák, ami eleve megakadályozza a kockázatos tevékenységek halmozódását vagy más, a kereskedelmi bankok működéséhez kapcsolódó kockázatokat. A közbankok semmiképpen sem okolhatók a gazdasági válság kialakulásáért. Épp ellenkezőleg: gyakran ezek biztosították az állami szektor finanszírozását, míg a pénzügyi piac többi szereplője szinte teljesen elzárkózott ettől;

14. ezért kéri, hogy az Európai Bizottság javaslatai miatt ne érhesse hátrány a helyi és regionális közbankokat. Ennek a banki formának az irányvonala és működési módja nem válhat hátránnyá a nagy, határokon átnyúló tevékenységet folytató bankokkal szemben. Ugyanez vonatkozik a fejlesztési bankokra, amelyek célkitűzésüket és működési módjukat tekintve különböznek a többi pénzügyi intézménytől. Ezeket a különbségeket a hozzájárulások megszabása során figyelembe kell venni;

15. megállapítja, hogy a további nemzeti biztosítási rendszerek, például az intézményvédelmi rendszerek sok esetben célszerűen kiegészíthetik a tiszta betétbiztosítási rendszert. Egy megfelelő rendszer, amely súlyos helyzetben nemcsak a polgárok vagyonát, hanem az intézmény egészét is védi a csatlakozott bankok támogatása révén, a polgárok és a gazdaság bizalmát egyaránt erősíti. Ezenfelül egy megfelelő rendszer keretében átszervezés révén minimálisra csökkenthetők a piacokra gyakorolt hatások;

16. ezzel összefüggésben külön felhívja a figyelmet arra, hogy az európai bizottsági javaslatnak nem szabad oda vezetnie, hogy a működőképes intézményvédelmi rendszerhez tartozó intézmények számottevő többletterhrel szembesüljenek az európai betétbiztosítási alaphoz való hozzájárulások miatt, és ezzel megkérdőjeleződjön ezeknek a bevált intézményvédelmi rendszereknek az egzisztenciája;

A minőségi jogalkotásról szóló iránymutatások határozottabb figyelembevétele

17. emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság 2015. május 19-én előterjesztette a minőségi jogalkotás új rendszeréről szóló iránymutatásokat. Az előírások szerint az egyes javaslatok közzététele előtt a javaslat lehetséges szempontjaival kapcsolatos nyilvános konzultáció formájában meg kell hallgatni az érdekelt feleket. A nyilvánosság megkérdezésének ez a formája – amely jelentős mértékben hozzájárul minden európai, sőt, akár nemzeti és regionális jogi aktus legitimálásához – az európai betétbiztosítási rendszerre vonatkozó jelen javaslat esetében mindazonáltal elmaradt;

18. bírálja, hogy az előterjesztett indokolás nem felel meg a szubszidiaritásról szóló jegyzőkönyv (az Európai Unióról szóló szerződés 2. jegyzőkönyve) 2. és 5. cikkében előírt kritériumoknak, illetve hogy nem végeztek hatásvizsgálatot a javaslat közzététele előtt. A hatásvizsgálat a minőségi jogalkotás alapvető része. A jogalkotási javaslat gazdasági, valamint szociális és politikai hatásaira vonatkozó előzetes értékelés hiánya nemcsak jelentős költségekkel, hanem nem kívánt következményekkel is fenyeget. Ezenkívül a megfelelő hatásvizsgálatok eredményeinek közzététele számottevően hozzájárul a jogalkotás átláthatóságának javításához is;

19. ennél fogva arra kéri az Európai Bizottságot, hogy pótolja az elmaradt eljárásokat, és utólag nyújtsa be a szubszidiaritással kapcsolatos indokolást, még mielőtt a jogalkotási eljárásban részt vevő intézmények megtárgyalnák a javaslatot. Az eljárásban részt vevő intézmények csak valamennyi jogalkotási lehetőség megismerése és a javaslat hatásainak átfogó értékelése után tudnak gyakorlati szempontból megfelelő eredményeket elérni. Jelentős aggályok merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság javaslata összeegyeztethető-e a szubszidiaritás és az arányosság elvével;

20. ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy az Európai Bizottság javaslatai nem veszik figyelembe az intézményvédelmi rendszereket. A javaslat előreláthatólag jelentős következményekkel jár majd azokra a tagállamokra nézve, amelyek a betétbiztosítás új szabályozására vonatkozó 2014-es irányelv átültetésének keretében immár létrehozták a megfelelő rendszereket. Ezzel összefüggésben kérjük, hogy az Európai Bizottság fejtse ki, hogy az új javaslatok hogyan fogják kezelni ezeket a rendszereket;

21. kéri, hogy a hozzájárulások megszabásának alapjául szolgáló tényleges kvóták magában a javaslatban szerepeljenek, és azokat az Európai Bizottság ne felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján állapítsa meg. A hozzájárulások megszabásának alapja jelentős terelő hatást gyakorol az érintett pénzügyi intézményekre és a betétbiztosítási rendszerek stabilitására, ezért erről a Tanács és az Európai Parlament közreműködésével kell határozni;

Az európai betétbiztosítás megfelelő jogalapja

22. úgy véli, hogy a megfelelő javaslat jogalapjaként nem az EUMSZ 114. cikkét, hanem az EUMSZ-nek a hatáskörök kiegészítésére vonatkozó 352. cikkét kell felhasználni. Az EUMSZ 114. cikke a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítésére vonatkozó intézkedéseket tesz lehetővé a belső piac megteremtése céljából. Ez azonban nem alapozza meg az Európai Unió belső piacra vonatkozó általános jogalkotási hatáskörét, csak arra szolgál, hogy orvosolja a belső piac működőképességének az eltérő nemzeti előírásokból adódó hiányosságait;

23. úgy ítéli meg, hogy az európai betétbiztosítási rendszerre irányuló javaslat célja elsősorban az Európai Unió gazdaság- és monetáris politikájának alapját képező pénzügyi stabilitás, és ezért az EUMSZ 352. cikkének kell jogalapként szolgálnia;

Európai pénzügyi politika – a vagyon védelme mint prioritás

24. kéri, hogy mielőtt bevezetnék az európai betétbiztosítási rendszert, leelőször zárják ki a banki mérlegekben még mindig fennálló kockázatokat. Az Európai Bizottság e területen eddig előterjesztett javaslatai nem kellően konkrétak. Egy harmonizált betétbiztosítási rendszer ugyanakkor logikusan átgondolva a kockázat minimálisra csökkentését célzó konkrét intézkedéseket feltételez, amelyeket az Európai Bizottságnak utólagosan, de még a javaslatok további tárgyalása előtt mindenképpen elő kell terjesztenie;

25. úgy véli, hogy – tekintettel a tagállami bankszektorok eltérő struktúráira – nem létezhet egységes megoldás. A működő rendszereket helyett meg kell őrizni, és integrálni kell az európai rendszerbe. A javaslat semmiképpen sem vezethet oda, hogy a tagállamokban szükségessé váljon valamennyi rendszer átrendezése, ami jelentős költségekkel és – főként – jelentős bizonytalansággal járna a megfelelő előírások működőképességét és biztonságát illetően;

26. olyan európai bankpolitikát kér, amely teljes mértékben védi az Európai Unió polgárait és vagyonukat. Egy ilyen rendszernek elsősorban helyre kell állítania, illetve meg kell őriznie a polgároknak a pénzügyi rendszerek és piacok működésébe vetett bizalmát. Az európai betétbiztosítási rendszer ezzel szemben nem vezethet a nagykockázatú spekulációk ösztönzéséhez vagy bármilyen formában való támogatásához. A megbízható pénzügyi politika prioritásként történő előmozdításához inkább makrogazdasági szempontból észszerű intézményi modellekre van szükség;

27. úgy véli továbbá, hogy a betétbiztosítás európai rendszere nem vezethet a konzervatívan működő pénzügyi intézmények hátrányba hozásához. Fontos, hogy azok a bankok, amelyek elsődlegesen nagykockázatú ügyletekben vesznek részt, a betétbiztosításhoz való nagyobb hozzájáruláson túlmenően további előírásoknak is megfeleljenek, azt kizárandó, hogy a felelősség azokra a kis intézményekre helyeződjön át, amelyek elsősorban az alacsony kockázatú területen aktívak, vagy csak helyi szinten, a reálgazdaság finanszírozása érdekében tevékenykednek;

28. bírálja, hogy az Európai Bizottság rendeletjavaslata nem tartalmaz kellően részletes információkat a tervezett európai betétbiztosítási alap konkrét alkalmazását illetően. Így nem világos, hogy a pénzeszközöket fel lehet-e használni megelőző, illetve alternatív intézkedésekre, és ha igen, akkor mely stádiumban és milyen mértékben. A betétek pusztá biztosítása kártalaníthatja ugyan a megtakarítókat a biztosítási érték összegéig, de maga a felelősség ettől még nem hárítható el. Nemzetgazdasági, de politikai szempontból is a felelősség felmerülésének elkerülését kell a legfontosabb prioritásnak tekinteni.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv

(2017/C 088/16)

Előadó: Babette Winter (DE/PES), Tübingia miniszterelnöki hivatalának európai ügyekért és kultúráért felelős államtitkára

Referenciaszöveg: Az Európai Bizottság közleménye: Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv

COM(2015) 614 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a termékek, az erőforrások és az anyagok értékének az életcikluson belüli megőrzésén alapuló körforgásos jelleg erősítésével fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, technológiailag élenjáró, az erőforrásokkal takarékos és erőforrás-hatékony gazdaságot hozzon létre, amely tartós versenyelőnyt és munkahelyeket teremt Európában;
2. hangsúlyozza, hogy emlékeztet továbbá arra, hogy a kitűzött célok elérése érdekében a fellépéseknek minden tagállamban ugyanazt a keretet kell biztosítani, lehetővé téve, hogy a „zöld foglalkoztatás” kezdeményezésnek és az új európai készségfejlesztési programnak ⁽¹⁾ megfelelően a körforgásos gazdaságban várhatóan létrejövő új foglalkoztatási területeken (ökológiailag fenntartható építőipar, hulladékkezelés stb.) foglalkoztatási lehetőségek jöjjenek létre, és a munkavállalók a keresletnek megfelelő képzést kapjanak. Megfelelő támogatási és képzési intézkedésekkel sok munkanélküli visszavezethető lenne a munkaerőpiacra, a munkavállaló számára pedig összességében új munkalehetőségek nyílhatnak;
3. hangsúlyozza, hogy az uniós termelés és fogyasztás által kiváltott számos probléma a Föld más tájaira – elsősorban a fejlődő és feltörekvő országokra – is kihat, és hogy a termelés és a fogyasztás átalakítása révén ott is kedvező hatásokra lehet számítani. Az RB elkötelezett az EU politikai fellépése, gazdasága és társadalmi tekintetében ebből adódó felelősség vállalása mellett, és – az ENSZ 2030-ig szóló, 2016. január 1-jén életbe lépett fenntartható fejlesztési menetrendjére is tekintettel – azt ajánlja, hogy azokra az intézkedésekre összpontosítsanak, amelyek nemzetközi szinten gondoskodnak arról, hogy az EU-n kívül is meghozzák a források védelméhez és kíméléséhez szükséges intézkedéseket;
4. hangsúlyozza, hogy a zárt körforgásos gazdaság ambiciózus céljának eléréséhez elengedhetetlen, hogy valamennyi politikai szint hajlandó legyen meghozni a szükséges intézkedéseket. Ezek közé tartozik a termékek és szolgáltatások környezettudatos tervezése, a hulladék keletkezésének megakadályozása, az anyagok és összetevők újrafeldolgozása, újrafelhasználása és újrahaználata, valamint a káros összetevők csökkentése és az irritáló összetevők újrafeldolgozása, a javíthatóság, az újrafeldolgozhatóság, a korszerűsítés és a tartósság előmozdításának érdekében. Emellett arra is szükség van, hogy tartósan megváltozzon az e témáról alkotott közfelfogás és a fogyasztói magatartás, valamint hogy létrejöjjön egy megbízható piac a másodlagos nyersanyagokból előállított termékek és anyagok számára;
5. támogatja a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről szóló tanácsi következtetéseket ⁽²⁾, amelyek a körforgásos gazdaságra vonatkozó európai bizottsági cselekvési terv kellő időben történő, célratörő végrehajtását szorgalmazzák, és úgy fogalmazzák, hogy a körforgásos gazdaságra való áttéréshez egyrészt hosszú távú elkötelezettségre és fellépésre van szükség számos politikaterületen az EU-ban és minden tagállami kormányzati szinten, másrészt pedig arra, hogy minden kormányzat aktívan együttműködjön az összes szinten részt vevő összes gazdasági szereplővel;

⁽¹⁾ COM(2014) 446 final, COM(2016) 381 final.

⁽²⁾ A Környezetvédelmi Tanács 2016. június 20-i következtetési, http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/env/2016/06/st10444_en16_pdf/.

6. ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet arra, hogy a hulladékgazdálkodási szolgáltatások gyakran az EUMSZ 14. cikke értelmében vett általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak számítanak, és az általános érdekű szolgáltatásokról szóló, 26. jegyzőkönyv többek között a helyi és regionális hatóságoknak széles mérlegelési jogkört biztosít ezen a területen. Ennek köszönhetően optimális regionális és helyi hulladékgazdálkodási megoldásokat lehet kidolgozni és megvalósítani;
7. utal arra, hogy a szereplők és az ágazatok közti hatékony együttműködés elengedhetetlen egy körforgásos rendszer létrehozásához. A közös termékfejlesztés, az informatika és az információcsere által elérhető átláthatóság, a közös gyűjtési rendszerek, az ágazati szabványok, valamint az ösztönzők és a közvetítői mechanizmusok harmonizációja úgy valósulhat meg, ha együttműködési platformokat és klasztereket hoznak létre azokban a különböző ágazatokban, amelyekben a vállalatok és a politikai döntéshozók együttműködnek;
8. úgy véli, hogy a valódi paradigmaváltás érdekében a körforgásos gazdaságra vonatkozó stratégia egészének arra kell alapulnia, hogy a teljes életciklust („cradle-to-cradle”) figyelembe véve ökológiai szempontból legjobb megoldásokra törekedjenek – mégpedig függetlenül az egyes jogszabályok, stratégiák és eszközök jelenlegi formájától, amelyek további alakítását és megfelelő módosítását vagy kiegészítését az átfogó cél alá kell rendelni;
9. meggyőződése, hogy ez csak úgy sikerülhet, ha a cselekvési tervben említett rövid távú tervekben túlmenően konkrét és reális közép- és hosszú távú célokat is kitűznek, amelyek valamennyi érdekelt fél számára lehetővé teszik, hogy megbízható alapokon elindítsák a szükséges tervezést és megteremtsék az infrastrukturális előfeltételeket;
10. ezért – a politikai tervezési és végrehajtási folyamatok hosszadalmisságára tekintettel – a 2050-ig ⁽³⁾ tartó időszak távlatában történő tervezést ajánlja, 2030-ra vonatkozó köztes célok és intézkedések meghatározásával;
11. úgy véli, hogy fontos első lépésként egy kritikus helyzetfelmérést kell végezni, amely feltárja, hogy a támogatási programok, támogatások és szabályozási intézkedések mely esetekben nem eredményesek, sőt, akár kontraproduktívak, és mely kiemelt problémákat milyen időtávlatokban kell kezelni;
12. úgy véli, hogy a kutatási programok, támogatási intézkedések és az önkéntes eszközök szűk körű hatásuk miatt csupán kiegészíthetik az EU előtt álló kihívások megfelelő kezelését. A csekély hatást illetően példaként említhető az EMAS, a 20 éve fennálló uniós környezetvédelmi vezetési rendszer, amelyet eddig EU-szerte körülbelül 4 000 vállalkozás és nem kereskedelmi jellegű intézmény vezetett be, amelyek körülbelül 10 000 telephellyel rendelkeznek. Ezzel szemben mintegy 30 millió vállalkozás lemondott ennek az eszköznek a használatáról;
13. ambiciózus jogszabályi előírásokat ajánl, amelyeket támogató intézkedésekkel kell kísérni. Ennek kapcsán innovatív megközelítéseket, például a „top runner” megközelítést ⁽⁴⁾ is alkalmazni kell. Ez a természeti erőforrások és az éghajlat mellett előnyös különösen a fogyasztók számára, akiknek hosszú távon kisebb költségeket kell viselniük, valamint a gazdaság számára, amely innovációs előnyre tesz szert a versengő gazdaságokkal szemben;
14. megállapítja, hogy sok helyi és regionális önkormányzat máris elindított az erőforrás-hatékonyság és a körforgásos gazdaság előmozdítására irányuló különféle kezdeményezéseket. E kezdeményezések jó példák, amelyek mások számára is irányt mutathatnak. Az Európai Bizottságnak támogatnia kellene a tapasztalatcserére szolgáló meglévő platformokat;
15. sajnálja, hogy a képzés és a tudatosságnövelés szempontja egyáltalán nem jelenik meg a cselekvési tervben, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt a tagállamokkal, a helyi és regionális önkormányzatokkal és egyéb partnerekkel közösen dolgozza ki, és a tudatosság fokozása érdekében ösztönözze a tudásfejlesztést és -megosztást, illetve a folyamatok terén bevált legjobb gyakorlatok cseréjét. Ennek kapcsán üdvözlö, hogy az üzleti, a kutatási és az oktatási szektor közötti szoros együttműködés eredményeképpen a megfelelő mesterfokozatú képzési és szakképzési programokban külön specializációs modulokat hoztak létre;

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2015. július 9-i állásfoglalása: „Az erőforrás-hatékonyságról: úton a körforgásos gazdaság felé” (2014/2208 (INI)).

⁽⁴⁾ CDR 140/2011.

Terméktervezés és termelési folyamatok

16. megállapítja, hogy az Európai Bizottság a bevált stratégiákban bíz, és sok területen hiányoznak a konkrét intézkedések, így például a szóban forgó stratégiák alkalmazására és végrehajtására vonatkozó egységes kritériumok is. A kiterjesztett termékfelelősségre vonatkozó bejelentett jogalkotási javaslatoknak azonban azt is konkretizálniuk kell, hogy a gyártók hogyan valósíthatják meg a termékek valamennyi költségének internalizálását a teljes értékteremtési lánc mentén;

17. a kiemelt célok és az összes politikai terület koherenciájának elérése érdekében ajánlja, hogy a támogatásokra vonatkozó engedélyek felülvizsgálatakor vezessenek be olyan folyamatokat, amelyek biztosítják, hogy a jövőben ne kaphassanak támogatást olyan termelési létesítmények vagy termékfejlesztések, amelyek nem felelnek meg a környezettudatos tervezés előírásainak;

18. hangsúlyozza, hogy alapvetően át kell dolgozni a környezettudatos tervezésre vonatkozó előírásokat⁽⁵⁾, és meg kell fontolni termék- vagy ágazatspecifikus környezettudatos tervezési előírások meghatározását;

19. e tekintetben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mielőbb terjesszen elő egy a környezetbarát tervezéssel kapcsolatos ambiciózus munkatervet a 2009/125/EK irányelv (a környezetbarát tervezésről szóló irányelv) végrehajtására vonatkozóan. Ennek a munkatervnek eredetileg a 2015–2017 közötti időszakot kellett volna lefednie;

20. hangsúlyozza, hogy a termelésből származó hulladékok és melléktermékek másodlagos nyersanyagként szolgálhatnak más termelési folyamatokhoz, és e téren különösen a számos régió gazdaságának gerincét alkotó kis- és középvállalkozásoknál (kkv-k) sok a lehetőség az ipari szimbiózisra a valódi körforgásos gazdaság megvalósítása céljával. A kkv-k útjában álló szabályozási akadályokat a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell, és az új jogszabályokban csak minimális mértékűeket szabad bevezetni; így például meg kellene valósítani a mellékterméknek való minősítésre és a hulladékstátusz megszüntésére vonatkozó kritériumok meghatározására irányuló intézkedéseket, amelyeket a hulladéki-irányelv 5. cikkének (2) bekezdése és 6. cikkének (2) bekezdése sorol fel;

21. ajánlja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy a gazdaság tekintetében is határozzanak meg kötelező szabályozást az értékteremtési lánc menti fenntartható beszerzésre és együttműködésre vonatkozóan, amennyiben a vállalt önkéntes kötelezettségeknek nem tesznek megfelelő időben és kielégítő mértékben eleget; Ebben a folyamatban a tagállamoknak konzultálniuk kellene a regionális és helyi önkormányzatokkal;

22. megállapítja, hogy az EMAS 12. pontban említett csekély elterjedtsége ellenére ez az eszköz alapvetően nagy lehetőségeket rejt a (termelési) folyamatok során megvalósuló (nem hatékony és/vagy a környezetre káros) anyagáramlások felismerésére és számbavételére, és ezért üdvözli, hogy az Európai Bizottság a cselekvési tervben fontolóra veszi ennek az eszköznek a javítását a vállalkozások, különösen a kkv-k előnyére. Emlékeztet arra, hogy az EMAS ezenkívül rendszerszintű átláthatósága és ellenőrzése okán az egyetlen olyan irányítási rendszer, amely különösen alkalmas az ilyen anyagáramlások megbízható ellenőrzésére;

23. ennek kapcsán azt ajánlja, hogy az EMAS-t mint a szükséges adatok és igazolások hiteles tanúsítására szolgáló önkéntes eszközt az eddigieknél sokkal nagyobb mértékben építsék be más jogszabályokba és a kapcsolódó végrehajtási intézkedésekbe;

Fogyasztás

24. hangsúlyozza, hogy a termékek egyre rövidülő használati ciklusának problémája szempontjából, például az elektronikus berendezések és a ruházat esetében nagyobb a szerepe a fogyasztói magatartásnak és a társadalmi trendeknek, mint az állítólagos és tényleges műszaki elavulásnak;

25. ezen elsősorban társadalmi és etikai háttérre tekintettel nyomatékosan rámutat arra, hogy az Európai Bizottságnak, a tagállamoknak, valamint különösen a helyi és regionális önkormányzatoknak mint a polgárokhoz a legközelebb álló politikai szintnek intézkedéseket kell hozniuk a képzés, a továbbképzés és a képesítés területén, amelyek mind a polgárok, mind a gazdaság részéről lényegesen javítják a fenntartható, illetve nem fenntartható fogyasztás, a hulladékkezelés megelőzése, az erőforrások megőrzése és a környezet, a gyártói felelősség, valamint a terméktervezés és -reklám közötti összefüggések megismerését és megértését, mind a polgárok, mind a gazdaság részéről. Ajánlja, hogy e szempontok kiemelten szerepeljenek a képzési programokban és felvilágosító kampányokban;

⁽⁵⁾ CdR 4083/2014; 2014/2208(INI) európai parlamenti állásfoglalás.

26. ajánlja, hogy megfelelő címkézés révén tegyék teljes terjedelmükben átláthatóvá a termékek környezeti hatásait, ennek során felhasználva a jelenleg létező címkékkel szerzett tapasztalatokat; Fontos, hogy a címke egyszerű és érthető legyen, illetve áttekinthető és ellenőrizhető információkat tartalmazzon;

27. úgy gondolja, hogy erre remekül alkalmas a termékek környezeti lábnyomát meghatározó megközelítés, rámutat azonban arra, hogy annak módszertani kidolgozásához még jelentős erőfeszítésekre van szükség, és a termékek környezeti lábnyomának meghatározása csak akkor tudja eredményesen megszüntetni a címkék sokféleségét és az átláthatóság ebből eredő hiányát, ha azt általánosan kötelezővé teszik. Ehhez az szükséges, hogy a környezeti lábnyom meghatározására szolgáló módszer a termégyártók számára egyszerűen kezelhető legyen, anélkül hogy emiatt veszítene kifejezőerejéből és ellenőrizhetőségéből. Ennek kapcsán figyelembe kell venni a gyártók versenyképességét és az arányosság szempontjait is; Ezt elősegítené egy olyan európai márka létrehozása, amellyel megalapozható az egyértelmű és pozitív hírnév, amely utat nyithat a körforgásos gazdaság számára. A márka és népszerűsítése számára stratégiát kell létrehozni, ennek végrehajtásához pedig szükség van egy például fejlesztési programokat és európai szintű reklámkampányokat tartalmazó tervre;

28. sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy az adórendszer középtávú átalakításával vessenek ki nagyobb adót az elsődleges nyersanyagok fogyasztására, mint az újra felhasználható másodlagos nyersanyagokra, anyagokra és összetevőkre, hogy ezáltal jelentősen növeljék a körforgásos gazdaságba már bekerült nyersanyagok, anyagok és összetevők újrafelhasználásának vonzerejét az új elsődleges nyersanyagok felhasználásával szemben. Az uniós heá-irányelvet lehetőség szerint felül kellene vizsgálni, hogy ne akadályozza a különböző héamértékek e célra történő alkalmazását. Emellett az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak a helyi és regionális önkormányzatokkal együttműködve más erre alkalmas gazdasági eszközökkel is jobban támogatniuk kellene a másodlagos nyersanyagok, anyagok és összetevők felhasználását;

29. elismeri, hogy a zöld közbeszerzés a bruttó hazai termékben fennálló nagy részesedése folytán a körforgásos gazdaság fontos motorja lehet. Az RB ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok nagyon nagy részt képviselnek az uniós közbeszerzésekben, és ezért kulcsszerep hárul rájuk a zöld közbeszerzés területén. Ezáltal a zöld gazdaság megkapja a szükséges növekedési ösztönzőket, és komoly foglalkoztatási lehetőségek nyílnak meg, így a kvk-kra vonatkozó zöld cselekvési terv és a zöld foglalkoztatási kezdeményezés jobban megvalósítható⁽⁶⁾;

30. megállapítja, hogy továbbra is hiányzik a már sok éve népszerűsített zöld közbeszerzés lényegi megvalósítása, és ezért üdvözlö minden európai bizottsági kezdeményezést, amely e beszerzési politika hatékonyabb végrehajtásához vezet; rámutat arra, hogy a közbeszerzés során fontos nemcsak a legalacsonyabb árat nézni, hanem az úgynevezett „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat”-ot is. Ez azt jelenti, hogy nagyobb hangsúlyt kapnak azok a beszerzési lehetőségek, amelyek teljes életciklusra vetített költsége alacsonyabb, technológiai teljesítményük magas és összességében fenntarthatóbbak; az ilyen gyakorlatokat fel kellene venni a strukturális alapokról szóló rendeletekbe, mivel így javítani lehetne a másodlagos nyersanyagok piacra jutását;

31. megállapítja, hogy még ha az uniós tagállamok végre is hajtották az új uniós közbeszerzési szabályokat⁽⁷⁾, vannak még más lehetőségek is fenntartható, versenyképes és átlátható közbeszerzésre. Ilyenek például az intelligensebb szabályok és az elektronikus eljárások fokozott használata. Meggyőződése, hogy jobban fel kellene hívni a vállalkozók (különösen a kvk-k) figyelmét az átdolgozott uniós közbeszerzési szabályok által kínált új lehetőségekre;

32. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy terjesszenek elő iránymutatásokat és javaslatokat a zöld közbeszerzés alkalmazásának ösztönzése érdekében. Az Európai Bizottság által kiadott „Buying Green! A Handbook on green public procurement” kézikönyv megfelelő kezdet e tekintetben; ezenkívül kéri, hogy az említett kézikönyvben egyértelműen sorolják fel azokat a másodlagos anyagokat és nyersanyagokat, valamint az ilyen anyagok felhasználásával előállított termékeket, amelyekre a zöld közbeszerzés alkalmazandó;

33. a 2016-ban hatályba lépett uniós jogi keret jövőbeli módosításaira tekintettel kéri a zöld közbeszerzés kötelező figyelembevételét azon közbeszerzési szerződések esetében, amelyek túllépik az uniós szintű közbeszerzési eljárás indításának küszöbértékeit, valamint az olyan projektek esetében, amelyeket közpénzből támogatnak. Az uniós támogatási programok tekintetében minden esetben zöld beszerzéseket kellene megvalósítani, hogy ezek a projektek példaként és ösztönzőként szolgálhassanak a zöld közbeszerzési eljárás alkalmazására;

⁽⁶⁾ COM(2014) 440 final, COM(2014) 446 final.

⁽⁷⁾ 2014/23/EU, 2014/24/EU és 2014/25/EU irányelv.

34. ennek megfelelően ajánlja, hogy az uniós jog következetességének biztosítása érdekében és az előző ajánlással összhangban dolgozzák át a közbeszerzésről szóló irányelvet (2014/24/EU) úgy, hogy a közbeszerzésben alapvetően előnyben kelljen részesíteni a fenntartható, erőforrás-kímélő és erőforrás-hatékony termékeket és megoldásokat, és azok elutasítását meg kelljen indokolni. Ezenkívül azt javasolja, hogy írjanak elő egy olyan ellenőrzést, amely az értéktérmetési lánc egészének figyelembevétele mellett szembeállítja egymással és értékeli a hagyományos, kizárólag a rövid távú ár-érték arányra és nyereségre összpontosító közbeszerzési intézkedések, valamint a zöld közbeszerzési intézkedések költségeit; ezenkívül azt ajánlja, hogy a beszerzésekkel kapcsolatos közzétételi rendszereket fejlesszék úgy, hogy szükség esetén ezek összehasonlító adatokkal szolgálhassanak a különféle beszerzésekről és ezek kritériumairól;

Hulladékártalmatlanítás

35. támogatja, hogy az Európai Bizottság jobban együtt kíván működni a tagállamokkal az uniós hulladékjog jobb végrehajtása érdekében, és hangsúlyozza, hogy ennek kapcsán fontos szerepet kell játszaniuk a helyi és regionális önkormányzatoknak. Az RB kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy a tagállamok szorosan bevonják a helyi és regionális önkormányzatokat a szükséges technikai és adózási intézkedésekbe, valamint a bevált eljárások cseréjébe;

36. megismétli azt az Európai Bizottsághoz és a tagállamokhoz intézett felhívását, hogy támogassák a magas színvonalú újrafeldolgozás bevezetését, különösen a még kevésbé fejlett régiókban, és ehhez gyorsítsák fel az olyan gazdasági eszközök, mint például a „szennyező fizet” elv, a hulladéklerakási díjak, valamint a termelt hulladék mennyisége szerinti díjrendszerek bevezetését is ⁽⁸⁾;

37. hangsúlyozza, hogy azokra az uniós régiók és tagállamok között létező különbségekre tekintettel, amelyek a jelenlegi hulladékgazdálkodási uniós joganyag által kitűzött célkitűzések teljesítését illetően állnak fenn, rendkívül fontos az e területen megvalósuló együttműködésnek és a bevált gyakorlatok megosztásának a bátorítása, hogy a kevésbé eredményes tagállamok és régiók segítséget kapjanak a végső célkitűzések teljesítéséhez. Különösen a kis népsűrűségű, valamint a szigetjellegű és legkülső régiókról van szó, amelyek népességproblémákkal küzdenek és távol esnek a hulladékfeldolgozási helyszínektől, mivel ezekben szinte lehetetlen elérni a teljes hulladékmentesség célkitűzését;

38. hangsúlyozza, hogy a fogyasztókat sokkal intenzívebben be kell vonni a hulladékártalmatlanítással kapcsolatos valamennyi intézkedésbe. Ehhez a szilárd kommunális hulladék kezeléséért felelős helyi és regionális hatóságoknak átlátható módon értesíteniük kell minden anyag kezelési eljárásairól és újrafeldolgozásának nyomon követéséről azzal a céllal, hogy a fogyasztókat jobban bevonják a hulladékok megfelelő ártalmatlanításába, illetve újrafeldolgozásába;

39. hangsúlyozza, hogy a kkv-k európai belső piaci versenyképessége szempontjából fontos tényező, hogy a hulladékártalmatlanítási előírások végrehajtása során azonos feltételek érvényesüljenek;

40. üdvözli az Európai Bizottság terveit, amelyek szerint meg fogja vizsgálni a hulladékok energetikai hasznosításának az energia- és éghajlat-politikában játszott szerepét. Az RB hangsúlyozza, hogy ennek kapcsán a hulladékkéleplekezés maximális csökkentése érdekében az uniós hulladékhierarchiát és az életciklus-szemléletet kell alapul venni, és a magas újrahasznosítási és újrafeldolgozási arányt felmutató körforgásos gazdaság modelljét nem szabad az energiatermelés kedvéért megtorpedózni ⁽⁹⁾;

41. továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy az elkerülhetetlen vagy újrafeldolgozásra alkalmatlan hulladékokat észszerű nagy határfokú égetőkben hőkezelni (energetikai hasznosítás), különösen, ha ugyanakkor az energia felhasználására is sor kerül, ennek kapcsán pedig el kell kerülni a hulladékártalmatlanítási és -égetési infrastruktúrák túlméretezését;

42. határozottan támogatja az Európai Bizottság arra irányuló szándékát, hogy felgyorsítsa a hulladékszállításról szóló felülvizsgált rendelet végrehajtását, megakadályozva ezzel a fogyasztói hulladék illegális kivitelét és azt, hogy a hulladékok az előírásoknak nem megfelelő kezelő létesítményekbe szivároghassanak ki akár az Unióban, akár azon kívül. Az Európai Bizottságnak szorosan be kell vonnia az illetékes helyi és regionális önkormányzatokat tevékenységeibe, elő kell mozdítania a hulladékszállítványokra vonatkozó elektronikus adatcserét, illetve iránymutatást kell kidolgoznia az ellenőrzés megfelelő megtervezésével, az irányelv legutóbbi felülvizsgálata során bevezetett követelménnyel kapcsolatban;

A másodlagos nyersanyagok piacának megerősítése

43. alapvetően úgy véli, hogy a minőségi szabványokat szükségszerűen a nyersanyagokat felhasználó ágazatoknak kell meghatározniuk, mert csak a termékek előállítói tudják, hogy a termeléshez szükséges nyersanyagoknak és anyagoknak milyen minőséggel kell rendelkezniük. Az RB ugyanakkor ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy nem a termék származásának, hanem minőségének kell mérvadónak lennie;

⁽⁸⁾ CDR 4083/2014.

⁽⁹⁾ CDR 3751-2013.

44. úgy véli azonban, hogy az Európai Bizottság felelőssége, hogy feltárja és – amennyiben ennek nem mondanak ellent biztonsági szempontok (például káros anyagok, állatbetegségek, higiénia) – megszüntesse a másodlagos nyersanyagok hasznosításának útjában álló vagy azt megnehezítő jogi akadályokat;

45. üdvözli, hogy az Európai Bizottság fel kívánja tárni a vegyi anyagokra, a termékekre és a hulladéokra vonatkozó jogszabályok kapcsolódásait, és úgy véli, hogy ennek minél hamarabb meg kell történnie. Az RB ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a körforgásos gazdaság zökkenőmentes működéséhez elengedhetetlen a veszélyes és mérgező anyagok meglévő vagy még kifejlesztendő biztonságos alternatívákkal való helyettesítése, valamint a veszélyes vegyi anyagok értékteremtési láncban és anyagkörforgásokban való nyomon követhetősége;

Kiemelt területek

46. üdvözli, hogy az Európai Bizottság előtérbe helyezte a műanyagok kérdését. Utal a környezetben található műanyag hulladékokkal kapcsolatos európai stratégiáról szóló zöld könyvről szóló véleményére⁽¹⁰⁾, és hangsúlyozza, hogy a műanyagok bizonyos területeken történő felhasználása tekintetében szabályokat kell meghatározni, hogy egyszerűsítsék a műanyagok hasznosítását vagy bizonyos területeken visszaszorítsák felhasználásukat. A környezetvédelmi, illetve egészségügyi szempontból káros anyagokat tartalmazó műanyagokat viszont nem lenne szabad újrahasznosítani, illetve újrafeldolgozni, hacsak nem lehet feldolgozással kivonni belőlük – és így az anyagkörforgásból is – a káros anyagokat. A káros anyagokat tartalmazó műanyagokat (például étetéssel) ki kellene vonni a körforgásból. Fontos, hogy az Európai Bizottság mindezt a szabályok és célkitűzések kidolgozása során figyelembe vegye. Ezenkívül arra kell törekednie, hogy az elsődleges termelés mielőbb mentes legyen a környezetvédelmi, illetve egészségügyi szempontból káros anyagoktól;

47. rámutat, hogy számos új kombinált anyagnak pozitív környezeti hatása lehet (szigetelőanyagként, vagy a súly csökkenése miatt stb.), ám ugyanakkor életciklusuk során új kihívásokat vehetnek fel az újrafelhasználás, az újrafeldolgozás vagy az ártalmatlanítás terén;

48. bírálja, hogy a cselekvési terv nem tér ki jobban a személtelés és a műanyagok szivárgásának (littering, plastic leaching) fontos témaköreire, és ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy a műanyagok által a körforgásos gazdaságban játszott szerepről szóló, 2017-re beharangozott stratégiában szenteljen e témaköröknek elegendő teret, és adjon meg világos célokat a probléma megoldása érdekében;

49. azt ajánlja az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy támogassák az újrafeldolgozott anyagok nagyobb arányú felhasználására irányuló piacorientált kezdeményezéseket úgy, hogy adóügyi és gazdasági ösztönzőket hoznak létre a vállalkozások számára arra, hogy a körforgásos gazdaságot támogató üzleti modelleket alkalmazzanak, valamint a fogyasztók számára arra, hogy a körforgásos gazdaságot támogató termékeket és szolgáltatásokat vásároljanak;

50. az élelmiszerek pazarlásának csökkentését gazdaságilag és ökológiailag, valamint etikailag is a körforgásos gazdaság fontos területének tartja, és ezzel kapcsolatban utal a jogalkotási csomag keretében készített véleményeire, valamint az élelmiszer-pazarlásról szóló saját kezdeményezésű véleményére⁽¹¹⁾;

51. nem gondolja, hogy az élelmiszer-pazarlás értékteremtési lánc mentén történő megakadályozását célzó intézkedések egyedül a tagállamokra, a helyi és regionális önkormányzatokra és a vállalkozásokra tartoznának; az Európai Bizottság és a többi európai uniós intézmény a téma más szakpolitikai területekkel (például a higiéniai előírásokkal/fogyasztóvédelemmel, a kereskedelmi szabványokkal, a mezőgazdasági támogatásokkal) való összefüggéseiből adódóan döntő szerepet játszik;

52. úgy véli, hogy az építőiparban az onnan származó hulladékok nagy mennyisége és egyre nagyobb összetettsége miatt elengedhetetlen a holisztikus szemléletmód. A környezettudatos tervezésnek az építőipari termékek esetén a teljes életciklust figyelembe kell vennie, és ezért azt e termékcsoport esetében fokozottan érvényesíteni kell; Jóllehet vitathatatlan, hogy az uniós építőiparban javítani kell az erőforrások hatékony felhasználását, a különféle tagállami – állami és magán – megközelítések minden érdekelt fél számára csak megnehezítik a munkafeltételeket. A közös célok, mutatók és adatok hiánya és az, hogy a felek nem ismerik el kölcsönösen egymás megközelítéseit, gyorsan lenullázhatják az eddig elért eredményeket, és torzulásokat okozhatnak a belső piacon a távlati tervezés, a formatervezés, az építés és a gyártás területén;

⁽¹⁰⁾ CDR 3751-2013.

⁽¹¹⁾ CDR 6646/2015.

53. nézete szerint a körforgásos gazdaság elveinek az ingatlan- és építőipari ágazatra való alkalmazásakor elengedhetetlen a „rétegzett” tervezés, az anyagok és az alkotóelemek kiválasztása, valamint a szétszerelési folyamatok és az alkalmazkodóképesség szem előtt tartása már az építés során is. Az ipari ágazatot tehát be kell vonni ebbe a folyamatba: a hulladékra értékes erőforrásként kell tekinteni, és az épületeknek „anyagbankok”-ká kell válniuk a jövő nemzedékei számára. Ezt a célt úgy lehet elérni, ha részben vagy teljes egészében szétszerelhető anyagstruktúrákat és alkatrészeket hozunk létre, hogy a különböző alkotóelemek újrafelhasználhatóak, az anyagok visszanyerhetőek és az egész épületek más helyen felépíthetőek legyenek;

54. hangsúlyozza az építési hulladékok körforgásos gazdaságának regionális jelentőségét, mivel e hulladékok mennyisége és súlya miatt nem gazdaságos a nagy távolságra történő szállításuk, és ezért többnyire abban a régióban maradnak, ahol keletkeztek;

55. az építőipart fontos cselekvési területnek tartja valamennyi közigazgatási szint számára, mivel a középületek tulajdonosaiként és az infrastruktúra létrehozásáért és fenntartásáért felelős szereplőkként élen kell járniuk az innovatív, környezetbarát termékek és eljárások – pl. az útépités és mélyépítés terén az építési és bontási hulladékból származó másodlagos sóder – széles körű piaci hozzáféréseinek előmozdításában ⁽¹²⁾;

56. hangsúlyozza, hogy különösen a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak az építkezések és bontási munkák engedélyezésében, és hogy az EU-nak iránymutatásokkal kellene őket segítenie abban, hogy a körforgásos gazdaságot megvalósítsák ebben a szektorban;

57. megismétli, hogy az épületek teljes életciklus alatti környezeti teljesítményének értékelésére szolgáló mutatók kidolgozása fontos az EU-ban a helyi és regionális önkormányzatok számára, és előfeltétele annak, hogy kidolgozzák az építőipari ágazat általános környezetvédelmi céljait és szabványait. A helyi és regionális önkormányzatokat be kell vonni e mutatók kidolgozásába ⁽¹³⁾;

58. megállapítja, hogy a gyógyszerek és nanoanyagok mint hulladékok vagy a környezetbe kikerülő anyagok kérdése nem szerepel a cselekvési tervben, és ezekkel mint további prioritásokkal megfelelő stratégiák révén rövid időn belül foglalkozni kell;

Innováció, beruházás és egyéb horizontális intézkedések

59. üdvözlözi, hogy az Európai Bizottság kötelezettséget vállal a cselekvési tervben arra, hogy célzott intézkedésekkel segítse a tagállamokat és a helyi és regionális önkormányzatokat a körforgásos gazdasággal kapcsolatos intézkedéseik megerősítésében és ehhez a körforgásos gazdasági projektek fejlesztése során forrásokat bocsásson rendelkezésükre különböző uniós finanszírozási eszközökből, például az európai strukturális és beruházási alapokból, az ESBA-ból, a LIFE-ből, a Horizont 2020-ból vagy a COSME-ből. Kiemeli, hogy javítani kell a különféle alapok és programok közötti szinergiákat, és egyszerűsíteni kell felhasználásukat. Egyablakos megközelítés alkalmazását szorgalmazza;

60. rámutat ezzel összefüggésben arra, hogy e finanszírozási eszközök gyakran nem veszik figyelembe a régiók és a helyi és regionális önkormányzatok szükségleteit, és kéri, hogy ezeket igazítsák az önkormányzatok szükségleteihez és pénzügyi és igazgatástechnikai lehetőségeihez; az intézkedéseket és az eszközöket az európai régiók eltérő körülményeihez kell igazítani, például figyelembe kell venni a népsűrűséget és a népesség területi eloszlását;

61. rámutat arra, hogy az európai strukturális és beruházási alapok operatív programjait már a cselekvési terv előtt rögzítették, és ezért a körforgásos gazdasághoz szükséges beruházási intézkedéseket nem lehetett úgy programozni, hogy azok a hulladékok keletkezésének elkerülésére, az újrahasznosítási, javítási hálózatok és a megosztáson alapuló gazdaság kiépítésére, új hulladéksztérválogatási és -kezelési eljárások kipróbálására vagy a kkv-k kapacitásainak építésére irányuló kisebb projekteket is lehetővé tegyenek;

62. kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy mindezt fokozottan vegye figyelembe a következő támogatási időszakban, és a strukturális és beruházási alapok tekintetében a következő támogatási időszakban a körforgásos gazdaság témáját tekintse éppolyan fontos prioritásnak, mint már eddig az éghajlatváltozás kérdését;

⁽¹²⁾ Lásd: az irodaépületek kialakítására, építésére és kezelésére vonatkozó uniós GPP-követelményekről szóló, 2016. május 20-i bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD(2016) 180 final.

⁽¹³⁾ CDR 4084/2014.

63. sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a tudás nagyobb mértékű hasznosítása érdekében a körforgásos gazdaság keretein belül jobban támogassa a „forradalmi technológiákat”, amelyek adott esetben egész piaci szegmenseket képesek jelentősen megváltoztatni vagy akár kiszorítani;

Nyomon követés és irányítás

64. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy készítsen rendszeres jelentéseket a cselekvési terv végrehajtása terén elért eredményekről a Régiók Bizottsága számára, rendszeresen vitassa meg a Régiók Bizottságával az elért eredményeket, és éljen azzal a lehetőséggel, hogy előzetes vélemények kidolgozására kérje fel a Régiók Bizottságát, hogy így az már a szakpolitikai előkészítési szakaszban is közre tudjon működni.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az Európai Unió hőtechnikai stratégiája

(2017/C 088/17)

Előadó: Daiva Matonienė (LT/ECR), Šiauliai képviselő-testületének tagja

Referenciaszöveg: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Unió hőtechnikai stratégiájáról

COM(2016) 51 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. üdvözli az Európai Bizottság javaslatát, mely szerint a hőtechnikát a közös energiarendszer részének kell tekinteni, és megjegyzi, hogy a fűtési ágazatot most először emelik ki az energiaszektor fontos területeként, amely alkalmas arra, hogy elősegítse az energiatünetlenség növelését, az energiabiztonságot, az éghajlatváltozással kapcsolatos célok teljesítését és a fogyasztás csökkentését;
2. véleménye szerint a hőtechnikai ágazat fenntarthatóságának biztosítására nem létezik egyenmegoldás, és hangsúlyozza, hogy sokféle megoldást, azaz különféle technológiákat és különféle, egyéni és rendszerszintű megoldásokat is alkalmazni kell a tényleges eredmények elérése érdekében;
3. megjegyzi azonban, hogy a stratégia nagyon általános, nem eléggé egyértelmű és nem határozza meg konkrétan, hogy miként és milyen irányba kell fejleszteni a hőtechnikai ágazatot, milyen gyakorlati intézkedésekre van szükség a kitűzött célok eléréséhez, ezek milyen hatást gyakorolnak a helyi és regionális önkormányzatokra, a vállalkozásokra és a fogyasztókra (háztartásokra), illetve milyen szabályozásokra van szükség a fenntartható energiaellátás céljának pénzügyi támogatása és ösztönzése érdekében;
4. hangsúlyozza, hogy az EU még mindig erősen függ az energiaimporttól. A fűtés és hűtés jelenleg az EU éves energiafogyasztásának 50 %-át teszi ki. Ez az összes gázfogyasztás 59 %-ának és az összes kőolajfogyasztás 13 %-ának felel meg Európában ⁽¹⁾. A fenti számok alapján elmondható, hogy jelentős mennyiségű energiát lehetne megtakarítani. Ehhez pedig intézkedéseket kell hozni a hőtechnikai ágazat átalakítása és a hatékony fűtés és hűtés érdekében;
5. támogatja azt az európai bizottsági javaslatot, hogy a hőtechnikai ágazatot emeljék be a tagállamok nemzeti energiagügyi és éghajlati cselekvési terveibe, melyek az energiaunió irányításának részét képezik;
6. hangsúlyozza, hogy a hőtechnikai ágazat fejlesztése szempontjából igen fontosak azok az uniós jogszabályok – így például az energiahatékonyságról szóló irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv és a megújulóenergia-irányelv –, melyek konkrét intézkedésekről rendelkeznek az energiatermelés vagy -fogyasztás terén. Ennek alapján utal arra, hogy az ilyen jogszabályok jövőbeli felülvizsgálata során semmiképp nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a központi szerepet, melyet a helyi és regionális önkormányzatok játszanak ebben az ágazatban, illetve mindenképpen figyelembe kell venni az ebben a véleményben megfogalmazott ajánlásokat is;
7. megjegyzi, hogy a nem megújuló energiaforrások csökkentésével, a globális éghajlatváltozással, valamint a környezeti minőségre és az emberi egészségre helyezett nagyobb hangsúllyal jellemezhető világszintű tendencia egyre markánsabban meghatározza, hogy milyen iránymutatások vonatkoznak a modern építési koncepciókra és ezek kiemelt területeire, melyek a következők: energiamegtakarítás, hatékony felhasználás, illetve a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatás;

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_EN_ACT_part1_v14.pdf

8. úgy véli, hogy a stratégiának köszönhetően a tagállamok tárgyilagosan értékelhetik a távfűtési ágazat kapcsán hozott eddigi politikai és adminisztratív döntéseiket, és ösztönözhetik az ágazat fejlődését, amit a fűtési rendszerek korszerűsítése, az épületek felújítása, a földgázból megújuló energiahordozókból, illetve egyéb, tiszta energiaforrásokból előállított tüzelőanyagra való átállás és az segíthet elő, ha új felhasználók is lehetőséget kapnak a bekapcsolódásra. Ez még olcsóbbá is tenné a távfűtést, csökkentené a fogyasztók kiadásait és egészségesebb városi levegőről gondoskodna;

9. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül az uniós politikákat, hogy fenntartható és hatékony hőtechnikai ágazatot lehessen létrehozni. Az uniós szabályozás különböző elemei közötti inkoherencia példaként említhetjük az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvet kiegészítő 244/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletet⁽²⁾, amely lehetővé teszi, hogy amennyiben a hő- és villamos energiát helyben, megújuló forrásból állítják elő, nem pedig központilag termelt energiaként szállítják a helyszínre, akkor azt az épület energiahatékonyságának kiszámításánál le lehessen vonni. Ez a következtetlenség azzal a veszéllyel jár, hogy kedvezőtlen hatással lesz a távfűtési, távhűtési és kapcsolt energiatermelő rendszerekre nézve, és kontraproduktív a megújuló energiaforrások használatának, a hulladék hőtermelési célra való felhasználásának, illetve a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésének előmozdítása szempontjából; úgy véli, hogy az épületek energiahatékonysága kapcsán elsődlegesen az épületek energiafelhasználásából/energiaigényéből kellene kiindulni;

10. kéri, hogy az Európai Bizottság adjon tanácsot a tagállamoknak abban, miként építhetnek ki fenntartható hőtechnikai ágazatot a saját lehetőségeik figyelembevételével. Ehhez hatékony technológiák alkalmazására, az innováció népszerűsítésére és a jogi és adminisztratív akadályok felszámolására van szükség;

11. sajnálja, hogy a stratégia csak homályosan határozza meg a helyi és regionális önkormányzatok szerepét, és hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok tekintendők a hőtechnikai ágazatért felelős legfontosabb szervnek. A helyi önkormányzatok egyfelől részt vesznek az infrastruktúra fejlesztésében és kezelésében, másfelől a legnagyobb energiafogyasztók közé tartoznak;

12. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok a lehetőségeikhez mérten arra törekednek, hogy elősegítsék a fenntartható energiával kapcsolatos célok teljesítését. EU-szerte számos város és település már hosszú évekkel ezelőtt kidolgozott éghajlat-politikára és fenntartható energiára vonatkozó cselekvési terveket, melyek magukban foglalják a karbonszegény hő- és villamosenergia-termelést, a megújuló energiaforrások kiaknázását és az energiahatékonyság javítására irányuló intézkedéseket;

13. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi képviselők európai uniós közgyűléseként a Régiók Bizottsága a tevékenységeiben nagy jelentőséget tulajdonít az energiával kapcsolatos kérdéseknek, és az energiaunióra vonatkozó javaslatok kapcsán több véleményben⁽³⁾ is ajánlásokat fogalmazott meg az energiaágazat fejlesztésével kapcsolatban, illetve határozott utalásokat tett a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepére a fenntarthatóságot szolgáló energiapolitikai célok teljesítésében, valamint kezdeményezéseket indított arra, hogy a tagállami központi hatóságok aktívabban működjenek együtt helyi és regionális önkormányzataikkal a döntéshozatali folyamatban és a fogyasztói érdekek képviseletében;

14. emlékeztet arra, hogy a Régiók Bizottsága már több ízben kiemelte, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak fontos szerepet kell játszaniuk a kapcsolt energiatermelés fejlesztésében. Ez a villamos és hőenergia együttes termelésére irányuló technológia az üzemanyagban lévő primer energia mintegy 90 %-os kinyerését teszi lehetővé. Fontos, hogy az EU megeremtsse a megfelelő keretfeltételeket e nagy hatásfokú létesítmények költségeket fedező működésének támogatásához⁽⁴⁾;

⁽²⁾ A Bizottság 244/2012/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2012. január 16.) az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az épületek és épületelemek energiahatékonyságára vonatkozó minimumkövetelmények költségoptimalizált szintjeinek kiszámítására szolgáló összehasonlító módszertani keret meghatározásával történő kiegészítéséről (HL L 81., 2012.3.21., 18. o.).

⁽³⁾ A Régiók Bizottsága véleménye az energiaunióra vonatkozó csomagról.
A Régiók Bizottsága véleménye – Megfizethető energia mindenki számára (HL C 174., 2014.6.7., 15. o.). A Tanács görög elnökségének 2013. november 4-én kelt levele alapján.

A Régiók Bizottsága véleménye – Megújuló energia: az európai energiapiac egyik meghatározó tényezője (HL C 62., 2013.3.2., 51. o.).

A Régiók Bizottsága véleménye – Energiahatékonyság (HL C 54., 2012.2.23., 49. o.).

A Régiók Bizottsága előzetes véleménye – Az EU 2011–2020 közötti energetikai cselekvési terve (HL C 42., 2011.2.10., 6. o.).

A Régiók Bizottsága véleménye – Energia: stratégiai felülvizsgálat – az épületek energiateljesítménye (HL C 200., 2009.8.25., 41. o.).

A Régiók Bizottsága véleménye – A megújuló energiaforrások használatának ösztönzése (HL C 325., 2008.12.19., 12. o.).

⁽⁴⁾ A Régiók Bizottsága véleménye – Megújuló energia: az európai energiapiac egyik meghatározó tényezője.

15. alapvetően fontosnak tartja egyfelől, hogy az energiaárak megfizethetőek legyenek a legszegényebb polgárok számára, akik gyakran jövedelmük jelentős hányadát költik fűtésre, hűtésre, világításra és háztartási készülékekre, másfelől hogy az energiahatékonysági programok mindenekelőtt azokat célozzák, akiknek erre a legnagyobb szükségük van ⁽⁵⁾;

Távfűtési és -hűtési rendszerek, egyéni hőenergia-szolgáltatás

16. úgy véli, hogy a távfűtési és távhűtési rendszerek kitűnően alkalmasak arra, hogy a különféle energiaforrásokat összekapcsolják az energiatermelőkkel és a fogyasztókkal. A távfűtés a hőenergia-ellátás egyik legtisztább formája lehet, és kulcsszerepet játszhat a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésében, emellett az energiafüggetlenség és az energiabiztonság biztosításában is segít. Ezért – ahol csak megvannak hozzájuk a szükséges feltételek, és bizonyíthatóak átfogó környezeti előnyök – elsőbbséget kellene biztosítani az ilyen rendszerek fejlesztésének;

17. rámutat arra, hogy a nagy népsűrűségű területeken a távfűtési és -hűtési rendszerekkel kitűnően meg lehet oldani a fűtési és hűtési szolgáltatást, és hogy ebben az esetben valamennyi intézkedésnek az energiatermelés hatékonyságára kell irányulnia, továbbá hogy a fogyasztók számára fokozottan lehetővé kell tenni, hogy olyan villamos és hőenergiát használjanak, amelyet szén-dioxid-mentes energiaforrásokból állítottak elő. Meg kell jegyeznünk, hogy a tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak az energiastruktúrák tekintetében, és nem létezik egységes, általános, minden országra alkalmazható modell. Fontos, hogy az új energiatermelési módszereket célzó ösztönzőket úgy alakítsák ki, hogy azok ne hozzák hátrányos helyzetbe a regionális vagy helyi szinten jól működő rendszereket;

18. úgy véli, hogy a távfűtési hálózatok valóban képesek lehetnek a háztartások hatékony energiaellátására, és kéri, hogy a nemzeti és uniós szintű kormányzatok adott esetben nyújtsanak támogatást a meglévő hálózatok bővítéséhez és korszerűsítéséhez. Ugyanez érvényes a helyi (elszigetelt) biogázhálózatokra is, melyek a helyi magánfogyasztók tüzelőanyag-ellátását szolgálják;

19. megjegyzi továbbá, hogy az EU-nak számos olyan területe van, ahol a lakosság eloszlása miatt az egyéni fűtési rendszerek jelentik a leghatékonyabb, vagy akár a gazdaságilag és technikailag egyedül kivitelezhető megoldást; hangsúlyozza, hogy ezeken a területeken több figyelmet kell fordítani annak ösztönzésére, hogy az épületeket megújuló energiaforrásokból származó villamos és hőenergiával lássák el, támogatva egyben a régi kazánok lecserélését új, hatékonyabb, kevésbé szennyező berendezésekre, a levegőtisztaság kérdését is kezelve ezzel, hiszen egyes európai országokban a finompor okozta levegőtisztaság akár háromnegyed része a szilárd tüzelőanyagok magánháztartásokban történő, fűtési célú felhasználására vezethető vissza;

20. megjegyzi, hogy a fűtési és hűtési rendszerek hatékony fejlesztéséhez nélkülözhetetlen az energiaforrások összekapcsolása az iparral és a fogyasztókkal. Például a fűtési, hűtési és villamosenergia-hálózatok integrálása csökkenthetné az energiarendszerek általános költségeit, és kedvező lenne a fogyasztók számára. Ezért fontos, hogy létrehozzunk új, innovatív műszaki megoldásokat;

Az épületek energiahatékonyságának fokozása

21. hangsúlyozza, hogy az energiahatékonyság kétségtelenül az épületekkel kötődik össze leginkább, mivel az épületekben hatalmas energiamegtakarítási potenciál rejlik. Az Európai Unióban a felhasznált fűtési és hűtési energia 45 %-a a lakásszektorra esik ⁽⁶⁾. Ezért továbbra is prioritásként kell kezelni az energiahatékonyság javítását ezen a területen;

22. hangsúlyozza, hogy akkor beszélhetünk energiahatékony épületről, ha különféle intézkedések ötvözésének eredményeként minden szempontból képesek vagyunk maximálisan hasznosítani az energiát: racionális energiafogyasztással, energiamegtakarítási technológiák alkalmazásával, megújuló energiaforrások használatával és az energiatakarékos fogyasztói viselkedés ösztönzésével. Fontos kiemelni, hogy az építési anyagok és technológiák kiválasztását holisztikus szemléletnek kell kísérnie, a fenntartható építkezés prioritásainak figyelembevételével;

23. hangsúlyozza, hogy jórészt az új épület tervezésekor vagy a meglévő épület felújítási tervének kidolgozásakor hozott döntésektől függ az, hogy az épület mennyire lesz energiatakarékos az életciklusa alatt. Ezért az RB javasolja, hogy a folyamat fenntartható felügyeletére már a projekt korai szakaszától kezdve különös hangsúlyt fektessünk. Ennek során olyan innovatív eszközöket kellene alkalmazni, mint például az épületinformáció-modellezés (BIM) ⁽⁷⁾;

⁽⁵⁾ A Régiók Bizottsága előzetes véleménye – Az EU 2011–2020 közötti energetikai cselekvési terve.

⁽⁶⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽⁷⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/Building_information_modeling

24. javasolja, hogy vizsgáljuk felül a meglévő felújítási modelleket, elemezzük előnyeiket és hátrányaikat, illetve értékeljük ki a fogyasztók számára vonzó finanszírozási modellek kidolgozásával kapcsolatos tagállami tapasztalatokat. Egyben fel kell számolni a felújítás jogi és adminisztratív akadályait. Az uniós polgárok mintegy 70 %-a magántulajdonban lévő lakóépületben lakik. A tulajdonosok által végeztetett felújítások gyakran nem költséghatékonyak, mivel a tulajdonosok nincsenek kellően tisztában ennek hasznával, nem kapnak pártatlan tanácsokat a műszaki lehetőségekkel kapcsolatban, különböző érdekeket kell összeegyeztetniük (például a többlakásos épületekben), és pénzügyi korlátokkal is szembesülnek. Ezért fontos, hogy a tagállami hatóságok, valamint a helyi és regionális önkormányzatok együttműködjenek a nagyközönséggel, felhívják a figyelmet az energiahatékonyságot javító intézkedések alkalmazására és ösztönözzék az energiamegtakarítást;

25. arra kéri a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy vizsgálják meg, milyen módon lehet bevonni a magánszektor és az energiaszolgáltató társaságokat az energiahatékonyság fokozására irányuló intézkedések megvalósításába kedvező feltételek teremtése, valamint az adminisztratív és jogi akadályok megszüntetése révén;

26. javasolja, hogy az épületekben szélesebb körben alkalmazzanak olyan fejlett technológiákat, amelyek a fogyasztók kényelmének romlása nélkül hozzájárulnak a belső területek fűtéséhez, hűtéséhez, szellőzéséhez, megvilágításához, a melegvízellátáshoz és egyéb célokra felhasznált energia csökkentéséhez. Vannak például olyan hővisszanyerési technológiák, amelyek az épületekből távozó levegőből hatékonyan vonnak ki hőt, majd visszavezetik azt a levegőellátásba – ezáltal megtakarítható a belső tér fűtésére felhasznált energia jelentős része;

27. megállapítja, hogy az Európai Bizottság az épületek energiahatékonyságának fokozásakor többek között nagy mértékben az intelligens rendszerekre támaszkodik, oly módon, hogy mérő-, szabályozó és automatizálási eszközöket kíván rendelkezésre bocsátani, és bővíteni akarja a fogyasztók keresetoldali szabályozásban való részvételi lehetőségeit. Ezek az intézkedések alapvetően üdvözlendők, ugyanakkor aggályok merülnek fel gazdasági és adatvédelmi hatásaikat illetően, amelyeket tovább kell vizsgálni, és amelyek miatt az intelligens fogyasztásmérésnek továbbra is önkéntes alapon kellene történnie;

28. fontosnak tartja az igen alacsony energiafogyasztású passzív házak népszerűsítését, valamint támogatja és ösztönzi az alternatív energiaforrásokat felhasználó aktív házak koncepciójának szélesebb körű gyakorlati megvalósítását;

29. hangsúlyozza, hogy nagyon fontos, hogy az építőipar felelős megközelítést alkalmazzon; szigorúbb ajánlott szabványokat javasol a berendezésekre és az új épületekre vonatkozóan, valamint olyan szigorúbb ajánlott tervezési és építési kritériumok bevezetését, amelyek arra ösztönzik az építészeket, tervezőket és dizájnereket, hogy az intelligens épületek követelményeinek megfelelő házakat tervezzenek;

30. rámutat, hogy az uniós hőtechnikai stratégia céljainak eléréséhez fontos az integrált megközelítés alkalmazása és egész városrészek felújításának ösztönzése. Az épületek renoválása mellett az is észszerűnek tűnik, hogy az egész városrészben átfogó környezeti felújításra kerüljön sor, az infrastruktúra fejlesztésével, zöldövezetek létrehozásával, kerékpárosbarát infrastruktúra kiépítésével stb.;

Ipar, kapcsolt energiatermelés és megújuló energiák

31. rámutat, hogy az iparban – a körforgásos gazdaságra való áttérés fontos elemét jelentő ipari szimbiózis fogalmára alapozva – jelentős energiamegtakarítási lehetőségek vannak; megállapítja, hogy sok helyen keletkezik olyan felesleges hő- és hidegmennyiség, amelyet egyszerűen a környezetbe vezetnek el; osztja azt a nézetet, hogy a hulladék hő és hulladék hűtőhatás távfűtési és távhűtési rendszerekbe való bevonása csökkentené az elsődleges energia felhasználását, és előnyös lenne a gazdaságra és a környezetvédelemre nézve. Ennek kapcsán fontos szerep hárul a helyi és regionális önkormányzatokra, mivel ők felelősek a hőellátási rendszerek megtervezéséért;

32. megjegyzi, hogy az ipart ösztönözni kell arra, hogy nagyobb hangsúlyt fektessen a meglévő technológiák hatékonyabb felhasználására az energiaköltségek csökkentése érdekében. 2012-ben az EU-ban az ipar a teljes végső energiafogyasztás egynegyedét tette ki. Ennek 73 %-át hűtésre és fűtésre használták fel⁽⁸⁾;

⁽⁸⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

33. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy nagyobb figyelmet fordítson az ipari innovációra, és támogassa a megújuló energiaforrások felhasználását és az olyan új, alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák fejlesztését – pl. szén-dioxid-leválasztás és -tárolás (CCS) –, amelyek hatékonyan hozzájárulhatnak az éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez, valamint úgy véli, hogy egy megreformált kibocsátáskereskedelmi rendszer kulcsfontosságú eszköz lehet e tekintetben;

34. egyetért azzal, hogy a kapcsolt energiatermelés lehetőségei jelenleg még nincsenek kihasználva. Ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy konkrét cselekvési tervet a kapcsolt energiatermelés támogatásához ajánlott intézkedések részletes leírásával;

35. sürgeti, hogy a nemzeti kormányzatok a kapcsolt energiatermelés fejlesztésére vonatkozó döntésekről konzultáljanak a helyi és regionális önkormányzatokkal. Ezenkívül a helyi körülmények és lehetőségek, valamint a kapcsolt energiatermelés kiterjesztéséből következő gazdasági előnyök mérlegelését követően meg kell szüntetni a kapcsolt energiatermelés fejlődését gátló adminisztratív és szabályozási akadályokat. Az egyik ilyen előny az ipar versenyképességének javulása a maradék hő felhasználása révén;

36. úgy véli, hogy a megújuló energiaforrásoknak a hűtési és fűtési ágazat terén való felhasználása az egyik módja lehet az ágazat hatékony fejlesztése biztosításának. A távfűtési rendszerek különböző megújuló és helyi energiaforrásokat használhatnak fel, köztük a hulladékenergiát, a települési hulladékot, a bioüzemanyagokat, a nap- és geotermikus energiát stb. Ezért az ilyen rendszerek fejlesztését a megújuló energiaforrások integrációjának ösztönzése révén kellene ösztönözni;

A fűtési és hűtési ágazat finanszírozásának szükségessége és lehetőségei

37. hangsúlyozza, hogy a fűtési és hűtési ágazat hatékonyságának növeléséhez jelentős pénzügyi források szükségesek, és hogy következképpen rendkívül fontos, hogy közös megközelítést dolgozzunk ki, és a különféle finanszírozási források közötti jobb összeegyeztetethez törekedjünk;

38. azt javasolja, hogy vizsgálják felül a különböző szintű, jelenlegi pénzügyi támogatási rendszereket, amelyeket a távfűtési és -hűtési rendszerek fejlesztésének, az energiahatékonyságnak és a megújuló energiaforrások felhasználásának támogatására lehet használni. Másodsorban vonzó finanszírozási programok létrehozását sürgeti, hogy hatékonyabban lehessen végrehajtani a hőtechnikai ágazatra vonatkozó intézkedéseket;

39. javasolja, hogy népszerűsítsék a fűtési és hűtési ágazat finanszírozására irányuló innovatív finanszírozási eszközök felhasználását, valamint ösztönözzék a tiszta technológiákba való beruházásokat és könnyítsék meg a magánszektor bevonását. Fontos szinergiára törekedni az új finanszírozási módszerek és lehetőségek között, valamint olyan új pénzügyi konstrukciók intézkedéseket alkalmazni, mint az alacsony kamatú hitelek, garanciák, kamattámogatások, tőkebefektetések, értékpapírosítás stb.;

40. hangsúlyozza, hogy az EU hőtechnikai stratégiájának megvalósítása és a nagyobb projektek finanszírozása számára előnyös lenne az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok)⁽⁹⁾ az ESBA pénzügyi eszközeivel való összekapcsolásának lehetősége. Ezért szorgalmazza, hogy ezen intézkedések összekapcsolását a lehető legszélesebb körben alkalmazzák az uniós tagállamokban, valamint gyorsítsák fel és egyszerűsítsék a folyamatot;

41. rámutat, hogy népszerűsíteni kell az energetikai projektek ESCO-modelljének szélesebb körű alkalmazását, és fel kell számolni a modell fűtés és hűtés terén való alkalmazása előtt álló jogi és adminisztratív akadályokat. Ezenkívül rámutat annak fontosságára, hogy az uniós tagállamokban folytatódjanak a strukturális reformok, amelyek célja a fűtési és hűtési ágazat terén való beruházások akadályainak kiküszöbölése és a bürokrácia megszüntetése;

42. hangsúlyozza az Európai Beruházási Bankkal (EBB) való együttműködés jelentőségét, valamint annak szükségességét, hogy a helyi és regionális önkormányzatok támogatást kapjanak a további finanszírozási források keresése és a nagyobb energiahatékonysági projektek megvalósítása terén. Litvánia például az EBB segítségével innovatív JESSICA-alapot hozott létre, további finanszírozási forrásokat nyert meg, és multiplikátorhatást ért el;

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_lt.htm

43. üdvözli az Európai Stratégiai Beruházási Alap (ESBA) ⁽¹⁰⁾ révén megvalósuló támogatást, különös hangsúlyt helyezve az első veszteségviselési garancia kínálására, valamint a nagyobb volumenű, magasabb kockázatú energiahatékonysági projektekbe való beruházásra. Emellett megjegyzi, hogy az ESBA mindeddig különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára volt hasznos. Ezért – annak érdekében, hogy ösztönözzék az ESBA nagyobb bevonását azokban a tagállamokban, ahol tevékenységei eddig korlátozottak voltak – hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a helyi szintű a figyelemfelkeltő tevékenységeket;

44. üdvözli a Beruházási Projektek Európai Portálját (EIPP) ⁽¹¹⁾, az európai projektek projektgazdáit és a beruházókat összekapcsoló webalapú platformot; javasolja, hogy a platformot pénzügyi eszközök ismertetésével egészítsék ki, jó gyakorlati példákat gyűjtve össze a tagállamokbeli energiaprojektek finanszírozási programjainak kidolgozása terén;

45. úgy véli, hogy hasznos lenne, ha az EU iránymutatásokat dolgozna ki az energiaágazat hatékony irányításáról és finanszírozásáról, valamint olyan példákat bocsátana rendelkezésre a hatékony irányítás lehetséges modelljeiről, amelyeket a helyi és regionális önkormányzatok alkalmazhatnának a fűtési és hűtési ágazatban;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe

46. felhívja a figyelmet a helyi és regionális önkormányzatoknak a fűtési és hűtési ágazat terén betöltött fontos szerepére:

— a helyi és regionális önkormányzatok közvetlen felelősséggel rendelkeznek az ágazatban: ők gondoskodnak a szolgáltatások nyújtásáról, felelősek a rendszerek tervezésért, valamint a rendszerek fejlesztésével és korszerűsítésével kapcsolatos finanszírozási kérdésekkel is foglalkoznak,

— a helyi és regionális önkormányzatok az ágazat valamennyi szereplőjét – a fogyasztókat, szolgáltatókat, termelőket, beruházókat és rendszerüzemeltetőket – összekötő láncszemet képeznek, hozzájárulva többek között a környezet minőségének javításához is,

— a legfőbb döntések és a legfontosabb kezdeményezések helyben születnek. A helyi szint az, ahol az elméletet átültetik a gyakorlatba, a jogi követelmények pedig látható és kézzelfogható eredményekké válnak,

— tájékoztatást nyújtanak a fogyasztóknak és konzultálnak velük;

47. megjegyzi, hogy a helyi és regionális önkormányzatok mint a területfejlesztésért felelős szervek hozzá tudnak járulni a megújuló energia felhasználásának népszerűsítéséhez és az energiahatékonyság fokozásához helyi és regionális szinten, például ambiciózus célok és cselekvési tervek meghatározásával, adminisztratív eljárások és szabályok egyszerűsítésével vagy pénzügyi támogatás nyújtásával;

48. sajnálja, hogy a stratégiában nem nevezik meg a helyi és regionális önkormányzatokat a hűtés és fűtés ágazatának fontos szereplőiként, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az e téren hozott további intézkedések végrehajtása során a központi kormányzat egyenrangú partnereiként kezelje a helyi és regionális önkormányzatokat;

49. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal – tekintve az infrastruktúra tervezésében és kiépítésében, a beruházók megnyerésében, valamint a fogyasztók tájékoztatásában és a velük való konzultációban betöltött szerepüket – konzultálni kell a jövőben hozandó konkrét intézkedésekről;

50. megjegyzi, hogy számos országban a fűtés és hűtés a települések illetékességi köréhez tartozik (vagyis a közüzemi szolgáltatások egyike), és hogy ezért ebben a tekintetben a helyi szintnek kulcsfontosságú szerepe van abban, hogy az ágazat valamennyi szereplőjét (a háztartásokat, az ipart) ösztönözze az ágazat fejlesztésében való részvétellel, a versenyt fokozó feltételek megteremtése és a fűtési költségek csökkentése révén;

A lakosság tájékoztatásának és bevonásának jelentősége

51. megjegyzi, hogy a korszerű technológiák és a hatékony energia- és forrásfelhasználást lehető tevő hatékony, fenntartható fűtési vagy hűtési rendszerek általános felhasználásának támogatása hozzájárul a levegőtisztaság, valamint az egyéni és társadalmi jólét megőrzéséhez is;

⁽¹⁰⁾ <http://www.eib.org/efsi/index.htm>

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/priorities/european-investment-project-portal-eipp_en

52. megjegyzi, hogy a felújítás, a más energiahordozóra való átállás vagy egyéb intézkedések önmagukban nem hoznak jelentős eredményeket; a megfelelő tájékoztatás rendkívül fontos. Az épületek tulajdonosai gyakran nem rendelkeznek elegendő ismerettel a felújítás hasznáról. A fűtés és hűtés az európaiak fogyasztási költségeinek átlagosan 6 %-át teszi ki. A lakosság 11 %-a nem tudja otthonát kellően melegen tartani télen⁽¹²⁾. A fogyasztók választási lehetőségei korlátozottak, mivel nem rendelkeznek információval a tényleges energiafogyasztásról és -költségekről, valamint gyakran nem áll rendelkezésükre elegendő forrás a nagyobb hatékonyságú technológiákba való beruházáshoz. Nehéz összehasonlítani a különféle technológiákat és megoldásokat az élettartamuk alatt felmerülő költségeket, előnyeiket és megbízhatóságukat illetően. Ezért az RB azt javasolja, hogy a központi kormányzat, valamint a helyi és regionális önkormányzatok működjenek együtt a közvélemény tudatosságának növelésében, valamint a fogyasztóknak az energiahatékonysági intézkedésekről és az energiamegtakarítási technikákról való tájékoztatásában;

53. megjegyzi, hogy a tudományos előrelépéseket és a technológiai fejlődést tekintve a fűtési és hűtési ágazatban (mint sok más ágazatban is) hiányoznak azok a szakemberek, akik megfelelő ismeretekkel rendelkeznek az energiahatékony épületek építése, az energiahatékonyság és a megújuló energiákkal kapcsolatos technológiák terén. E probléma kezelése céljából fontos, hogy az ágazat valamennyi szereplője együttműködjön a szakemberek képzése, konzultációk végzése, valamint figyelemfelhívó és oktatási programok megvalósítása terén;

54. üdvözli az Európai Beruházási Tanácsadó Platform (EBTP)⁽¹³⁾ létrehozását, amely technikai támogatást és testreszabott tanácsadást nyújt a magán- és közszektorbeli projektfejlesztőknek. Megjegyzi azonban, hogy célszerűbb lenne több tanácsadó szolgáltatást biztosítani helyben, közelebb azokhoz a vállalatokhoz, amelyeknek szükségük van rájuk. Fontos növelni a lakosság, valamint az ágazati érdekelt felek tudatosságát az energiamegtakarítást illetően;

55. üdvözli az európai bizottsági kezdeményezésre visszanyúló Polgármesterek Szövetségét, amelynek keretében a helyi és regionális önkormányzatok kötelezettséget vállalnak a CO₂-kibocsátások csökkentésére, ezáltal hozzájárulva a fenntartható energiapolitika megvalósításához, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre ösztönzőket a hasonló kezdeményezésekben való részvételre.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 12-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA

⁽¹²⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽¹³⁾ <http://www.eib.org/eiah/index.htm>

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU